



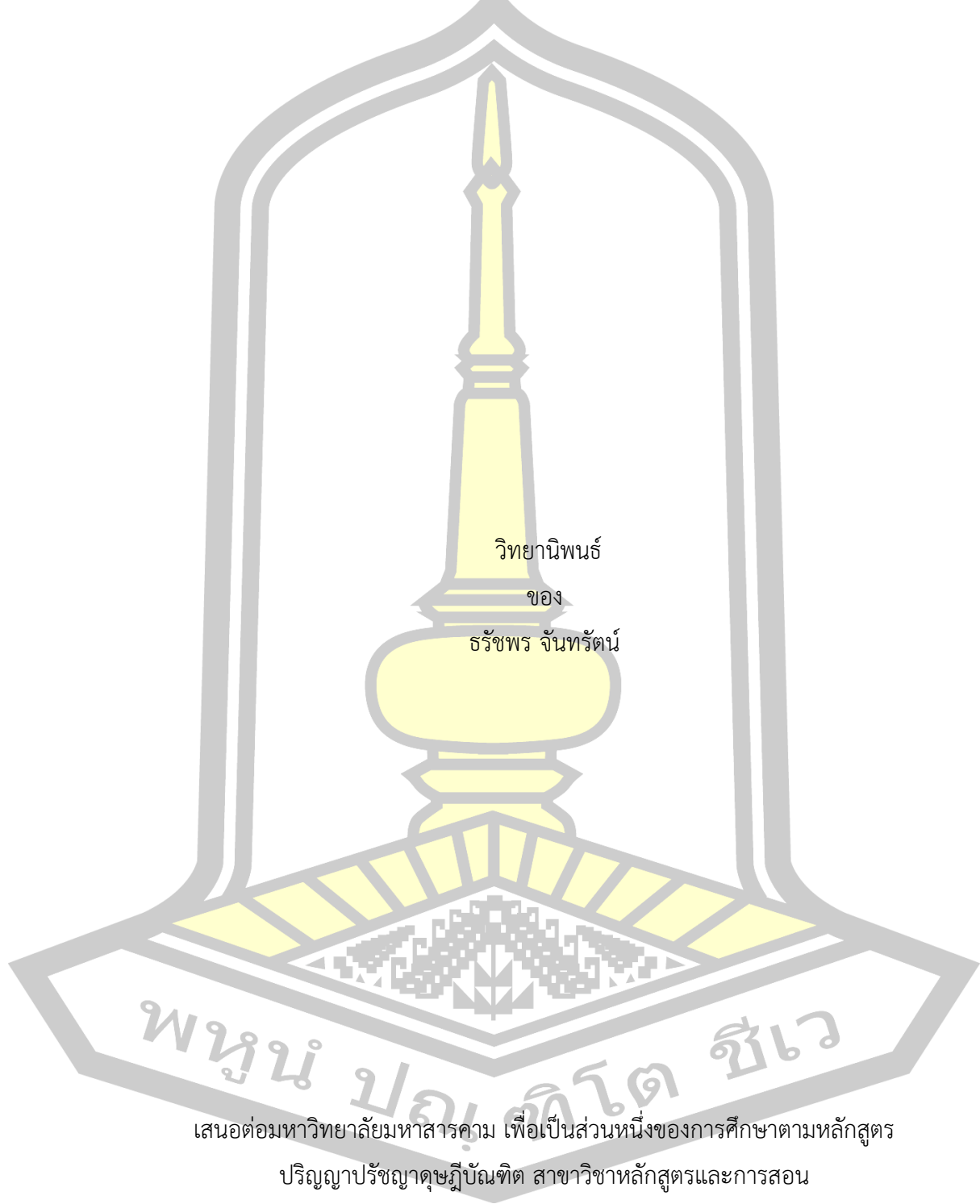
โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

วิทยานิพนธ์
ของ
ธรัชพร จันทรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น



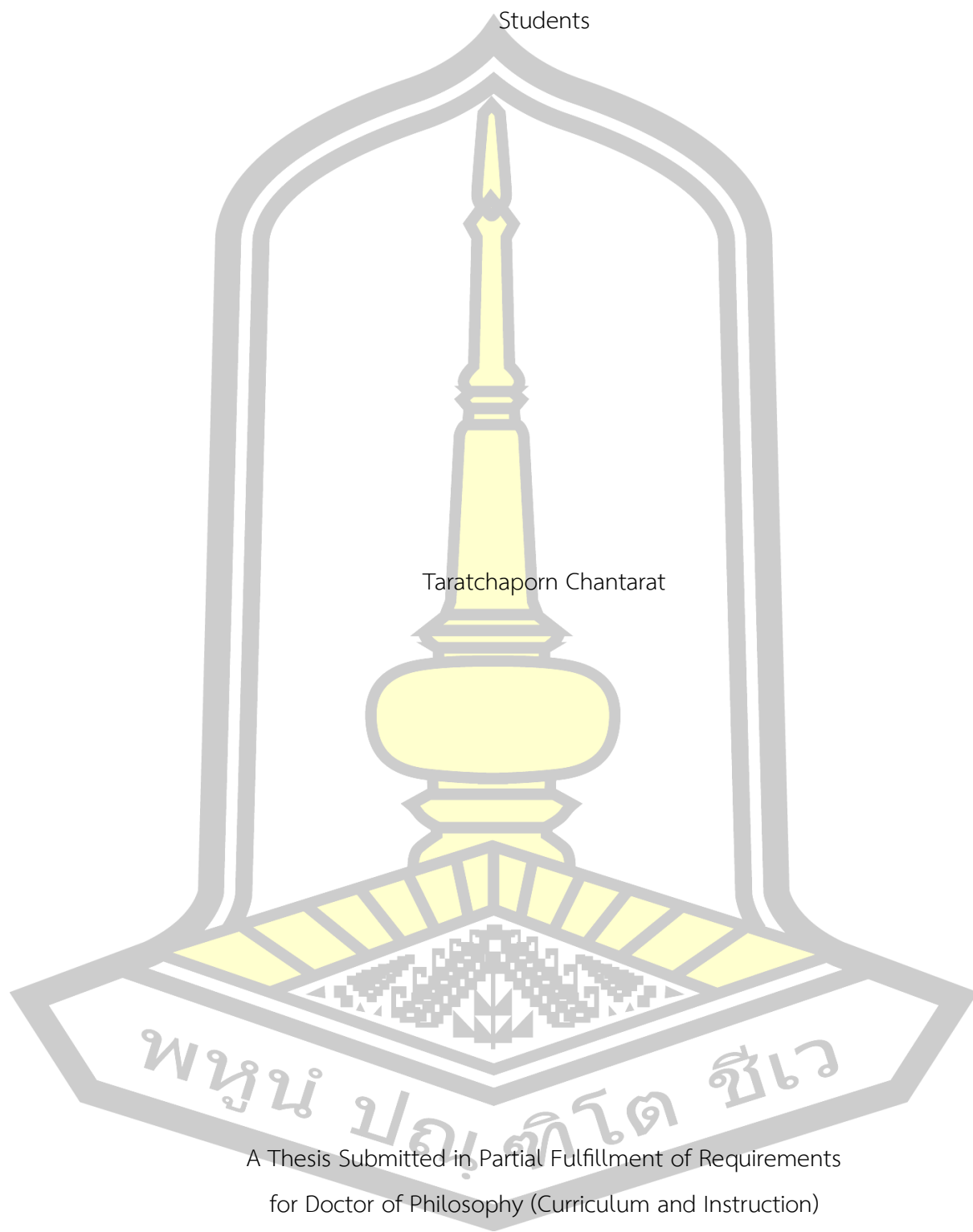
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Language for Communication Competency Base Program of Elementary School
Students

Taratchaporn Chantararat



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction)

May 2023

Copyright of Mahasarakham University



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวรัชพร จันทรัตน์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. สุนันท์ สีพาย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. รัฐส่าน เลหาสุโยธิน)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง) (รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น		
ผู้วิจัย	ธรรพร จันทรัตน์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ชวลิต ชูกำแพง		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายคือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น 2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น 3. เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น 2 ประเด็น ได้แก่ 3.1) เพื่อศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และ 3.2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระหว่างก่อนใช้โปรแกรมและหลังใช้โปรแกรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and development) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฯ ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฯ ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฯ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นครู 2) แบบสัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญ 3) คู่มือการใช้โปรแกรมฯ 4) แผนการจัดการเรียนรู้ และ 5) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า

1.1 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูดอยู่ในระดับมาก

1.2 ครูมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เนื้อหาที่มีความซ้ำซ้อน กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน ครูต้องใช้เวลามากในการสอนเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร และขาดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ และขาดความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล ทำให้ไม่ทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียน

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา 5) สื่อวัสดุการเรียนการสอน และ 6) การประเมินผล ทั้งนี้ได้สังเคราะห์กระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ก่อนการปฏิบัติภาระงาน ขั้นที่ 3 ดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน ขั้นที่ 4 ตรวจสอบการใช้ภาษา ขั้นที่ 5 ฝึกฝนการใช้ภาษา และ ขั้นที่ 6 สรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่ามีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า

3.1 นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้น โดยทุกหน่วยการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 นักเรียนมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารหลังใช้โปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนใช้โปรแกรม

ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับกำลังพัฒนา A2

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร, นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น



TITLE	Language for Communication Competency Base Program of Elementary School Students		
AUTHOR	Taratchaporn Chantararat		
ADVISORS	Associate Professor Chowwalit Chookhampaeng , Ed.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

This research aimed to 1) examine the conditions and problems involving the language for communication competency of the elementary school students, 2) develop the language for communication competency-based program and 3) investigate the implement outcomes of the program on 2 issues including, 3.1) the progression of the students' language for communication competency, and 3.2) the comparison of the students' language for communication competency before and after learning through the program. The research and development (R&D) process was used to develop the program which was divided into 3 phases including, Phase 1: Literature review and need analysis, Phase 2: Developing the program, and Phase 3: Investigation of the implementation outcomes. The sample group was 20 students in Grade 3 of Anuban Chantararat School, Sahassakan District, Kalasin Province, under Kalasin Provincial Education Office, Office of the Private Education Commission, in the second semester of the academic year 2022, selected by cluster random sampling. The research instruments were 1) a questionnaire for teachers on the conditions and problems towards teaching and learning management of the language for communication competency for the elementary school students, 2) an interviewing form for experts on the guidelines to develop the program, 3) a user manual, 4) lesson plans, and 5) language for communication competency tests. The statistical analyses were percentage, mean, standard deviation, and t-test

(Dependent Samples) was employed for testing hypothesis.

The results of the research were as follows:

1. The conditions and problems involving the language for communication competency of the elementary school students were revealed as:

1.1 The students had overall problems in grammar and social-communicative competences at a high level. Considering each aspect, it was found that the grammatical competence in reading and writing were at the highest level of problem, while the social-communicative competence in listening and speaking were at the high level of problem.

1.2 Teachers had overall problems in teaching and learning management at a high level. When considering each aspect, it was found that contents according to the Basic Education Core Curriculum, 2008 were redundant, the learning management process did not promote learning and learners' potential, teachers lacked instructional materials that helped enhance teaching efficiency, teachers had to spend a lot of time in teaching to cover the content according to the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551, measuring and evaluating learning before, during and after learning did not meet the objectives, and the lack of a variety of measurement and evaluation methods, making students' true potential unknown.

2. The development of the language for communication competency based program for elementary school students revealed that the program comprised of 6 components: 1) principles, 2) objectives, 3) content, 4) development process, 5) instructional materials, and 6) evaluation. There were 6 steps of the development process consisting of, Step 1: Warm up, Step 2: Pre-task, Step 3: Task-cycle, Step 4: Language focus, Step 5: Practice, and Step 6: Summarizing and transferring. Additionally, the program verified by 7 experts were consistent and appropriate at a high level.

3. The implementation of the language for communication competency

based program for elementary school students revealed the findings as follows:

3.1 The students who studied using the program improved their communicative language competency as every learning unit had a significantly higher average score a statistical level of .05.

3.2 The students' language for communication competency after using the program was significantly higher than before using the program at a statistical level of .05, and was rated at an improving level of A2.

Keyword : Program Development, Language for Communication Competency, Elementary School Students



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีพาย ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐส่าน เลหาสุโยธิน กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน กรรมการสอบ ที่ให้ความเมตตาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัย กราบขอบพระคุณ ไว้เป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล รองศาสตราจารย์ ดร.ดนิตา ดวงวิไล ดร.ธนา ฤทธิวรรณ ดร.ปริญา บริพุฒ ดร.ไพฑูรย์ แววงศ์ ดร.สุพรรณิ ขาวงาม อาจารย์ศิริลักษณ์ ชมพุกา อาจารย์สมนึก บุญปัญญา ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย โดยให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้งานวิจัย เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์และโรงเรียนอนุบาล ลำปาว ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และขอขอบใจนักเรียน ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณพี่น้องและเพื่อนนิสิตสาขาวิชา หลักสูตรและการสอนทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและมิตรภาพอันดีงามจนทำให้การทำงานในครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย คุณพ่อ คุณแม่และญาติพี่น้องทุกคนเป็นเบื้องหลังของ ความสำเร็จและเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญของผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี คุณค่าและ ประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดาและบูรพาจารย์ ตลอดจน ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรม สั่งสอน จนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและความก้าวหน้าใน หน้าที่การงาน

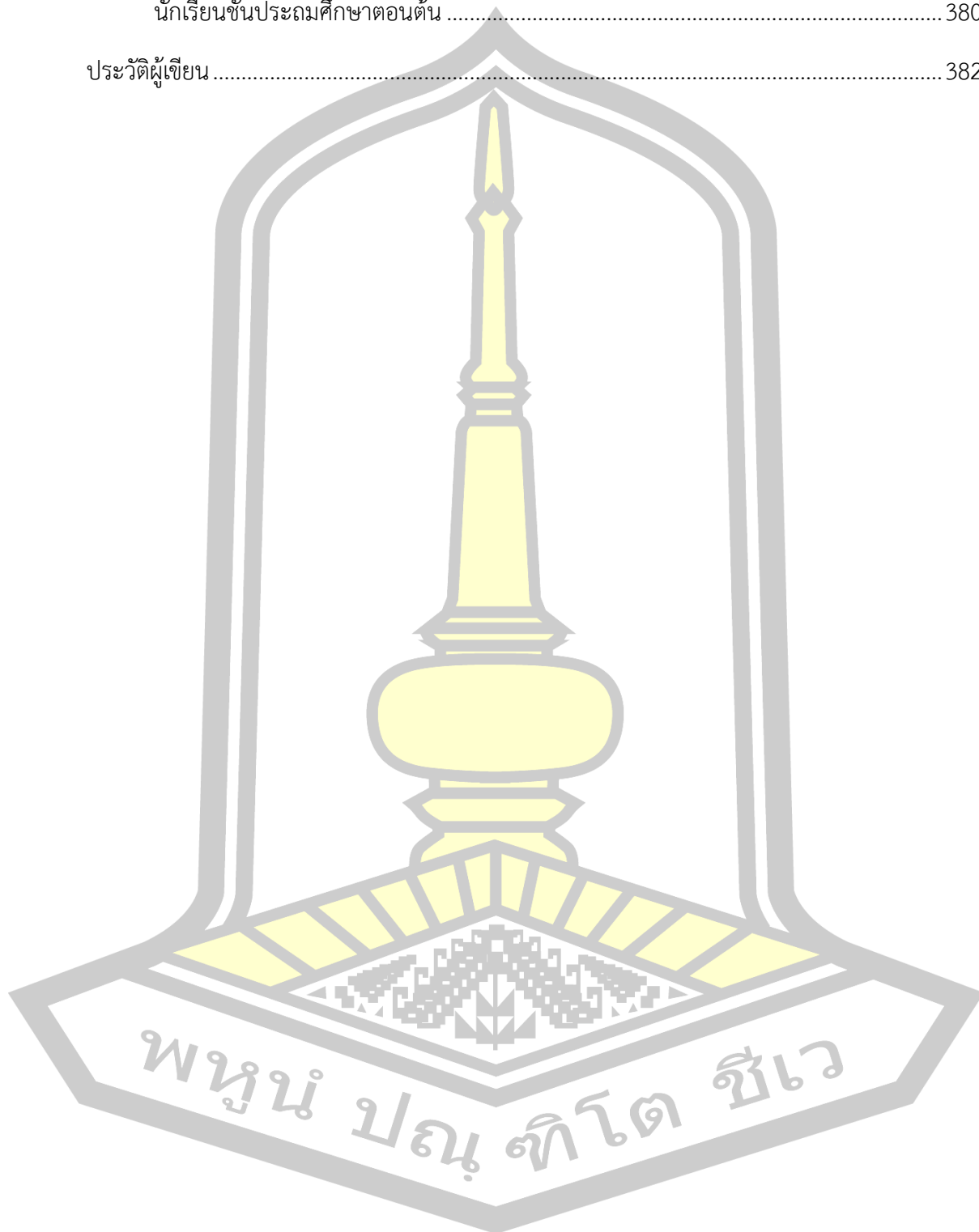
ธวัชพร จันทรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
สารบัญ.....	ฏ
สารบัญตาราง.....	ท
สารบัญภาพประกอบ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ตอนที่ 1 แนวคิดโปรแกรมฐานสมรรถนะ	15
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา.....	84
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	154
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย	178
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	188

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	192
การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนต้น	198
การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	222
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	225
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	229
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	229
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	229
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	230
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	252
ความมุ่งหมายของการวิจัย	252
สรุปผล	253
อภิปรายผล	254
ข้อเสนอแนะ	261
บรรณานุกรม	263
ภาคผนวก	282
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	283
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	286
ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	310
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้โปรแกรม	325
ภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย	360
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างภาพกิจกรรมการเรียนการสอนตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการ สื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	376

ภาคผนวก ข หนังสือยินยอมให้ทำวิจัยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	380
ประวัติผู้เขียน	382



สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การจัดกลุ่มของสมรรถนะ และสมรรถนะของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียตะวันออก	28
ตาราง 2 สมรรถนะของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย และแอฟริกาใต้	32
ตาราง 3 ตารางสังเคราะห์สมรรถนะของประเทศต่าง ๆ	35
ตาราง 4 แยกองค์ประกอบตามลักษณะของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ	48
ตาราง 5 องค์ประกอบของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะ	52
ตาราง 6 การสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรม	79
ตาราง 7 กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	96
ตาราง 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	100
ตาราง 9 กรอบในการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test : RT).....	108
ตาราง 10 ความสอดคล้องระหว่างสมรรถนะกับมาตรฐานตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, การทดสอบ National Test: NT ความสามารถ ด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test : RT)	109
ตาราง 11 ข้อมูลความสัมพันธ์เชื่อมโยงสมรรถนะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้	121
ตาราง 12 ระดับความสามารถและคำบรรยายระดับความสามารถ	148
ตาราง 13 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวทางการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT).....	179
ตาราง 14 ผลของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	231
ตาราง 15 ผลของปัญหาเกี่ยวกับด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคมของนักเรียน.....	232
ตาราง 16 ผลของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู	234

ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	242
ตาราง 18 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษา เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	245
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out)	246
ตาราง 20 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out) ใน 1 หน่วยการเรียนรู้.....	247
ตาราง 21 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-4	249
ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	251
ตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามในแบบสอบถาม สำหรับใช้สภาพปัญหา เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	361
ตาราง 24 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	363
ตาราง 25 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้าน ไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 1	364
ตาราง 26 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน ไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 2	364
ตาราง 27 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน ไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 3	365
ตาราง 28 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน ไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 4	365
ตาราง 29 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน การสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 1	366

ตาราง 30 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน การสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 2	366
ตาราง 31 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน การสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 3	367
ตาราง 32 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน การสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 4	367
ตาราง 33 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน ไวยากรณ์	368
ตาราง 34 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้าน การสื่อสารทางสังคม	369
ตาราง 35 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ การอ่าน	369
ตาราง 36 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ การเขียน	370
ตาราง 37 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม การฟัง	370
ตาราง 38 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม การพูด	371
ตาราง 39 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะ ภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์	372
ตาราง 40 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะ ภาษาเพื่อการสื่อสารด้านการสื่อสารทางสังคม	374

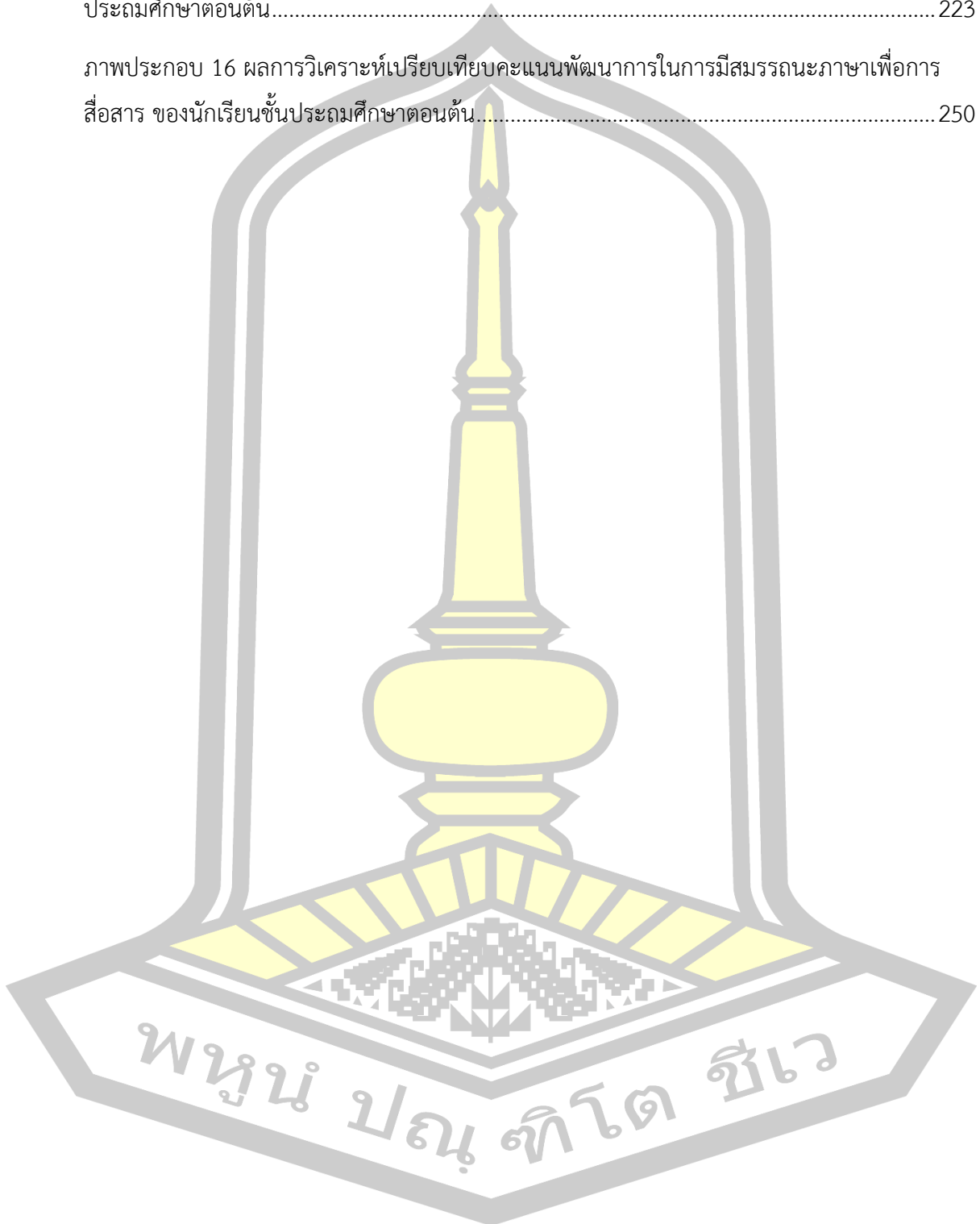
สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 สรุปล่องค์ประกอบสมรรถนะ.....	27
ภาพประกอบ 2 กรอบสมรรถนะในการพัฒนาปี 2030 ของ OECD	27
ภาพประกอบ 3 แสดงรูปแบบขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	84
ภาพประกอบ 4 กรอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	101
ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดย ใช้ภาระงานเป็นฐานและการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร.....	141
ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรม	186
ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	187
ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนต้น (ป.3)	189
ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการพัฒนาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการ สื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 1.....	190
ภาพประกอบ 10 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น.....	191
ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 2.....	198
ภาพประกอบ 12 การสร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนต้น.....	199
ภาพประกอบ 13 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนต้น	200
ภาพประกอบ 14 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 3.....	222

ภาพประกอบ 15 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาตอนต้น..... 223

ภาพประกอบ 16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการ
สื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น..... 250



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษากับมนุษย์เป็นสิ่งที่ควบคู่กัน โดยภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อ สื่อความหมาย ความคิด เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ทุกคนต้องใช้ภาษาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดในพฤติกรรมต่าง ๆ ของคน วิทยาการทั้งหลายในโลกนี้ก็ได้อาศัยภาษา เป็นเครื่องมือถ่ายทอด และรักษาไว้ ภาษาที่มีความสำคัญมากหลายประการกับมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะภาษาไม่ใช่เครื่องมือในการสื่อความเข้าใจของคนในสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือในการ เรียนรู้ การพัฒนาความคิด การประกอบอาชีพ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ความเชื่อ คติธรรม จากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง และเสริมความคิดให้กับคนในชาติอีกด้วย (จิรวัดน์ เพชรรัตน์, 2555) ทักษะสำคัญเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ สารวิชาหลัก (Core Subject) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาที่สำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นปัจจุบัน ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญอกงาม ของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกและการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัด สภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การที่จะ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่ง อนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับการเข้าถึง เพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการ ชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการคิดให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะการคิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์คิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นอกจากนี้ตามรายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า สมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยที่ครูนำมาใช้ออกแบบการเรียนการสอนพบว่า สมรรถนะหลักที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้มากที่สุดอันดับแรกคือ สมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ โดยมีความสามารถในการสื่อสารถูกจัดความสำคัญอยู่อันดับแรกของสมรรถนะ ตามด้วยความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ตามรายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้ดำเนินการศึกษาหาแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมประเด็นการปฏิรูปด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว จากผลการศึกษาได้ข้อมูลโดยมีประเด็นปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมดังนี้ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

1. ด้านหลักสูตร พบว่า การที่หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ต้องเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีตัววัดจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาแก่ครูและผู้เรียน ครูจำเป็นต้องเร่งสอน จึงทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ไม่มีความสุขในการเรียนและเกิดผลกระทบอื่น ๆ ตามมา ครูจำนวนมากเห็นว่าควรลดสาระการเรียนรู้ให้น้อยลงและให้เวลากับการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เพราะเป็นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ
2. ด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูยังจัดการเรียนการสอนที่เน้นการให้เนื้อหาความรู้เป็นหลัก การสอนของครูยังไม่ถึง การช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ผู้เรียนยังไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
3. ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า การวัดและประเมินผลทำให้ครูต้องเร่งสอน ผู้เรียนจำนวนไม่น้อยไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน และขาดความสุขในการเรียน รวมทั้งการประเมินโรงเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานเดียวกันหมด ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมโดยเฉพาะกับโรงเรียนที่มีบริบทและปัจจัยสนับสนุนไม่เอื้อต่อการพัฒนา โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

การประเมินของ PISA 2018 ซึ่งเน้นการประเมินด้านการอ่าน พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน 393 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 487 คะแนน) คณิตศาสตร์ 419 คะแนน

(ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) และวิทยาศาสตร์ 426 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ PISA 2015 พบว่า ด้านการอ่านมีคะแนนลดลง 16 คะแนน ส่วนด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเพิ่มขึ้น 3 คะแนน และ 4 คะแนน ตามลำดับ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558) และเมื่อทำการศึกษารวบรวมข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า การวัดระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 Reading Test : RT ปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 ระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 2 ด้าน คือ 68.79, 70.66 และ 73.02 ตามลำดับ และผลการวัดความสามารถทั้งสองด้าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ของทั้ง 3 ปีการศึกษาย้อนหลัง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ระดับดี และระดับพอใช้ ตามลำดับ ส่วนการวัดความสามารถด้านภาษาและคิดคำนวณของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 National Test: NT ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 มีผลคะแนนรวมเฉลี่ย 49.48, 45.70 และ 43.97 ปีการศึกษา 2562 กับปีการศึกษา 2563 ภาพรวมระดับประเทศ พบว่า ภาพรวมทั้ง 2 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลง 1.73 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558)

จากข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นจะเห็นได้ว่า ระดับคุณภาพของการทดสอบการวัดระดับความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 Reading Test : RT และผลการทดสอบการวัดความสามารถด้านภาษาและคิดคำนวณของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 National Test: NT 3 ปีย้อนหลัง ระดับคุณภาพไม่เป็นไปตามทิศทางเดียวกัน สังเกตได้จากคุณภาพของการทดสอบ RT เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ผลการสอบของ NT กลับลดน้อยลงทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบ Reading Test : RT และ National Test: NT 3 ปีย้อนหลัง ของโรงเรียนเอกชนทั้งในระดับจังหวัดของจังหวัดกาฬสินธุ์ และระดับโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการสอนอยู่ผลการทดสอบ Reading Test :RT ปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 2 ด้าน 69.39, 69.79 และ 70.50 ตามลำดับ ส่วนผลการทดสอบ National Test: NT ปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 มีค่าเฉลี่ยรวมสองด้าน คือ 48.19, 44.36 และ 41.73 เมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบพบว่า ค่าเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง (สำนักทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

จากผลการทดสอบจะเห็นได้ว่า ผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ 3 ปีย้อนหลัง โรงเรียนเอกชนทั้งในระดับจังหวัดของจังหวัดกาฬสินธุ์ เห็นได้ชัดว่าคุณภาพยังต่ำกว่าระดับระดับประเทศอยู่ และปัญหาด้านหลักสูตร การวัดผลประเมินผล กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน เนื่องจากหลักสูตรการสอนและการวัดผลแบบเดิมไม่สามารถส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียนตามที่พึงปรารถนา จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวคิด แนวทาง และวิธีการอื่นที่จะสามารถช่วยให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ (สำนักเลขาธิการ

สภาการศึกษา, 2562) ได้กล่าวถึงทางออกของปัญหาข้างต้นว่าได้เกิดขึ้นในหลายประเทศ และหลายประเทศเลือกทางออกสำคัญประการหนึ่งคือ การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency – Based Education :CBE) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาด้วยระดับหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency – Based Curriculum : CBC) การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency – Based Instruction : CBI) และการวัดผลประเมินผลฐานสมรรถนะ (Competency – Based Assessment : CBA) ซึ่งเป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learning- Centered) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต โดยมีลักษณะที่สำคัญ โดยมุ่งให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง กำหนดความคาดหวังไว้สูงและคาดหวังกับผู้เรียนทุกคน และผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ในสถานที่เวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือสนับสนุนที่ยืดหยุ่นตามลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม เป็นความประเมินความก้าวหน้าของตนเอง เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน สมรรถนะจึงเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ ในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ทักษะเจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยเฉพาะการเริ่มจากการพัฒนาสมรรถนะทางภาษา เพราะภาษาเป็นสื่อกลางหรือเครื่องมือในการเรียนรู้ในทุก ๆ กลุ่มสาระและทักษะชีวิต การปรับหลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีศักยภาพที่จะตอบโจทยปัญหาของครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหวังในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ตามแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task Base Learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร Communicate Language Teaching : CLT) ภายใต้เงื่อนไขที่ครูวางสถานการณ์ให้เป็นตัวขับเคลื่อนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งให้ความสำคัญในการวัดผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ตลอดจนผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานออกมาได้ ซึ่งหลักสูตรนี้จะมุ่งเป้าหมายให้ผู้เรียนก่อเกิดสมรรถนะ โดยจะต้องเรียนรู้ผ่านความรู้ ทักษะ และเจตคติ เป็นองค์ประกอบสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดทำโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นขึ้น เพื่อตอบสนองกับครูผู้สอน

เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างที่มีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเกิดความรู้ ยั่งยืนนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นอย่างไร
2. โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
3. ผลของการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
 - 3.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะ
ภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระหว่างก่อนใช้โปรแกรมและหลังใช้
โปรแกรม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้

1. ได้ทราบสภาพปัญหาของการจัดเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. ได้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่มีประสิทธิภาพ
3. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการพัฒนา จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะและสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ RT และ NT ระดับประเทศและระดับจังหวัด 3 ปีย้อนหลัง (ปีการศึกษา 2561-2563) โดยการวิจัยเอกสาร (Document Research) และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดเรียนรู้ของครูและนักเรียน ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เป็นครูผู้สอนประจำชั้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 40 โรงเรียนละ 1 คน ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ 1) จบการศึกษาปริญญาตรี สายการสอน 2) เป็นครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 3) มีประสบการณ์ในด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปี

3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารกับครูผู้เชี่ยวชาญ ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารกับครูผู้เชี่ยวชาญ
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จำนวน 5 ท่าน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร และจากโรงเรียนที่มีผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ ความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผลการประเมินความสามารถด้านภาษาและคิดคำนวณ (National Test : NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีขึ้นไปเป็นเวลา 3 ปีย้อนหลังติดต่อกัน 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ใน การสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานทางด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า 10 ปีและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ 3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนและให้ความรู้ด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า 10 ปี และ 4) เป็นผู้ที่มีความยินดีที่จะให้ข้อมูลในการวิจัย

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง
2. ตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง
3. ปรับปรุงโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง และยืนยันการใช้โปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ
4. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษา
เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง โดยกลุ่ม Try out

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ตรวจสอบร่างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะภาษาไทย
เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3) จำนวน 7 คน โดยมีหลักเกณฑ์
การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) จบการศึกษาปริญญาเอกในสายงานการสอน 2) มีประสบการณ์
ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี และเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา 3) มีความเชี่ยวชาญในการหลักสูตร
การวิจัยการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านเนื้อหา (สมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร) และด้านการวัดผล
ประเมินผล

กลุ่มทดลองนำร่อง (Try out)

กลุ่มทดลองนำร่อง (Try out) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนอนุบาลลำปาง จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 20 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565
ที่มีผลของการประเมินสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารต่ำกว่าเกณฑ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบ
แบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมขององค์ประกอบ
ของร่างโปรแกรมและร่างเอกสารประกอบการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
2. สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากการทดลองใช้
โปรแกรม

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะประกอบด้วย แนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีภาษาศาสตร์ ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา ทฤษฎีภาษาและสังคม และทฤษฎีการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัดกลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา และการทดสอบระดับชาติ RT NT และสมรรถนะย่อยตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.3) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการขออนุญาตใช้โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น กับกลุ่มตัวอย่าง
2. การทดลองใช้โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งเป็น 15 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 361 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ประกอบด้วย

2.1.1 โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์	จำนวน 3 ห้องเรียน	รวม 60 คน
2.1.2 โรงเรียนอนุบาลลำปาว	จำนวน 3 ห้องเรียน	รวม 60 คน
2.1.3 โรงเรียนพรชัยวิชาลัย	จำนวน 3 ห้องเรียน	รวม 78 คน
2.1.4 โรงเรียนอนุบาลพรประดิษฐ์	จำนวน 4 ห้องเรียน	รวม 97 คน
2.1.5 โรงเรียนอนุบาลปิยวรรณ	จำนวน 2 ห้องเรียน	รวม 66 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์ จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่มีผลของการประเมินสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารต่ำกว่าเกณฑ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่ม Try out ในระยะที่ 2

3. ศึกษาผลการโปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษา
เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการ
สื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของโปรแกรม
การฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย แนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based
learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT)
การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีภาษาศาสตร์
ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา ทฤษฎีภาษาและสังคม และทฤษฎีการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัด
กลุ่มสาระภาษาไทย และการทดสอบระดับชาติ RT NT และสมรรถนะย่อยตามหลักสูตรฐาน
สมรรถนะ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลองใช้โปรแกรมฐาน
สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ
ของการใช้ภาษา ประกอบไปด้วยความสามารถทางด้านไวยากรณ์และความสามารถด้านสังคม
โดยใช้ทักษะย่อย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน นำมาสร้างสรรค์เป็นข้อความ ความรู้ นิทาน
เรื่องราวสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และสิ่งใกล้ตัวด้วยภาษาที่ง่าย ๆ สนุกกับการทดลองใช้คำ
ข้อความต่าง ๆ สนในเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว สามารถสร้างผลงานใช้ความรู้ และ
มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา

4) กระบวนการพัฒนา 5) สื่อวัสดุการเรียนการสอน และ 6) การประเมินผล มีกระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง ผู้สอนทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องบทเรียน วัตถุประสงค์ในการเรียน และนำเสนอประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ หรือตัวอย่างต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต ตั้งข้อสงสัย และสนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น หรือเรื่องราวเหล่านั้น

1.2 ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) หมายถึง ผู้สอนเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติการงาน โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ หรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกทิศทาง

1.3 ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) หมายถึง เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนคิดวิเคราะห์ประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ต่าง ๆ ตามกิจกรรม จากนั้นผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้ประสบการณ์ความรู้ของตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดหรือมุมมองกับผู้อื่น หลังจากนั้นผู้เรียนจะมีการอภิปรายผล การปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่ม

1.4 ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) หมายถึง ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติการงานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่เองได้จากการวิเคราะห์คำ ที่ใช้สื่อสารความหมายจากการปฏิบัติการงานที่ผ่านมา

1.5 ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) หมายถึง ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาโดยเรียนรู้ คำ วลี และรูปแบบโครงสร้างของประโยคสนทนาตามเนื้อหาที่เรียน ทั้งด้านการฟัง การพูด การสนทนา การอ่าน และการเขียน ตามแบบฝึกหัด

1.6 ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ หมายถึง ผู้เรียนเตรียมตัวนำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการใช้ภาษาด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือหากมีความติดขัดทางการใช้ภาษา พร้อมทั้งสรุปผลและรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติในรูปแบบของการนำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้น ๆ

2. สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความรู้ ทักษะ เจตคติ ของการใช้ภาษา ประกอบด้วย

2.1. ด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ วัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน ประกอบด้วย

2.1.1 การอ่าน หมายถึง การอ่านบทอ่าน ข้อความง่าย ๆ ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถตั้งคำถามและหาข้อมูลที่ต้องการคิดก่อนตัดสินใจเชื่อและนำความรู้ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.2 การเขียน หมายถึง การเขียนข้อความ เรื่องสั้น ๆ เพื่อบอกความคิดความรู้สึก หรือแต่งเรื่องตามจินตนาการ สามารถเขียนให้เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักภาษาไทย และคำนึงถึงผู้อ่าน และผู้ที่ตนเขียนถึง

2.2 ด้านการสื่อสารทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตาม ระเบียบแบบแผนของสังคม สื่อสารเหมาะสมตามบทบาทของบุคคล รู้ขนบธรรมเนียมของวัฒนธรรม ของผู้ใช้ภาษานั้น การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน นำมาสร้างสรรค์เป็นข้อความ ความรู้ นิทาน เรื่องราวสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และสิ่งใกล้ตัวด้วยภาษาที่ง่าย ๆ สนุกกับการทดลองใช้คำ ข้อความต่าง ๆ สนในเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว สามารถสร้างผลงานใช้ความรู้ และ มีความภาคภูมิใจในผลงานของตน วัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการ สื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน ประกอบด้วย

2.2.1 การฟัง หมายถึง การรับฟังการสนทนา ข้อความสั้น ๆ เรื่องราวง่าย ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้าใจตั้งใจ มีมารยาท สามารถตั้งคำถามตอบคำถาม แสดงความรู้สึกและความนึกคิดของตนที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

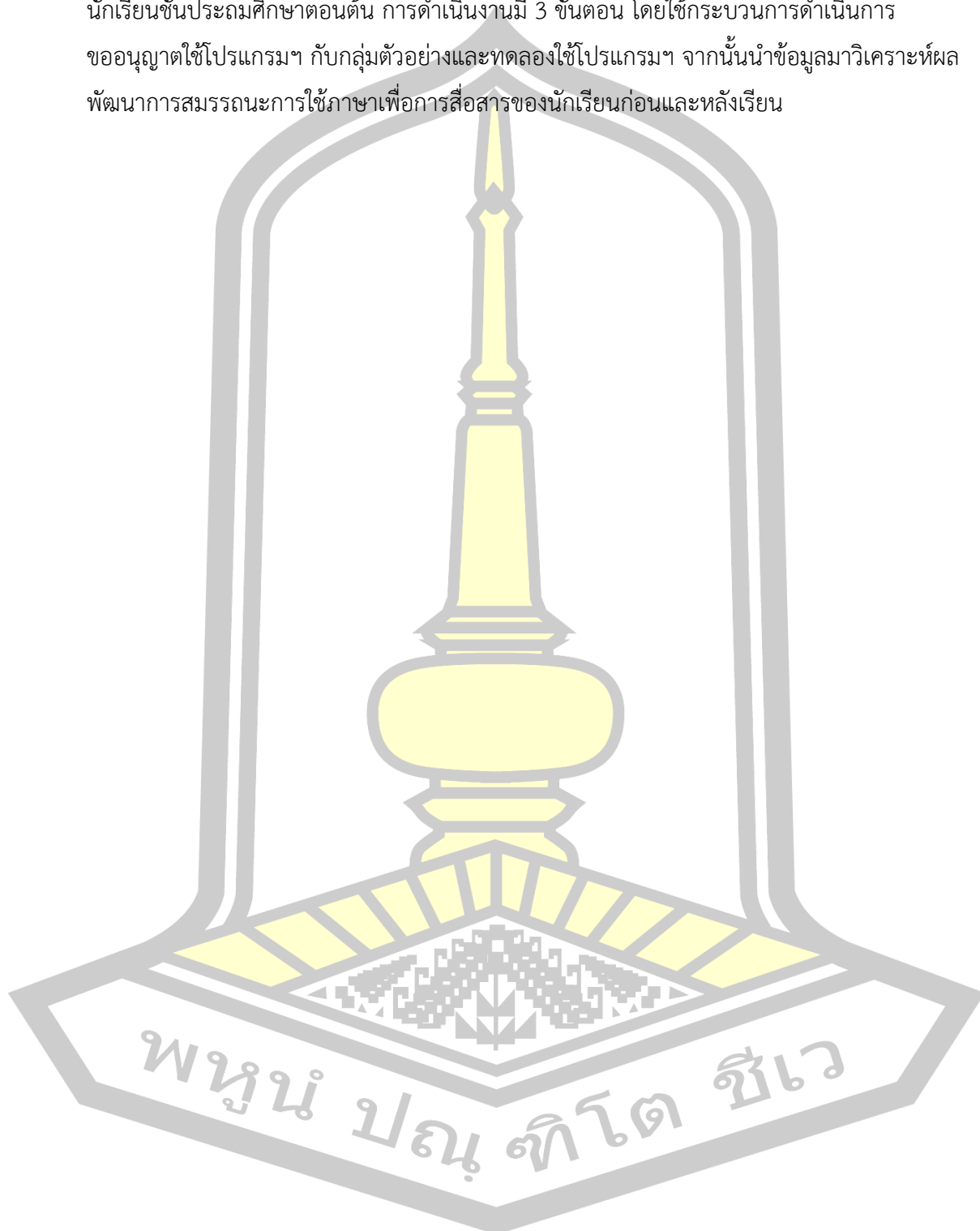
2.2.2 การพูด หมายถึง การพูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำ บอกความรู้สึกนึกคิดของตน เล่าเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือบอกผ่านการเล่น บทบาทสมมุติ การแสดงต่าง ๆ ได้ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างสั้น ๆ มีมารยาทในการพูด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะและผู้รับฟัง

3. การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับ นักเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะโดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน โดยเริ่มจากศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู และผู้เรียน รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะภาษา เพื่อการสื่อสาร โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ รวมถึงแบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน

3.2 ดำเนินการพัฒนาโปรแกรม แบ่งการดำเนินงานด้วยกัน 4 ขั้นตอน โดยเริ่มจาก ใช้ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาจัดทำเป็นโปรแกรมฉบับร่าง ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรม นำโปรแกรมมาปรับปรุงและยืนยันด้วยประสิทธิภาพของโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญและ กลุ่มทดลองนำร่อง (Tryout)

3.3 ศึกษาผลการใช้โปรแกรม โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น การดำเนินงานมี 3 ขั้นตอน โดยใช้กระบวนการดำเนินการขออนุญาตใช้โปรแกรมฯ กับกลุ่มตัวอย่างและทดลองใช้โปรแกรมฯ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลพัฒนาการสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนก่อนและหลังเรียน



บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดโปรแกรมฐานสมรรถนะ

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

- 1.1 ความหมายของสมรรถนะ
- 1.2 ความสำคัญของสมรรถนะ
- 1.3 ประเภทของสมรรถนะ
- 1.4 องค์ประกอบของสมรรถนะ
- 1.5 สมรรถนะสำคัญของประเทศต่าง ๆ
- 1.6 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสมรรถนะ
- 1.7 แนวทางการเสริมสร้างฐานสมรรถนะตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

2. แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรม

- 2.1 ความหมายของโปรแกรม
- 2.2. ลักษณะของโปรแกรม
- 2.3. ประเภทของโปรแกรม
- 2.4 องค์ประกอบของโปรแกรม
- 2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรม
- 2.6 หลักในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ
- 2.7 องค์ประกอบในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ
- 2.8 กระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ
- 2.9 การตรวจสอบคุณภาพโปรแกรม
- 2.10 การนำโปรแกรมไปใช้
- 2.11 การประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะ

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

1. ความหมายสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
2. ความสำคัญของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. องค์ประกอบของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

4. พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
5. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
6. แนวทางการประเมินผลฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดโปรแกรมฐานสมรรถนะ

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

1.1 ความหมายของสมรรถนะ (Competency)

Competency มีความหมายตามพจนานุกรมว่า ความสามารถหรือสมรรถนะ ในภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมายคล้ายกันอยู่หลายคำ ได้แก่ Capability, Ability, Proficiency, Expertise, Skills, Fitness, Aptitude

จากการศึกษาเอกสารต่างประเทศพบว่า มีผู้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้หลายท่านดังนี้

McClelland (1993) ได้ให้คำจำกัดความของสมรรถนะ (Competency) ไว้ว่า เป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ

Spencer และ Spencer (1993) ให้ความหมายที่สอดคล้องกับ McClelland ว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะของบุคคล และได้ขยายความหมายของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlying Characteristic) เป็นเหตุหลักที่ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือปฏิบัติงานได้ผลสูงสุด

Boyatzis (1982) ได้เขียนหนังสือชื่อ The Competence Manager: A Model of Effective Performance และได้ให้คำนิยามคำว่า Competencies เป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

Good (1973) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะว่า หมายถึง ทักษะ (Skill) ความคิดรวบยอด (Concept) และเจตคติ (Attitude) ที่ต้องมีการปฏิบัติงานทุกประเภท เป็นความสามารถอย่างหนึ่งในการนำเอาหลักการแนวคิดทฤษฎี รวมทั้งเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง เพื่อทำงานและแก้ปัญหาได้ผลอย่างสูงสุด

Wienert (2001) ได้นำเสนอสมรรถนะในลักษณะทั่วไปว่า เป็นระบบที่มีลักษณะพิเศษอันหนึ่งของความสามารถ (Abilities) ศักยภาพ (Proficiencies) หรือ ทักษะ (Skills) ซึ่งเป็นที่จำเป็นหรือเพียงพอเพื่อที่จะให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดเฉพาะหนึ่ง ๆ ทางสังคม และทางบรรทัดฐานในสถานประกอบการหรือระหว่างการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาของบุคคลและการงานอาชีพ ในบริบทของกรอบคุณสมบัติของยุโรปฐานสมรรถนะถูกอธิบายในเรื่องของความรับผิดชอบ และการพึ่งพาตนเอง สำหรับนักวิชาการหรือหน่วยงานของไทยได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ ดังนี้

สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้ให้ความหมายฐานสมรรถนะว่าเป็นกลุ่มของความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติของบุคคลที่จำเป็นในการทำงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรม และผลของการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ประกอบขึ้นจากทักษะ ความรู้ความสามารถ ทัศนคติ บุคลิกภาพ ค่านิยมของบุคคลหรือพฤติกรรมของผู้ที่ผลการปฏิบัติงานยอดเยี่ยมในงานหนึ่ง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Other Characteristics) ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จ และบรรลุผลสัมฤทธิ์ขององค์กร

จิตติพัฒน์ พิษุทธาตาพงศ์ (2548) สรุปว่า สมรรถนะหมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่งให้ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่หลากหลายกว่าและได้ผลงานดีกว่าคนอื่น

เสนห์ จุ้ยโต (2549) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ (Competency) คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคลากรที่ทำให้สามารถทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ประสพผลสำเร็จอย่างดียเยี่ยม (Superior performer) และแสดงบทบาท (Role) ได้อย่างเหมาะสม

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2548) ให้ความหมายสมรรถนะ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น

อัจฉริยะ วัชรวิวัฒน์ (2544) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ ความคิด เจตคติ และการปฏิบัติที่บุคคลพึงมีในการที่จะปฏิบัติ หรือจัดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสพผลสำเร็จ บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดและสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ในรูปของพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติและการกระทำที่ดี

ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2549) กล่าวว่า Competency หมายถึง ทักษะ ความรู้ และความสามารถหรือพฤติกรรมของบุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถทำงานจนบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานนั้น

চার্জকর্তা কংকাস্বর্স্টি (2553) กล่าวว่า সম্রতনহে হমায়গিং কওয়ারূ কওয়ারূসামারত কওয়ারূখানায়ূ রংজুংইহরীকুনলীকখনেতীহেমাহেসমখংবুকুলতীজেসামারতপুব্বিতংগানতীপরেসব ফলসাঁরং

จากความหมายที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สมรรถนะเป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ดังนั้นการมีเพียงความรู้และทักษะนั้นยังไม่ถือเป็นสมรรถนะจนกว่าจะสามารถ นำความรู้และทักษะนั้นมาประยุกต์ใช้กับงานทำงานให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้อย่างชัดเจน ประสบ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน จึงจะถือเป็นสมรรถนะ ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นพฤติกรรมเชิงคุณลักษณะส่วนบุคคลและความสามารถที่แสดงออกให้เห็นถึง การประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ รวมทั้งพฤติกรรมการทำงานในบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้อย่างโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ก่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่องค์กร ต้องการ โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ

1.2 ความสำคัญของสมรรถนะ

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ในปัจจุบันสังคมมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ภาคธุรกิจมีการแข่งขันอย่างรุนแรง องค์กรยุคใหม่จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ เนื่องจากหากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีคุณภาพก็ย่อมสามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จและนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่ใช่เรื่องง่าย ทำอย่างไรบุคลากรขององค์กรจึงจะเป็นคนที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จ ดังที่มุ่งหวังความสำคัญของสมรรถนะ ในโลกของการแข่งขันทางธุรกิจมีการวิจัยพบว่า การพัฒนาคน คู่แข่งจะสามารถตามทันต้องใช้เวลา 7 ปี ในขณะที่เทคโนโลยีใช้เวลาเพียง 1 ปี ก็ตามทัน เพราะข้อหาได้ ดังนั้นสมรรถนะจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและองค์กร ดังนี้

1. ช่วยให้การคัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ทักษะและความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการขององค์กรอย่างแท้จริง
 2. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความสามารถของตัวเองว่าอยู่ในระดับใด และต้องพัฒนาในเรื่องใดช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น
 3. ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาฝึกอบรมแก่ข้าราชการ บุคลากร
 4. ช่วยสนับสนุนให้ตัวชี้วัดหลักของผลงาน (KPIs) บรรลุเป้าหมาย
- เพราะ Competency จะเป็นตัวบ่งบอกได้ว่า ถ้าต้องการให้บรรลุเป้าหมายตาม KPIs แล้ว จะต้องใช้ Competency ด้านใดบ้าง

5. ป้องกันไม่ให้งานเกิดจากโชคชะตาเพียงอย่างเดียว เช่น ยอดขายของพนักงานขายเพิ่มขึ้นสูงกว่าเป้าที่กำหนด ทั้ง ๆ ที่พนักงานขายคนนั้นไม่ค่อยตั้งใจทำงานมากนัก แต่เนื่องจากความต้องการของตลาดสูง จึงทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นเองโดยไม่ต้องลงแรงอะไรมาก แต่ถ้ามีการวัด Competency แล้ว จะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าพนักงานคนนั้นประสบความสำเร็จเพราะโชคช่วยหรือด้วยความสามารถของเขาเอง

6. ช่วยให้เกิดการหล่อหลอมไปสู่สมรรถนะขององค์กรที่ดีขึ้น เพราะถ้าทุกคนปรับ Competency ของตัวเองให้เข้ากับผลงานที่องค์กรต้องการอยู่ตลอดเวลาแล้ว ในระยะยาวก็จะส่งผลให้เกิดเป็น Competency เฉพาะขององค์กรนั้น ๆ เช่น เป็นองค์กรแห่งการคิดสร้างสรรค์ เพราะทุกคนในองค์กรมี Competency ในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) นอกจากการใช้นวัตกรรมในการพัฒนาบุคลากรแล้ว หน่วยงานยังสามารถนำระบบ สมรรถนะไปใช้ในการบริหารงานบุคคลในมิติต่าง ๆ ดังนี้

6.1 การสรรหาและคัดเลือกบุคคล (Recruitment and Selection)

หน่วยงานสามารถนำสมรรถนะของตำแหน่งที่ต้องการสรรหา และคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการไปทำเป็นแบบทดสอบหรือแบบสัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ทักษะความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน เพื่อให้ได้คนที่มีผลการปฏิบัติงานตรงตามที่หน่วยงานต้องการอย่างแท้จริง

6.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคล (Performance Appraisal)

ผู้บริหารหน่วยงานสามารถนำผลการประเมินสมรรถนะ Competency Gap ของเจ้าหน้าที่มาใช้ให้สอดคล้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงถึงการพัฒนาตนเองตามแผนพัฒนารายบุคคล

6.3 การให้รางวัลและค่าตอบแทน (Reward and Compensation)

การบริหารงานภาครัฐในแนวใหม่ได้นำระบบการให้รางวัลและค่าตอบแทนมาใช้เพิ่มเติมจากการเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเดียว เป็นการบริหารค่าตอบแทนที่สามารถช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานมากขึ้น การนำระบบสมรรถนะมาใช้จะช่วยให้การให้รางวัลและค่าตอบแทนแก่ผู้ที่มีฐานสมรรถนะในการทำงานสูงจะได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่าบุคลากรจะเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้สูงขึ้น ส่งผลให้สมรรถนะขององค์กรยิ่งสูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ยังช่วยให้การบริหารค่าตอบแทนและการให้รางวัลมีความโปร่งใสและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

6.4 การวางแผนความก้าวหน้าทางอาชีพ (Career Planning and

Succession Plan) ระบบสมรรถนะทำให้หน่วยงานสามารถทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ และทราบถึงทักษะหรือความสามารถที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งเป้าหมายในอนาคตของเจ้าหน้าที่แต่ละคน

6.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ (Result-Based Management) การประเมินผลสัมฤทธิ์ (RBM) ในปัจจุบันจะยึดยุทธศาสตร์ขององค์การเป็นหลักโดยมีตัวชี้วัด (KPIs) ในระดับต่าง ๆ เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ปัจจุบันข้าราชการต้องเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสนองตอบความต้องการของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจมีผลทำให้ข้าราชการต้องปฏิบัติงานแบบมืออาชีพมากขึ้น จากเหตุเหล่านี้การสร้างราชการใสสะอาดจึงเป็นกลยุทธ์ทางบวกที่มีโอกาสสำเร็จได้เร็ว วิธีการโดยดึงพลังส่วนดีของมนุษย์ออกมา พร้อมกับใช้พลังของสังคมควบคุมให้ข้าราชการมีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์สิ่งดีต่อสังคมแทนการเอาเปรียบ และคำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตนและหมู่คณะ ทั้งนี้จึงต้องสร้างคุณภาพของคนในภาครัฐให้มีคุณธรรม และจริยธรรมเป็นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องช่วยกันส่งเสริมคนดีและกันคนไม่ดีออกไปจากภาคราชการ ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเกิดจากทัศนคติของบุคคลที่ได้รับการย้อมแต่งและสั่งสมต่อเนื่องกันมาเป็นเวลายาวนาน จนกลายเป็นค่านิยมที่ว่า การทุจริตคอร์รัปชันจะสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องอย่างง่ายดาย ไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรมาก การสร้างความใสสะอาดในวงราชการจึงต้องอาศัยกลยุทธ์ที่แยบยล โดยต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีและต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย โดยมีการปราบปรามอย่างเฉียบขาด รุนแรงและรวดเร็ว ให้คนเกิดความเกรงกลัวจนถึงขั้นไม่กล้าเสี่ยงทำผิด ทั้งนี้ กลุ่มผู้นำในทุกระดับของภาครัฐจะต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีด้วย

1.3 ประเภทของสมรรถนะ

ในการจัดแบ่งประเภทของสมรรถนะนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทรรศนะที่แตกต่างกันออกไปตามความเห็นของ McClelland ได้แบ่งฐานสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นสมรรถนะขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลที่จำเป็นต้องมีในการทำงานและฐานสมรรถนะ ในกลุ่มที่สอง เป็นสมรรถนะที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างจากผู้อื่น มีผลการทำงานที่สูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป สมรรถนะในกลุ่มนี้ มุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอื่น เพื่อช่วยให้เกิดความสำเร็จที่ดีเลิศในงาน ขณะที่ McLagan (1997) ให้ความคิดเห็นต่อลักษณะของฐานสมรรถนะในมุมมองต่าง ๆ ที่รวมทั้งมุมมองขีดความสามารถเป็นปัจจัยนำเข้าและผลลัพธ์ที่เข้าด้วยกัน ดังนี้

1. สมรรถนะตามลักษณะงาน (Competency as Tasks) เป็นการแสดงถึงว่าสมรรถนะต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็นงานย่อย ๆ และกำหนดขอบเขตของงานที่จะทำได้ ได้แก่ งานการทำความสะอาดพื้น งานย่อยคือการเลือกไม้กวาด ซึ่งงานย่อยลงไปอีกก็จะต้องมีความสามารถในการเลือกใช้ไม้กวาดว่าจะเลือกใช้ไม้กวาดอันใดในการทำงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด

2. สมรรถนะตามลักษณะของผลลัพธ์ (Competency as Results) ลักษณะสมรรถนะที่สามารถแบ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อย ซึ่งผลลัพธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านั้นจะรวมกันไปสู่ผลลัพธ์ร่วมกัน

3. สมรรถนะตามผลของการกระทำ (Competency as Outputs) ฐานสมรรถนะในลักษณะนี้จำเป็นที่จะต้องค้นหาความต้องการของลูกค้าทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้ได้ความต้องการในการผลิตหรือบริการ จากนั้นจึงแบ่งผลที่ได้ออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ และสามารถกำหนดคุณภาพและมาตรฐานที่ต้องการในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

4. สมรรถนะตามความรู้ ทักษะและทัศนคติ (Competency as knowledge, Skill and Attitude) คนที่มีความเฉลียวฉลาดจะมีการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะบ่งบอกว่าคนผู้นั้นมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด ในส่วนของฐานสมรรถนะในลักษณะนี้จะต้องแยกแยะออกมาให้เห็นว่าความรู้ ทักษะและทัศนคติ อะไรบ้างที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนี้จะรวมไปถึงการมุ่งเน้นในความสำเร็จของเป้าหมาย การค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและจะนำมาซึ่งการใช้เป้าหมายเป็นตัวกำหนดลำดับความสำคัญของการทำงานต่อไปได้

5. สมรรถนะที่แต่ละคนมีอยู่ (Competency as Attribute Bundle) เป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการของสมรรถนะทางความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ซึ่งเป็นความสามารถที่แท้จริงของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ แต่เป็นการยากมากที่จะยกตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมของผู้นำจะต้องมีความสามารถในการจูงใจให้คนแสดงออกในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น คือจะต้องแสดงพฤติกรรมที่สามารถจูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามได้ นั่นคือ ความสามารถที่ผู้นำจะต้องมีแต่อะไรคือสาเหตุพื้นฐานของพฤติกรรมนั้น เช่น ความสามารถในการฟัง ความนึกคิด การพูดในที่ชุมชนองค์ประกอบบางอย่างหรือความรับผิดชอบในตัวเอง

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2550) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ 2) สมรรถนะตามสายงาน (Job Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้น ๆ สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน 3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนอื่นทั่วไป เช่น สามารถอาศัยกับแมงป่อง หรืออสรพิษได้ เป็นต้น ซึ่งเรามักจะเรียกสมรรถนะส่วนบุคคลว่าความสามารถพิเศษส่วนบุคคล

จิรประภา อัครบวร (2549) กล่าวว่า สมรรถนะในตำแหน่งหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วย 3 ประเภท ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ พฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กรต้องมี เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมและหลักนิยมขององค์กร 2) สมรรถนะบริหาร (Professional Competency) คือ คุณสมบัติความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จและสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ขององค์กร 3) สมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical Competency) คือ ทักษะด้านวิชาชีพที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ โดยจะแตกต่างกันตามลักษณะงาน สามารถจำแนกได้ 2 ส่วนย่อย ได้แก่ ฐานสมรรถนะเชิงเทคนิคหลัก (Core Technical Competency) และสมรรถนะเชิงเทคนิคเฉพาะ (Specific Technical Competency)

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2548) จำแนกฐานสมรรถนะได้เป็น 5 ประเภท คือ 1) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competencies) หมายถึง สมรรถนะที่แต่ละคนมี เป็นความสามารถเฉพาะตัวยากที่จะเลียนแบบหรือต้องมีความพยายามสูงมาก 2) สมรรถนะเฉพาะงาน (Job Competencies) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักสำรวจก็ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลข การคิดคำนวณความสามารถในการทำบัญชี เป็นต้น 3) ฐานสมรรถนะองค์กร (Organization Competencies) หมายถึง ความสามารถพิเศษเฉพาะองค์กรนั้นเท่านั้น เช่น บริษัท เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่มีความสามารถในการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือบริษัท พอร์ด (มอเตอร์) จำกัด มีความสามารถในการผลิตรถยนต์ เป็นต้น 4) สมรรถนะหลัก (Core Competencies) หมายถึง ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมีหรือต้องทำเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น พนักงานเลขานุการสำนักงานต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การใช้คอมพิวเตอร์ได้ ติดต่อประสานงานได้ดี เป็นต้น หรือ ผู้จัดการบริษัทต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การสื่อสาร การวางแผน การบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม เป็นต้น 5) สมรรถนะในงาน (Functional Competencies) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตำแหน่งหน้าที่อาจเหมือนแต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจเหมือนกัน แต่มีความสามารถต่างกัน บางคนมีสมรรถนะทางการสืบสวน สอบสวน บางคนมีฐานสมรรถนะทางปราบปราม เป็นต้น ชูชัย สมิทธิไกร (2550), ฐิติพัฒน์ พิษณุธาดาพงศ์ (2549) และปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2549) ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะมีทั้งส่วนที่เหมือนกัน และแตกต่างกันสรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ ฐานสมรรถนะที่บุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีเหมือนกันทุกคน ไม่ว่าจะปฏิบัติงานตำแหน่งใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สมรรถนะตามตำแหน่งหน้าที่ (Functional Competency หรือ Job Competency) คือ สมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยใช้เฉพาะตำแหน่งงานหน้าที่นั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จ

3. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ (Management Competency หรือ Professional Competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในองค์กรตั้งแต่ผู้บริหารระดับล่างขึ้นไป จำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากแนวคิดการแบ่งประเภทของสมรรถนะดังที่กล่าวมา อาจแบ่งสมรรถนะของบุคลากรในระดับ ปฏิบัติการออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งหมายถึง บุคลิกลักษณะ ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมีหรือต้องทำ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยของคน และสมรรถนะตาม สายงาน (Job Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้น ๆ สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน

ดังนั้น การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จะขึ้นกับองค์ประกอบของสมรรถนะ การปฏิบัติงานดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้ดังนี้

1.4 องค์ประกอบของสมรรถนะ

กิตติพงษ์ เลิศเลียงชัย (2553) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสมรรถนะในการปฏิบัติงาน มี 3 ส่วน ดังนี้ คือ 1) สิ่งที่ต้องรู้หรือต้องการให้รู้ (Knowledge) 2) ความสามารถที่องค์กรต้องการให้ทำได้ (Skills) และ 3) ลักษณะที่องค์กรต้องการให้เป็น (Attributes)

องค์ประกอบของสมรรถนะหลักตามแนวคิดของ McClelland มี 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ

2. ทักษะ (skills) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างคล่องแคล่ว มีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self – concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงลักษณะของบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ / เจตคติ (motives/attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ

Boyatzis (1982) ได้สรุปว่า สมรรถนะประกอบด้วย แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) ทักษะ (Skill) จินตนาการส่วนบุคคล (self-Image) หรือบทบาททางสังคม (social role) หรือ องค์ความรู้ (body of knowledge) ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานสูงกว่า เกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้

Spencer และ Spenser (1993) สรุปได้ว่า สมรรถนะประกอบด้วย แรงจูงใจ (motive) อุปนิสัย (trait) อัตมโนทัศน์ (self-concept) ความรู้ (knowledge) และทักษะ (skills) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันหรือมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (causal relationship) ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ/หรือสูงกว่าเกณฑ์อ้างอิง (criterion reference) หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

Rylatt และ Lohan (1995) ได้นำเสนอองค์ประกอบหลักของแต่ละสมรรถนะไว้ ดังนี้

1. บทบาทหลัก (Key Role) ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายถึงกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ ตามข้อผูกพัน หรือพันธกรณี (Commitment) ที่แต่ละคนมีต่อองค์กรในระหว่างที่ทำงานอยู่
2. หน่วยของฐานสมรรถนะ (Unit of Competency) อธิบายถึงหน้าที่หลักหรือ กลุ่มของทักษะของงานอย่างกว้าง ๆ
3. ส่วนประกอบของสมรรถนะ (Element of Competency) เป็นการอธิบายถึง รายละเอียดเพิ่มมากขึ้นจากหน่วยย่อยนั้น ๆ โดยกล่าวถึงการกระทำที่แสดงให้เห็นหรือวัดได้ ซึ่งอาจจะระบุออกมาในลักษณะของปัจจัยนำเข้า (Input) หรือผลลัพธ์ (Output) ก็ได้
4. เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) เป็นระดับความต้องการหรือ มาตรฐานของผลการปฏิบัติงานในแต่ละส่วนประกอบของฐานสมรรถนะ ซึ่งต้องระบุให้เชื่อมโยงกัน ระหว่างสมรรถนะและความชัดเจนของผลสำเร็จ
5. เงื่อนไข (Condition) เป็นความคาดหวังในการปฏิบัติงาน
6. คำแนะนำ (Evidence Guide) อธิบายครอบคลุมถึงเนื้อหาและกลยุทธ์ของการประเมินปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยสมรรถนะและความสัมพันธ์ไปยังหน่วยอื่น ๆ และให้ความชัดเจนเกี่ยวกับสมรรถนะ ซึ่งอาจจะทำเป็นคู่มือหรือเอกสารประกอบ ซึ่งสรุปจากที่ นำเสนอมาได้ว่า สมรรถนะประกอบด้วยบทบาทหน้าที่หลักที่แต่ละบุคคลมีต่อองค์กรและ ฐานสมรรถนะที่องค์กรต้องการจากแต่ละบุคคล โดยต้องสามารถวัดได้โดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ การปฏิบัติงาน

Fleishman, Wetrogen, Uhlman และ Marshall–Mies (1995) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ (Competency) ประกอบด้วยส่วนผสมของความรู้ ทักษะ ความสามารถในการจูงใจ ความเชื่อ คุณค่าและความใส่ใจ

Ulrich, Brock bank, Yeung และ Lake (1995) ได้สรุปว่า สมรรถนะ (competency) ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และความสามารถส่วนบุคคล

Blancero, Boroski และ Dyer (1996) ได้สรุปว่า สมรรถนะ (Competency) ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ความสามารถและทัศนคติอื่น ๆ ที่มีเพื่อให้ได้พฤติกรรมที่ต้องการในอนาคต

Mansfield (1996) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ (Competency) ประกอบด้วย ทักษะ อุปนิสัยซึ่งคนงานจำเป็นต้องมีเพื่อให้ทำงานสำเร็จ

McLagan (1997) ได้สรุปว่า สมรรถนะ (Competency) ประกอบด้วยความรู้และทักษะซึ่งจะทำให้ผลงานมีประสิทธิภาพ

Mirabile (1997) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ (Competency) ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ หรือคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผลงานที่ดีเยี่ยมของผลงานหนึ่ง ๆ

Parry (1997) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ ได้แก่ กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) และคุณลักษณะ (attitudes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งมีความสัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งนั้น ๆ และสามารถวัดผลเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถสร้างเสริมได้โดยผ่านการอบรมและพัฒนา

Clark (1999) ได้สรุปว่า สมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และความสามารถ (Abilities) ซึ่งสามารถสังเกตได้หรือสามารถวัดได้ และ 2) ความรู้ทักษะและความสามารถเหล่านี้จะต้องแยกความแตกต่างระหว่างผู้ปฏิบัติงานได้สูงกว่าและผู้ปฏิบัติงานคนอื่น ๆ ออกจากกันได้

Green (1999) ได้สรุปว่า สมรรถนะ (Competency) ประกอบด้วยอุปนิสัยที่วัดผลได้และทักษะส่วนตัวที่ใช้ทำงานตามวัตถุประสงค์

Nadaillac (2003) ได้ระบุว่า สมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) การเรียนรู้ทักษะ (Know how) และเจตคติ/ลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพต่าง ๆ (Attitude) ที่ช่วยให้สามารถเผชิญและแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้จริง

Dubois และ Rothwell (2004) ได้สรุปว่า สมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคม ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ตลอดจนรูปแบบความคิดและวิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำ

รฐิติพัฒน์ พิษุทธาตพงศ์ (2548) เสนอว่า องค์ประกอบของระบบสมรรถนะ ประกอบด้วยฐานข้อมูลสมรรถนะขององค์กร (Competency Based) ประเภทของสมรรถนะ (Competency Categories) ชื่อสมรรถนะและคำจำกัดความ (Competency Names & Definitions) ระดับชั้นความสามารถ (Proficiency Level) และดัชนีชี้วัดเชิงพฤติกรรม (Behavioral Indicators) รายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลสมรรถนะขององค์กร (Competency Basket) หมายถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดภายในองค์กร สมรรถนะแต่ละตัวจะได้รับการออกแบบตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงาน/กลุ่มงาน เพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

2. ประเภทของสมรรถนะ (Competency Categories) หมายถึง การจำแนกรวบรวม สมรรถนะออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายวิชาชีพ ฐานสมรรถนะร่วมของกลุ่มงาน/สายวิชาชีพ สมรรถนะเฉพาะทาง และฐานสมรรถนะด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น

3. ชื่อสมรรถนะและคำจำกัดความ (Competency Names and Definitions)

3.1 ชื่อของสมรรถนะ (Competency Names) เป็นการกำหนดหรือตั้งชื่อฐานสมรรถนะแต่ละตัวให้ชัดเจน ชี้บ่งความแตกต่างกับสมรรถนะตัวอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้บุคลากรในองค์กรเข้าใจตรงกัน

3.2 คำจำกัดความของสมรรถนะ (Competency Definition) เป็นการให้ความหมายของสมรรถนะตัวนั้น ๆ ว่าหมายถึงอะไร มีขอบเขตน้อยเพียงใด การให้คำจำกัดความเพื่อให้บุคลากรในองค์กรเข้าใจตรงกันว่าหมายถึงอะไร ซึ่งคำจำกัดความของฐานสมรรถนะนั้นในแต่ละองค์กรอาจมีการใช้ภาษาและการให้ความหมายที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นในการกำหนดชื่อและความหมายย่อมมีความหลากหลายและเหมาะสมแตกต่างกันไปในแต่ละองค์กร

4. ระดับของสมรรถนะ (Proficiency Scale) เป็นการกำหนดระดับทักษะความรู้ ความสามารถของสมรรถนะ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 การแบ่งระดับความสามารถตามลำดับขั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy Scale) การแบ่งระดับความสามารถตามระดับโครงสร้าง ลำดับขั้นการบังคับบัญชาขององค์กร เป็นการสะท้อนให้เห็นความแตกต่างของลำดับขั้นการบังคับบัญชากับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน ว่าแต่ละตำแหน่งต้องแสดงความสามารถ หรือทักษะอย่างไรบ้างได้แก่

ระดับ 1 พนักงานระดับปฏิบัติการ

ระดับ 2 พนักงานระดับบังคับบัญชาและวิชาชีพ

ระดับ 3 พนักงานระดับผู้จัดการแผนกหรือเทียบเท่า

ระดับ 4 พนักงานระดับผู้จัดการส่วน

ระดับ 5 พนักงานระดับผู้อำนวยการฝ่ายหรือ กรรมการผู้จัดการ

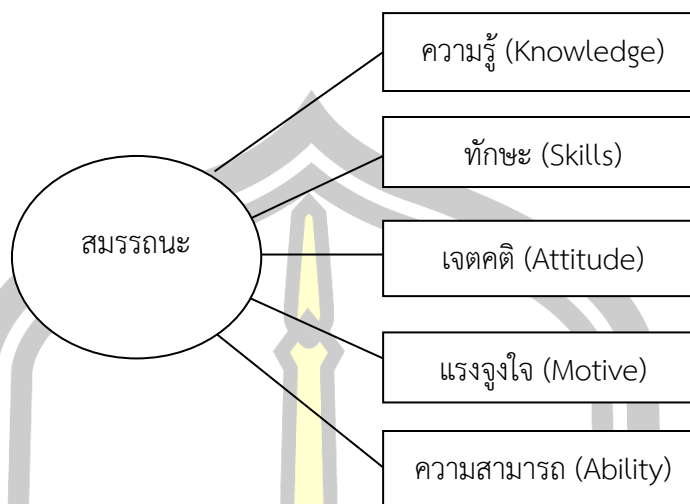
4.2 การแบ่งระดับความสามารถตามความเชี่ยวชาญ (Expertise Scale)

การแบ่งระดับความสามารถตามความเชี่ยวชาญนี้ อาจแบ่งเป็น 3, 4 หรือ 5 ระดับ ก็ได้

5. ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม (Behavioral Indicators) หมายถึง การกระทำปฏิกิริยา หรือการกระทำตามบทบาทหน้าที่ภายใต้สถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง (Specific Circumstances) ในการกำหนดตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรมนี้ ควรเขียนพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดได้อย่างชัดเจน ควรขึ้นต้นประโยคด้วยคำกริยา (Action Verb) เช่น อธิบาย วิเคราะห์ วินิจฉัย ให้คำปรึกษาแนะนำ ออกแบบ สร้าง เป็นต้น ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำที่เป็นนามธรรม เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ ทักษะ เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละคนอาจแปลความหมายที่แตกต่างกัน ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม ในแต่ละระดับ (Behavioral Indicators) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมหลักที่คาดหวัง (Key Result Area : KRA) หมายถึง ความสามารถหรือพฤติกรรมหลัก ๆ ในระดับนั้นที่คาดหวังให้ บุคลากรแสดงพฤติกรรมออกมา และตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรมหลัก (Key Behavior Indicator : KBI) หมายถึง พฤติกรรมย่อยที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับ ในแต่ละระดับอาจมีพฤติกรรมย่อยก็พฤติกรรม ก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมหลักที่คาดหวัง

ซูซัน สมิทธีไกร (2540) กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานนั้น ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

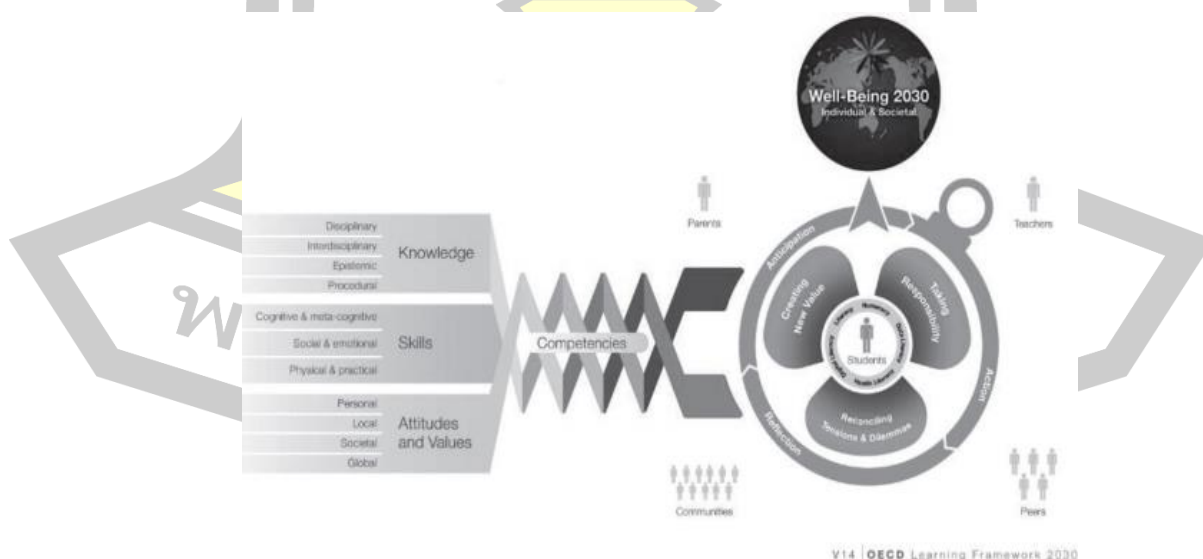
1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง พื้นฐานของการสร้างทักษะและความสามารถเป็นสิ่งที่ได้รับการจัดระบบระเบียบไว้เป็นอย่างดี ส่วนมากมักจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงหรือระเบียบวิธีการ ซึ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้เกิดผลดีตามจุดหมาย
 2. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วถูกต้อง ส่วนมากมักจะหมายถึงความสามารถในการประกอบกิจกรรมโดยใช้อวัยวะเคลื่อนไหวภายนอก (Psychomotor Type Activities)
 3. ความสามารถ (Ability) หมายถึง ความสามารถเชิงปัญญาที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน กล่าวคือ เป็นความสามารถในการประยุกต์ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงาน
- จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของฐานสมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) เจตคติ (Attitude) แรงจูงใจ (Motive) ความสามารถ (Ability)



ภาพประกอบ 1 สรุปลองค์ประกอบสมรรถนะ

1.4 สมรรถนะสำคัญในประเทศต่าง ๆ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า แต่ละประเทศกำหนดสมรรถนะไว้แตกต่างกัน โดยการปฏิรูปหลักสูตรและกรอบแนวคิดการศึกษาขององค์การความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 2573 (The OECD Education 2030 Framework) (OECD, 2014 : Online) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงสำหรับการปฏิรูปหลักสูตรที่จะต้องมุ่งเน้นที่สมรรถนะมากขึ้น และได้ประกาศกรอบสมรรถนะของ OECD ไว้ดังนี้



ภาพประกอบ 2 กรอบสมรรถนะในการพัฒนาปี 2030 ของ OECD

จากการศึกษาสมรรถนะของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียตะวันออก สามารถสรุปได้
ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การจัดกลุ่มของสมรรถนะ และสมรรถนะของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียตะวันออก

ประเทศ	กลุ่มของสมรรถนะ	สมรรถนะ
ฮ่องกง Kai-ming, University of Hong Kong (Kai-ming, 2017 : Online)	ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skills)	• ความสามารถในการใช้ภาษา 2-3 ภาษา (Trilingual and Bilingual Competency) • ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในบริบทต่าง ๆ (T-Shaped Knowledge) • ความรู้ในการควบคุมเทคโนโลยี (Knowledge to Master and go Beyond Technologies) • ความรู้ด้านภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของสังคม ประเทศชาติและโลก (Knowledge of The Geography, Economy, History, and Culture of Society, The Nation and The World)
	คุณลักษณะ (Attributes)	• การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) • การทำงานเป็นทีม (Team Spirit) • การชื่นชมความแตกต่าง • ความพากเพียร (Perseverance) • ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) • ความอ่อนน้อมถ่อมตน (Humility) • ความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) • การจัดการตนเอง (Self-Management) • การควบคุมตนเอง (Self-Control)

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเทศ	กลุ่มของสมรรถนะ	สมรรถนะ
ฮ่องกง (ต่อ)	ค่านิยม (Values)	• ความซื่อสัตย์ (Integrity) • ความรับผิดชอบ (Responsibility) • ความมุ่งมั่น (Commitment) • การเอาใจใส่ (Caring) • การเคารพในค่านิยมที่แตกต่างกัน • ความอดทนต่อความหลากหลาย (Tolerance of Diversity) • ความยุติธรรม (Justice) • เคารพกฎหมาย (Rule of Law) • สันติภาพ (Peace)
สิงคโปร์ (Jennifer, Elizabeth, Melvin, Pamela, and David. National Institute of Education, Nanyang Technological University (Jennifer and others, 2017 : Online)	การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) การจัดการตนเอง (Self-Management) การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) การจัดการด้านความสัมพันธ์ (Relationship Management) การตัดสินใจที่มีความ รับผิดชอบ (Responsible Decision-Making)	• การสื่อสาร ความร่วมมือ และทักษะด้าน ข้อมูลสารสนเทศ (Communication, Collaboration, and Information Skills) • การคิดเชิงวิพากษ์และความคิดสร้างสรรค์ (Critical and Inventive Thinking) • การรู้ด้านความเป็นพลเมือง การตระหนัก เกี่ยวกับพลโลก ทักษะข้ามวัฒนธรรม (Civic Literacy, Global Awareness, and Cross-Cultural Skills)

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเทศ	กลุ่มของสมรรถนะ	สมรรถนะ
ญี่ปุ่น Teruko, Ki CRN Staff (2010 : online)	การรู้ขั้นพื้นฐาน (Basic Literacy)	• การรู้หนังสือ การรู้เรื่องจำนวน และการรู้เทคโนโลยี สารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร (รวมถึงมารยาทและจริยธรรมในการใช้ ICT) (Literacy, Numeracy, and Information/Communication Technology Literacy (and Manners and Morals for ICT))
	ความสามารถในการคิด (Thinking Ability)	• การค้นหาและการแก้ปัญหาความคิดสร้างสรรค์ Logical Thinking, Metacognition, and Adaptive Learning Skills)
	ความสามารถเชิงปฏิบัติในการกระทำเพื่อโลก (Practical ability to act for The World)	• การพึ่งพาตนเอง (Independence and Autonomous Action) ความเข้าใจตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเอง การส่งเสริมสุขภาพทักษะการตัดสินใจ และทักษะในการวางแผนชีวิต • การสร้างความสัมพันธ์ (Relationship Building)ความร่วมมือและความรับผิดชอบ ความรู้สึก /การแสดงความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น • ความรับผิดชอบในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน (Responsibility for Building a Sustainable Future) ความรับผิดชอบ สิทธิหน้าที่ การทำงาน ความเข้าใจในสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การประยุกต์ใช้ภาษาและข้อมูลสารสนเทศการประยุกต์ใช้ความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนทักษะการหาปัญหาและการแก้ปัญหา

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเทศ	กลุ่มของสมรรถนะ	สมรรถนะ
เกาหลีใต้ Jennifer, Elizabeth, Melvin, Pamela and David (2017 : online)	• ความสามารถในการจัดการตนเอง (Self-Management Competency) • ความสามารถในการประมวลความรู้และข้อมูลสารสนเทศ(Knowledge/ Information Processing Competency) • ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Competency) • ความสามารถด้านสุนทรียศาสตร์ทางอารมณ์ (Aesthetic-Emotional Competency) • ความสามารถในการสื่อสาร (Communication Skills) • ความสามารถในการเป็นพลเมือง (Civic Competency)	
ไต้หวัน	การกำกับตนเอง (Self-Directed Action)	• ความเข้าใจในตนเองและการพัฒนา ศักยภาพ (Self-Understanding and Development of Potentials) • ความประทับใจ ประสิทธิภาพ และความคิดสร้างสรรค์ (Appreciation, Performance and Creativity) • การวางแผนอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Career Planning and Lifelong Learning)
	การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation)	• ความเข้าใจในตนเองและการพัฒนา ศักยภาพ (Self-Understanding and Development of Potentials) • การมีความชื่นชม ประสิทธิภาพ และความคิดสร้างสรรค์ (Appreciation, Performance, and Creativity) • การวางแผนอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Career Planning and Lifelong Learning)

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเทศ	กลุ่มของสมรรถนะ	สมรรถนะ
	ปฏิสัมพันธ์ทางการสื่อสาร (Communicative Interaction)	• การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลให้ได้ประโยชน์สูงสุด (Utilization of Technology and Information) • สำรวจและสืบสอบอย่างตื่นตัว (Active Exploration and Inquiry) • การมีอิสระในการคิดและการแก้ปัญหา (Independent Thinking and Problem-Solving)

สำหรับในประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย และแอฟริกาใต้ ได้กำหนดสมรรถนะไว้ ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 สมรรถนะของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย และแอฟริกาใต้

ประเทศ	ฐานสมรรถนะ
อังกฤษและไอร์แลนด์เหนือ (Gov, 2016 : online)	• ทักษะการสื่อสาร (Communication) • ทักษะด้านตนเองและความสัมพันธ์ (Personal and Interpersonal Skills) • ทักษะการจัดการข้อมูลสารสนเทศ
สกอตแลนด์ (NSH Education for Scotland Thistle House, 2011 : online)	• ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ (Successful Learners) • ความมั่นใจส่วนตัว (Confident Individuals) • พลเมืองที่รับผิดชอบ (Responsible Citizens) • จิตสาธารณะ (Effective Contributors) • การมีสุขภาวะที่ดี (Health and Wellbeing) • ทักษะในการเรียน ทักษะชีวิตและการทำงาน (Skills for Learning, Life and Work) • การรู้หนังสือ (Literacy) • การรู้เรื่องจำนวน (Numeracy)

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเทศ	ฐานสมรรถนะ
ฟินแลนด์ (Outi Kallioinen, 2007)	• การคิดและการเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียน (Thinking and Learning to Learn) • สมรรถนะทางวัฒนธรรม การปฏิสัมพันธ์ และการแสดงออกถึงการเป็นตัวเอง (Cultural Competence, Interaction and Self-Expression) • การดูแลตนเองและการจัดการกับชีวิตประจำวัน (Taking Care of Oneself and Managing Daily Life) • ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร (Information and Communication Technology (ICT) Competence) • ชีวิตการทำงานและการเป็นเจ้าของกิจการ (Working Life Competence and Entrepreneurship) • การมีส่วนร่วมและการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน (Participation, Involvement and Building a Sustainable Future)
นอร์เวย์	• การสื่อสาร (Being Able to Express Oneself) • การเขียน (Being Able to Express Oneself in Writing) • การใช้เครื่องมือดิจิทัล (Being able to use Digital Tools) • การอ่าน (Being able to Read) • การรู้เรื่องจำนวน (Being able to Develop Numeracy)
แคนาดา	• การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) • การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving) • การจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Managing Information) • การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) • การสื่อสาร (Communication) • การร่วมมือ (Collaboration) • สมรรถนะทางวัฒนธรรมและการเป็นพลโลก (Cultural and Global Citizenship) • การเจริญเติบโตส่วนบุคคลและมีความเป็นอยู่ที่ดี (Personal Growth and Well-Being)

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเทศ	ฐานสมรรถนะ
ออสเตรเลีย (Fenwick and Cooper, 2012 : online)	• การรู้หนังสือ (Literacy) • ทักษะการคิด (Thinking skills) • ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) • การจัดการตนเอง (Self-Management) • การทำงานเป็นทีม (Teamwork) • ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Understanding) • คุณธรรม จริยธรรมและความสามารถทางสังคม (Ethical behavior and Social Competence) • การรู้เรื่องจำนวน (Numeracy) • เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) • ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
นิวซีแลนด์ (Ministry of Education, New Zealand, 2017 : online)	• การใช้ภาษา สัญลักษณ์และข้อความ (Using Language, Symbols and Text) • การจัดการตนเอง (Managing - Self) • ความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relating to Others) • การมีส่วนร่วมและจิตสาธารณะ (Participating and Contributing) • การคิด (Thinking)
แอฟริกาใต้ (Kenyan Institute of curriculum development, 2017 : online)	• การระบุและแก้ปัญหา (Identify and Solve Problems) • การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Work Effectively with Others) • การรวบรวม วิเคราะห์ จัดระบบและประเมินข้อมูลสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ (Collect, Analyze, Organize and Critically Evaluate Information) • การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communicate Effectively) • การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ (Use Science and Technology Effectively)

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเทศ	ฐานสมรรถนะ
	• การแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจเกี่ยวกับโลกในฐานะเป็นชุดของระบบที่เกี่ยวข้องกัน (Demonstrate Understanding of the World as a set of related systems) • พัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (การไตร่ตรองและหากกลยุทธ์ ในการเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ รักชาติวัฒนธรรมและมิจริยธรรม การศึกษาเพื่ออาชีพและโอกาส ในการเป็นเจ้าของธุรกิจ) (Full personal development (reflecting on and exploring strategies to learn more effectively, responsible citizens, cultural and aesthetical sensitiveness, education for career and entrepreneurial opportunities))

ตาราง 3 ตารางสังเคราะห์สมรรถนะของประเทศต่าง ๆ

ประเทศ / ฐานสมรรถนะ	ฮ่องกง	สิงคโปร์	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไต้หวัน	อังกฤษ	สกอตแลนด์	ฟินแลนด์	นอร์เวย์	แคนาดา	ออสเตรเลีย	นิวซีแลนด์	แอฟริกาใต้	ความถี่
1. การใช้ภาษาและการสื่อสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓	10
2. การเข้าใจตนเอง ดูแลตนเอง และพัฒนาตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	12
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือ	✓	✓	✓			✓		✓			✓	✓	✓	8
4. การรู้หนังสือ การรู้เรื่องจำนวน การรู้สารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี และดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	11

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเทศ ฐานสมรรถนะ	สองกง	สิงคโปร์	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไต้หวัน	อังกฤษ	สกอตแลนด์	ฟินแลนด์	นอร์เวย์	แคนาดา	ออสเตรเลีย	นิวซีแลนด์	แอฟริกาใต้	ความถี่
5. ทักษะการคิด	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
6. การเป็นพลเมืองที่ดี การมีส่วนร่วมทางสังคมและมีส่วนร่วมในโลกใบนี้	✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	✓	✓	✓	10
7. ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานและการวางแผนอนาคต	✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓			✓	8

จากตาราง 3 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้วิจัย ได้จัดกลุ่มและเรียงลำดับสมรรถนะของประเทศต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การเข้าใจตนเอง ดูแลตนเอง และพัฒนาดตนเอง
2. การรู้หนังสือ การรู้เรื่องจำนวน การรู้สารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี และดิจิทัล
3. ทักษะการใช้ภาษาและการสื่อสาร
4. ทักษะการคิด
5. การเป็นพลเมืองที่ดี การมีส่วนร่วมทางสังคมและมีส่วนร่วมในโลกใบนี้
6. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความร่วมมือการทำงานเป็นทีม
7. ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานและการวางแผนอนาคต

จะเห็นว่า สมรรถนะหลักทั้ง 7 สมรรถนะที่พบบ่อยของการร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 2573 (The OECD Education 2030 Framework) ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น ซึ่งผู้วิจัยได้มีความสนใจสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและเป็นสื่อกลางในเรียนรู้ สอดคล้องกับความคิดของ เรย์นัฟท์ ภาสกรณ (2561) ว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารหรือแสดงออกเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้นตอต้องการ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับด้านสมรรถนะของผู้เรียนจากการศึกษา เนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2551) พบว่า หลักสูตรมีการกำหนดหัวข้อสมรรถนะสำคัญ

ของผู้เรียนไว้ชัดเจน โดยมีการกำหนดฐานสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 ประการ ได้แก่

- 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา
 - 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเมื่อศึกษา
- มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม จะเห็นว่า มาตรฐานการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นที่ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ส่วนตัวชี้วัดแต่ละตัวประกอบไปด้วยความรู้ที่เป็นเนื้อหาของแต่ละสาระการเรียนรู้และทักษะย่อย ๆ เช่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติตัวชี้วัด
ชั้นปี ป.1

1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย
2. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ
3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ

จากตัวอย่างของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ข้างต้นจะเห็นได้ว่า มาตรฐานการเรียนรู้มุ่งให้เกิดความเข้าใจ ยังไม่เห็นภาพเชื่อมโยงถึง ฐานสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน แม้ตัวบ่งชี้จะสะท้อนให้เห็นทั้งเนื้อหาสาระและทักษะของผู้เรียนก็ตาม

1.6 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนสมรรถนะ (Competency-Based Learning)

การเรียนรู้สมรรถนะ หมายถึง ระบบการสอน การประเมิน การให้ระดับคะแนน (Grading) และการรายงานทางการศึกษาที่อยู่บนฐานการแสดงออกของนักเรียนที่ได้เรียนความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่พวกเขาถูกคาดหวังให้เรียน ที่พวกเขาก้าวหน้าขึ้นโดยผ่านการศึกษของพวกเขา ในโรงเรียนของรัฐ ระบบสมรรถนะใช้มาตรฐานการเรียนรู้ของรัฐกำหนดความคาดหวังทางวิชาการ และนิยาม “สมรรถนะ” หรือ “ความชำนาญ” ในคอร์ส ขอบเขตวิชา หรือระดับชั้นที่จัดให้ (แม้ว่าชุดมาตรฐานอื่นอาจจะถูกใช้ด้วย รวมถึงมาตรฐานต่าง ๆ ที่ถูกพัฒนาโดยเขตพื้นที่และโรงเรียน หรือโดยองค์กรตามสาขาวิชา) เป้าหมายทั่วไปของการเรียนรู้ฐานสมรรถนะคือ เพื่อทำให้มั่นใจว่า ผู้เรียนจะได้รับความรู้และทักษะที่ถือว่าสำคัญต่อความสำเร็จในโรงเรียน การศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษาการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตใหญ่ หากผู้เรียนไม่บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้พวกเขาก็จะต้องเรียน ฝึกปฏิบัติ และความช่วยเหลือทางวิชาการเพิ่มเพื่อช่วยให้พวกเขา บรรลุสมรรถนะหรือพัฒนาถึงมาตรฐานที่คาดหวัง

การนิยามการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้นซับซ้อน เพราะนักการศึกษาไม่เพียงแต่ใช้คำ บางคำหรืออาจจะไม่ถูกใช้แบบพ้องความหมายในแต่ละแห่ง ได้แก่ คำว่าการศึกษา การสอน หรือ

การเรียนรู้บนฐานความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ผลสัมฤทธิ์การกระทำ และมาตรฐานสมรรถนะ คือ การแสดงออกของคุณลักษณะที่ผู้สำเร็จการเรียนรู้ได้แสดงออกมาที่บ่งชี้ว่า พวกเขาได้ถูกเตรียม เพื่อที่จะแสดงออกและปฏิบัติได้โดยอิสระในการทำงานตามวิชาชีพ สมรรถนะครอบคลุมมากกว่า เนื้อหาความจริง เป็นการบูรณาการและการประยุกต์ใช้เนื้อหาความจริง ทักษะ และคุณลักษณะที่ได้ เรียนมาเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการบริการผู้ป่วย ชุมชนและวิชาชีพ (กรณีของ Health Service Center, West Virginia University) สมรรถนะที่ถูกพัฒนาขึ้นไม่ได้ถูกสอนทั้งหมดในคอร์สเดียว แต่ทั้งหมด ถูกนำเสนอตลอดทั้งหลักสูตร ตามปกติคอร์สวิชาทั้งหลายช่วยสนับสนุนการบรรลุแต่ละสมรรถนะ โดยช่วงต้นของหลักสูตรมีส่วนประกอบหลัก ๆ คือ การสร้างความแตกฉานในความรู้จริงและทักษะ พื้นฐาน และด้วยการเติมเต็มแผนการเรียนรู้ทุก ๆ ส่วนจะสร้างความยอดเยี่ยมให้กับการประยุกต์ ขั้นสูงใช้แนวคิดเหล่านี้ในสถานการณ์การปฏิบัติจริง

เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2011 International Association for K-12 Online Learning (iNACOL) และ Council of Chief of State School Officers ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้นำผู้บริหารการศึกษาและผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษามาประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดนิยามของ การจัดการศึกษาที่เน้นสมรรถนะ ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นและสรุปออกมาเป็นแก่นของการจัดการ การศึกษาที่เน้นฐานสมรรถนะได้ดังนี้

1. ผู้เรียนก้าวหน้าในระดับที่สามารถแสดงความเชี่ยวชาญออกมาได้
2. สมรรถนะที่แสดงออกมีความชัดเจน วัดได้ และสะท้อนวัตถุประสงค์ของ การจัดการเรียนรู้ที่ต้องการสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถที่เข้มแข็ง
3. มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงบวก และมีความหมายต่อผู้เรียน
4. ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือ รวมทั้งการจัดสรรเวลาให้เหมาะสม บนพื้นฐานของ ความแตกต่างในความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน
5. ผลการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ รวมถึงการนำไปใช้และสร้างองค์ความรู้ได้ พร้อมกับการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญ

Formative Assessment ต่างจาก Summative Assessment ในการจัดการ การศึกษาเชิงสมรรถนะ ครูต้องการข้อมูลผลการเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงการสอนของตน และ เพื่อสะท้อนกลับให้เด็กได้รู้ว่า เขาควรปรับปรุงการเรียนรู้ของเขาตรงไหนอย่างไร จึงต้องใช้ การประเมินแบบ Formative Assessment การประเมินแบบ Summative Assessment โดยการสอบ (Examination) ใช้เพื่อการตัดสินผลการจบการศึกษา และการศึกษาต่อ Personalization เป็นแนวคิดที่นักการศึกษาใช้เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาสู่การศึกษาเชิงฐานสมรรถนะ เพราะหลักอันเป็นที่เข้าใจกันก็คือ เด็กต้องได้รับการพัฒนาในระดับที่เหมาะสมกับความต้องการของ แต่ละคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

แนวคิดการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ หมายถึง การวางแผน การสอนของหลักสูตรรายวิชาที่เกิดจากการศึกษาและกำหนดแนวทาง และวิธีการตั้งแต่ก่อนการสอน ขณะดำเนินการสอน และหลังการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา ส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้ผ่านการเรียนจบ หลักสูตรรายวิชานั้นแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะ รายวิชาองค์ประกอบของการจัดทำแผนการสอนฐานสมรรถนะ แบ่งได้เป็น 4 องค์ประกอบ ซึ่งจัดเป็น ลำดับขั้น ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

1. ขั้นศึกษาและจัดเตรียมทรัพยากรพื้นฐาน การวางแผนด้วยการเริ่มต้นจากการศึกษาวิเคราะห์ ตลอดจนจัดเตรียมทรัพยากร นับเป็นองค์ประกอบที่เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญมาก การกิจที่จะต้องทำในขั้นตอนนี้มีดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หัวเรื่อง ตลอดจนขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนดอย่างคร่าว ๆ ในหลักสูตร

1.2 สำรวจและวินิจฉัยผู้เรียน

1.3 สำรวจทรัพยากรอื่น ๆ เช่น งบประมาณสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์สาธิต อุปกรณ์ช่วยสอน เป็นต้น

1.4 สำรวจสถานะแวดล้อม ตลอดจนความรู้ความสามารถของผู้สอน ที่จะต้องนำมาใช้ในการพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดต่อไป

2. ขั้นกำหนดแนวทางและวิธีการ ภายหลังจากศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้แล้ว ก็จะนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอน การกิจที่จะต้องกระทำในขั้นตอนนี้มีดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 กำหนดวิธีนำเข้าสู่บทเรียนและการสร้างแรงจูงใจ

2.3 กำหนดวิธีสอนในแต่ละขอบเขตเนื้อหาและวัตถุประสงค์

2.4 กำหนดสื่อการเรียนการสอน พร้อมกับการจัดเตรียมสื่อที่จำเป็นไว้ให้พร้อม

2.5 กำหนดเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน กำหนดวิธีการประเมินผลผู้เรียน ตลอดจนเลือกและสร้างเครื่องมือต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ใบงานแบบทดสอบ เป็นต้น

3. ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการนำสิ่งที่ได้ศึกษาจัดเตรียมไว้มาใช้ในขั้นตอนนี้ จะต้องพยายามใช้วิธีการที่จัดเตรียมไว้ ผู้สอนจะต้องใช้ความรู้และทักษะในการนำ การเรียนให้สำเร็จผลตามเป้าหมายและวิธีการ

4. ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นของการตรวจสอบผลว่า ปฏิบัติการที่ผ่านมาเป็นเช่นไร ผู้เรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด การเตรียมการในขั้นนี้จะต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า เมื่อถึงขั้นตอนนี้ก็จะเป็นขั้นของการนำสิ่งที่เตรียมมาใช้ แล้วเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในทันที ซึ่งก็จะป้อนข้อมูลกลับไปยังผู้เรียนเพื่อปรับความรู้ความเข้าใจให้เป็นไปตามเป้าหมายจากองค์ประกอบของการจัดระบบในการวางแผนการสอนดังกล่าว จะเป็นแนวทางพัฒนาเพื่อกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้เป็นระบบโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ศึกษาหลักสูตร วัตถุประสงค์ทั่วไป ตลอดจนขอบเขตเนื้อหา
- 4.2 ศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน
- 4.3 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4.4 เลือกวิธีการสอนตลอดจนสื่อการเรียนการสอน
- 4.5 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4.6 ประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน
- 4.7 ศึกษาข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำมาปรับปรุงวิธีสอนในครั้งต่อไป

ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนไว้ในทุกขั้นตอนอย่างละเอียดล่วงหน้า เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้มากที่สุด และในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนจะสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ตามความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสภาพแวดล้อม โดยผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นก่อนการสอน ขณะดำเนินการสอน และประเมินผลความก้าวหน้าเป็นลำดับสุดท้าย ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ

4.7.1 กำหนดผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes/Course Outcomes) หรือเรียกว่าสมรรถนะ หรือภาระงาน (Competencies or Tasks) อย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นกับการศึกษาและการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อจบหลักสูตร ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสมรรถนะที่กำหนด

4.7.2 จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย และอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติภาระงาน (Task - Oriented Activities) ได้สำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนดเน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ตามเกณฑ์

4.7.3 ใช้เวลาผู้เรียนแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่ง ๆ ให้สำเร็จ ก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไปให้ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติภาระงานให้สำเร็จตามเกณฑ์ การปฏิบัติงานที่กำหนดใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced) ในการประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน

สรุปได้ว่า การคัดเลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ควรคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้และการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ของผู้เข้าโปรแกรม มีความทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เข้าโปรแกรม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้เข้าโปรแกรมเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นซึ่งอยู่ในวัยเด็ก ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยเด็ก โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เน้นการกระบวนการสอนแบบเชิงรุก กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มและภาระงานเป็นฐาน

สื่อวัสดุการเรียนการสอน

เอกสารและสื่อที่ใช้ในโปรแกรมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการปัจจัยและวิธีการในการเลือกเอกสารและสื่อที่ใช้ในโปรแกรม โดยได้ศึกษาการเลือกเอกสารและสื่อตามแนวคิดของ Joyce S. Choate (1995) ที่ได้กล่าวถึงข้อคำนึงในการเลือกสื่อ มี 3 ประการด้วยกัน คือ

1. การเลือกสื่อควรคำนึงถึง วิธีที่เคยใช้มาก่อน
2. รายการทักษะย่อย
3. ลักษณะของผู้เรียน

แนวคิดของ Lan Forsyth และคณะ (1995) ซึ่งได้เสนอถึงแนวคิดในการเลือกใช้สื่อไว้ดังนี้

1. เป้าหมายของการใช้สื่อ เพื่ออะไร
2. จะทำให้สื่อใหม่ตื่นเด่นได้อย่างไร
3. ลักษณะของผู้ใช้สื่อเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้ใช้ อายุ วัย ประสบการณ์ อาชีพ

การทำงานเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ความชอบและความไม่ชอบ หรือความถนัดของผู้ใช้สื่อ

1.7 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) สมรรถนะ (Competence) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติ (Performance) ภายใต้เงื่อนไข (Condition) ใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ระบุไว้ให้ได้มาตรฐาน (Standard) ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) และมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ให้ประเมินผลและตรวจสอบได้ หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้จะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติ ได้หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ จัดทำขึ้นเพื่อความแน่ใจว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยมอันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียนในอนาคต หลักสูตรนี้มีโครงสร้างแสดงให้เห็นถึงเกณฑ์

ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษา และในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ทักษะและความสามารถที่มี ในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในระดับต่อไป (จรัส บัวศรี, 2532)

ข้อดีของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ

1. กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน ว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร (Course Outcomes)
2. ใช้มาตรฐานสมรรถนะ เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร วางแผน การจัดการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผล และการรับรองคุณวุฒิ
3. มีเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) เพื่อใช้ในการประเมินผล ผู้เรียนที่แน่นอนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ จึงมีกรอบมาตรฐาน สมรรถนะ เป็นตัวกำหนดความรู้ และ ทักษะ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติภาระงาน/ กิจกรรมต่าง ๆ ได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร และสามารถวัดและประเมินผลได้ตามเกณฑ์การปฏิบัติ ที่กำหนด

องค์ประกอบของมาตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence /Competency) เป็นขอบข่าย กว้าง ๆ ของงาน (Job) ในอาชีพหนึ่ง ๆ ที่ต้องปฏิบัติ โดยใช้ความรู้และทักษะ หรืออาจรวมถึงเจตคติ
2. ฐานสมรรถนะย่อย (Element of Competence) เป็นภาระงาน (Task) ย่อยที่ประกอบขึ้นภายใต้งานในหน่วยสมรรถนะนั้น ๆ
3. เกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) เป็นกิจกรรมย่อย ๆ (sub-task) ภายใต้สมรรถนะย่อย ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่คาดหวังว่า ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร
4. เงื่อนไข/ขอบเขตการปฏิบัติ (Conditions/Range of Variables) การปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด อาจรวมถึงวัสดุ (Materials) เครื่องมือ (Tools) หรือ อุปกรณ์ต่าง ๆ (Equipment) ที่กำหนดให้ (หรือไม่ให้ใช้) เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นสำเร็จ เมื่อได้กรอบ มาตรฐานสมรรถนะแล้ว การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียน การสอนจะสร้างขึ้นภายใต้กรอบมาตรฐานสมรรถนะที่กำหนด และจะเชื่อมโยงกับการวัดและประเมินผล ซึ่งอาจเรียกว่า การทดสอบวัดตามสมรรถนะ (Competency Test) ดังนั้น การวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยสมรรถนะนี้ต้องกำหนดจุดประสงค์การปฏิบัติ (Performance Objective) หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าผู้เรียนต้องมีความรู้และทักษะอะไรบ้างในการปฏิบัติงานนี้ โดยคำนึงถึงเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) หรือผลการเรียนรู้เป็นหลัก ซึ่งคาดหวังให้

ผู้รับการอบรมหรือผู้เรียนสามารถทำได้ เมื่อเรียนจบหน่วยนี้การประเมินผลต้องเป็นไปตามเกณฑ์ การปฏิบัติที่กำหนด การประเมินผล สามารถใช้รูปแบบที่ หลากหลาย ได้แก่

- 4.1 การสังเกต (Observation)
- 4.2 การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and Questioning)
- 4.3 แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and Paper Test and Essays) ซึ่งใช้ประเมินด้านความรู้
- 4.4 การสอบปากเปล่า (Oral Test)
- 4.5 การทำโครงการ (Projects)
- 4.6 สถานการณ์จำลอง (Simulations)
- 4.7 แฟ้มผลงาน (Portfolios)
- 4.8 การประเมินผลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based Assessment) เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้

จากที่แสดงข้างต้น จะเห็นได้ว่า หน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย เกณฑ์การปฏิบัติ การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง จึงเรียกการจัดหลักสูตรฝึกอบรม หรือการจัดการเรียนการสอนที่ยึดความสามารถในการปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมหรือผู้เรียนว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ

กลวิธีการเรียนการสอน (Delivery Strategies) มีหลากหลายวิธี ได้แก่

1. สื่อประเภท Audio-Visual Materials
2. การระดมสมอง (Brainstorming)
3. กรณีศึกษา (Case Study)

ประสบการณ์ทำงานร่วมกัน (Cooperative work Experience)

1. การสาธิต (Demonstration)
2. การอภิปราย (Discussion)
3. การฝึกซ้ำ ๆ (Drill)
4. ศึกษาสถานที่ (Site Visiting)
5. กิจกรรมกลุ่ม (Group Work)
6. เชิญวิทยากรมาบรรยาย (Guest Speaker)
7. ชุดการเรียนรู้ (Modules/Learning Packages)
8. การบรรยาย (Lecture)
9. ห้องปฏิบัติการแบบเปิด (Open Lab Sequences)
10. จัดอภิปรายโดยผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน (Panel Discussions)

11. โครงการงาน (Projects) เอกสารจากองค์กรบริษัท (Enterprise Papers), ผลงานต้นแบบ (Prototypes) โครงการงานวิจัย (Research Projects) แบบจำลองต่าง ๆ (Models)

12. การถาม-ตอบ (Questions and Answers)

13. การทบทวน/ทำกิจกรรมเพิ่มเติม (Review/Reinforcement)

14. บทบาทสมมุติ (Role Playing)

15. เกมสถานการณ์จำลอง Simulation Games

16. Text or Reference Assessment

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโปรแกรม

2.1 ความหมายของโปรแกรม

ในทางการศึกษาโดยส่วนใหญ่จะใช้คำ 2 คำ ที่ให้ความหมายคล้ายคลึงกัน คือ “โปรแกรม” และ “โครงการ” และมักถูกนำมาใช้แทนกันอยู่เสมอเมื่อพิจารณาจากรากศัพท์ภาษาอังกฤษแล้วจะพบว่าคำทั้งสองคำนี้มาจากรากศัพท์ที่แตกต่างกัน โดยคำว่าโปรแกรมนั้นมาจากคำว่า Program ส่วนคำว่า โครงการ นั้นมาจากคำว่า Project (อุ้นตา นพคุณ, 2546) ในส่วนนี้จะขออธิบายขอบข่ายแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมตามรากศัพท์ของคำว่า Program ในประเด็นดังต่อไปนี้

“โปรแกรม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติให้แปลเป็นภาษาไทยว่า “การกำหนดการ” ซึ่งหมายถึง ระเบียบการที่บอกถึงขั้นตอนของงานที่จะต้องทำ

Rogers (2000) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีโปรแกรม คือ การสร้างโมเดลที่เป็นไปได้เกี่ยวกับโปรแกรมที่ถูกคาดหวังว่าจะทำงานอย่างไรเพื่อที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งนักประเมินจะใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินและใช้เป็นมาตรฐาน (Benchmark) ในการตัดสินประสิทธิผลของโครงการ

Tyler (1986) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม คือ โครงร่างของงานที่จะกระทำหรือการจัดเตรียมแผนการที่จะทำหรือชุดเหตุการณ์ที่รวบรวมไว้ ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมทุกอย่างที่กระทำในค่าย หรือศูนย์ต่าง ๆ เป็นต้น

Barr และ Keating (1990) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม 3 แบบ ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลและการนำไปใช้ คือ 1) โปรแกรม หมายถึง หน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือใช้บริหารตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล 2) โปรแกรม หมายถึง ลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมาย 3) โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อบรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะ

Chen และคณะ (2009) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีโปรแกรม คือ การกำหนดถึงสิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ ผลกระทบสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และ

เงื่อนไขที่จะทำให้เป้าหมายหรือผลกระทบเหล่านั้นเกิดขึ้นได้ ทฤษฎีโปรแกรมประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

- 1) เป็นส่วนที่ระบุถึงโครงสร้างของโปรแกรมที่ควรจะเป็น ประกอบด้วย การจัดกระทำ (treatments) ผลลัพธ์ (Outcomes) และกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติ (Implementation Processes) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับคุณค่าของโปรแกรม ส่วนนี้จะถูกต้องเรียกว่า “Normative Theory” และ
- 2) เป็นส่วนที่ระบุถึงกลไกเชิงสาเหตุที่เชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกระทำของโปรแกรม กระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติและผลลัพธ์ ส่วนนี้จะถูกเรียกว่า “Causative Theory” โดยที่ Normative Theory จะให้การชี้แนะเกี่ยวกับเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่จะต้องตรวจสอบหรือติดตาม และการออกแบบ และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกระทำส่วน Causative Theory จะระบุถึงประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของโปรแกรมภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนด และผลที่จะเกิดขึ้นจากโปรแกรม

นิตา ชูโต (2538) ได้ให้คำจำกัดความโปรแกรม คือ ความคิด แนวทาง กิจกรรม หรือผลรวมที่เกิดจากกิจกรรมที่ได้จัดวางไว้ในโปรแกรมนั้น ๆ หรือกลุ่มของกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบ มีงบประมาณ และระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

หรรษา สุขกาล (2543) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม คือ แผนที่ยาวไว้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามเป้าหมาย ภายใต้บริบทของสถาบัน

สุดาเรศ แจ่มเดชศักดิ์ (2543) ให้ความหมายของโปรแกรมการสอนไว้ว่าคือ รายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้โดยทั่วไปหรือผู้เรียนที่มีคุณลักษณะพิเศษ เช่น เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ เด็กที่มีผลการเรียนต่ำ ให้ผู้เรียนนั้นได้รับการพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายหรือลักษณะของโปรแกรมที่วางไว้ เช่น การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โปรแกรมพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) โปรแกรมการศึกษาทางอาชีพ โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางด้านอาชีพ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่รายละเอียดของโปรแกรมเตรียมความพร้อมทางด้านอาชีพ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่รายละเอียดของโปรแกรมจะประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย ลักษณะของโปรแกรม การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลโปรแกรม

รชนี กัลยาวิทย์ และอัจฉรา ธารอุไรกุล (2545) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมคือ การตรวจดูเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้เขียนโปรแกรม (reviewing) การออกแบบโปรแกรม (designing) การเขียนรหัสโปรแกรม (coding) การทดสอบโปรแกรม (testing) และการจัดทำเอกสาร (documenting)

บุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้กล่าวว่า หลักสูตร คือ โปรแกรมการศึกษา ซึ่งในความหมายนี้หลักสูตร คือ ชุดวิชา

อุ้นตา นพคุณ (2546) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างโปรแกรมกับโครงการ ไว้ว่า โปรแกรม คือ งานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนโครงการจะมีลักษณะทีม เป็นงานเฉพาะกิจ ตามความจำเป็นในสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าหากโครงการมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลาที่ยาวนานในกรณีเช่นนี้ โครงการก็จะกลายเป็นโปรแกรม ดังนั้น ระยะเวลาจึงจำเป็น ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนา ประเมินผล เพื่อการคงอยู่ของกิจกรรมเป็นปัจจัยที่ สำคัญของโปรแกรม และได้ชี้แจงโดยอ้างความเห็นของ Boyle และ Boone ว่าในการให้ความหมาย ของโปรแกรมหรือการวางแผนโปรแกรมจะให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับครู ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรื่อง การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) หรือการใช้ผู้เรียนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (People's Participation)

สมศักดิ์ จัดตุพรพงษ์ (2547) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม คือ การจัดวางกิจกรรม อย่างมีระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การวางแผน การสอน การประเมินผล และ การประชาสัมพันธ์โปรแกรม ซึ่งมีวิธีการทำงานเป็นขั้นตอน

ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2553) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม คือ แผนหรือกิจกรรมอันเป็นมวลประสบการณ์ที่วางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีขั้นตอนในการพัฒนา ที่สร้างขึ้นโดยการประยุกต์จากองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันของหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็น พื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้ บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กร

จากความหมายที่ได้ศึกษามาในเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรม หมายถึง โครงร่างของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัด และประเมินผลอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

2.2 ประเภทของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ

Boyle (1981) ได้กล่าวถึงการจำแนกโปรแกรมตามแนวคิดในการจัดโปรแกรมทาง การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้เป็น 3 ประเภท

1. โปรแกรมเชิงพัฒนา (Development Program) เป็นโปรแกรมที่มี จุดมุ่งหมายหลักในการช่วยให้ผู้เข้ามารับบริการสามารถตอบสนองความต้องการและสามารถแก้ไข ปัญหาในชุมชนได้ โปรแกรมเชิงพัฒนามีความสำคัญมากในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และบุคคลในกลุ่มทุกชุมชนจำเป็นที่จะต้องได้รับความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติใหม่ เพื่อปรับตัว ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โปรแกรมเชิงพัฒนาแตกต่างจากรูปแบบอื่น คือ จุดเริ่มต้นของ โปรแกรมมักเกิดในสถานการณ์ที่คลุมเครือ โดยแม้กลุ่มคนนั้นจะยอมรับว่าเป็นปัญหาและ ต้องการแก้ไขแต่ก็ยังไม่สามารถระบุปัญหาและสาเหตุที่แท้จริงได้ชัดเจน หรือแม้แต่ยากที่จะรู้ว่า

ควรดำเนินการอะไรบ้างในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ เพียงแต่ทุกคนในกลุ่มเห็นตรงกันว่า ควรมีการเปลี่ยนแปลงให้ดีกว่าเดิม หน้าที่หลักของโปรแกรมเชิงพัฒนาจึงเป็นไปเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะช่วยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพิจารณาและกำหนดว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร ควรจะแก้ไขด้วยวิธีการใดจึงจะเหมาะสมที่สุดในสภาพการณ์เช่นนี้ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อกำหนดแนวทางแก้ปัญหา และ ขั้นตอนการประเมินผลโปรแกรมว่ามีความพึงพอใจในโปรแกรมมากน้อยเพียงใด โดยตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโปรแกรมจะอยู่ที่ ความพึงพอใจของประชาชนว่า โปรแกรมนั้นได้ช่วยให้ประชาชนได้รับการตอบสนองความต้องการและสามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้

2. โปรแกรมเชิงสถาบัน (Instruction Program) เป็นโปรแกรมที่มุ่งให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเกิดการพัฒนาความสามารถพื้นฐานตามความสามารถและศักยภาพที่มี เช่น การคิดเป็น การสื่อสารเป็น เป็นต้น พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระทางวิชาการเพื่อพัฒนาสติปัญญาและความมีเหตุผลของผู้เรียน โดยจะแตกต่างจากโปรแกรมเชิงพัฒนาในแง่มุ่งของการกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรม เนื่องจากโปรแกรมเชิงสถาบันจากกำหนดวัตถุประสงค์จากเนื้อหาสาระของวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่โปรแกรมเชิงพัฒนาจะกำหนดจากความต้องการ และการวิเคราะห์ปัญหาของบุคคลและชุมชน เกณฑ์ที่ใช้ประเมินความสำเร็จของโปรแกรมเชิงสถาบัน คือ ความรู้ ความชำนาญทางเนื้อหาวิชาการ ที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีเพิ่มขึ้น

3. โปรแกรมเชิงสารสนเทศ (Information Program) เป็นโปรแกรมที่มุ่งที่การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ระหว่างนักการศึกษาหรือผู้วางโปรแกรมกับผู้รับบริการ โดยนอกจากจะให้ความรู้และสารสนเทศในเรื่องทั่วไปแล้ว ยังมุ่งนำเสนอสารสนเทศในสถานการณ์ที่มีผลการวิจัยใหม่ การค้นพบใหม่ๆ ผู้พัฒนาโปรแกรมเชิงสารสนเทศจะเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกข่าวสาร และเนื้อหาความรู้ที่ควรเผยแพร่ โปรแกรมสารสนเทศแตกต่างจากโปรแกรมเชิงพัฒนาและโปรแกรมเชิงสถาบันในส่วนการวัดประเมินผล โดยเน้นการประเมินผลเชิงปริมาณมากกว่าเน้นเชิงคุณภาพ ส่วนใหญ่จะประเมินเพียงจำนวนผู้มารับบริการ จำนวนชั่วโมงการให้บริการ เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วโปรแกรมสารสนเทศมักจะเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมเชิงพัฒนาและโปรแกรมเชิงสถาบัน

2.3 ลักษณะของโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะ

จากการแยกประเภทของโปรแกรมข้างต้น สรุปได้ว่าลักษณะโปรแกรมเชิงพัฒนา คือ ความรู้ ทักษะหรือเจตคติที่มีอยู่ในกิจกรรม จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่การแก้ปัญหาอันเป็นเป้าหมายของโปรแกรมเสริมสร้างฐานสมรรถนะในการประเมินผลโปรแกรมเชิงพัฒนานี้ นักพัฒนาโปรแกรมจะยึดเกณฑ์ความสำเร็จของการพัฒนาของการพัฒนาโปรแกรมว่า ในกระบวนการพัฒนาโปรแกรม ผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมโปรแกรมได้แสดงความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และปฏิบัติการกิจกรรมในด้าน การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโปรแกรมหรือไม่

ส่วนนักประเมินผลจะยึดเกณฑ์ที่ว่าถ้าพบว่า โปรแกรมสามารถค้นพบแนวทางแก้ไขปัญหาได้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จ หรือพบว่า บุคคลหรือชุมชนพัฒนาขึ้นในทางใดทางหนึ่ง ก็ถือว่าเป็นผลที่คุ้มค่าของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ

เพื่อให้เห็นลักษณะของโปรแกรมมีความชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะตามองค์ประกอบของโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะดังนี้

ตาราง 4 แยกองค์ประกอบตามลักษณะของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ

องค์ประกอบ	ลักษณะของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ
1. เป้าหมายหลัก	กำหนดความต้องการและปัญหาของบุคคล กลุ่มหรือชุมชน
2. แหล่งที่มาของการกำหนดวัตถุประสงค์	ส่วนใหญ่พัฒนามาจากความต้องการหรือปัญหาของผู้รับบริการ
3. วิธีใช้ความรู้	ความรู้ เนื้อหาสาระทักษะ เจตคติ เป็นวิธีการหรือเครื่องมือเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย
4. ความเกี่ยวข้องของผู้เรียน	เกี่ยวข้องในการกำหนดความต้องการหรือปัญหาขอบเขตหรือลักษณะของโปรแกรม
5. บทบาทของผู้พัฒนาโปรแกรม	อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหาจนถึงการประเมินผล บทบาทอื่นๆ เช่น ส่งเสริมให้กำลังใจ เป็นต้น
6. มาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผล	เกณฑ์ประสิทธิผล คือคุณภาพในการแก้ปัญหาและระดับของการแก้ปัญหาเป็นของบุคคล กลุ่ม หรือ ชุมชน

2.4 องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ

Glaser (1962) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมว่า มีองค์ประกอบดังนี้

1. จุดมุ่งหมายในการสอน (Instructional Objective) หมายถึง จุดมุ่งหมายที่ผู้สอนตั้งไว้ก่อนสอนว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากเรียนแล้วอย่างไร ดังนั้นจึงมักตั้งจุดมุ่งหมายเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) คือ จุดมุ่งหมายที่สามารถสังเกตและวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ได้จริง ๆ

2. กำหนดพฤติกรรมของผู้เรียน (Entering Behavior) หมายถึง การที่ผู้สอนต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใดบ้าง เพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน โดยการกำหนดพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างชัดเจน เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้อธิบายไว้

3. กระบวนการเรียนการสอน (Instructional Procedures) หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนกำหนดขึ้นเป็นขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

4. การทดสอบ (Performance Assessment) หมายถึง การที่ผู้สอนทดสอบผู้เรียนหลังจากที่สอนแล้วว่า เกิดการเรียนรู้หรือยังตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ จะเห็นได้ว่า โปรแกรมบทเรียนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ กล่าวคือ ก่อนที่ผู้เรียนจะเข้าสู่บทเรียนจะต้องมีวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมก่อน จากนั้นจะมี Pretest แล้วจึงเริ่มอธิบายเนื้อหาที่ต้องการแล้วมีแบบทดสอบตอนท้าย

Boone (1989) ได้กำหนดการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ (1) การจัดทำแผน (Planning) (2) การออกแบบและดำเนินการ (Design and Implementation) (3) การตรวจสอบและประเมินผล (Evaluation and Accountability) โดยในแต่ละองค์ประกอบจะมีข้อกำหนดต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดทำแผนมีข้อกำหนด 4 ข้อ คือ 1) การจัดทำแผนนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงให้เข้าถึงแผนปฏิบัติการขององค์กร 2) การจัดทำแผนต้องมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 3) การดำเนินงานในการจัดทำแผนต้องมีความเป็นประชาธิปไตย 4) ต้องมีการสื่อสารที่เป็นกระบวนการเพื่ออธิบายความเข้าใจระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การออกแบบและการดำเนินการมีข้อกำหนด 8 ข้อ คือ 1) การดำเนินการตามแผนจะต้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย 2) แผนจะเป็นพิมพ์เขียวในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อประโยชน์ขององค์กรในระยะยาว 3) แผนเป็นตัวกำหนดการจัดสรรการจัดรูปแบบ และการใช้ทรัพยากร 4) แผนเป็นตัวชี้แนะและกำหนดทิศทางในการตัดสินใจ 5) แผนเป็นการจัดเตรียมการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม 6) การออกแบบการปฏิบัติเป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 7) แผนปฏิบัติต้องมีจุดมุ่งหมายสาธารณะ 8) แผนและแผนปฏิบัตินั้นเป็นจัดเตรียมเพื่อกำหนดการพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

3. การตรวจสอบและประเมินผล โดยให้ความสำคัญในการติดตามและสนับสนุนกิจกรรมของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้เกิดการยอมรับในกิจกรรม โดยระบบการติดตามจะมีลักษณะเหมือนการสื่อสารสองทางที่เชื่อมระหว่างนักศึกษานอกกระบบกับกลุ่มการตรวจสอบ และประเมินผลเป็นการสร้างความรับผิดชอบในการปฏิบัติอย่างแท้จริง การตรวจสอบประเมินผลดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารจากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำมาพิจารณาเพื่อปรับการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการวางโครงสร้างทรัพยากรบุคคลและอื่น ๆ

Caffarella (1994) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบในการพัฒนา โปรแกรม ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ มีลักษณะดังนี้

1. การจัดพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน (Establishing a Basis for The Planning Process)
2. การกำหนดแนวคิดโปรแกรม (Identifying Program Ideas)
3. การค้นหาและจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดโปรแกรม (Sorting and Prioritizing Program Ideas)
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม (Developing Program Objective)
5. การเตรียมถ่ายโอนการเรียนรู้ (Preparing for the Transfer of Learning)
6. การสร้างแผนการประเมินผล (Formulating Evaluation Plans)
7. การพิจารณารูปแบบ ตารางเวลา และความต้องการของเจ้าหน้าที่ (Determining Formats, Schedules and Staff Needs)
8. การเตรียมแผนด้านงบประมาณและการตลาด (Preparing Budgets and Marketing Plans)
9. การออกแบบแผนการสอน (Designing Instructional Plans)
10. การประสานงานด้านสิ่งสนับสนุนและพร้อมรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น (Coordinating, Facilitating and On-Site Event)
11. การสื่อสารคุณค่าของโครงการ (Communicating the Value of the Program)

นิตยพรณ เณกไพชยนต์ (2549) ได้เสนอรายละเอียดขององค์ประกอบของ โปรแกรมว่า ประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมาย
2. ลักษณะของโปรแกรม
3. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโปรแกรม
4. วิธีการจัดกิจกรรม
5. ประเมินผลโปรแกรม

จรัส บัวศรี (2543) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่

1. เป้าหมายและนโยบายทางการศึกษา
2. จุดมุ่งหมาย
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร

4. จุดประสงค์รายวิชา
5. เนื้อหา
6. จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน
7. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้การสอน
8. การประเมินผล
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้การสอน

Cooper และ Worden (1983) อ้างอิงมาจาก อรรถวณิช ดวงสีใส, 2546)

ได้เสนอรายละเอียดขององค์ประกอบของโปรแกรมว่า ประกอบด้วย

1. จุดประสงค์
2. ความต้องการของผู้เรียน ลักษณะผู้เรียน ความสามารถของนักเรียนที่จะสอน
3. กระบวนการเรียนรู้การสอน
4. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ เกม และสิ่งอื่นที่ต้องการใช้

จากแนวความคิดข้างต้นจะเห็นว่าจาก ดวงเดือน อ่อนน้อม (2529) และ Cooper และ Worden (1983) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สอดคล้องกันของโปรแกรม คือ จุดมุ่งหมาย วิธีการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ดวงเดือน อ่อนน้อม ยังให้ความสำคัญกับลักษณะของโปรแกรม การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโปรแกรม และการประเมินผลโปรแกรม ส่วน Cooper และ Worden (1983) ให้ความสำคัญกับ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบโปรแกรมด้วย

เจนจิรา คงสุข (2540) ได้กล่าวถึงโปรแกรม ประกอบด้วย หลักการความหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ

หรรษา สุขกาล (2543) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาไว้ 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) บริบท (Context) 2) เป้าหมาย (Goal) 3) แผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 จะต้องมีความพอเหมาะและมีความพอดี เพื่อให้สามารถเกิดความสำเร็จในการพัฒนาได้

นฤมล มณีงาม (2547) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้ 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) ลักษณะของโปรแกรม 4) คุณสมบัติของ โปรแกรม 5) เนื้อหาที่ใช้ในโปรแกรม 6) เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม 7) การจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม 8) การประเมินผลโปรแกรม

จากแนวคิดนักวิชาการข้างต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมการส่งเสริมฐานสมรรถนะ สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 5 องค์ประกอบของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะ

องค์ประกอบของโปรแกรม เสริมสร้างสมรรถนะ	แนวคิดนักวิชาการ	Glaser (1962)	Boone (1989)	Caffarella (1994)	Cooper and Worden (1983)	จำรัส บัวณี (2542)	ดวงเดือน อ่อนน้อม (2529)	เจนจิรา คงสุข (2540)	ทรรษา สุขกาล (2543)	นงนุช มณีงาม (2547)	สรุปผลการสังเคราะห์
1. หลักการ								✓	✓	✓	3
2. จุดมุ่งหมาย		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร				✓		✓					2
4. จุดประสงค์รายวิชา						✓					1
5. จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน						✓			✓		2
6. เนื้อหา						✓		✓	✓	✓	4
7. กระบวนการ/กิจกรรมพัฒนา		✓		✓		✓			✓	✓	5
8. การประเมินผลโปรแกรม		✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	7
9. วัสดุและสื่อการเรียนการสอน					✓	✓			✓	✓	4
10. วิธีการดำเนินการ								✓		✓	2
11. เป้าหมาย									✓		1
12. แนวคิด				✓							1
13. การวางแผน			✓	✓					✓		3
14. บริบท									✓		1
15. คุณสมบัติของผู้เข้าร่วม		✓					✓				2

จากตาราง 5 สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะได้ 6 องค์ประกอบ ตามความถี่ ดังนี้ 1. จุดมุ่งหมาย 2. การประเมินผล 3. กระบวนการพัฒนา 4. เนื้อหา 5. วัสดุและสื่อการเรียนการสอน 6. หลักการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงตามลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ 1. หลักการ 2. จุดมุ่งหมาย 3. เนื้อหา 4. กระบวนการพัฒนา 5. สื่อวัสดุการเรียนการสอน 6. การประเมินผล โดยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนแนวคิดของแต่ละองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะตามหลักสูตรฐานสมรรถนะดังต่อไปนี้

1. หลักการ (Principle)

Kenya Institute of Curriculum development – 4ICD (2017) นิยามไว้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Competence) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นในสิ่งที่ผู้เรียนได้รับการคาดหวังให้กระทำ มากกว่ารวมความสนใจส่วนใหญ่ในสิ่งที่พวกเขาได้รับการคาดหวังให้รู้ ในหลักการ หลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปรับเปลี่ยนตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ครู และสังคม อันบอกเป็นนัยว่าผู้เรียนทั้งได้รับและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติในการแก้ไขสถานการณ์ที่พวกเขาเผชิญในชีวิตประจำวัน ตามแนวโน้มกระแสโลกที่เน้นเรื่อง

Nikolov, Shoikova, และ Kovatcheva (2014) ได้อธิบายไว้ในเอกสาร

Competence-Based Framework for Curriculum Development 2014 ว่าแก่นแท้ของเรื่อง ฐานสมรรถนะนี้สามารถต่อเชื่อมโลกของการศึกษา การฝึกอบรม การจัดการความรู้ และการเรียนรู้ ที่ไม่เป็นทางการ นักวิจัยทางด้านฐานสมรรถนะหลายท่านได้ให้คำนิยามต่าง ๆ ว่า ฐานสมรรถนะคือ อุปนิสัยและคุณลักษณะเด่นที่คงทน ซึ่งเป็นตัวกำหนดการกระทำ คุณลักษณะที่เด่นชัดซึ่งแยกแยะผู้กระทำที่สำเร็จออกจากคนอื่น ความสามารถที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย แนวโน้มลักษณะนิสัยภายในที่ให้ผู้คนรับมือได้ดีกับบทบาทหรือสถานการณ์ ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่แสดงออกในงาน

สรุปได้ว่า โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตนเอง เน้นการเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงและการนำความรู้ไปใช้ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการมุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในการด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการเรียนรู้ มีระดับตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไต่ระดับ ไปตามระดับความสามารถของตน

ลักษณะสำคัญของโปรแกรม

1. กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร (Course Outcomes/Performance Outcomes)

2. ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดเนื้อหา วางแผนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ทำให้การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผลและการรับรองคุณวุฒิ

3. มีเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) เพื่อใช้ในการประเมินผลผู้เรียนที่แน่นอน มาตรฐานสมรรถนะเป็นข้อกำหนดความรู้ และทักษะ และนำความรู้และทักษะนั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด (Competency Standards

Reflect the Specification of the Knowledge and Skill and the Application of that Knowledge and Skill to the Standard of Performance Required in Employment)

การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะจึงมีกรอบมาตรฐานสมรรถนะเป็นตัวกำหนดความรู้ และทักษะที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติภาระงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร และสามารถวัดและประเมินผลได้ตามเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) คือ ผลการเรียนรู้ ซึ่งคาดหวังให้ผู้รับการอบรมหรือผู้เรียนสามารถทำได้เมื่อเรียนจบหน่วยนี้ ดังนั้น การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยฐานสมรรถนะนี้ต้องกำหนดจุดประสงค์การปฏิบัติ (Performance Objective) หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และการประเมินผลต้องสอดคล้องกับเกณฑ์การปฏิบัติ จึงจะเกิดการเรียนการสอนและการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ เพราะใช้สมรรถนะเป็นตัวกำหนด ตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนจนถึงการประเมินผล ซึ่งการประเมินผลสามารถใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต (Observation) การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and Questioning) แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and Paper Test and Essays) ซึ่งใช้ประเมินด้านความรู้ การสอบปากเปล่า (Oral Test) การทำโครงการ (Projects) สถานการณ์จำลอง (Simulations) แฟ้มผลงาน (Portfolios) การประเมินผลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้ สุจิตรา ปทุมลังการ (2552) สอดคล้องกับแนวคิดของ ศ.ดร.อรรถ บัวศรี (2535) ได้ให้แนวคิดลักษณะสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะไว้ว่า

1. หลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Lerner Centric) โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ความสามารถ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งความเหมาะสมกับบริบท วิถีชีวิต ภูมิสังคมชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม
2. เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Real life) ของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง มีได้มุ่งเรื่องความรู้เนื้อหาวิชาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา
3. เป็นหลักสูตรที่ยึดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตเป็นหลักในการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ในแต่ละระดับการศึกษา
4. เป็นหลักสูตรที่ความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนความสามารถในระดับต่อไป

จากลักษณะสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะจากนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่าเป็นหลักสูตรฐานปฏิบัติ/ทักษะ (Action/Skill-Oriented) ไม่ใช่หลักสูตรฐานความรู้ (Knowledge-

Oriented) และเป็นหลักสูตรที่มุ่งการทำได้ (Able to Do) ไม่ใช่หลักสูตรที่มุ่งสู่การรู้ (Able to Know) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่บูรณาการข้ามศาสตร์ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมที่สามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนฐานสมรรถนะได้ตามความต้องการของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียนหลัก มิใช่เพียงการมีความรู้เท่านั้น แต่ต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้

2. จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ (Goal)

การตั้งวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฐานสมรรถนะเป็นส่วนที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่แสดงถึงทิศทางของโปรแกรมว่า จะพัฒนาผู้เข้าโปรแกรมให้เป็นไปในลักษณะใด การกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรมจะกระทำโดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่วิเคราะห์ และรวบรวมได้จาก

ขั้นที่ 1 และวัตถุประสงค์ของโปรแกรมจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาโปรแกรมในขั้นต่อ ๆ ไป การพัฒนาโปรแกรมตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949) จะเน้น และให้ความสำคัญเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ มีการพิจารณาวัตถุประสงค์ชั่วคราวก่อน โดยอาศัยข้อมูลจากผู้เรียน สังคม และเนื้อหาวิชา แล้วจึงกลั่นกรองวัตถุประสงค์ชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลด้านจิตวิทยา และปรัชญาการศึกษา เพื่อให้ได้วัตถุประสงค์ที่แน่นอนอีกครั้ง ซึ่ง Saylor และคณะ (1981) รวมถึงนักการศึกษาหลายคนได้นำเอาจุดเด่นข้อนี้ของ Tyler มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร หลักการของหลักสูตรประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ปรัชญา และเป้าหมายปลายทางของหลักสูตร และ 2) ลักษณะเฉพาะของหลักสูตร ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ คือ การระบุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จบหลักสูตร ความคาดหวังว่าผลผลิตของหลักสูตรจะมีลักษณะที่ดีอะไรบ้าง มีความรู้ประสบการณ์ และความสามารถอะไรบ้าง นิรมล ศตวุฒิ (2551) ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และจุดประสงค์รายวิชา ควรคาดหวังผลที่ครอบคลุมพฤติกรรมทางการศึกษาทั้ง 3 ด้าน ตามการจำแนก นิรมล ศตวุฒิ (2551), บุญชม ศรีสะอาด (2546) และรุจิร ภู่อาระ (2551) ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดนี้มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ ของโปรแกรม ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือด้านสติปัญญา หรือด้านความรู้ และการคิด ประกอบด้วย ความรู้ ความจำเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ การนำเอาสิ่งที่มีความรู้ความจำไปทำความเข้าใจ นำไปใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เกี่ยวกับการตอบสนองด้านเจตคติ อารมณ์ ความสนใจ ความซาบซึ้ง ความชอบ และค่านิยมของผู้เข้าโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ การตอบสนอง การตัดสินใจคุณค่า การจัดระบบคุณค่า และการแสดงคุณค่า

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกี่ยวกับการตอบสนองทางด้านร่างกายของผู้เรียน การแสดงทักษะการทำงาน การเคลื่อนไหว และการใช้อวัยวะร่างกาย

ให้สัมพันธ์กับระบบประสาท ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรม 5 ระดับคือ การรับรู้ การทำความเข้าใจ การปฏิบัติภายใต้คำแนะนำ การปฏิบัติด้วยตนเอง และการปฏิบัติสิ่งที่ซับซ้อนได้อย่างมั่นใจ

สำหรับการกำหนดจุดมุ่งหมายของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น ผู้วิจัยได้มีการนำข้อมูลที่วิเคราะห์และรวบรวมได้จากชั้นแรก คือ การวิเคราะห์ด้านผู้เข้าโปรแกรม ได้แก่ วิเคราะห์ห้องประกอบและปัญหาในการเรียนรู้ของ นักเรียนจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู ประกอบกับการศึกษาปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานมากำหนด วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการที่จำเป็น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เข้าโปรแกรมและสังคมได้ และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

3. เนื้อหาโปรแกรม (program Content)

นิรมล ศตวุฒิ (2551) ที่กล่าวถึงเนื้อหาว่าประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ หรือเนื้อหาวิชา (Subject Matter) คือ เนื้อหาส่วนที่เป็น ข้อเท็จจริงทฤษฎี หลักการ ข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะตอบคำถามว่าเรียน “อะไร”
2. ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experience) เป็นเนื้อหาส่วนที่ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียน
3. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity) คือ เนื้อหาในส่วนที่ผู้สอนจัดให้ ผู้เรียนเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา และได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้เรียนได้ลงมือทำ และเรียนรู้จากการปฏิบัติ

Taba (1962) ได้วิเคราะห์เนื้อหาสาระของความรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ว่าประกอบด้วย 4 ระดับ ดังนี้ เนื้อหาที่เป็นข้อมูลจริง (Specific Fact and Process) ลักษณะของข้อมูลเป็นการ แสดงถึงกระบวนการ และทักษะ เป็นข้อมูลระดับแรกที่ยากที่สุด การเรียนการสอนในระดับนี้จะอาศัย การบรรยาย การบอก การท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาให้ได้มากที่สุด ในบางครั้งเนื้อหาเหล่านี้ ก็ไม่มีประโยชน์สำหรับผู้เรียนมากนัก

1. เนื้อหาที่เป็นความคิด และหลักการเบื้องต้น (Basic Ideas) ลักษณะของ เนื้อหาเป็นความคิดทั่ว ๆ ไป เมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ก็สามารถนำไปอธิบายเหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่นได้
2. เนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอด (Concept) หมายถึงความเข้าใจของแต่ละ บุคคลในลักษณะรวม ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม สามารถแสดงความเข้าใจได้ถูกต้องลึกซึ้ง

มากกว่าระดับที่ 2 ต้องรู้อย่างถ่องแท้ รู้ทั้งโครงสร้าง ส่วนประกอบทั้งหมด รูปหลักการ และแก่นของสิ่งนั้น (As a Whole or Insight)

3. เนื้อหาที่ได้จากระบบความคิดและการสืบค้น (Thought System and Method of Inquiry) หมายถึง ระบบความคิด และวิธีการที่จะแสวงหาความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยอาศัยเนื้อหาความรู้ทั้ง 3 ระดับ เป็นพื้นฐานที่นำไปสู่ระบบความคิด การคัดเลือก และจัดเนื้อหาของหลักสูตร

Saylor และคณะ (1981) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ใช้ความยืดหยุ่นในการจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องการออกแบบการเรียนการสอน และวิธีการประเมินที่เป็นไปได้สามารถเชื่อมโยงหลักสูตรลงสู่การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการคัดเลือก และจัดเนื้อหา นักการศึกษาจะต้องคำนึงถึง 4 ประเด็น ดังนี้

1. ขอบเขต (Scope) หมายถึง ความกว้างของโปรแกรมความหลากหลายประเภทต่าง ๆ ของประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ ขอบเขตของความคิด หรือแนวคิดสำคัญที่ควรบรรจุไว้ในโปรแกรม ถือเป็นการจัดเนื้อหาโปรแกรมในแนวราบ

2. ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง การจัดเนื้อหาโปรแกรมจากระดับหนึ่งไปอีกระดับหนึ่ง จากเนื้อหาหนึ่งไปอีกเนื้อหาหนึ่งโดยไม่ขาดตอน ทำให้ผู้เข้าโปรแกรมก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เน้นประเด็นสำคัญ และทักษะที่ทำซ้ำ ๆ ในโปรแกรม เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เข้าโปรแกรมได้ประสบการณ์ ถือเป็นการจัดเนื้อหาในแนวตั้ง

3. ความเป็นลำดับ (Sequence) หมายถึง ลำดับของเนื้อหาความรู้ประสบการณ์ที่ให้ผู้เข้าโปรแกรมได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นพื้นฐานไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน การจัดลำดับ เช่น จากสิ่งที่คุ้นเคยไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นเคย จากรูปธรรมไปนามธรรม จากส่วนย่อยไปส่วนรวม จากส่วนรวมไปส่วนย่อย หรือการเรียงตามลำดับเวลา

4. การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การที่เนื้อหาความรู้กับประสบการณ์มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเป็นอย่างดี สามารถกระตุ้นให้ผู้เข้าโปรแกรมเรียนรู้ได้อย่างซึมซับและ ผู้เข้าโปรแกรมเข้าใจแนวคิดที่เรียนรู้จากกิจกรรมหนึ่ง แล้วสามารถนำไปเชื่อมโยง ทำความเข้าใจกับอีกกิจกรรมหนึ่งได้ ซึ่งผู้เข้าโปรแกรมจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเกิดการบูรณาการ

หลักเกณฑ์สำคัญในการคัดเลือกเนื้อหาโปรแกรม ควรคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้และการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ของผู้เข้าโปรแกรม นอกจากนี้ ควรมีความเหมาะสมทันสมัยและมีความถูกต้องของเนื้อหาสาระหลักในวิชานั้น ๆ ซึ่งมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงเกณฑ์ต่อไปนี้ (Taba, 1962 อ้างอิงมาจาก รุจิร ภูสาระ, 2551)

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง เนื้อหานั้นแสดงผลการเรียนรู้ออกมาได้ตรงตามจุดประสงค์ และมีความถูกต้อง ทันสมัย

2. ความสำคัญ (Significance) เนื่องจากโปรแกรมการเสริมสร้างฐานสมรรถนะของพยาบาลที่เลี้ยงนักศึกษาพยาบาลมีเวลาจำกัด ควรเลือกเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ หรือจำเป็นจริง ๆ เกณฑ์ด้านความสำคัญจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิด และข้อเท็จจริงในวิชานั้น ทั้งทางกว้าง และทางลึก ควรเป็นเนื้อหาที่สามารถ เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้วิชานั้น และวิชาอื่น ๆ ในระดับที่สูงขึ้นไป

3. ความสนใจ (Interest) ความสนใจของผู้เข้าโปรแกรมเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณา เพราะถ้าเลือกเนื้อหาโดยละเลยความสนใจของผู้เข้าโปรแกรม จะทำให้ผู้เข้าโปรแกรม เบื่อหน่าย ซึ่งจะส่งผลให้ผลลัพธ์ออกมาไม่ดีนัก ควรชี้ให้ผู้เข้าโปรแกรมเห็นถึงประโยชน์ และความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ด้วย เพื่อสร้างความสนใจให้แก่ผู้เข้าโปรแกรม

4. ความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ (Learn Ability) ควรกำหนดเนื้อหาที่มีความยากง่ายและสอดคล้องเหมาะสมกับวัย หรือลำดับขั้นของพัฒนาการทางร่างกาย

5. ความสอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม (Consistency with Social Reality) เนื้อหาที่เลือกควรเกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม ความเป็นจริงดังกล่าว ได้แก่ พัฒนาเจตคติ และค่านิยมที่เป็นสากล เข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ การจัดการธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลง เข้าใจวัฒนธรรมกลุ่ม พัฒนาความคิดที่เป็นอิสระ และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

6. การนำไปใช้ (Utility) โดยพิจารณาว่าการเลือกเนื้อหาจะนำมาใช้ได้อย่างไร ซึ่งจะมีประโยชน์สำหรับผู้เข้าโปรแกรมในการจัดการทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม

การจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด Blanchard และ Thacker (2007) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลาง (Leader-Centered Techniques) มาจากแนวคิดที่วิทยากรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มากกว่าผู้อื่น ได้แก่ การบรรยาย (Lecture) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) และการบรรยายเป็นชุด (Symposium) เป็นต้น

2. เน้นกลุ่มของผู้เข้าโปรแกรมการพัฒนาเป็นศูนย์กลาง (Group-Centered Techniques) มาจากแนวคิดที่ว่า ผู้เข้าโปรแกรมต่างก็มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มาก่อน ดังนั้นจะต้องช่วยให้ผู้เข้าโปรแกรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นระหว่างกันเอง หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองมากกว่าที่จะได้จากวิทยากรเท่านั้น ได้แก่ การสัมมนากลุ่ม (Group Seminar) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กิจกรรม Walk Rally การระดมสมอง (Brainstorming) การฝึกปฏิบัติงานในเวลาจำกัด (In Basket Training) เกมส์การบริหาร

(Management Games) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Playing) กรณีศึกษา (Case Study) การสาธิต (Demonstration) การอภิปรายกลุ่ม (Buzz Group) เป็นต้น

3. เน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล อาจดำเนินการโดยใช้สื่อต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เข้าโปรแกรมเกิดการเรียนรู้ขึ้น มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ผู้เข้าโปรแกรมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยจังหวะเวลา (Speed) ของตนเอง ได้แก่ การสอนชี้แนะ (Coaching) การใช้แบบเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction) และการศึกษาทางไปรษณีย์ (Correspondence Study) ซึ่งเป็นการฝึกอบรมทางไกลแบบหนึ่ง เป็นต้น

4. เน้นการใช้สื่อนวัตกรรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ได้แก่ การนำเสนอโดยใช้สไลด์หรือเทป (Slide/Tape Presentation) โทรทัศน์การสอน (Instructional Television) การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Aided Instruction) เป็นต้น

ปัจจัยในการเลือกใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสมรรถนะ ผู้วิจัยได้ศึกษาการเลือกใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้/วิธีพัฒนาสมรรถนะ ตามแนวคิดของ Taba (1962) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ มี 5 ประการด้วยกัน คือ

1. วัตถุประสงค์ว่า ต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ด้านใดเป็นหลัก ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถหรือทัศนคติ
2. เนื้อหาวิชาว่า มีแนวการเสริมสร้างสมรรถนะใดบ้าง อะไรบ้าง เกี่ยวข้องกับประเด็นใดบ้าง และแต่ละประเด็นจะเหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใด
3. วิทยาการผู้ดำเนินการโปรแกรมว่า มีความถนัดในการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้/วิธีพัฒนาสมรรถนะแบบใด
4. ผู้เข้าโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะว่า มีความรู้พื้นฐานอะไรมีคุณสมบัติอย่างไร
5. ความพร้อมด้านทรัพยากร ได้แก่ ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในโปรแกรม และการพัฒนาสมรรถนะแต่ละวิธี ค่าใช้จ่ายและด้านสถานที่สื่อนวัตกรรม ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การคัดเลือกเอกสารและสื่อที่ใช้ในโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ตามรายละเอียดในทักษะที่ต้องการพัฒนา และคำนึงถึงผู้ใช้สื่อเป็นหลัก ทั้งความสนใจ วัย ประสบการณ์ และความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ของผู้เข้าโปรแกรม มีความทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เข้าโปรแกรม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้เข้าโปรแกรมเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในวัยเด็ก ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเอกสารที่เป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นและเป็นหลักการที่สำคัญที่สามารถนำไปใช้งานได้ และเลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยเด็กที่สามารถ

สื่อสารได้อย่างชัดเจนและเกิดการเรียนรู้ในทางปฏิบัติจริง เช่น สื่อที่จับต้องได้ สามารถหาได้ในท้องถิ่น สะดวกในการใช้งาน เหมาะกับวัย และสอดคล้องกับกระบวนการที่ทำให้สื่อถึงการมองเห็นภาพจริง

5. สื่อวัสดุการเรียนการสอน สื่อวัสดุการเรียนการสอนของโปรแกรมฐานสมรรถนะ ภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ห้องเรียน/สถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การใช้สื่อจากวัสดุในท้องถิ่นที่หาง่ายหรือวัสดุรีไซเคิล การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาข้อมูล และการสร้างบล็อกเพจ หรือเฟสบุ๊ค เพื่อเน้นการส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

6. การประเมินผล เป็นการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยการประเมินตามสภาพจริง ใช้แบบประเมินสมรรถนะแบบองค์รวม (Holistic Rubric for Judgment) ประกอบด้วย

6.1 การประเมินก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรม เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

6.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรม เป็นการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมหลังการจัดกิจกรรมของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

6.3 การประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ตามโปรแกรม

2.5 แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ

ปรัชญาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ

ปรัชญาการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาโปรแกรมมาก เพราะแนวคิดทางปรัชญาช่วยเสริมกระบวนการคิด การตัดสินใจให้ผู้พัฒนาโปรแกรมมีความคิดแตกฉาน มีวิจารณญาณในการคิด ช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ หลักการ โครงสร้าง และแนวทางปฏิบัติของโปรแกรมให้มีชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีความเชื่อหรือยึดถือปรัชญาใด ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มของปรัชญาไว้หลายแบบ เช่น ทิศนา แคมมณี (2550), นิรมล ศตวุฒิ (2548) และบุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้แบ่งปรัชญาทางการศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) นิรันดร์นิยม หรือสัจนิยม (Perennialism) 2) สารัตถนิยม (Essentialism) 3) พัฒนนิยม (Progressivism) 4) ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) 5) ภาวะนิยม หรืออัตนิยม (Existentialism) และ 6) พุทธปัญญา (Buddhist Philosophy) ส่วนอีเลียต และเมอร์ริแอม (Elias and Merriam, 2005 : 12-15) ได้แบ่งปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในผู้ใหญ่ออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ 1) เสรีนิยม (Liberal) 2) พัฒนาการ (Progressivism) 3) พฤติกรรมนิยม (Behaviorist) 4) มนุษย์นิยม (Humanistic) 5) ปฏิรูปนิยม (Radical) 6) ปรัชญาวิเคราะห์ (Analytic Philosophy) และ 7) ปรัชญาร่วมสมัย (Post Modern)

ปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการ (Progressive) มาจากแนวความคิดของ ปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) หรือปรัชญาประสบการณ์นิยม (Experimentalism) ซึ่งเชื่อว่า สิ่งทั้งหลายมีความเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ ฉะนั้น นักการศึกษาควรพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีการและ นโยบายการศึกษาเมื่อได้รับความรู้ใหม่ ๆ และเมื่อสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง สรุปแนวคิด ในภาพรวมคือ 1) การให้ความสำคัญในความสามารถในการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ (Self-direction in Learning) 2) วิธีการในการศึกษาใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ให้ความสำคัญของการสังเกต และการทดสอบสมมติฐานที่ได้จากการปฏิบัติจริง 3) เทคนิคในการแก้ปัญหา (Problem Solving Technique) 4) ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ 5) เป้าหมายเชิงปฏิบัตินิยมและประโยชน์นิยม 6) แนวคิดการรับผิดชอบในสังคม และที่อยู่อาศัยปรัชญามนุษย์นิยม (Humanistic) มีเป้าหมาย คือ การพัฒนาปัจเจกบุคคลที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตนให้สูงสุดตาม ศักยภาพและเป็นจริงตามที่ศักยภาพของตนจะเป็นจริงได้ (Self-actualization) กระบวนการศึกษา ประกอบด้วย 1) การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการ (Learner-centered) ที่เชื่อว่า “มนุษย์รักดีต้องการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบและเป็นอิสระ 2) ผู้สอนเป็น ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และ 3) เรียนรู้โดยการค้นพบ (Learning by Discovery)

การคัดเลือกปรัชญาเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโปรแกรมนั้น จะยึดปรัชญาใดปรัชญาหนึ่งที่เห็นว่าเหมาะสม หรือเลือกมากกว่าหนึ่งปรัชญาก็ได้ สำหรับการพัฒนา โปรแกรมในปัจจุบันมักไม่ได้ยึดในปรัชญาการศึกษาลัทธิใดลัทธิหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการผสมผสาน แนวคิดของนักปรัชญาหลาย ๆ กลุ่มเข้าด้วยกัน

รุจิรั ภูสาระ (2551) สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2550) ที่กล่าวว่า ปรัชญา แต่ละปรัชญาล้วนมีแง่มุมและมีจุดเด่นไปคนละแบบ จึงสามารถเลือกปรัชญามากกว่าหนึ่งมา ผสมผสานกัน และการผสมผสานกันจะไม่ใช่ว่าแนวคิดของปรัชญาใดปรัชญาหนึ่งทั้งหมด การผสมผสาน ที่ดีจะต้องมีลักษณะที่กลมกลืนกัน

สำหรับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยยึดหลักปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการ (Progressive) และ กลุ่มมนุษย์นิยม (Humanistic) ซึ่งให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยี โดยเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของกระบวนการเรียนรู้ และจัดการศึกษามุ่งพัฒนาให้สูงสุดตามศักยภาพ ของแต่ละบุคคล เน้นที่เนื้อหาความรู้ที่ต้องสอดคล้อง และตอบสนองความเปลี่ยนแปลงในชีวิตจริง ของผู้เรียนแต่ละคน และสังคม มีความสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ว่าให้ความสำคัญกับ การเรียนรู้บนพื้นฐานของประสบการณ์ในการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและเจตคติอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ

กระบวนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้กับวิธีการที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ และกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการพัฒนาโปรแกรม คือ การเรียนรู้คืออะไร การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร บุคคลเรียนรู้ได้ดีในสภาพการณ์หรือเงื่อนไขใด สภาพการณ์ใดหรือเงื่อนไขใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ภูมิหลังของบุคคลที่มีผลต่อการเรียนรู้

นิรมล ศตวุฒิ (2551) จะเห็นได้ว่า ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมนั้นจะมีเรื่องของบุคคลซึ่งเป็นผู้เรียน หรือผู้เข้าโปรแกรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มแรงจูงใจของ Carl Roger

Carl Roger (1969 อ้างอิงมาจาก สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554) ได้กล่าวถึงหลักของการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. โดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนรับรู้ว่าเป็นการกระทำที่มีความหมาย และมีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ของชีวิตของผู้เรียน
3. ผู้เรียนจะต่อต้านการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนสู่เชิงความรู้สึกเกี่ยวกับ “ตน” (Self) ของผู้เรียน
4. ในกรณีที่การขู่เชิงภัยจากสิ่งภายนอก (External Threats) ลดลง ผู้เรียนอาจจะค่อยยอมรับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อ “ตน” (Self) ได้บ้าง
5. ผู้เรียนอาจจะยอมรับรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ และเริ่มเรียนรู้ ถ้าหากการขู่เชิงภัยจากสิ่งภายนอกต่อ “ตน” (Self) ต่ำ ลง
6. การเรียนรู้ที่สำคัญมักจะเกิดจากการลงมือกระทำของผู้เรียนเอง (Learning by Doing)
7. ถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น
8. ถ้าผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทุ่มเททั้งด้านความรู้สึกและสติปัญญา จะเป็นผลให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากขึ้นอยู่ตลอดเวลา
9. การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดอิสระเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์
10. การเรียนรู้ที่จะเป็นประโยชน์ที่สุดต่อการมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันก็คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) หรือเรียนรู้อย่างไร และผู้เรียนจะต้อง

กล้าที่จะเปิดโอกาสให้ตนเองมีประสบการณ์ใหม่ และพยายามที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาในชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

จากการศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มแรงจูงใจของคาร์ล โรเจอร์สรูปได้ว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพและมีความโน้มเอียงที่จะขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีแรงจูงใจภายในที่จะสร้างสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ มีความสามารถที่จะรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเอง ถือว่าตนเองมีความเป็นปัจเจกและมีคุณค่า

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์ (Piaget) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กว่ามีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไร ทฤษฎีของเพียเจต์ตั้งอยู่บนรากฐานของทั้งองค์ประกอบที่เป็นพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม เขาอธิบายว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีพัฒนาการไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น พัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรที่จะเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาการจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม เพียเจต์เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีความรู้เร็วขึ้น เพียเจต์สรุปว่า พัฒนาการของเด็กสามารถอธิบายได้โดยลำดับระยะพัฒนาทางชีววิทยาที่คงที่ แสดงให้ปรากฏโดยปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ มีสาระสรุปได้ดังนี้ (Lall and Lall, 1983) พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensori-Motor Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่ เช่น การไขว่คว้า การเคลื่อนไหว การมอง การดู ในวัยนี้เด็กแสดงออกทางด้านร่างกายให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด เด็กจะต้องมีโอกาสที่จะปะทะกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิดในขั้นนี้ มีความคิดความเข้าใจของเด็กจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เช่น สามารถประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อ และสายตา เด็กในวัยนี้มักจะทำอะไรซ้ำบ่อย ๆ เป็นการเลียนแบบ พยายามแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูก เมื่อสิ้นสุดระยะนี้เด็กจะมีการแสดงออกของพฤติกรรมอย่างมีจุดหมายและสามารถแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ แต่กิจกรรมการคิดของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงอยู่เฉพาะสิ่งที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้น

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ

2.1 ขั้นก่อนเกิดสัจกัป (Preconceptual Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถจะโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ หรือมากกว่า มาเป็นเหตุผลเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัดอยู่ เพราะเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง คือ ถือความคิดตนเองเป็นใหญ่ และมองไม่เห็นเหตุผลของผู้อื่น ความคิดและเหตุผลของเด็กวัยนี้จึงไม่ค่อยถูกต้องตามความเป็นจริงนัก นอกจากนี้ ความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ ยังคงอยู่ในระดับเบื้องต้น เช่น เข้าใจว่าเด็กหญิง 2 คน ชื่อเหมือนกัน จะมีทุกอย่างเหมือนกันหมด แสดงว่าความคิดรวบยอดของเด็กวัยนี้ยังไม่พัฒนาเต็มที่ แต่พัฒนาการทางภาษาของเด็กเจริญรวดเร็วมาก

2.2 ขั้นการคิดแบบญาณหยั่งรู้ นึกออกเองโดยไม่ใช้เหตุผล (Intuitive Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็ก อายุ 4-7 ปี ขั้นนี้เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รวมตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของวัตถุ เข้าใจความหมายของจำนวนเลข เริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ แต่ไม่แจ่มชัดนัก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยไม่คิดเตรียมล่วงหน้าไว้ก่อน รู้จักนำความรู้ในสิ่งหนึ่งไปอธิบายหรือแก้ปัญหาอื่นและสามารถนำเหตุผลทั่ว ๆ ไป มาสรุปแก้ปัญหา โดยไม่วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนเสียก่อนการคิดหาเหตุผลของเด็กยังขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนรับรู้หรือสัมผัสจากภายนอก

3. ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage) ขั้นนี้จะเริ่มจากอายุ 7-11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ เด็กวัยนี้สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ สามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ โดยที่เด็กเข้าใจว่าของแข็งหรือของเหลวจำนวนหนึ่ง แม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างไปก็ยังมีน้ำหนัก หรือปริมาตรเท่าเดิม สามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือความสามารถในการคิดย้อนกลับ นอกจากนั้นความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพขึ้น สามารถจัดกลุ่มหรือจัดการได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี

4. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) นี้จะเริ่มจากอายุ 11-15 ปี ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้เป็นขั้นสุดยอด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กจะสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดแบบนักวิทยาศาสตร์ สามารถที่จะตั้งสมมุติฐานและทฤษฎี และเห็นว่าความเป็นจริงที่เห็นด้วยการรับรู้ที่สำคัญเท่ากับความคิดกับสิ่งที่อาจจะเป็นไปได้ เด็กวัยนี้มีความคิดนอกเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างและมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นามธรรมพัฒนาการทางการรู้คิด

ของเด็กในช่วงอายุ 6 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเพียเจต์ ได้ศึกษาไว้เป็นประสบการณ์ สำคัญที่เด็กควรได้รับการส่งเสริม มี 6 ชั้น ได้แก่

1. ชั้นความรู้แตกต่าง (Absolute Differences) เด็กเริ่มรับรู้ในความแตกต่างของสิ่งของที่มองเห็น
2. ชั้นรู้สิ่งตรงกันข้าม (Opposition) ชั้นนี้เด็กรู้ว่าของต่าง ๆ มีลักษณะตรงกันข้ามเป็น 2 ด้าน เช่น มี-ไม่มี หรือ เล็ก-ใหญ่
3. ชั้นรู้หลายระดับ (Discrete Degree) เด็กเริ่มรู้จักคิดสิ่งที่เกี่ยวกับลักษณะที่อยู่ตรงกลางระหว่างปลายสุดสองปลาย เช่น ปานกลาง น้อย
4. ชั้นความเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง (Variation) เด็กสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ เช่น บอกถึงความเจริญเติบโตของต้นไม้
5. ชั้นรู้ผลของการกระทำ (Function) ในชั้นนี้เด็กจะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลง
6. ชั้นการทดแทนอย่างลงตัว (Exact Compensation) เด็กจะรู้ว่าการกระทำหนึ่งของสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลต่ออีกสิ่งหนึ่งอย่างหักเหกัน

กระบวนการทางสติปัญญาที่มีลักษณะดังนี้

1. การซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
2. การปรับและจัดระบบ (accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบหรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น
3. การเกิดความสมดุล เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็จะเกิดภาวะความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญารุนแรงในตัวบุคคล

การนำไปใช้ในการจัดการศึกษา/การสอน

เมื่อทำงานกับนักเรียน ผู้สอนควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียนดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่มีอายุเท่ากันอาจมีขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีอิสระที่จะเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของเขาไปตามระดับพัฒนาการของเขา นักเรียนแต่ละคนจะได้รับประสบการณ์ 2 แบบ คือ

1.1 ประสบการณ์ทางกายภาพ (physical experiences) จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนแต่ละคนได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุต่าง ในสภาพแวดล้อมโดยตรง

1.2 ประสบการณ์ทางตรรกศาสตร์ (Logic mathematical experiences) จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้พัฒนาโครงสร้างทางสติปัญญาให้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม

2. หลักสูตรที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

- เน้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน โดยต้องเน้นให้นักเรียนใช้ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด

- เสนอการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนพบกับความแปลกใหม่

- เน้นการเรียนรู้ต้องอาศัยกิจกรรมการค้นพบ

- เน้นกิจกรรมการสำรวจและการเพิ่มขยายความคิดในระหว่างการเรียนรู้

การสอน

- ใช้กิจกรรมขัดแย้ง (cognitive conflict activities) โดยการรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่นนอกเหนือจากความคิดเห็นของตนเอง

3. การสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- ถามคำถามมากกว่าการให้คำตอบ

- ครูผู้สอนควรพุดให้น้อยลง และฟังให้มากขึ้น

- ควรให้เสรีภาพแก่นักเรียนที่จะเลือกเรียนกิจกรรมต่าง ๆ

- เมื่อนักเรียนให้เหตุผลผิด ควรถามคำถามหรือจัดประสบการณ์ให้นักเรียนใหม่ เพื่อนักเรียนจะได้แก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง

- ชี้นำพัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียนจากงานพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นนามธรรมหรือจากงานการอนุรักษ์ เพื่อดูว่านักเรียนคิดอย่างไร

- ยอมรับความจริงที่ว่า นักเรียนแต่ละคนมีอัตราพัฒนาการทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน

- ผู้สอนต้องเข้าใจว่านักเรียนมีความสามารถเพิ่มขึ้นในระดับความคิดขั้นต่อไป

- ตระหนักว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเพราะจดจำมากกว่าที่จะเข้าใจ เป็นการเรียนรู้ที่ไม่แท้จริง

4. ในขั้นประเมินผล ควรดำเนินการสอนต่อไปนี้

- มีการทดสอบแบบการให้เหตุผลของนักเรียน

- พยายามให้นักเรียนแสดงผลในการตอบคำถามนั้น ๆ
- ต้องช่วยเหลือนักเรียนที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาต่ำกว่าเพื่อนร่วมชั้น

จากการทบทวนทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับเด็กของเพียเจต์ และคาร์ล โรเจอร์ มาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ เนื่องจากผู้เข้ารับการพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในวัยเด็ก ดังนั้นในการจัดโปรแกรมฐานสมรรถนะนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงลักษณะธรรมชาติในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เข้าโปรแกรมในเด็กเป็นพื้นฐานเสียก่อน โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน บรรยากาศในการเรียน ตลอดจนผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน ดังนั้น กระบวนการ และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการเรียนรู้สำหรับเด็กจึงต้องใช้เทคนิคการจูงใจ วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล โดยให้ความสนใจและสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่การเริ่มต้นโปรแกรม ใช้วิธีการกระตุ้นให้แรงจูงใจก็จะทำให้โปรแกรมสามารถดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฐานสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.6 หลักในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ

Boyle (1981) กล่าวว่า ในการพัฒนาโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพนั้นควรยึดหลักการดังนี้

1. การมีส่วนร่วม โดยมีแนวคิด 2 ทาง คือ แนวทางแรก ครูผู้สอนควรเป็นผู้พัฒนาโปรแกรม ส่วนผู้เรียนจะเรียนรู้และได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมในโปรแกรมที่วางแผนไว้ แนวทางที่สองคือ ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในกระบวนการพัฒนาโปรแกรม บนความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนไม่ได้เรียนเนื้อหาเท่านั้น แต่ควรเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งผู้เรียนสามารถนำกระบวนการแก้ปัญหาที่เรียนรู้นั้นใช้แก้ปัญหาได้ตลอดไป แม้ไม่มีผู้รู้และผู้พัฒนาโปรแกรมนั้นต่อไป
2. ความต้องการและความสนใจ โดยแหล่งที่มาอาจจะเป็นความต้องการของผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง และประโยชน์ของตนเอง ความต้องการของนักการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาเชิงวิชาการที่เป็นผลดีต่อผู้เรียนและชุมชน ความต้องการของสถาบันที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายและกำหนดเวลาที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม ผู้พัฒนาโปรแกรมต้องเผชิญกับความต้องการที่แตกต่าง และต้องตัดสินใจเลือกที่จะพัฒนาโปรแกรมเพื่อตอบสนองแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยสร้างเกณฑ์ในการเลือกขึ้นมาเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

3. ความสมดุลของโปรแกรม ผู้พัฒนาโปรแกรมจะต้องคำนึงถึงความสมดุลของการออกแบบโปรแกรมที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีใช้ตอบสนองเพียงบางคน เพื่อที่จะให้โปรแกรมนั้นมีประสิทธิภาพ

4. การประเมิน แนวทางในการประเมินโปรแกรมนั้นบางคนเชื่อว่าน่าจะเป็นหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยประเมินตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมที่กำหนดไว้ ส่วนบางคนคิดว่าบุคคลที่มีส่วนตั้งแต่เริ่มโปรแกรมเป็นผู้ที่รู้รายละเอียดสมควรเป็นผู้ประเมินโปรแกรม

5. การตัดสินใจ การที่ผู้พัฒนาโปรแกรมเป็นผู้ตัดสินใจกำหนดเป้าหมายของโปรแกรมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้พัฒนาโปรแกรมผลักดันความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติของตนเองไปสู่ผู้เรียน จึงเสนอแนวคิดให้ผู้เรียนพัฒนาความเชื่อ ค่านิยม เจตคติของตนเอง โดยอาศัยกระบวนการศึกษา ซึ่งกระบวนการนี้ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดวุฒิภาวะและสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ได้

6. การสนับสนุน โดยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นควรสนับสนุนความสามารถของประชาชนมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ โปรแกรมหนึ่งอาจสนับสนุนการทำงานของโปรแกรมอื่น

7. จุดเน้น โดยบางคนเห็นว่าควรเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ บางคนเชื่อว่าควรใช้สภาวะกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม โดยรายบุคคลอาจขาดลักษณะเชิงสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยบังเอิญจากกลุ่ม

8. ความแตกต่าง การพัฒนาโปรแกรมควรพยายามลดช่องว่างระหว่างความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม เนื่องจากบุคคลไม่สามารถดำรงอยู่โดยการแบ่งแยกในสังคม

9. คุณภาพ โดยตัวชี้วัดความสำเร็จของโปรแกรมนั้นจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่มีจุดเน้นด้านการวัดที่มีความเชื่อถือได้และวัดได้ชัดเจน เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมโปรแกรม คะแนนความก้าวหน้าหลังเข้ารับการอบรม ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรม เป็นต้น หรือตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถบอกคุณภาพในเชิงนามธรรมที่อาจจะเป็นไปได้ทั้งในทางอารมณ์และสติปัญญาของผู้เข้าร่วม โปรแกรม เช่น การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโปรแกรมแทนการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะนั้น ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้รับบริการ ซึ่งหมายถึงตัวผู้เรียน โดยอาจเป็นเพียงในระดับร่วมใช้โปรแกรมหรือเริ่มตั้งแต่ร่วมกำหนดความต้องการหรือความสนใจ รวมทั้งการออกแบบโปรแกรม โปรแกรมที่ออกแบบมานั้นควรตอบสนองต่อทุกคนหรือเป็นโปรแกรมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนเป็นกลุ่ม โดยผู้ออกแบบโปรแกรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่มผสมผสานกันไป เนื่องจากการเรียนรู้มีอาจสมบูรณ์ได้เพียงแค่วิธีใดวิธีหนึ่ง เพียงอย่างเดียว การประเมินผลอาจทำได้ 2 ลักษณะ โดยอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกหรือ

ผู้พัฒนาโปรแกรมเป็นผู้ประเมิน ประการสุดท้าย ต้องคำนึงถึงคุณภาพที่จะเกิดขึ้นจากตัวโปรแกรม โดยต้องมีตัวกำหนดตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อตัดสินคุณภาพของโปรแกรมนั้น

2.7 องค์ประกอบในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ

อุ้นตา นพคุณ (2546) เสนอองค์ประกอบในการพัฒนาโปรแกรมตามแนวความคิดของ Caffarell (2002) ไว้จำนวน 11 ข้อ ดังนี้

1. การสร้างพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน (Establishing a Basic for the Planning Process) โดยในการพัฒนาโปรแกรมจะต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบริบทปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรม มีการแสวงหาความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และเห็นคุณค่า
2. กำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับโปรแกรม (Identifying Program Idea) โดยมีการตัดสินใจว่าควรใช้แหล่งข้อมูลใดบ้างที่จะช่วยในการกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรม รวมถึงการกำหนดวิธีการที่ดีที่สุดที่จะได้ข้อมูลและความคิดในการพัฒนาโปรแกรม
3. การแยกลำดับความสำคัญ ความคิดเกี่ยวกับโปรแกรม (Sorting and Prioritizing Program Idea) โดยพิจารณาว่าความคิดเกี่ยวกับโปรแกรมควรพัฒนาเป็นโปรแกรมหรือไม่ มีการตั้งเกณฑ์ในการแยกแยะและลำดับความคิดที่เหมาะสมที่สุดในการวางแผน
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม (Developing Program Objective) โดยเริ่มจากกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรม ประเมินผลที่คาดว่าจะเกิดจากโปรแกรมเพื่อปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องยิ่งขึ้น ตรวจสอบความชัดเจนและความสอดคล้องกับความต้องการและปัญหา
5. เตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Preparing for the Transfer of Learning) โดยตัดสินใจว่าควรใช้เทคนิคหรือวิธีการเรียนการสอนอะไรบ้าง ใครควรมีบทบาทในการเรียนการสอนบ้าง และเลือกวิธีการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด
6. สร้างแผนงานการประเมิน (Formulating Evaluation Plans) โดยมีการระบุระเบียบวิธีการประเมินผล วิธีที่จะประเมิน เกณฑ์การประเมิน ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมต่อไป
7. กำหนดรูปแบบ ปฏิทินและความต้องการของเจ้าหน้าที่ (Determining Formats, Schedules and Staff Needs) โดยเลือกรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม กำหนดเวลาการปฏิบัติให้เหมาะสม และคำนึงถึงความต้องการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
8. การเตรียมงบประมาณและการวางแผนเรื่องการตลาด (Preparing Budgets and Making Plans) โดยต้องมีการประมาณการค่าใช้จ่ายของโปรแกรม กำหนดแหล่ง งบประมาณ สนับสนุน และเตรียมการประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับบริการเห็นความสำคัญของโปรแกรม

9. การสร้างแผนการเรียนการสอน (Designing Instruction Plans) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม เลือกและลำดับเนื้อหาสาระ เลือกเทคนิคการเรียนการสอนพัฒนาสื่อที่เกี่ยวข้องในแต่ละกิจกรรม รวมทั้งเลือกวิธีประเมินผลที่เหมาะสม

10. ประสานงานในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการปฏิบัติโปรแกรม (Coordinating Facilitating and On-Site Event) เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

11. การประชาสัมพันธ์คุณค่าของโปรแกรม (Communicating the Value of the Program) โดยการใช้รูปแบบที่เหมาะสม พร้อมทั้งกระทำในช่วงเวลาที่เหมาะสม

Boyle (1981) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมไว้ ดังนี้

1. การสร้างพื้นฐานทางปรัชญาในการพัฒนาโปรแกรม (Establishing a Philosophical Basis for Program) โดยการนำปรัชญาการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม อาจเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก แต่ความเชื่อ ค่านิยมของนักพัฒนาโปรแกรมแต่ละคนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการพัฒนาโปรแกรม เช่น ถ้านักพัฒนาโปรแกรมมีความเชื่อพื้นฐานเชิงปรัชญาว่าผู้เรียนควรเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนก็จะให้ความสำคัญกับเทคนิคที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาความต้องการหรือสิ่งที่ประชาชนและชุมชนกังวลห่วงใย (Situational Analysis of Problems and Needs or Concerns of People and Communities) การกำหนดปัญหา ประเด็นสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงหรือมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นสิ่งที่ท้าทายที่สุดในการพัฒนาโปรแกรม การวิเคราะห์สถานการณ์ตามแนวคิดทางการพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การเน้นเรื่องการศึกษา วิเคราะห์ ตีความหมาย และตัดสินใจเรื่องเกี่ยวกับชุมชนและผู้รับบริการนักพัฒนาโปรแกรมต้องวิเคราะห์สถานการณ์อย่างลึกซึ้ง จนสามารถลำดับความต้องการและปัญหาได้เพื่อนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างถูกต้อง

3. การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Involvement of Clientele) การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการของโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้น แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการพัฒนาโปรแกรมทุกประเภท

4. ระดับทางสติปัญญาและสภาพทางสังคมของผู้รับบริการ (Level of Intellectual and Social Development of Potential Clientele) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน แต่เพื่อให้กระบวนการสอนมีชีวิตชีวาผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง นักการศึกษาต้องให้ความสำคัญเรื่องความแตกต่างของบุคคล

เพื่อพัฒนาโปรแกรมเหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีการศึกษาและกำหนดปัจจัยและระดับเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. ศึกษาแหล่งข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และการกำหนดวัตถุประสงค์โปรแกรม (Sources to Investigate and Analyze in Determining Program Objectives) แหล่งข้อมูลที่พัฒนาโปรแกรมควรศึกษาและวิเคราะห์เพื่อการกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรมคือ ตัวผู้รับบริการ สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับสังคม หรือสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เรียนและเนื้อหาวิชาการ นักพัฒนาโปรแกรมจะต้องเข้าใจว่าแหล่งข้อมูลแหล่งใดแหล่งหนึ่งไม่เพียงพอในการกำหนดวัตถุประสงค์โปรแกรมที่ดี การให้แหล่งข้อมูลในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรมจึงอาศัยจากหลาย ๆ แหล่ง

6. การยอมรับเงื่อนไขข้อจำกัดเกี่ยวกับสถาบันและบุคคล (Recognition of Institution and Individual Constraints) ในการพัฒนาโปรแกรม ควรยอมรับว่าสถาบันและบุคคลมีข้อจำกัดที่อาจทำให้โปรแกรมไม่สมบูรณ์แบบที่ต้องการในหลาย ๆ กรณี ข้อจำกัดเหล่านี้จะไม่ปรากฏให้เห็นชัด แต่เมื่อมีการดำเนินการไปจะค่อย ๆ ปรากฏขึ้น ข้อจำกัดอาจจะเป็นเรื่อง 1) ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมในเรื่องหรือประเด็นที่สำคัญหรือกลุ่มในสังคมมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน 2) งบประมาณหรือทรัพยากรบางประเภทที่ไม่สามารถจัดให้บางกลุ่ม 3) ความเชื่อของผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินในบางเรื่อง 4) ความเชื่อบางเรื่องของผู้รับบริการเกี่ยวกับโปรแกรม 5) ความเชื่อของฝ่ายบริหารภายในองค์กรเกี่ยวกับความสำคัญของโปรแกรม และ 6) ความเชื่อของนักพัฒนาโปรแกรมเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม

7. เกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญ (Criteria for Establishing Program Priorities) ผู้พัฒนาโปรแกรมจะต้องตัดสินใจในการพัฒนาโปรแกรมที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองประชาชนจำนวนมากในเวลาและด้วยทรัพยากรอันจำกัด ดังนั้น การจัดลำดับความสำคัญเรื่องต่าง ๆ ในการพัฒนาโปรแกรมจึงมีความสำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกำหนดความต้องการให้เป็นเป้าหมายเฉพาะ หรือเรื่องกำหนดว่ากลุ่มใดควรจะเป็นผู้ได้รับบริการ เรื่องแสวงหาทรัพยากรที่มีอยู่และกำหนดเรื่องวิธีปฏิบัติการ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือควรให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญขั้นตอนในโปรแกรม

8. ระดับความยืดหยุ่นของการวางแผนโปรแกรม (Degree of Rigidity of Feasibility of Planned Programs) ในการพัฒนาโปรแกรมควรให้มีความยืดหยุ่นและความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้เสมอ

9. ความเห็นชอบเชิงกฎหมายและการสนับสนุนจากกลุ่มที่มีอำนาจอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Legitimation Support with Formal and Information Power

Situation) ในการพัฒนาโปรแกรมควรได้รับความเห็นชอบเชิงกฎหมายจากกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอำนาจในชุมชน ผู้พัฒนาโปรแกรมควรมีการติดต่อและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

10. การเลือกและจัดกิจกรรมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้ (Selecting and Organizing Learning Experiences) การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนและผู้สอนร่วมมือกัน วิธีการให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การให้ผู้เรียนสังเกตการณ์ การฟัง การคิด การเขียน การซักถาม และการอภิปราย ฯลฯ ดังนั้น ประสบการณ์ในการเรียนรู้ คือ ปฏิบัติจริงในด้านสติปัญญา และในด้านกายภาพเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เป็นวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

11. การเลือกวิธีการ เทคนิค และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสม (Identifying Instructional Design with Approach Methods, Techniques and Devices) ในการเลือกวิธีการ เทคนิค และอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมนั้น ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย

12. การใช้ประโยชน์จากการประชาสัมพันธ์ (Utilizing Effective Promotional Priorities) การประชาสัมพันธ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนที่ดีเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ในการประชาสัมพันธ์ เป้าหมายการประชาสัมพันธ์ ลักษณะของสื่อที่จะใช้ ข้อบังคับ และกำหนดเวลา รวมไปถึงการใช้วิธีการและเทคนิคที่หลากหลายเพื่อให้ข้อมูลถึงเป้าหมายได้มากที่สุด

13. การได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรสำหรับโปรแกรม (Obtaining Resources Necessary to Support the Program) นักพัฒนาโปรแกรมจะต้องแสวงหา การสนับสนุนและความเห็นชอบเชิงกฎหมายที่จะช่วยให้องค์กรได้งบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ การให้ผู้ที่มีอิทธิพลในการสนับสนุนโปรแกรมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโปรแกรม จะช่วยให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับโปรแกรมมากขึ้น

14. การประเมินประสิทธิภาพผล และผลกระทบ (Determining the Effectiveness, Result and Impact) นักพัฒนาโปรแกรมจะต้องเลือกวิธีที่จะประเมินผลโปรแกรมที่เหมาะสมที่สุด โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินผลควรเป็นเรื่องการนำผลไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม โดยการนำข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับโปรแกรมไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า โปรแกรมควรมีลักษณะอะไรบ้าง ดังนั้น การประเมินผลโปรแกรมจึงเกี่ยวข้องกับเรื่อง 1) การกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ 2) การรวบรวมข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น 3) การพิจารณาตัดสินผลโดยเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับข้อมูลที่รวบรวมไว้

15. การสื่อคุณค่าของโปรแกรมให้ผู้ที่มีหน้าที่ตัดสินใจ (Communicating the Value of the Program to Appropriate Decision Makers) โปรแกรมจำนวนมากที่ได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากทางราชการ ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจอนุมัติ

งบประมาณควรได้รับรายงานเรื่องคุณค่าและข้อจำกัดของโปรแกรม โดยอาจมีทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

จากองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาโปรแกรมของ Boyle (1981) และ Caffarell (2002) ที่ได้นำเสนอไปในข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันในส่วนของการอาศัยหลักการมีส่วนร่วม การศึกษาบริบทปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพปัจจุบันปัญหา เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกมวลประสบการณ์ เทคนิค วิธีการ กิจกรรมที่จะให้กับผู้เรียน การกำหนดและวางแผนการประเมิน การเรียนรู้ของผู้เรียน การประชาสัมพันธ์โปรแกรม การประเมินผลโปรแกรม และการรายงานคุณค่าของโปรแกรม นอกจากนี้ Boyle (1981) ยังได้ให้ความสำคัญในส่วนของปรัชญาพื้นฐานที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาโปรแกรม ความแตกต่างระหว่างบุคคล การยอมรับและเห็นชอบจากกลุ่มคนที่มีอำนาจความยืดหยุ่นของโปรแกรม ส่วน Caffarell (2002) ก็นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจในส่วนของการระดมการสร้างและพิจารณาแนวคิดที่จะนำมาใช้ในการสร้างโปรแกรม หรือความต้องการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการใช้โปรแกรม

2.8 กระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะ

McLaughlin และ Eave (1976 อ้างอิงมาจาก นิตยพรรณ เอกไพชยนต์, 2549) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมไว้ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินผลผู้เรียน (Assessment) เป็นการประเมินผู้เรียนก่อนเข้าร่วมในโปรแกรม ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาจาก การสัมภาษณ์ สอบถาม ผู้ปกครอง หรือครู โดยใช้แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน นอกจากนี้อาจเก็บข้อมูลจากการทดสอบหรือการสังเกตผู้เรียนโดยตรง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 2 การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ในการเรียนการสอน (Setting Goals and Instructional Objective) ขั้นตอนนี้ คือ การกำหนดเป้าหมายทั่วไป ซึ่งอาจอยู่ในขอบเขตของหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจากเป้าหมายทั่วไปก็ทำการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมที่คาดหวังว่าจะเกิดกับผู้เรียนที่เฉพาะเจาะจงลงไป

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นขั้นตอนการตีความทักษะและเนื้อหาในการเรียนออกมาเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ซึ่งอาจจัดเรียงตามลำดับความยากง่าย เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนได้

ขั้นตอนที่ 4 การเลือกและใช้กลยุทธ์ในการเรียนการสอน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ (Selection and Use of Instructional Strategies, Including Materials) กลยุทธ์ในการเรียนการสอน คือ การกำหนดว่าผู้สอนจะสอนอย่างไร โดยกระบวนการสอนจะรวมไปถึงการสอนโดยใช้ถ้อยคำต่าง ๆ การสาธิตการฝึกหัด การให้ผลย้อนกลับการให้แรงเสริม รวมถึงการให้คำแนะนำ

แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนนั้น ๆ ด้วย

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลโปรแกรม (Program Evaluation) หลังจากใช้โปรแกรมแล้วก็ต้องมีการประเมินผลโปรแกรม นั่นก็คือการประเมินผลผู้เรียนในโปรแกรมว่า ได้เกิดพฤติกรรมหรือบรรลุเป้าหมายของโปรแกรมที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งถ้าไม่ก็จำเป็นที่จะต้องตรวจสอบข้อบกพร่องของโปรแกรมในส่วนต่าง ๆ อาทิเช่น ความถูกต้องของขั้นตอนในการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อในโปรแกรม เป็นต้น เพื่อทำการปรับปรุงต่อไป

Barr และ Keating (1990) ได้เสนอรูปแบบของโปรแกรม 5 ขั้นตอน เพื่อการพัฒนาโปรแกรม (Five-step Model for Program Development) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมิน (Assessment)

1. ประเมินความต้องการของนิสิตนักศึกษา
2. ประเมินสิ่งแวดล้อมสถาบัน
3. ประเมินทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร เงิน และทรัพยากรทางกายภาพ

ขั้นที่ 2 การวางแผน (Planning)

1. การพัฒนาที่วางแผน
2. กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผล
3. เลือกวิธีปฏิบัติ
4. ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
5. กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้
6. กำหนดเวลาสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation)

1. กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ
2. ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
3. ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

ขั้นที่ 4 ประเมินหลังจบโปรแกรม (Post-assessment) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิต เพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรมหรือดัดแปลงปรับปรุง

Knowles (1980) ได้วางโปรแกรมการพัฒนาศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้

2. การจัดตั้งองค์การสำหรับการวางแผน
3. การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้
4. การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้
5. การปฏิบัติตามโปรแกรม
6. การออกแบบด้านประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผลและการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

Tyler (1986) ได้กำหนดหลักการรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ พิจารณาจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สภาพชีวิตของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ และจากแนวคิดทฤษฎีหลักการ หรือข้อเท็จจริงด้านเนื้อหา

2. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้หลัก ในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ควรจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝน และนำไปใช้จริงได้ เกิดความพึงพอใจทำให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบ ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และทำให้เกิดผลอย่างต่อเนื่อง

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องมีความต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนและสามารถบูรณาการได้ โดยจัดทั้งในรูปแบบของการให้ข้อมูลความรู้ แนวคิด ค่านิยมและทักษะได้

4. การประเมินผลการเรียนรู้ โดยประเมินจากการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ระบุสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้เลือกและออกแบบวิธีสำหรับรวบรวมข้อมูลหลักฐาน การกำหนดตัวอย่าง การรวบรวมข้อมูล การสรุปและจัดกระทำข้อมูล

Boone (1992) ได้เสนอว่า ในการพัฒนาโปรแกรม นักการศึกษาหรือนักพัฒนาโปรแกรมควรมีความเข้าใจพื้นฐาน หรือยอมรับข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม 5 ข้อ

1. การพัฒนาโปรแกรมเป็นความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวผู้เรียน ไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มบุคคล หรือชุมชน การเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังว่าจะเกิดจากผู้เรียน คือ ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ในระดับกลุ่ม หรือชุมชนการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในชุมชน คือ วิธีการต่าง ๆ ในการประสานความต้องการและผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

2. การพัฒนาโปรแกรมเป็นเรื่องของการตัดสินใจ ดังนั้น นักพัฒนาโปรแกรมจะต้องเป็นการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้นว่า ในการวางโปรแกรมจะต้องให้บุคคลหรือตัวแทนของบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนหรือบางขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์กำหนดความต้องการของบุคคลและปัญหาชุมชน ตลอดจนจนถึงขั้นตอนการประเมินผลและเสนอรายงาน

3. การพัฒนาโปรแกรมเป็นหลักสำคัญในเรื่องการร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมของผู้เข้ามารับบริการกับนักพัฒนาโปรแกรม ในการวิเคราะห์และกำหนดว่าอะไรคือความต้องการหรือปัญหาที่ต้องการแก้ การเลือกทรัพยากรและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนถึงวิธีการประเมินที่เหมาะสมที่สุด

4. การพัฒนาโปรแกรมเป็นเรื่องของระบบและแนวคิด กล่าวคือ การพัฒนาโปรแกรมเป็นระบบใหม่ ๆ ที่ประกอบด้วยแนวคิดต่าง ๆ ในระบบใหม่นี้จะประกอบด้วยระบบย่อยอีก 3 ระบบ ที่มีแนวคิดที่ปฏิสัมพันธ์ต่อกันสามารถจำแนกได้ดังนี้

4.1 ระบบการวางแผน

4.2 ระบบการสร้างและการนำโปรแกรมไปปฏิบัติ

4.3 ระบบการประเมินผลและความรับผิดชอบในการรายงานผล

5. การพัฒนาโปรแกรมเป็นวิธีการที่สำคัญวิธีการหนึ่งที่ต้องการจะได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ทำให้องค์กรมีความตื่นตัว ทนต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับปรุงองค์กรได้ ในอนาคต

Houle (1996) ได้นำเสนอการวางแผนพัฒนาบุคลากรไว้ ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากร ผู้นำ วิธีการ ตารางกำหนด การลำดับเรื่อง การเสริมแรงทางสังคม การทำให้อยู่ในรูปแบบปัจเจกบุคคล บทบาทและความสัมพันธ์ เกณฑ์การประเมินผล และความชัดเจนในการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 5 รูปแบบที่ใช้ให้เหมาะสมกับแบบแผนของชีวิตที่ใหญ่กว่า ทั้งด้านการแนะนำผู้เรียน รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้เรียน งบประมาณ การเงินที่สนับสนุนและการตีความหมาย

ขั้นตอนที่ 6 นำแผนสู่ผลกระทบบางอย่างที่เกิดขึ้นในองค์กรทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับองค์กร

ขั้นตอนที่ 7 การวัดผลลัพธ์และประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระบวนการ ของโปรแกรม

Caffarella (2002) ได้เสนอการวางแผนพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างข้อมูลพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน

ขั้นตอนที่ 2 การระบุแนวความคิดของโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 3 การจัดลำดับแนวความคิดของโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 5 การเตรียมการสำหรับการถ่ายโอนความรู้

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 7 การออกแบบแผนการสอน

ขั้นตอนที่ 8 การประสานงานผู้สนับสนุน

ขั้นตอนที่ 9 การสื่อสารคุณค่าของโปรแกรม

Carolyn และคณะ (2013 : online) ได้เสนอขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรม ไว้

ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม (Analyze the Training Need) เมื่อมีการพัฒนาโปรแกรมการอบรมเพื่อพัฒนางานต้องคำนึงถึง อะไรคือความรู้ อะไรคือทักษะ และทัศนคติของผู้ที่รับการอบรมที่จะทำให้โปรแกรมการอบรมมีความสมบูรณ์ และให้สามารถเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างผู้เข้ารับการอบรม นอกจากนี้ยังต้องมีการพิจารณาระยะเวลาของการฝึกอบรม พร้อมทั้งวิธีการ แนวโน้มที่ดีที่สุดที่ผู้เข้ารับการอบรมจะได้เรียนรู้และเครื่องมือหรือทรัพยากรที่มีให้คุณ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมการอบรม (Design the Training Program) โดยจะต้องออกแบบให้อยู่บนพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลจากขั้นตอนการวิเคราะห์ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งอธิบายในลักษณะที่สามารถวัดผู้เข้าฝึกอบรมได้ตามจุดประสงค์ เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม นอกจากนี้ยังต้องกำหนดวิธีการอบรมแสดงเป็นวิธีการฝึกอบรมให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นชัดเจน อาจนำเสนอได้หลายวิธี เช่น โดยการสอนในห้องเรียนทางออนไลน์ หรือใช้วิธีการผสมผสานทั้งสองแบบก็ได้ โดยการออกแบบในขั้นตอนนี้อาจสร้างเค้าร่างหรือเค้าโครงเนื้อเรื่องที่จะช่วยในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม (Develop the Training Program) ในขั้นตอนการพัฒนาเป็นการใช้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและวัสดุอื่น ๆ ที่สร้างขึ้น ในระหว่างขั้นตอนการออกแบบเพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม วัสดุนี้อาจรวมถึงส่วนประกอบของการฝึกอบรมออนไลน์และวัสดุสำหรับการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในช่วงนี้ยังอาจจะพัฒนาวิธีการทดสอบการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ทักษะหรือทัศนคติ ขึ้นอยู่กับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การใช้โปรแกรมการฝึกอบรม (Implement the Training Program) ขั้นตอนการนำโปรแกรมไปใช้นี้บางครั้งเรียกว่า ขั้นตอนการจัดส่งหรือขั้นตอนการส่งมอบ ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำการการฝึกอบรมให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งหรือ

การฝึกที่ใช้ทางออนไลน์ในห้องเรียนหรือผ่านวิธีอื่น ๆ ครั้งแรกของการวิธีการฝึกอบรมหรือวิธีการสอนบางครั้งจะถูกเรียกว่า “การนำร่อง”

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรม (Evaluate the Training Program) ขั้นตอนการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สามารถตรวจสอบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทักษะหรือทัศนคติตามที่ระบุเป้าหมายไว้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับในระหว่างขั้นตอนการประเมินผล สามารถทำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมในการออกแบบการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในครั้งต่อไปที่นำเสนอให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2551) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรม
การตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรมที่พัฒนา

2. ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเอกสารประกอบ

3. ตรวจสอบและการปรับปรุงโปรแกรม

4. สร้างเครื่องมือประเมิน

5. ทดลองโปรแกรมในภาคสนาม/การทดลองในภาคสนามจริง

ญาดาภัก กัลปิติ (2559) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ขั้นศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย
1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาองค์ประกอบ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์

2. ขั้นการสร้างโปรแกรมและเอกสารประกอบ ประกอบด้วย 1) ร่างโปรแกรมและกำหนดองค์ประกอบ 2) นำองค์ประกอบมาสร้างความสัมพันธ์ 3) เขียนรายละเอียดโปรแกรม 4) สร้างเอกสารประกอบโปรแกรมและคู่มือการใช้โปรแกรม 5) ตรวจสอบโปรแกรม 6) ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรม

3. ขั้นสร้างเครื่องมือประเมินโปรแกรม

4. การนำโปรแกรมไปใช้

พิมพ์พิศา ชัชวพันธ์ (2559) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความจำเป็น

2. การออกแบบโปรแกรม

3. การใช้โปรแกรม

4. การประเมินผลโปรแกรม

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมจากนักวิชาการข้างต้น สามารถสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรมได้ดังตาราง 6

ตาราง 6 การสังเคราะห์กระบวนการการพัฒนาโปรแกรม

กระบวนการพัฒนาโปรแกรม	Bolye (1981)	Barr และ Keating (1990)	Knowles (1980)	Tyler (1986)	Boone (1992)	Houle (1996)	Caffarella (2002)	Carolyn และคณะ (2013)	วิโรจน์ สารรัตน์ (2551)	ณาดำศักดิ์ กัลป์ดี (2559)	พิมพ์พิศ ชัชวพันธ์ (2559)	ความถี่
1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี	√		√			√	√					4
2. วางแผน			√									1
3. ความวิเคราะห์ตามความต้องการจำเป็น	√	√	√					√	√	√	√	7
4. การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม	√	√	√	√	√	√	√					7
5. ปฏิบัติตามโปรแกรม			√		√							2
6. ออกแบบโปรแกรม	√			√	√	√	√	√	√	√	√	9
7. ประเมินผลโปรแกรม	√	√		√	√	√	√	√			√	8
8. จัดทรัพยากร					√							1
9. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย					√							1
10. สื่อสารคุณค่าของโปรแกรม							√					1
11. ทดลองใช้โปรแกรม	√					√						2
12. สร้างเครื่องมือ									√	√		2
13. นำโปรแกรมไปใช้	√	√		√		√	√	√	√	√	√	9

จากตาราง 6 ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมที่มีความสำคัญ โดยเรียงตามความถี่มากที่สุดไปจนถึงลำดับน้อยที่สุดดังนี้ 1. ออกแบบโปรแกรม 2. นำโปรแกรมไปใช้ 3. ประเมินผลโปรแกรม 4. ความวิเคราะห์ตามความต้องการจำเป็น 5. การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 6. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 7. ปฏิบัติตามโปรแกรม 8. ทดลองใช้โปรแกรม 9. สร้างเครื่องมือ 10. วางแผน 11. จัดทรัพยากร 12. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 13. สื่อสารคุณค่าของโปรแกรม ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกกระบวนการที่สำคัญมาใช้ในการวิจัยโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการ

พัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 4 ออกแบบโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 5 นำโปรแกรมไปใช้

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการใช้โปรแกรม

สรุปการพัฒนาโปรแกรมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการออกแบบโปรแกรมเพื่อใช้ในการพัฒนาฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นเพื่อวางแผนในการพัฒนา
2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี
3. กำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ออกแบบโปรแกรม
2. การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
3. การปรับปรุงตามผลการตรวจสอบ

ระยะที่ 3

1. การใช้โปรแกรม
2. การประเมินผลโปรแกรมการใช้โปรแกรม

2.9 การตรวจสอบคุณภาพโปรแกรม

นิรมล ศตวุฒิ (2551) กล่าวว่า ในการตรวจสอบคุณภาพโปรแกรมมีหลากหลายวิธี ได้แก่ 1) การใช้แบบตรวจสอบรายการ 2) การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของโปรแกรม 3) การใช้ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม 4) การตรวจสอบกับเกณฑ์ที่แสดงความเป็นโปรแกรมที่ดี 5) การตรวจโดยใช้เทคนิคปุ๋ยของส์ 6) การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 7) การตรวจสอบโดยคณะกรรมการโปรแกรม และ 8) การตรวจสอบโดยการนำไปใช้

สำหรับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษา เพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรม

ก่อนนำไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา ได้โปรแกรมที่มีความเหมาะสม และมีคุณภาพ โดยการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของโปรแกรมรวมด้วย

2.10 การใช้โปรแกรม

การใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นกระบวนการที่จะทำให้โปรแกรมนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าโปรแกรม บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ขั้นการนำโปรแกรมไปใช้ Saylor และคณะ (1981) ได้นำจุดเด่น ของ Taba (1962) ที่ให้ความสำคัญกับผู้สอน ถือเป็นการนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่เลือกไว้มำจัด ให้แก่ผู้เรียน โดยผู้สอนควรมีการวางแผนและจัดทำแผนการสอนรูปแบบต่าง ๆ ผู้สอนจะต้องเลือก วิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และการทำให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพ นอกจากการจัดการเรียนรู้แล้ว ยังมีการบริหารจัดการ โปรแกรมด้วย นิรมล ศตวุฒิ (2551) การจัดการเรียนรู้อตามแนวทางของโปรแกรม การนำ โปรแกรมไปใช้ประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่าง แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ การจัดการกระบวนการ จัดการเรียนรู้/วิธิพัฒนาสมรรถนะตามแนวทางของโปรแกรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการนำโปรแกรม ไปใช้ และในกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย กำหนด วัตถุประสงค์ เลือกหรือจัดเนื้อหา และการจัดกระบวนการเรียนรู้/พัฒนาสมรรถนะ การเอกสารและ สื่อที่ใช้ในโปรแกรม และประเมินผลโปรแกรกดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ต้องกำหนดในรูปของวัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรมคือแสดงผล หรือพฤติกรรมที่คาดหวังจากผู้เข้าโปรแกรมหลังจากที่เรียนเนื้อหาหรือ ฝึกประสบการณ์และทักษะนั้นจบแล้ว โดย รุจิร ภูสาระ (2551) กล่าวถึงการเขียนวัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรมว่ามีเกณฑ์ที่ยอมรับได้อยู่ 3 ประการ คือ 1) พฤติกรรมที่คาดหวัง 2) เงื่อนไขหรือ สถานการณ์และ 3) เกณฑ์หรือมาตรฐาน และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดต้องมีส่วนประกอบ อย่างน้อย 2 ใน 3 ส่วน ส่วนที่ขาดไม่ได้ คือ พฤติกรรมที่คาดหวัง และเกณฑ์หรือระดับความสามารถ ที่ผู้เข้าโปรแกรมจะต้องแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังให้ถึง

2. เลือกและจัดเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงการเตรียมสื่อการเรียนรู้ จะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และช่วยให้ผู้เข้าโปรแกรมบรรลุ วัตถุประสงค์ มีความทันสมัยสอดคล้องกับ ความเป็นจริงทางสังคมในปัจจุบัน และอนาคตกับ ความต้องการ และความสามารถของผู้เข้าโปรแกรมกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมและเนื้อหาที่มีความ ต่อเนื่องสัมพันธ์กันแต่ละเนื้อหา และมีการเรียงลำดับตามลักษณะธรรมชาติของเนื้อหานั้น ๆ และ ก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 อาจมีการประเมินผลก่อนเข้าโปรแกรมเพื่อตรวจสอบว่า ผู้เข้าโปรแกรมสามารถแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังอะไรได้แล้วบ้าง

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นสื่อให้ผู้เข้าโปรแกรม เรียนรู้เนื้อหา และได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมที่จัดจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา และช่วยเอื้อให้ผู้เข้าโปรแกรม บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

4. การเลือกเอกสารและสื่อที่จะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา เพื่อทำให้เกิดการสื่อสารและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดผลลัพธ์ตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของโปรแกรม

5. การประเมินผลการเรียนรู้ จะต้องดำเนินการตามแนวทางของโปรแกรม เมื่อได้ผลการประเมินแล้วต้องย้อนกลับไปตรวจสอบกับวัตถุประสงค์ว่าเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่

2.10 การประเมินโปรแกรม

ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น ขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาโปรแกรม ขั้นตอนหนึ่ง คือ การประเมินผลของการพัฒนาโปรแกรมซึ่งการประเมินผลการพัฒนาโปรแกรม สามารถประเมินผลได้ ทุกระยะ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินผล ทั้งการประเมินผลก่อนดำเนินการ การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ การประเมินผลรวมสรุปหลังสิ้นสุดโปรแกรม ซึ่งผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาจากงานวิจัย และแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินโปรแกรม ดังนี้

Tyler (1959) ได้กำหนดองค์ประกอบ ของการประเมินผลไว้ 3 องค์ประกอบ คือ

1) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 2) ประสบการณ์ในการเรียนรู้ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Taba (1962) ได้กำหนดองค์ประกอบ ของการประเมินผลไว้ 4 องค์ประกอบ คือ

1) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 2) เนื้อหา 3) วิธีการสอนและการจัดการ 4) การประเมินผล

Stufflebeam (1967) ได้กำหนดองค์ประกอบของการประเมินผลไว้

4 องค์ประกอบ 1) การประเมินสภาพแวดล้อม 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น 3) การประเมิน กระบวนการ 4) การประเมินผลผลิต

นอกจากการประเมินผลโปรแกรมจะมีองค์ประกอบในการประเมินโปรแกรมแล้ว การกำหนดประเด็นในการประเมินผลโปรแกรมจะทำให้ทราบว่าโปรแกรมที่ดำเนินการบรรลุ จุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด และทำให้การกำหนดหัวข้อในการประเมินผลมีความชัดเจนยิ่งขึ้นผู้ วิจัยจึงได้ศึกษาการกำหนดประเด็นการประเมินผลโปรแกรม ดังนี้

Scriven (1967) ได้แบ่งการประเมินผลโปรแกรมออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้คือ

1. การประเมินคุณค่าของโปรแกรม
2. ประเมินผลการใช้โปรแกรม

Scriven (1967) ได้มีการกำหนดประเด็นการประเมินผลไว้ 3 ประเด็น

1. ความเป็นประโยชน์
2. ขวัญกำลังใจ และคุณธรรม
3. ค่าใช้จ่าย

Tyler (1986) ได้มีการกำหนดประเด็นการประเมินผลไว้ 5 ประเด็น ดังนี้คือ

1. ประเมินวัตถุประสงค์
2. ประเมินแผนการเรียนรู้
3. ประเมินเพื่อแนะแนวการพัฒนาโปรแกรม
4. ประเมินการปฏิบัติของโปรแกรม
5. ประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรมการศึกษา
6. การติดตามและประเมินผลกระทบ

The Joint Committee on Standards for Educational (1981)

แห่งประเทศไทย ได้มีการกำหนดประเด็นการประเมินไว้ 5 ประเด็น ดังนี้คือ

1. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ทั่วไป
2. มาตรฐานความเป็นไปได้
3. มาตรฐานความเหมาะสม
4. มาตรฐานความถูกต้อง

Kirkpatrick (1998) ได้มีการกำหนดประเด็นการประเมินผลไว้ 4 ประเด็น คือ

1. ประเมินปฏิกิริยาการตอบสนอง
2. ประเมินผลการเรียนรู้
3. ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหลังการเข้าโปรแกรมการพัฒนา

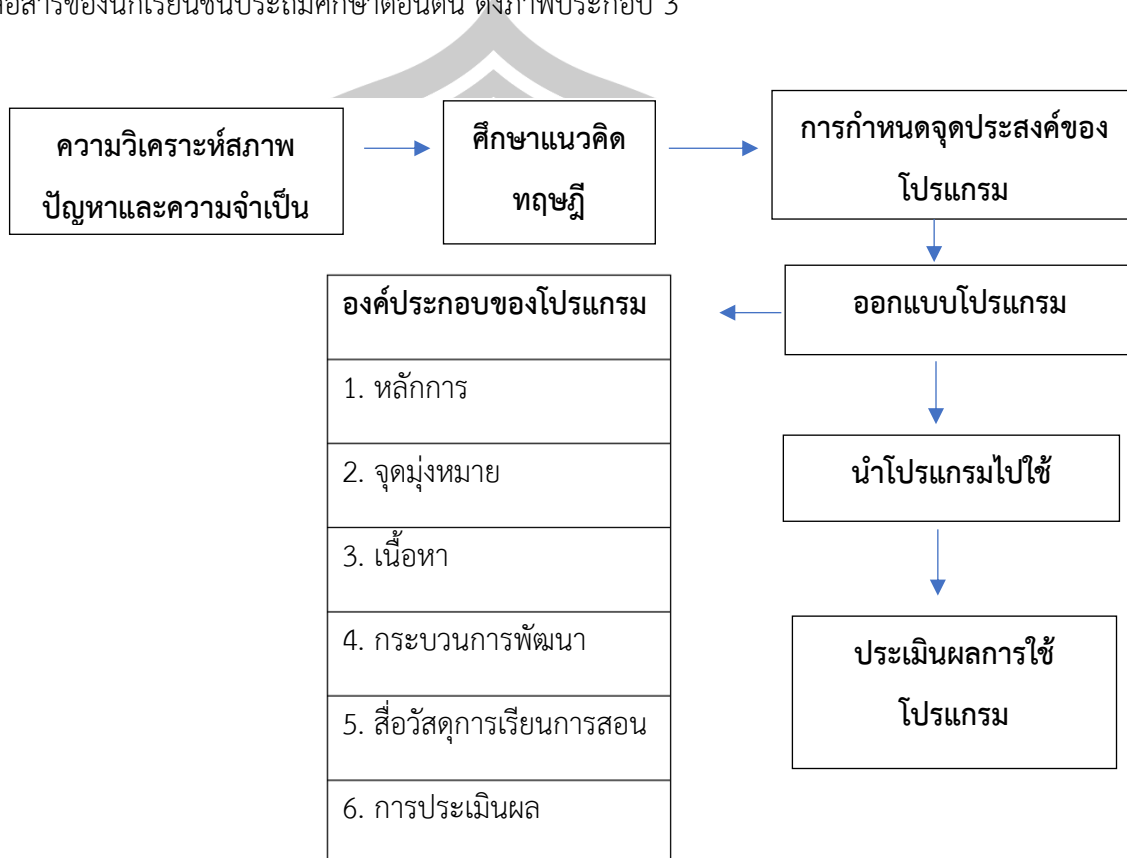
ฐานสมรรถนะ

4. ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน

จากการศึกษาแนวคิด วิธีการ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโปรแกรมจากนักวิชาการ
ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิด วิธีการ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโปรแกรมโดยคำนึงความเหมาะสมและ
เป็นประโยชน์ต่อโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินโปรแกรม ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การประเมินรูปแบบโปรแกรม โดยทำการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ การประเมิน
ความสอดคล้อง การประเมินความเป็นประโยชน์และการประเมินความเหมาะสม
2. การประเมินผลการใช้โปรแกรม โดยทำการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ การสังเกต
การทดสอบก่อน - หลัง การเข้าร่วมโปรแกรม และการประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยสรุปแผนภาพแสดงขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังภาพประกอบ 3



ภาพประกอบ 3 แสดงรูปแบบขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับฐานสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
หลักสูตรฐานสมรรถนะ

สุจิตรา ปทุมลังการ (2552) ได้กล่าวถึงข้อดีของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ และสรุปลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะดังตาราง 1 ดังนี้

ในการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะทางการภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นนี้ ประเมินผลการปฏิบัติโดยประเมินทักษะตามภาระงาน

ประเมินสมรรถนะที่สำคัญ และเน้นกระบวนการเรียนรู้ ใช้การอิงเกณฑ์ตามเครื่องมือการวัดผลที่พัฒนาขึ้นคือ แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมฐานสมรรถนะในตอนต้นที่ 1 สรุปได้ว่า โปรแกรมฐานสมรรถนะเป็นโปรแกรมการพัฒนาบุคคลที่เน้นความสามารถรายบุคคล โดยมุ่งผลงานหรือผลลัพธ์เป็นสำคัญ มีรูปแบบการฝึกที่มีระเบียบ วิธีฝึกที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามขั้นตอน โดยจัดเป็นหน่วยการสอนอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานของสมรรถนะที่กำหนดไว้ โดยใช้เกณฑ์ความสามารถในการวัดผลงานหรือการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยทำการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาไทยเพื่อการสื่อสารดังนี้

2. ความหมายภาษาเพื่อการสื่อสาร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า หมายถึง นำหนังสือหรือข้อความฝ่ายหนึ่งส่งให้อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ สวนิต วามัย (2528) ที่ได้ให้ความหมายของการสื่อสารว่า “การสื่อสาร” หมายถึง การนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือความรู้สึก โดยอาศัยเครื่องนำไปโดยวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการจะทำให้เกิดการกำหนดรู้ความหมายแห่งเรื่องราวนั้นร่วมกันได้ เช่นเดียวกับ ปรมะ สตะวเทิน (2533) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารคือ กระบวนการของการถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel) นอกจากนี้ (ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารว่า “การสื่อสารคือ การติดต่อกับบุคคลหรือกลุ่มคน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อเรื่องราวต่าง ๆ อันได้แก่ ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ตลอดจนความคิดเห็นในเรื่องราวต่าง ๆ ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล” และ ธนู ทดแทนคุณ (2557) มิติแรกของภาษาที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อวิธีการดำเนินชีวิตของมนุษย์มากที่สุดคือ การสื่อสาร (Communication) เนื่องจากมนุษย์ใช้ภาษาซึ่งเป็นเสมือนข้อความ (Message) ในการติดต่อสื่อสาร โดยอาศัยช่องทางการสื่อสาร (Communication channel) ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือที่เรียกว่าการสื่อสารเชิงวัจนภาษา (verbal communication) และภาษาท่าทาง การแสดงออกด้วยใบหน้า การแสดงออกด้วยสายตา รวมทั้งอาการแสดงออกกับกิริยาอาการต่าง ๆ หรือที่เรียกว่าการสื่อสารเชิงอวัจนภาษา (Nonverbal communication) เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก นึกคิด หรือแม้แต่การเผยแพร่ข่าวสาร (Publicity) การสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี (Relationship and good understanding) ระหว่างผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ถ้อยคำในการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อช่วยให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิด ความรู้ ความรู้สึกนึกคิด

ระหว่างบุคคล ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ตลอดจนจิตใจหรือสร้างผลกระทบต่อผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) และยังให้อธิบายความหมายของสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอีกต่อไปว่า สมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คือ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบตัว ผ่านการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อรับแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ความรู้สึกนึกคิด โดยใช้ความรู้ทางหลักภาษาและการใช้ภาษาร่วมกับประสบการณ์ของตนตามช่วงวัย ผ่านการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองและแก้ปัญหา อย่างมีสติ เท่าทันและสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การมีชีวิตที่มีคุณภาพและการทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมไทย รวมทั้งการใช้ภาษาไทยผ่านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในการเข้าถึงความรู้ของสังคมไทย ภาควิชา ภูมิ ฝึกฝน และสืบสานสิ่งที่ดีงามอีกทั้งยังสะท้อนความเป็นไทยออกมาเป็นผลงานต่าง ๆ ที่ตน ซึ่งการพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสารควรทำความเข้าใจถึงความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และหลักในการสื่อสาร

จากแนวคิดของนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายภาษาเพื่อการสื่อสารสรุปได้ว่า สมรรถนะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารคือความสามารถในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบตัว ผ่านทักษะ การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนและกลวิธีการใช้ภาษา เพื่อรับ แลกเปลี่ยน และถ่ายทอดข้อมูลความรู้สึคนึกคิดของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยใช้ความรู้หลักภาษาและการใช้ภาษาร่วมกับประสบการณ์ตนเองตามช่วงวัย ผ่านการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองและแก้ปัญหา อย่างมีสติ เท่าทันและสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่ชีวิตอย่างมีคุณภาพ

3. ความสำคัญของภาษาเพื่อการสื่อสาร

ชาติไทยมีประวัติยาวนาน คนไทยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน แสดงถึงความเจริญของชาติไทยที่สามารถสร้างภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารอย่างมีวัฒนธรรมทางภาษาที่คนไทยช่วยควรภาคภูมิใจและเห็นว่าภาษาไทยมีความสำคัญต่อคนในชาติ ดังที่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาหลายท่าน อาทิ จำนงค์ ทองประเสริฐ (2519), บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2533), นพคุณ คุณาชีวะ และคณะ (2523), นววรรณ พันธุเมธา (ม.ป.ป.), ประสิทธิ์ กายย์กลอน และนิพนธ์ อินสิน (2524), กุสุมา รักขมณี (2530), วิพุธ โสภวงศ์ และคณะ (2547), ธวัช ปุณโณทก และวิมล เขตตะ (2548), นภาลย์ สุวรรณธาดา และคณะ (2548), จิรวัดน์ เพชรรัตน์ (2555) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาเพื่อการสื่อสารพอประมวลได้ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ คนไทยใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานาน ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือแสดงความเจริญของงานของชนชาติไทย เราควรจะเอาใจใส่ศึกษาช่วยกันปรับปรุง ส่งเสริม และอนุรักษ์ภาษาไทยให้เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับชีวิตไทยทุกคนต่อไปชั่วกาลนาน

2. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสร้างความสามัคคีของชนในชาติ ช่วยให้คนในชาติเกิดความรู้สึกผูกพัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำให้เกิดความสมานฉันท์ กลมเกลียวกัน เพราะเป็นภาษาเดียวกัน

3. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารสร้างความเข้าใจกันในการดำเนินชีวิต ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการติดต่อของชนในชาติ ทุกภาคทุกอาชีพ ยังมีทักษะในการใช้ภาษามากเท่าไร การสื่อสารก็ยิ่งสะดวกมากขึ้นเท่านั้น

4. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สึกและวัฒนธรรมไทย ภาษาไทยช่วยให้คนในชาติได้จดบันทึกเรื่องราวในอดีตมาจนถึงคนรุ่นปัจจุบัน เช่น ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม บทกวีนิพนธ์ ทำให้คนไทยใช้ภาษาไทยในการอ่านศึกษาหาความรู้ ถ่ายทอดอดีตสู่ปัจจุบันได้ การถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมไทยให้แก่ชนรุ่นหลัง โดยใช้ภาษาไทยย่อมให้ความรู้ซาบซึ้งยิ่งกว่าใช้ภาษาอื่น

5. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือศึกษาวิชาการและประกอบอาชีพ การศึกษาไม่ว่าจะเป็นแขนงวิทยาศาสตร์หรือศิลปะ ย่อมอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือทั้งสิ้น ยังมีภาษาเฉพาะวิชา เช่น ศัพท์ทางการแพทย์ กฎหมาย เหล่านี้ ต้องใช้ภาษาไทยอีกระดับหนึ่ง ซึ่งคนที่ไม่เอาใจใส่ในภาษา จะรับการถ่ายทอดวิทยาการเหล่านี้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ภาษาในชีวิตประจำวันนั้นใคร ๆ ก็พูดได้ แต่เมื่อจะศึกษาวิชาการหรือเรื่องราวสำคัญใด ๆ ให้ละเอียดลึกซึ้ง ย่อมต้องอาศัยภาษาที่ได้รับการศึกษามาอย่างดี

6. ภาษาใช้สร้างสรรค์วรรณคดีและวรรณกรรมได้ ศิลปะ คือ สมบัติอันล้ำค่าของชาติ ศิลปะไทย เช่น วรรณคดี วรรณกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเพลงพื้นบ้าน ย่อมต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ทั้งสิ้น ชาติไทยมีศิลปะสูงส่งทางการประพันธ์ จึงมีคำกล่าวว่า “คนไทยเป็นโดยสายเลือด” หากเราไม่มีภาษาไทย หรือต้องใช้ภาษาของชาติอื่น วรรณศิลป์ของไทยอาจจะไม่เจริญงอกงามถึงเพียงนี้ การศึกษาภาษาอันละเอียดอ่อนถึงขั้นวรรณคดี เป็นความสุข ความอึดอึดใจอย่างสูง คนไทยที่ไม่ตระหนักถึงคุณค่าของภาษาจะมองข้ามสุนทรียศิลป์ในข้อนี้

7. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการปกครอง และการบริหารงานของรัฐบาล ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข การปกครองระบอบนี้จะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยประชาชนที่ได้รับการศึกษาดี และมีความรู้ในภาษาไทยดี เป็นกำลังใจในการพัฒนาบ้านเมือง มิฉะนั้นแล้วการบริหารงานของรัฐบาลก็จะประสบอุปสรรค และปัญหายุ่งยากต่าง ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

8. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์ คือ ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ ในการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ การนำคำมาเรียบเรียงเพื่อพูดและเขียน ภาษาไทยมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง และเสียงต่ำ ทำให้เกิดเสียงไพเราะ และที่สำคัญวรรณยุกต์สูงต่ำต่างกัน

ทำให้เกิดความหมายของคำหลากหลายต่างกัน เป็นการเพิ่มคำไทยมากขึ้น นับเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นอัจฉริยะของคนไทย เช่น เสือ-เสือ ร่าย-ร่าย-ร่าย เป็นต้น

9. ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะที่น่าศึกษา การศึกษาภาษาของตนให้ลึกซึ้งจะเป็นพื้นฐานที่ดีในการศึกษาภาษาอื่นต่อไป เพราะภาษาทั้งหลายของมนุษย์นั้นมีลักษณะใหญ่ ๆ ร่วมกัน เช่น ประกอบด้วยเสียง คำ ประโยค และความหมาย หากมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทยแล้ว ย่อมเรียนภาษาอื่นได้ง่ายขึ้น ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่น่าศึกษา คือ ภาษาไทยมีเสียงวรรณยุกต์ มีการใช้ลักษณนาม การใช้สรรพนาม การใช้คำลงท้ายประโยค การยืมคำจากภาษาอื่นมาใช้ เป็นต้น เราจะเข้าใจสิ่งเหล่านี้ได้ด้วยความสนใจในการศึกษาภาษาไทยเท่านั้น

จากข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยได้กล่าวถึงความสำคัญภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สามารถสรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นสิ่งที่แสดงเอกลักษณ์ของชนชาติไทย มีลักษณะเฉพาะต่างจากภาษาอื่น แสดงว่าคนไทยมีอารยธรรม มีวัฒนธรรมของตนเองมาช้านาน ภาษาไทยจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่น่าภูมิใจยิ่ง นอกจากนี้ภาษาเป็นเครื่องมือหลักในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความอยู่รอดและการมีชีวิตที่มีคุณภาพของบุคคล ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านและการเขียนได้อย่างชัดเจน แม่นยำ คล่องแคล่ว ถูกกาลเทศะ และเป็นไปเพื่อการพัฒนาและสร้างสรรค์ ย่อมดำเนินชีวิตในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข ได้รับการยอมรับและมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต การเข้าถึงความรู้ การพัฒนาตน และการประกอบอาชีพอย่างสูง การรู้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดระบบความคิดและนำความคิดของตนไปสู่การปฏิบัติต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์/อีกทั้งช่วยให้บุคคลได้เข้าถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่ได้สืบทอดมาในสังคมไทยเกิดความผูกพัน ภาคภูมิใจ และมีส่วนพัฒนาสังคมไทยได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

4. องค์ประกอบของสมรรถนะเพื่อการสื่อสาร

Chomsky (1965) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (Linguistic Competence) หมายถึง ความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง

2. ความสามารถด้านการสื่อสารทางสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึง การใช้คำและโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การทักทายและข้อมูลต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง

3. ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูดและเขียน

(Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษากับความหมายในการพูดและเขียนตามรูปแบบและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความคล่องแคล่วและถูกต้อง

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence)

หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด มีการใช้ภาษากายหรือภาษาท่าทาง การขยายความโดยใช้ศัพท์คำอื่นแทนคำที่พูด

Bachman และ Palmer (1996) ได้เสนอองค์ประกอบของความสามารถทางการสื่อสารไว้ ดังนี้

1. ความรู้ทางภาษา (language knowledge) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา (organizational knowledge) และความรู้เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติ (pragmatic knowledge)

1.1 ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา (organizational knowledge)

เกี่ยวข้องกับการควบคุมโครงสร้างภาษา เพื่อใช้ในการสร้างคำพูดหรือประโยคในการพูดหรือการเขียน ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ ความรู้ทางไวยากรณ์ (grammatical knowledge) และความรู้ด้านข้อความ (textual knowledge) ได้แก่ การอ่าน และการเขียน

1.1.1 ความรู้ทางไวยากรณ์ (grammatical knowledge) การสร้างคำพูด

หรือประโยคที่ถูกต้องตามหลักการ ประกอบด้วยความรู้ 3 ด้าน คือ ความรู้ด้านคำศัพท์ (vocabulary) ความรู้ด้านวากยสัมพันธ์ (syntax) ความรู้ด้านโครงสร้างระบบเสียงพูด (phonology/graphology)

1.1.2 ความรู้ด้านข้อความ (textual knowledge) การสร้างข้อความ

ซึ่งเป็นหน่วยของภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่ประกอบด้วยคำพูดหรือประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป ประกอบด้วย ความรู้ 2 ด้าน คือ ความรู้ด้านความสอดคล้อง (cohesion) และความรู้ด้านโครงสร้างการสนทนา (rhetorical and conversational organization)

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติ (pragmatic knowledge) คือ การสร้างและ

ตีความข้อความใด ๆ โดยการเชื่อมโยงคำพูดและประโยคและข้อความเข้ากับบริบท เพื่อให้เป็นไปตามความตั้งใจของผู้สื่อสาร ประกอบด้วย ความรู้ในการใช้งานทางภาษา (functional knowledge) และความรู้ด้านภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistic knowledge) ได้แก่ การฟังและการพูด

1.2.1 ความรู้ในการใช้งานทางภาษา (functional Knowledge)

เกี่ยวข้องกับการตีความความสัมพันธ์ระหว่างคำพูด ประโยค และข้อความ กับความตั้งใจของผู้พูด ความรู้ในการใช้งานทางภาษา (functional knowledge) ประกอบด้วยความรู้ต่าง ๆ ดังนี้

1) ความรู้ในการใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ และความรู้สึก (ideational functions) เพื่อใช้ในการแสดงออกและตีความในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น สามารถแยกแยะ อธิบาย บรรยาย ความรู้สึก เสียใจ และความโกรธ

2) ความรู้ในการใช้ภาษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ (manipulative functions) เช่น การใช้ภาษาในการขอร้อง แนะนำ สั่งการ และตักเตือน รวมถึงการใช้ภาษาเพื่อควบคุมคนอื่น เช่น การสร้างกฎ ระเบียบ และกฎหมาย และรวมถึงการใช้ภาษาเพื่อสร้าง รักษาและเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การกล่าวต้อนรับ การอำลา การชมเชยการดูถูก และการขอโทษ

3) ความรู้ในการใช้ภาษาขยายขอบเขตความรู้ (heuristic functions) เช่น การใช้ภาษาในการสอนหรือการเรียนรู้ ใช้ในการแก้ปัญหาและใช้ในการเก็บข้อมูล

4) ความรู้ในการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ (imaginative functions) เช่น ใช้ภาษาในการเล่าเรื่องตลก หรือการเขียนบทกลอน

1.2.2 ความรู้ด้านภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistic knowledge)

เป็นการสร้างและตีความภาษาที่เหมาะสมกับการใช้งานและสถานการณ์ เช่น ความรู้ในการสนทนา เพื่อก่อให้เกิดการใช้ภาษาที่เหมาะสม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภาษาท้องถิ่นและความหลากหลายของภาษา (dialects and language varieties) ความรู้เกี่ยวกับการแสดงออกและความรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติและสำนวน (natural and idiomatic expression)

2. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (strategic competence) คือ กลุ่มของส่วนประกอบด้านอภิปรัชญา (metacognitive) และกลยุทธ์ทางการสื่อสาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่อไปนี้

2.1 การวางเป้าหมาย (goal setting) เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการะงานที่ต้องปฏิบัติ

2.2 การประเมิน (assessment) เช่น ประเมินภาระงาน ประเมินความรู้ที่ตัวเองมี ประเมินการตอบสนองต่อภาระงาน

2.3 การวางแผน (planning) เช่น การเลือกความรู้ทางภาษาที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการปฏิบัติการงานให้เสร็จสมบูรณ์

ราชบัณฑิตยสถาน (2553) ได้ระบุไว้ในพจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ว่าสามัตถียะสื่อสาร ประกอบด้วยความรู้ 4 ประการ ได้แก่

1. รู้ว่ารูปภาษาแบบใดถูกไวยากรณ์
2. รู้ว่ารูปภาษาแบบใดยอมรับได้ แม้จะไม่ถูกไวยากรณ์ หรือยอมรับไม่ได้ แม้จะถูกไวยากรณ์

3. รู้ว่ารูปภาษาแบบใดเหมาะสมตามบริบทสังคม รู้กฎการพูด (rules speaking) ซึ่งทำให้สามารถใช้รูปแบบของภาษาในเหตุการณ์สื่อสาร (communicative event) และในรูปแบบของวัจนกรรม (speech act) ต่าง ๆ ได้

4. รู้ว่ารูปภาษาแบบใดมีผู้ใช้มาแล้ว เช่น รู้ว่าคำกล่าวใดเป็นของบุคคลสำคัญใด และนำมากล่าวซ้ำได้ในบางโอกาส

Savignon (1983) กล่าวว่า สมรรถนะในการสื่อสารซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรและการฝึกในชั้นเรียน มี 4 ประการ ได้แก่

1. สมรรถนะทางด้านไวยากรณ์ (grammatical competence) ความสามารถในการจดจำคำศัพท์หน่วยเสียง หน่วยคำ โครงสร้าง การผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เข้าเป็นรูปคำหรือรูปประโยค ซึ่งสมรรถภาพทางด้านไวยากรณ์จะไม่เกี่ยวข้อง กับทฤษฎีทางไวยากรณ์ ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะหรือความสามารถในการทำให้เกิดความรู้แจ้งเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ บุคคลจะแสดงสมรรถภาพทางด้านไวยากรณ์ได้โดยการใช้กฎเกณฑ์ (using a rule) เช่น การอ่าน เพื่อเข้าใจความหมายของคำศัพท์ การอ่านกระบวนการ (process) การเขียนบอกลำดับเหตุการณ์ การเขียนเพื่อเสนอแนะ การเขียนบทความวิชาการ เป็นต้น

2. สมรรถนะทางด้านภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistic competence) การคำนึงถึงกฎการใช้ภาษาในสังคม โดยต้องเข้าใจภาษาในบริบทของสังคม บทบาทของผู้ร่วมสนทนา ขวาวสารที่แลกเปลี่ยนกันและหน้าที่ของการปฏิสัมพันธ์ สิ่งที่ต้องพิจารณาคือความเหมาะสมในการใช้ภาษาและการตัดสินใจอะไรคือความเหมาะสมจะเกี่ยวข้องมากกว่าการที่จะรู้ว่าจะต้องพูดอะไรและพูดอย่างไรเท่านั้น แต่จะต้องรู้ว่าเมื่อไรควรจะทำด้วย ดังนั้น เป้าหมายหนึ่งของการวิเคราะห์วัฒนธรรมร่วม คือ ทำให้เกิดการรู้แจ้งในกฎเกณฑ์ที่จะช่วยให้ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาได้เข้าใจ และปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบที่เขาไม่คุ้นเคย

3. สมรรถนะการใช้คำเชื่อมความสัมพันธ์ของข้อความ (discourse competence) ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการตีความประโยคเดียว แต่จะตีความตัวเชื่อมชุดของประโยคหรือคำพูดเพื่อสร้างความหมาย ทฤษฎี และการวิเคราะห์ข้อความจะเกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ การวิจารณ์วรรณกรรม สังคมวิทยา ปรัชญา มนุษยวิทยา การพิมพ์การสื่อสารตัวเชื่อมระหว่างประโยคอาจจะไม่ชัดเจน โดยกล่าวได้ว่า มันอาจจะไม่แสดงความรู้สึกร่องระหว่างตัวเชื่อมหนึ่งกับอีกตัวเชื่อมหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับโลกแห่งความจริง และความคุ้นเคยกับเนื้อหา การแบ่งปันความรู้โดยผู้เขียน ผู้พูดผู้อ่านและผู้ฟัง เช่น การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ (Lecture) การฟังเพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ (Process) การฟังเพื่อหารายละเอียดหรือจดบันทึก (Detail/Note-taking) การฟังเพื่อเข้าใจ ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ (Suggestions/Advice) และการฟังเพื่อวิเคราะห์ทัศนคติ (Attitude)

การพูดเพื่อนำเสนองาน (Presentation) การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อเข้าใจ ความหมายของคำศัพท์ การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ (critical reading) การอ่านบทความ โครงการ หรือข้อตกลง การเขียนหนังสือ ราชการ (Official Letter) การเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์ (Press Release) การเขียนเพื่อเสนอแนะ (Recommendation) การเขียนจดหมายตอบรับ (Acceptance Letter) การเขียนเพื่อนำเสนองานวิจัย (Research) เป็นต้น

4. สมรรถนะทางด้านยุทธศาสตร์ในการสื่อสาร (strategic competence) หมายถึง วิธีการที่บุคคลใช้ชดเชยกฎของความรู้ที่ไม่สมบูรณ์หรือองค์ประกอบที่จำกัดในการประยุกต์ใช้ เช่น งานที่ยากลำบาก น่ารำคาญ ไม่น่าเอาใจใส่ ซึ่งเปรียบเหมือนความจำเป็นในการจัดการว่า คุณจะทำอะไรเมื่อไม่สามารถคิดคำพูดได้ คุณมีวิธีการอะไรที่จะรักษาการสื่อสารให้ดำเนินต่อไป ในขณะที่คุณหยุดชะงักเพื่อคิด คุณจะให้คู่สนทนารู้ได้อย่างไรว่าคุณไม่เข้าใจคำพูดของเขาหรือเขาพูดเร็วไป และ คุณจะปรับปรุงอย่างไรเมื่อข่าวสารของคุณเกิดการเข้าใจผิด ยุทธวิธีที่ยืดการสื่อสารออกไป ประกอบด้วย การถอดความ การย้ำการพูดอ้อมค้อม การลึงเลใจ การหลีกเลี่ยง การเดาเมื่ออยู่ในเงื่อนไขที่จำกัดและเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างคาดไม่ถึง

Celce-Murcia (1995) ได้เสนอองค์ประกอบของความสามารถทางการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านสังคมวัฒนธรรม (sociocultural competence) หมายถึง ความรู้ของผู้พูดที่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยพิจารณาจากผู้ฟังและบริบทในการสื่อสาร เช่น ผู้พูดสามารถพูดสื่อสารได้เหมาะสมตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในปัจจุบันนี้การสื่อสารให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมาก โดยตัวแปรย่อยที่อยู่ในองค์ประกอบความสามารถทางด้านสังคมวัฒนธรรม มีดังนี้

1.1 ตัวแปรด้านบริบทของสังคม (social context of factors) เช่น อายุ เพศ สถานะและความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟัง

1.2 ตัวแปรด้านการใช้รูปแบบภาษาที่เหมาะสม (stylistic appropriateness) เช่น การใช้สำนวนและความสุภาพในการสื่อสาร

1.3 ตัวแปรด้านวัฒนธรรม (cultural factors) เช่น ความรู้พื้นฐานในการใช้ภาษาเป้าหมาย ภาษาถิ่นของผู้พูด ความแตกต่างทางด้านศาสนาของผู้พูดและผู้ฟัง ความตระหนักในความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของผู้พูดและผู้ฟัง

2. ความสามารถด้านวาทกรรม (discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเลือกและการจัดลำดับการใช้คำพูดและโครงสร้างการพูด รวมถึงการพูดเพื่อให้บรรลุการสื่อสาร ตัวแปรย่อยที่อยู่ในองค์ประกอบความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ มีดังนี้

2.1 ตัวแปรด้านการประสานสอดคล้องกัน (cohesion) เช่น การอ้างอิงชนิดย้อนหลัง (anaphora references) การอ้างอิงเดินหน้า (cataphora references) การใช้คำสันธานและอื่น ๆ

2.2 ตัวแปรด้านตรรกะนิพจน์ (deixis) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาหรือการตีความหมายของภาษา โดยต้องอาศัยตัวแปรด้านความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันของส่วนต่าง ๆ (coherence) ถือเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกถึงจุดประสงค์และความตั้งใจผ่านทางเนื้อหาการพูด รวมถึงการบริหารจัดการข้อมูลทั้งเก่าและใหม่ และโครงสร้างทางความคิดในสมอง (schemata)

2.3 ตัวแปรด้านโครงสร้างโดยทั่วไป (generic structure) ซึ่งก็คือ โครงสร้างทางความคิดในสมอง (schemata) ที่ทำให้ผู้พูดสามารถใช้ความสัมพันธ์ของข้อความในการสนทนาเล่าเรื่องราว การสัมภาษณ์ การรายงาน การรับบริการ

3. ความสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ (linguistic competence) หมายถึง ผู้พูดมีความสามารถในการสื่อสาร โดยมีการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ตัวแปรย่อยที่อยู่ในองค์ประกอบนี้ คือ

3.1 ตัวแปรด้านโครงสร้างระบบเสียงพูด (phonological) การศึกษาระบบเสียงในภาษาเป็นการวิเคราะห์การทำหน้าที่ของเสียงในภาษาแต่ละภาษาว่ามีการจัดระบบเสียงอย่างไรจึงจะทำให้สามารถสื่อความหมายได้

3.2 ตัวแปรด้านคำและคำศัพท์ (lexical) คำหรือวลีที่มีความหมายและรูปแบบการใช้เฉพาะภาษาใดภาษาหนึ่ง เพื่อนำมาใช้ประกอบคำศัพท์

3.3 ตัวแปรด้านโครงสร้างของคำ (morphological) รูปแบบและโครงสร้างเกี่ยวกับการสร้างคำจากหน่วยที่เล็กที่สุดทางไวยากรณ์ของภาษา ซึ่งก็คือ หน่วยคำ

3.4 ตัวแปรด้านวากยสัมพันธ์ (syntactic) การจัดเรียงลำดับและความสัมพันธ์ของคำต่าง ๆ ในวลีและประโยค หรือโครงสร้างของประโยค ได้แก่ การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ (lecture) การฟังเพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ (process) การฟังเพื่อหารายละเอียดหรือจดบันทึก (detail) (note-taking) การฟังเพื่อเข้าใจข้อเสนอแนะ คำแนะนำ (suggestions) (advice) และการฟังเพื่อวิเคราะห์ทัศนคติ (attitude)

4. ความสามารถใช้กลุ่มคำทางภาษาศาสตร์ที่ใช้ประจำ (formulaic competence) คือ ความสามารถในการใช้กลุ่ม (ก้อน) คำพูด (chunks of language) ที่ใช้ในการสื่อสารเป็นประจำในทุกวัน ความสามารถในการใช้กลุ่มคำทางภาษาศาสตร์ที่ใช้ประจำมีความสำคัญเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดยผู้ที่สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วจะต้องมีระดับการใช้กลุ่มคำทางภาษาศาสตร์ที่ใช้ประจำอย่างบ่อยครั้ง

5. ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ (interactional competence)

เป็นความสามารถในการแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก ความรู้ ในการสนทนาและแสดงออกทางอวัจนภาษา ประกอบด้วย

5.1 ตัวแปรด้านวัจนกรรม (actional competence) คือ ความรู้ในการใช้วัจนกรรม (speech acts) ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การแสดงออกทางความคิดและความรู้สึก การแสดงออกถึงปัญหา (การบ่น การกล่าวโทษ การแสดงความเสียใจ การขอโทษ) การแสดงถึงการคาดการณ์ในอนาคต (ความหวัง เป้าหมาย การสัญญา หรือการทำนาย)

5.2 ตัวแปรด้านการสนทนา (conversational competence) ได้แก่ ความรู้ในการเปิดและปิดการสนทนาความรู้ในการเริ่มหัวข้อการสนทนาและเปลี่ยนหัวข้อการสนทนาและความรู้ในการขัดจังหวะการสนทนา เช่น การพูดในหัวข้อทั่ว ๆ ไป (small talk) การอธิบายเหตุการณ์ (situation) การบอกทิศทางและตำแหน่งของหน่วยงาน/อาคารในสถานศึกษา การกล่าวต้อนรับ การกล่าวเปิดงาน และการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา การนำเสนองาน (presentation) เป็นต้น

5.3 ตัวแปรด้าน อวัจนภาษา (non-verbal/paralinguistic competence) ซึ่งได้แก่ ภาษากาย สัญญาณทางกาย พฤติกรรม การสบตา การสัมผัส จังหวะการพูด และการหยุดพูด

Canale และ Swain (1980) ได้กล่าวถึงความสามารถทางการสื่อสารโดยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ หรือ ตามหลักไวยากรณ์ (linguistic or grammatical competence) หมายถึง การใช้ทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

2. ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistic competence) คือ ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม นั่นคือ มีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคม อันประกอบไปด้วย วัฒนธรรม สถานภาพทางสังคม และบทบาทในสังคมของบุคคล โดยสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ซึ่งในการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมนี้จำเป็นต้องรู้ถึงขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย

3. ความสามารถทางด้านวาทกรรม (discourse competence) คือ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความรู้ความสามารถทางไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้อย่างถูกต้อง

4. ความสามารถด้านวัจนปฏิบัติ (pragmatic competence/ strategic competence) คือ มีความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนการใช้กิริยาท่าทาง

สีหน้า น้ำเสียง ประกอบในการสื่อความหมาย การใช้กลวิธีนี้เป็นการแสดงออกทั้งในทางคำพูด (verbal) และไม่ใช่คำพูด (non-verbal) เช่น การอธิบายโดยใช้กิริยาท่าทางประกอบ

Richards (1983) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การสื่อสารได้เน้นที่ความหมายเป็นหลัก (meaning-based) ซึ่งผู้เรียนต้องเรียนรู้ ในการสร้างสรรค์คำพูดขึ้นมาเพื่อใช้ในการสื่อสาร ส่วนข้อความที่สื่อสารออกมาอาจไม่อยู่ในรูปของ ประโยคที่สมบูรณ์ แต่สามารถที่จะสื่อสารให้เข้าใจได้

2. การสื่อสาร คือ การสร้างความหมายอย่างมีแบบแผน เป็นที่ยอมรับของเจ้าของ ภาษา (conventional) ที่เป็นการสร้างความหมายโดยอาศัยประสบการณ์ และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เริ่มต้นทางด้านการพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ โดยสามารถใช้คำ (word) วลี (phrase) และประโยค (sentence) เพื่อสื่อออกมาได้อย่างมีความหมาย

3. การสื่อสาร คือ ความเหมาะสมในการใช้ (appropriate) โดยความเหมาะสม คือ การคำนึงถึงรูปแบบของข้อความที่ใช้ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และคำนึงถึงบริบทของการสื่อสารที่เกิดขึ้น ซึ่งความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำอาจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ ความสนิทสนม คำนวณของผู้พูดกับผู้ฟัง องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดกลวิธีในการใช้ภาษาให้มีความ เหมาะสม

4. การสื่อสาร คือ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วม (interaction) ที่อยู่ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ เจริญหน้าที่ทางภาษาที่เปิดช่องทางของการใช้ภาษาระหว่างบุคคล เพื่อสร้างให้เกิดข้อตกลงและความเข้าใจระหว่างกันอย่างมีความเหมาะสม และต้องมีการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งการสื่อสาร เจริญการมีปฏิสัมพันธ์ร่วม โดยมีจุดเน้นอยู่ที่ความต้องการของผู้พูดและผู้ฟัง ที่จะมีความรู้สึกรู้เห็นคุณค่า และเห็นพ้องในการปฏิสัมพันธ์

5. การสื่อสารประกอบด้วยโครงสร้าง (structure) ดังนั้น การสื่อสาร จะประกอบด้วย รูปแบบของชนิดข้อความที่แตกต่างกันออกไป และมีการใช้ต่างกันออกไป เช่น การสนทนา การอธิบาย การบรรยาย ฯลฯ ซึ่งประเด็นการสื่อสารเหล่านี้ต้องอาศัยความสามารถ ด้านการจัดการของผู้พูด เพื่อเรียบเรียงด้วยคำพูดในทิศทางที่มีความเหมาะสมต่อภาระงานนั้น ๆ

จากนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษา สามารถสรุปได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้างของภาษา
2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic competence)

นอกจากนี้องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารยังสามารถแบ่งได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่ (Praxmarer, 2009)

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Three basic elements) 3 ประการ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และ ความตระหนัก

2. ปัจจัยต่อการรับรู้ (Three dimensions) ได้แก่ พุทธิปัญญา เจตคติ และ พฤติกรรม

3. จริยธรรมและค่านิยม (Ethics and Values) ได้แก่ คุณธรรมหรือความเชื่อส่วนบุคคล จริยธรรมต่ออาชีพ ค่านิยมกลุ่ม เช่น สังคม วัฒนธรรม การจัดการ เพศ อายุ และค่านิยมสากล (Universal values) เช่น การเคารพสิทธิมนุษยชน (Respect for human rights) ซึ่งเป็นปัจจัยในการแสดงออกด้านการใช้ภาษาในสังคม

นอกจากนี้ ผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดีจึงถือได้ว่าเป็นผู้มีทักษะในการใช้ภาษาไทย การใช้ภาษาไทยแบ่งตามลักษณะของการสื่อสารได้ 2 ประเภท คือ ทักษะในการส่งสารและทักษะในการรับสาร ดังนี้ (สิริมา เจริญศรี, 2556)

1. ทักษะในการส่งสาร ได้แก่ การพูด และการเขียน
2. ทักษะในการรับสาร ได้แก่ การฟัง และการอ่าน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3) ไว้ ดังนี้

ตาราง 7 กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3)
คำอธิบาย ฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อสื่อสารข้อมูล ความรู้ ความรู้สึกนึกคิดสามารถถ่ายทอดและผลิตผลงานผ่านกระบวนการพูดและเขียนได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงผู้รับสาร เหมาะสมกับกาลเทศะเกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม รวมทั้งใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เข้าใจสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และ	คำอธิบาย ฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนข้อความ ความรู้ นิทาน เรื่องราวสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสิ่งใกล้ตัวด้วยภาษาที่ง่าย" โดยมีความสามารถในการอ่านและการเขียนในระดับ A1ตามที่สถาบันภาษาไทย สิรินครกำหนด สนุกกับ การทดลองใช้คำ ข้อความต่าง ๆ สนใจเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเมืองไทยและวัฒนธรรม

ตาราง 7 (ต่อ)

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3)
ถ่ายทอดสร้างผลงานต่อยอดสร้างสรรค์จากความรู้ ความคิดที่ได้รับ สมรรถนะ 1. รับฟังการสนทนา ข้อความสั้น ๆ เรื่องราวง่าย ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างตั้งใจ มีมารยาทเข้าใจและเพลิดเพลินกับสิ่งที่ฟัง สามารถตั้งคำถามตอบคำถาม แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนและนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิต 2. พูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน บอกความรู้สึกนึกคิดของตน เล่าเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือบอกผ่านการเล่นบทบาทสมมติ การแสดงง่าย ๆ ได้ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างสั้น ๆ มีมารยาทในการพูดโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะและผู้รับฟัง Logitech 3. อ่านสาระในรูปแบบต่าง ๆ ได้โดยมีวัตถุประสงค์ การอ่านที่ชัดเจน อ่านได้อย่างเข้าใจ ถูกต้อง ตรงประเด็นโดยใช้ประสบการณ์ ความรู้ และกลวิธีการอ่านต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ แปรความ ตีความ และประเมินสาระได้อย่างรู้เท่าทันในเจตนาของผู้เขียน และนำความคิดความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม	ไทยผ่านการฟังและอ่านข้อความ เรื่องราวที่ใช้ภาษาง่าย ๆ สามารถสร้างผลงานโดยใช้ความรู้ดังกล่าว และมีความภาคภูมิใจในงานของตนสมรรถนะ 1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็นข้อความ คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์ และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม 2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้กระชับ ถูกต้อง ตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ บริบททางสังคมและวัฒนธรรมรวมทั้งตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตน 3. อ่านบทอ่าน ข้อความง่าย ๆ ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยมีความสามารถในการอ่านในระดับ A1 ตามที่สถาบันภาษาไทยสิรินธรกำหนด สามารถตั้งคำถามและหาข้อมูลที่ต้องการคิดก่อนตัดสินใจเชื่อและนำความรู้ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 7 (ต่อ)

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3)
	4. เขียนข้อความ เรื่องสั้น ๆ เพื่อบอกความคิด ความรู้สึก หรือแต่งเรื่องตามจินตนาการ โดยมีความสามารถในการเขียนในระดับ A1 ตามที่ สถาบันภาษาไทยสรีนทรกำหนด* สามารถเขียนให้ เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักภาษาไทย และคำนึงถึง ผู้อ่านและผู้ที่ตนเขียนถึง
4. เขียนโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการ สื่อสารข้อมูลความรู้ ความคิด ความรู้สึก ใน รูปแบบที่หลากหลาย โดยใช้กลวิธีการนำเสนอ ที่เหมาะสม สามารถเขียนสื่อความหมายได้ตรง ตามเจตนา เข้าใจได้ง่าย และถูกต้องตาม อักษรวิธี ใช้กระบวนการเขียนผลิดงานในทาง สร้างสรรค์อย่างรับผิดชอบและเคารพในสิทธิ ของผู้อื่น 5. ใช้ภาษาไทยในการศึกษาเรียนรู้ สร้างความ เข้าใจพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม และภูมิ ปัญญาของไทยมีความภาคภูมิใจ ผูกพันในความเป็น ไทย สามารถถักนกรองสืบสานสิ่งดีงามที่ บรรพบุรุษได้สร้างไว้และพัฒนาให้มีคุณค่า ต่อไป 6. พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องตาม หลักอักษรวิธี โดยเลือกใช้คำศัพท์ ความรู้ เกี่ยวกับภาษาและกลวิธีการต่าง ๆ ร่วมกับ ประสบการณ์ชีวิตในการนำเสนอและผลผลิต ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์	5. ฟัง ดู หรืออ่านบทอ่าน ข้อความรู้ หรือเรื่องสั้น ๆ ที่ใช้ภาษาง่าย ๆ เกี่ยวกับเมืองไทยและวัฒนธรรมที่ ดั้งมาของไทย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สามารถพูดหรือเขียนข้อความเรื่องสั้น ๆ ซึ่งใช้ ประโยชน์จากความรู้ หรือสร้างผลงานง่าย ๆ เช่น ภาพวาด แบบจำลอง หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่ใช้ความรู้ ดังกล่าว 6. ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างมีความสุข สนุกกับการ เรียนรู้และทดลองใช้ภาษาไทยเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

* ระดับความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยซึ่งสถาบันสรีนทร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำวิจัยและพัฒนาขึ้นเป็นระดับต่าง ๆ โดยระดับ A1 เป็นระดับความสามารถที่พึงประสงค์ของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นทักษะภาษาไทย ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง ประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้วคำประพันธ์ ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจ เพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน
2. การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น พูดแสดงความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ
4. หลักการใช้ภาษาไทย ศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนปัจจุบัน

สรุป องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร คือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการพูดสื่อสารที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ ซึ่งจะสัมพันธ์กับความสามารถในการสื่อสาร 2 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ 2) ความสามารถด้านสังคม หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของสังคม สื่อสารเหมาะสมตามบทบาทของบุคคล ฐานะขนบธรรมเนียมของวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้น ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 ของสมรรถนะการสื่อสารจะเชื่อมโยงในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เป็นแกนในการสื่อความหมายใน 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยครูจะต้องวางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อช่วยส่งเสริมการพูดสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ มีความหมาย สร้างความมั่นใจ

ให้กับผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งสามารถสังเคราะห์สมรรถนะของการสื่อสารได้ตามตาราง 8

Canale and Swain (198)

ตาราง 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

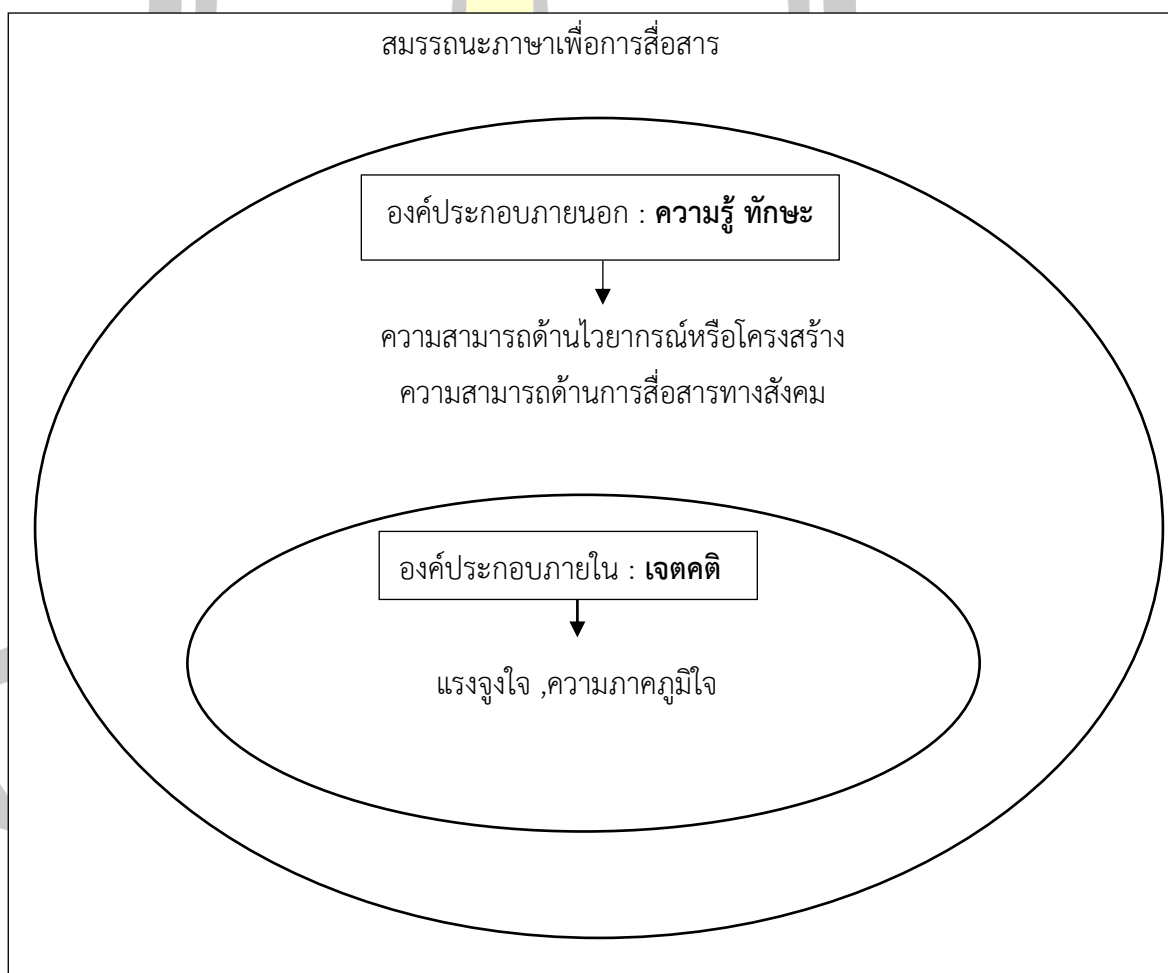
องค์ประกอบของสมรรถนะ ภาษาเพื่อการสื่อสาร/ ทักษะย่อย	ราชบัณฑิตยสถาน (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2562)	หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน (2551)	สิริมา เจริญศรี (2556)	Richards (1983)	Savignon (1983)	Hymes (1966)	Celce-Murcia (1995)	Bachman and Palmer	Canale and Swain (1980)
1. ทักษะด้านการฟัง	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
2. ทักษะด้านการพูด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ทักษะด้านการอ่าน		✓	✓	✓					✓	✓
4. ทักษะด้านการเขียน		✓	✓	✓			✓			✓

จากตาราง 8 จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ได้แก่

1. ทักษะด้านการฟัง
2. ทักษะด้านการพูด
3. ทักษะด้านการอ่าน
4. ทักษะด้านการเขียน

จากแนวคิดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านของสิริมา เจริญศรี (2556) เป็นสิ่งที่สนับสนุนหรือเสริมองค์ประกอบสมรรถนะสื่อสาร 2 ด้าน เพราะถ้าไม่มีปัจจัยการรับรู้ ซึ่งได้แก่ พหุปัญญา เจตคติ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารจะเกิดขึ้นไม่ได้ การเรียนเพื่อส่งเสริมภาษาไทยเพื่อการสื่อสารนั้นผู้เรียนจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเป็นประการสำคัญ พฤติกรรมที่แสดงออกด้วยความกระตือรือร้น ด้านจริยธรรม ค่านิยม ได้แก่ คุณธรรม และความเชื่อ ค่านิยม การเรียนรู้วัฒนธรรมของภาษาไทย การปฏิบัติด้านการใช้ภาษาต่อบุคคลในสังคม ชุมชนอย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวสนับสนุน หรือส่งเสริมองค์ประกอบภายนอกให้สมรรถนะการสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ซึ่งครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญในการนำไปจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกันในทุกปัจจัย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสามารถแยกเป็น องค์ประกอบภายนอกและภายใน กล่าวคือ องค์ประกอบภายนอกเป็นปัจจัยที่สามารถแสดงออกมา ให้เห็นชัดเจน และสามารถวัดหรือประเมินได้ ได้แก่ ความสามารถด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้างและ ความสามารถด้านการสื่อสารทางสังคม ส่วนองค์ประกอบภายในของสมรรถนะการสื่อสาร จะเกี่ยวข้องกับจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึก ในการแสดงออกต่อการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สนับสนุน องค์ประกอบภายนอก และเป็นแกนในการสนับสนุนสมรรถนะ การฟัง พูด อ่านและเขียน ในการ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับ ใช้ในการร่างรูปแบบโปรแกรมฐานสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงความสัมพันธ์สมรรถนะภาษา เพื่อการสื่อสารและองค์ประกอบของสมรรถนะภายในและภายนอก ดังภาพประกอบ 4



ภาพประกอบ 4 กรอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

5. ตัวบ่งชี้พฤติกรรมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

กรอบแนวคิดในการประเมินสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความสำคัญของ สมรรถนะหลักภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
ระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3) ตามกรอบแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ (สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา, 2562) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ตัวชี้วัดที่
เกี่ยวข้องกับการประเมินการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading test: RT) และ
ตัวชี้วัดการประเมินการทดสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test : NT)
(สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) ตามรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารตามกรอบแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะของ
ผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

สมรรถนะหลักด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for
Communication) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคล
รอบตัว ผ่านการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เพื่อรับ แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ความรู้สึก
นึกคิด โดยใช้ความรู้ทางหลักภาษาและการใช้ภาษาร่วมกับ ประสบการณ์ของตนตามช่วงวัย ผ่านการ
คิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองและแก้ปัญหา อย่างมีสติ เท่าทันและสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การมีชีวิตที่มี
คุณภาพและการทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมไทย รวมทั้งการใช้ภาษาไทยผ่านการฟัง ดู พูด
อ่านและเขียน ในการเข้าถึงองค์ความรู้ของสังคมไทย ภาควิชา ภูมิ ฝึกฝน และสืบสานสิ่งที่ตั้งงาม อีกทั้ง
สะท้อนความเป็นไทยออกมาในผลงานต่าง ๆ ของตนเอง

สมรรถนะย่อย

1. รับฟังการสนทนา ข้อความสั้น ๆ เรื่องราวง่าย ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบ
ต่าง ๆ อย่างเข้าใจตั้งใจ มีมารยาท สามารถตั้งคำถามตอบคำถาม แสดงความรู้สึกและความคิดของ
ตนที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้
ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2. พูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน บอกความรู้สึกนึกคิด
ของตน เล่าเรื่องและและเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือบอกผ่านการเล่น บทบาทสมมุติ การแสดงง่าย ๆ ได้
ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างสั้น ๆ มีมารยาทในการพูด โดยคำนึงถึงความเหมาะสม
กับกาลเทศะและผู้

3. อ่านบทอ่าน ข้อความง่าย ๆ ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งแวดลอม
รอบตัว โดยมีความสามารถในการอ่านในระดับ A1 ตามที่สถาบันภาษาไทยสิรินธรกำหนด

สามารถตั้งคำถามและหาข้อมูลที่ต้องการคิดก่อนตัดสินใจเชื่อและนำความรู้ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ข้อความ เรื่องสั้น ๆ เพื่อบอกความคิดความรู้สึก หรือแต่งเรื่องตามจินตนาการ โดยมีความสามารถในการเขียนในระดับ A1 ตามที่สถาบันภาษาไทยสภามหาวิทยาลัยสามารถเขียนให้เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักภาษาไทย และคำนึงถึงผู้อ่านและผู้เขียนถึง

5. ฟัง ดู หรืออ่านบทอ่าน ข้อความรู้ หรือเรื่องสั้น ๆ ที่ใช้ภาษาง่าย ๆ เกี่ยวกับเมืองไทยและวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจของไทย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยสามารถพูดหรือเขียนข้อความเรื่องสั้น ๆ ซึ่งใช้ประโยชน์จากความรู้ หรือสร้างผลงานง่าย ๆ เช่น ภาพวาด แบบจำลอง หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่ใช้ความรู้ดังกล่าว

6. ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้และทดลองใช้ภาษาไทยเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

ระดับความสามารถในการอ่านและการเขียนระดับ A1 ของสถาบันภาษาไทย สภามหาวิทยาลัย

1. ภาพรวมระดับความสามารถในการอ่าน A1 อ่านออก อ่านเข้าใจ ทำได้สามารถอ่านบทอ่านขนาดสั้นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้ หากเขียนด้วยภาษาที่ง่าย ชัดเจน และเป็น คำที่คุ้นเคย (คำคุ้นตา) โดยเฉพาะเมื่อมีรูปภาพหรือสัญลักษณ์ประกอบ เช่น ประกาศ คำสั่ง โปสเตอร์ โฆษณา แบบฟอร์ม ตาราง แผนที่ บัตรอวยพร อีเมล จดหมายขนาดสั้น นิทาน การ์ตูน หรือเรื่องสำหรับเด็ก สามารถเข้าใจเนื้อหาในบทอ่านขนาดสั้น ซึ่งเขียนด้วยภาษาที่ง่าย หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง เช่น ครอบครัว โรงเรียน หรือเป็นเรื่องที่สนใจ เช่น กีฬา ดนตรี ท่องเที่ยว ผจญภัย การ์ตูน สัตว์และพืชบางชนิด เทคโนโลยีหรือเป็นเรื่องที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน เช่น ฤดูกาล อากาศ อุณหภูมิ วัน เวลา สถานที่ ทิศทาง โดยเฉพาะเมื่อมีภาพประกอบ สามารถทำตามขั้นตอนของสิ่งที่อ่านได้ หากเป็นการเขียนที่สั้น ชัดเจน ใช้คำง่าย โดยเฉพาะเมื่อมีรูปภาพ หรือสัญลักษณ์ประกอบ เช่น การบอกทิศทาง เครื่องหมายจราจร หรือไม่มีรูปภาพประกอบ เช่น โจทย์ข้อสอบ

A 1.1 รู้จักและจดจำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เลขไทย และอารบิก ทั้งหมดได้ อ่านคำพื้นฐานง่าย ๆ ที่พบบ่อยได้ อ่านข้อความสั้น ๆ ที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ได้ อ่านคำสั่งสั้น ๆ ที่มีสัญลักษณ์หรือรูปภาพกำกับได้

A 1.2 อ่านคำที่ประสมตรงรูปและไม่ตรงรูปแต่พบบ่อยได้ รู้และเข้าใจ คำคุ้นตาและข้อความขนาดสั้นที่ต้องใช้บ่อย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว สิ่งรอบตัวและสิ่งที่ตนสนใจได้ อ่านและเข้าใจคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรือที่ตนสนใจได้ ทำตามคำสั่งที่อ่านได้

A 1.2 อ่านและเข้าใจคำที่รู้จักและไม่รู้จัก อ่านแล้วเข้าใจข้อความสั้น ๆ ที่พบในชีวิตประจำวัน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ทำตามคำสั่งที่อ่านได้ อ่านและเข้าใจเรื่องที่ไม่ซับซ้อนโดยใช้ภาษาที่ง่าย ซึ่งอาจมีหรือไม่มีภาพประกอบได้

2. ภาพรวมระดับความสามารถในการเขียน A1 สามารถเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ถูกต้องตามมาตรฐาน เขียนคำ/ข้อความ/ประโยคที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัวและโรงเรียนได้ เขียนคำที่เกี่ยวข้องหรือพบในชีวิตประจำวัน เช่น สี อาหาร เครื่องดื่ม กิจกรรมได้ เขียนประโยค/ข้อความขนาดสั้นอธิบายภาพง่าย ๆ หากมีคำมาให้ได้ กรอกรข้อมูลทั้งของตนเอง และครอบครัวในแบบฟอร์มได้ เขียนประโยคเดียว เรียงต่อกันไปเพื่อบอกสิ่งที่ชอบ/ไม่ชอบ สิ่งใกล้ตัวได้ เขียน เพื่อให้ข้อมูลสั้น ๆ เช่น วัน เวลา สถานที่นัดพบได้ เขียนข้อความสั้น ๆ เพื่อให้ข้อมูล อธิบายหรือแสดงความยินดีได้ เขียนอธิบายลักษณะของบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของรอบตัวอย่างสั้น ๆ และใช้คำง่าย ๆ ได้ เขียนเล่าสิ่งที่ เกิดขึ้นตามลำดับของเหตุการณ์ได้

A 1.1 เขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เลขไทยและอารบิกได้ทั้งหมด สามารถคัดลอกคำง่าย ๆ และบทขนาดสั้นด้วยตัวหนังสือมาตรฐานได้ เขียนคำ ข้อความ หรือประโยคสั้น ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันเช่น เขียนชื่อ นามสกุลได้ เขียนคำเพื่ออธิบายภาพได้

A 1.2 เขียนคำ ข้อความ หรือประโยคสั้น ๆ เพื่อสื่อสารตามความต้องการของตนได้ เขียนประโยคขนาดสั้นเพื่อบอกข้อมูล อธิบายลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของ หรือเขียนแสดงความยินดีได้ เขียนประโยคหรือข้อความขนาดสั้น แสดงความชอบหรือไม่ชอบได้ เขียนประโยคเรียงต่อกันเพื่อเป็นเรื่องราวประกอบภาพได้

A 1.3 สามารถเขียนโดยเลือกใช้คำจากคลังคำศัพท์ของตนเองได้ เขียนบรรยายบุคคล สิ่งของ รูป หรือกิจกรรมได้ เขียนตามวัตถุประสงค์ เช่น บันทึกประจำวัน บัตรเชิญได้ สามารถเขียนบรรยายสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวันจนคุ้นเคยหรือเล่าประสบการณ์ของตนเองได้ เขียนเรื่องที่ซับซ้อนโดยใช้ภาษาที่ง่ายซึ่งอาจมีหรือไม่มีภาพประกอบได้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2562)

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ

ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว

2. อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุ

เหตุผลประกอบ

5. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจ อย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ
8. อธิบายความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ
9. มีมารยาท ในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็มบรรทัด
2. เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชัดเจน
3. เขียนบันทึกประจำวัน
4. เขียนจดหมายลาครู
5. เขียนเรื่องตามจินตนาการ
6. มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1. เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

2. บอกสาระสำคัญจากการฟัง และการดู
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
4. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
5. พูดสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์
6. มีมารยาท ในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย

การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ
2. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค
3. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำ
4. แต่งประโยคง่ายๆ
5. แต่งคำคล้องจองและคำขวัญ
6. เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและ

วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. ระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. รู้จักเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก เพื่อปลูกฝังความชื่นชม
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน
4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

วัฒนธรรมท้องถิ่น

ตามความสนใจ

3. กรอบการแบบทดสอบความสามารถด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ป.3/2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ป.3/4 ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุ

เหตุผลประกอบ

ป.3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ป.3/7 อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ

ป.3/8 อธิบายความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่และแผนภูมิ

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ป.3/2 เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชัดเจน

ป.3/4 เขียนจดหมายลาครู

ป.3/5 เขียนเรื่องตามจินตนาการ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ป.3/2 บอกสาระสำคัญจากการฟังและการดู

ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ป.3/1 เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ

ป.3/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

ป.3/4 แต่งประโยคง่าย ๆ

ป.3/5 แต่งคำคล้องจองและคำขวัญ

ป.3/6 เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ป.3/1 ระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ป.3/3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน

4. กรอบในการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test : RT) ปีการศึกษา 2563 เป็นการประเมินด้านการอ่านออกเสียง และอ่านรู้เรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 9 กรอบในการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
(Reading Test : RT)

สมรรถนะ	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดตามหลักสูตร	ขอบข่ายสาระสิ่งเร้า	มฐ.
อ่านออกเสียง	คำ	การอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ หรือที่ ใช้ในชีวิตประจำวัน (คำที่มี มีรูปวรรณยุกต์ และไม่มี รูปวรรณยุกต์ คำที่มี	เป็นภาพ คำ ประโยค ข้อความ/บทร้อยกรอง ง่าย ๆ ที่มีวงศัพท์ที่เป็นคำ ประสมด้วยพยัญชนะ ประกอบด้วย - อักษรกลาง ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ - อักษรสูง ข ข ฌ ฐ ถ ผ ฝ ค ษ ส ห - อักษรต่ำ ค ค ฌ ง ช ช ฌ ญ ฑ ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ว ห	ท.1.1 ป.1/1 ท.1.1 ป.1/2
	ประโยค	ตัวสะกดตรงมาตราและไม ตรงมาตรา คำที่มี พยัญชนะควบกล้ำ ที่มี อักษรนำ)	สระเสียงสั้น – ยาว ที่เป็น สระเดี่ยวจำนวน 18 ตัว	
	ข้อความ			
อ่านรู้เรื่อง	คำ	-บอกข้อคิดที่ได้จากการ อ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง สำหรับเด็ก (เป็นข้อความ ง่ายๆ) -จับใจความจากเรื่องที่อ่าน	ประกอบด้วยสระ อะ อา อิ อี อี อือ อุ อู เอะ เอ แอะ แอะ แอะ แอะ สระประสม	ท.1/1 ป.1/3 ท.1.1ป.1/4 ท.1.1ป.1/7 ท.1.1ป.1/5 ท.2.1ป.1/2
	ประโยค	-บอกความหมายของคำ/ เครื่องหมายสัญลักษณ์ที่ สำคัญที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวัน -คาดคะเนจากเรื่องที่อ่าน	6 ตัว ประกอบด้วยสระ เอียะ เอีย อัวะ อัว เอื้อะ เอื้อ และสระเกิน 4 ตัว ประกอบด้วยสระ อำ ไอไอ เอา สระ ลดรูป สระ เปลี่ยน	ท.4.1 ป.1/3 ท.5.1 ป.1/7
	ข้อความ		รูป (ทั้งมีและไม่มีวรรณยุกต์)	

จากกรอบมาตรฐานและตัวชี้วัดของที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำความสอดคล้องและสามารถสังเคราะห์เป็นตัวบ่งชี้วัดพฤติกรรมของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ได้ตามตาราง ดังนี้

ตาราง 10 ความสอดคล้องระหว่างสมรรถนะกับมาตรฐานตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, การทดสอบ National Test: NT ความสามารถด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test : RT)

สมรรถนะ/ตัวชี้วัด				
1. สมรรถนะด้านการฟัง	หลักสูตร สพฐ. 51ฯ	NT	RT	หลักสูตรฐาน สมรรถนะ (CBC)
ท.3.1 ป.3/1 เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง	√	√		
ท.3.1 ป.3/2 บอกสาระสำคัญจากการฟังและการดู	√	√		
ท.3.1 ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู	√	√		
ท. 3.1 ป3/6 มีมารยาท ในการฟัง	√	√		
ท.5.1 ป.3/4 ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	√	√		
2. สมรรถนะด้านการพูด	หลักสูตร สพฐ. 51ฯ	NT	RT	หลักสูตรฐาน สมรรถนะ CBC
ท.3.1 ป.3/4 พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู	√			√
ท.3.1 ป.3/5 พูดสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์	√			√
ท.3.1 ป.3/6 มีมารยาทในการพูด	√			√
3. สมรรถนะด้านการอ่าน				
ท.1.1 ป.3/1 อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว	√		√	√

ตาราง 10 (ต่อ)

สมรรถนะ/ตัวชี้วัด				
ท.1.1 ป.3/2 อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน	✓	✓	✓	✓
ท.1.1 ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	✓	✓		✓
ท.1.1 ป.3/4 ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ	✓	✓		✓
ท.1.1 ป.3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	✓	✓		✓
ท.1.1 ป.3/6 อ่านหนังสือตามความสนใจ อย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	✓			✓
ท.1.1 ป.3/7 อธิบายความหมายของข้อมูล จากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ	✓	✓		✓
ท.1.1 ป.3/8 มีมารยาท ในการอ่าน	✓	✓		✓
4. สมรรถนะด้านการเขียน				
ท.4.1 ป. 3/1 เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	✓	✓		✓
ท.4.1 ป. 3/4 แต่งประโยคง่าย ๆ	✓	✓		✓
ท.2.1 ป.3/2 เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ชัดเจน	✓	✓		✓
ท. 2.1 ป.3/5 เขียนเรื่องตามจินตนาการ	✓	✓		✓
ท. 2.1 ป.3/6 มีมารยาทในการเขียน	✓			✓
5. สมรรถนะกลวิธีการใช้ภาษา	หลักสูตร สพฐ. 51ฯ	NT	RT	หลักสูตรฐาน สมรรถนะ CBC
ป.4.1 ป.3/5 แต่งคำคล้องจองและคำขวัญ	✓	✓		✓

ตาราง 10 (ต่อ)

สมรรถนะ/ตัวชี้วัด				
ป.4.1 ป.3/6 เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ	✓	✓		✓
ป.5.1 ป.3/2 รู้จักเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กเพื่อปลูกฝังความชื่นชมวัฒนธรรมท้องถิ่น	✓	✓		✓
ป.5.1 ป.3/3 ระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	✓	✓		✓
ป.5.1 ป.3/4 ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	✓	✓		✓

สรุปผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้พฤติกรรมของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร มีทั้งหมด 4 ทักษะย่อย 21 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยได้แยกย่อยตัวบ่งชี้พฤติกรรมตามทักษะย่อย ดังนี้

ทักษะย่อยที่ 1 ทักษะการฟัง หมายถึง การรับฟังการสนทนา ข้อความสั้น ๆ เรื่องราวง่าย ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้าใจ ตั้งใจ มีมารยาท สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม แสดงความรู้สึกและความนึกคิดของตนที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ตัวบ่งชี้

1. บอกสาระสำคัญจากการฟังและการดู
2. เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ
5. มีมารยาท ในการฟัง

ทักษะย่อยที่ 2 ทักษะการพูดหมายถึง การพูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ

ในชีวิตประจำวัน บอกความรู้สึกนึกคิดของตน เล่าเรื่องและเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือบอกผ่านการเล่นบทบาทสมมติ การแสดงง่าย ๆ ได้ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างสั้น ๆ มีมารยาทในการพูด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะและผู้รับฟัง

ตัวบ่งชี้

1. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู

2. พุทสี่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

3. มีมารยาทในการพูด

ทักษะย่อยที่ 3 อ่านบทอ่าน ข้อความง่าย ๆ ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยมีความสามารถในการอ่านในระดับ A1 ตามที่สถาบันภาษาไทยสิรินธรกำหนด สามารถตั้งคำถามและหาข้อมูลที่ต้องการคิดก่อนตัดสินใจเชื่อและนำความรู้ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวบ่งชี้

คล้องแคล้ว

1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง
2. อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผล

ประกอบ

6. อธิบายความหมายของข้อมูล จากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ
7. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน
8. มีมารยาท ในการอ่าน

ทักษะย่อยที่ 4 เขียนข้อความ เรื่องสั้น ๆ เพื่อบอกความคิดความรู้สึก หรือแต่งเรื่องตามจินตนาการ โดยมีความสามารถในการเขียนในระดับ A1 ตามที่สถาบันภาษาไทยสิรินธรกำหนด* สามารถเขียนให้เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักภาษาไทย และคำนึงถึงผู้อ่านและผู้เขียนถึง

ตัวบ่งชี้

1. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ
2. แต่งประโยคง่าย ๆ
3. เขียนบรรยายสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ชัดเจน
4. เขียนเรื่องตามจินตนาการ
5. มีมารยาทในการเขียน

สรุปได้ว่า สมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถด้านไวยากรณ์ และการสื่อสารทางสังคม โดยใช้ทักษะย่อย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน นำมาสร้างสรรค์เป็นข้อความ ความรู้ นิทาน เรื่องราวสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และสิ่งใกล้ตัวด้วยภาษาที่ง่าย ๆ สนุกกับการทดลองใช้คำ ข้อความต่าง ๆ สนใจเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว สามารถสร้างผลงานใช้ความรู้ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน

7. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

เนื่องจากหลักสูตรฐานสมรรถนะเน้นการทำหรือการปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการรับความรู้ ซึ่งมีลักษณะเฉื่อย ไม่ตื่นตัว (passive) เป็นการรุกหรือการตื่นตัวที่จะเรียนรู้ (active) คือ ผู้เรียนต้องเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ เป็นผู้ลงมือทำต่อสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ อย่างแท้จริง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อสามารถใช้การได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ “เน้นการปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ ในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง เพื่อนำไปใช้จนเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น ครูต้องมีความชัดเจนว่าต้องการพัฒนาสมรรถนะอะไรให้แก่ ผู้เรียน คลี่สมรรถนะนั้น ๆ ให้เห็นชัดเจน เป็นรูปธรรมและวิเคราะห์ว่าผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไร (ความรู้) ต้องมีเจตคติ และคุณลักษณะอย่างไร และต้องมีทักษะอะไรบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่ต้องการ จากนั้นจึงจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว โดยมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติจริง ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการทำงาน และในชีวิตประจำวัน จนกระทั่งเกิดเป็น สมรรถนะในระดับที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางภาษาเพื่อการสื่อสาร

กรอบแนวคิดที่เป็นพื้นฐานสำคัญ มีทฤษฎีการสื่อสาร ทฤษฎีภาษาศาสตร์ ทฤษฎีภาษาและวัฒนธรรม และพัฒนาการทางภาษา สรุปประเด็นนี้

ทฤษฎีภาษาศาสตร์ กล่าวถึง 1) องค์ประกอบของภาษา 5 ส่วน คือ ระบบเสียง (Phonology) ระบบคำ (Morphology) ระบบไวยากรณ์ (Syntax) ระบบความหมายของคำ (Semantics) และการใช้ถ้อยความ (Pragmatics) สมรรถนะด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสารต้องครอบคลุมองค์ประกอบทุกส่วนในลักษณะของการใช้ภาษาจริง และ 2) มิติของภาษาที่มีหลายมิตินี้ (2) ภาษาเพื่อการรับสาร (Receptive language) ได้แก่ การฟัง ดู และการอ่าน (3) ภาษาเพื่อการถ่ายทอด (Expressive Language) ได้แก่ การพูดและการเขียน

แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดเริ่มต้นมาจากทฤษฎีภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีการพัฒนามาจากสิ่งที่ Hymes ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสาร โดย Hymes ได้สร้างแนวคิดนี้ขึ้นมาเพื่อที่จะได้แย้มมุมมองในการสื่อสาร

ภาษาและทฤษฎีความสามารถทางภาษาของ Chomsky อันเนื่องมาจาก Chomsky ยึดหลักทฤษฎีภาษาศาสตร์ ซึ่งให้ความสำคัญกับความสามารถทางภาษาที่ตีเท่าเทียมกันและไม่มีผลกระทบกับไวยากรณ์ของผู้ที่ส่งสารกับผู้รับสาร

จุดสำคัญทางทฤษฎีภาษาศาสตร์ของ Chomsky มีคุณลักษณะเฉพาะในด้านความสามารถที่เป็นนามธรรมของผู้ที่ส่งสาร ซึ่งถูกควบคุมด้วยการผลิตภาษาอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ทางภาษา แต่ Hymes ยึดหลักที่ว่า มุมมองทฤษฎีภาษาศาสตร์ของ Chomsky นั้นไม่มีประโยชน์ ซึ่งทฤษฎีภาษาศาสตร์อาจถูกมองเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีทั่วไปที่รวมไว้กับการสื่อสารและวัฒนธรรม Hymes ให้นิยามของความสามารถในการสื่อสารว่า เป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการรู้เพื่อที่จะเป็นผู้ส่งสารที่มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เป็นความสามารถในการพูดและเข้าใจในสิ่งที่พูด โดยอาจพูดไม่ถูกหลักไวยากรณ์ แต่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่คำพูดนั้นถูกนำมาใช้ในการสื่อสาร เพื่อสามารถเรียนรู้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อสาร และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในมุมมองของ Hymes (1956) พบว่า บุคคลที่มีความสามารถในการสื่อสารจะได้ทั้งความรู้ และความสามารถในการใช้ภาษา

แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของ Hymes (1956) มีลักษณะที่ครอบคลุมและชัดเจนมากกว่าทฤษฎีความสามารถทางภาษาของ Chomsky (1965) ที่ให้ความสำคัญกับความรู้ทางหลักไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีหน้าที่ของภาษาของ Halliday (2004) ที่อธิบายเกี่ยวกับการแสดงลักษณะการพูดหรือการแสดงข้อความที่มีการใช้หน้าที่ของภาษาและองค์ประกอบของความหมาย เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของภาษา Halliday (2004) ได้ทำการศึกษาและปฏิบัติการกับทฤษฎีหน้าที่ของภาษา โดยเขาได้อธิบายหน้าที่ของภาษาและพบว่า การใช้รูปภาษาเป็นผลมาจากการเลือกใช้หน้าที่ต่าง ๆ กัน (Richards and Rodgers, 2014) ดังนี้

1. หน้าที่ของเครื่องมือ เป็นการใช้ภาษาเพื่อให้ได้สิ่งของ
2. หน้าที่ของการควบคุม เป็นการใช้ภาษาเพื่อควบคุมพฤติกรรมผู้อื่น
3. หน้าที่ของการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นการใช้ภาษาเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับ
4. หน้าที่ของส่วนบุคคล เป็นการใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกและบอก
5. หน้าที่ในการแก้ไข เป็นการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และค้นหา
6. หน้าที่ของการคิดจินตนาการ เป็นการใช้ภาษาในการสร้างสรรค์โลก
7. หน้าที่ในการดำเนินการ เป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารข้อมูล

ทฤษฎีการสื่อสารของ Widdowson (1979) เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบภาษากับคุณค่าของการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นที่ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน สำหรับ Canale และ Swain (1980) พบว่า ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางหลักไวยากรณ์ (ความรู้ในเรื่องกฎการใช้ไวยากรณ์)

กับความสามารถในการใช้ภาษาศาสตร์สังคม (ความรู้ในเรื่องกฎการใช้ภาษา) ดังนั้นเด็กควรใช้ความสามารถทั้ง 2 ประเภทนี้ในการสื่อสาร นอกจากนี้ Savignon (1983) ระบุว่า คุณลักษณะของความสามารถในการสื่อสารจะต้องเป็นความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กในการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เพื่อที่จะสร้างความหมาย ซึ่งความสามารถนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมด้วย Breshneh และ Riasati (2014) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กล่าวถึง (1) กระบวนการสื่อสารประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message) ข้อมูล (Information) และผู้รับสาร (Receiver) การสื่อสารที่ได้ผลต้องให้คำนึงถึงองค์ประกอบในแต่ละด้าน และสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม (2) การรับสารที่มีประสิทธิภาพ คือ การที่ผู้รับสารสามารถเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้ส่งสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นเจตนาที่แฝงเร้น การทำเช่นนั้นได้ผู้รับสารจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ส่งสาร ๆ วิธีการ กลวิธีในการส่งสาร และลักษณะสำคัญของสาร (3) การที่มีประสิทธิภาพ คือ การที่ผู้ส่งสารสามารถเข้าใจธรรมชาติและพื้นฐานของผู้รับสาร เลือกใช้กลวิธีในการส่งสารและนำเสนอสารได้เหมาะสมกับผู้รับสาร เพื่อให้ผู้ส่งสารสามารถตีความสารนั้นไปในทิศทางที่ตนต้องการ

ทฤษฎีภาษาและสังคม กล่าวถึง (1) การที่มนุษย์อาศัยภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อเกี่ยวข้องกับผู้อื่นในสังคม มนุษย์สามารถอยู่รอดและพัฒนาผ่านการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือ การเรียนภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์เข้าถึง เข้าใจ ช่างซึ่งผูกพัน ภาคภูมิใจ และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสังคมที่ตนอยู่ และ (2) ภาษาเป็นเครื่องมือช่วยให้บุคคลเข้าใจผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ทั้งผู้คนในอดีต ในปัจจุบันที่อยู่ห่างไกล อยู่ต่างภูมิภาค ต่างชุมชน และอยู่ใกล้ชิดในชีวิต ตลอดจนการคาดคะเนถึงความคิดและชีวิตของคนในอนาคต ซึ่งช่วยให้บุคคลได้ขยายโลกทัศน์ของตนเองและพัฒนาสำนักแห่งความเป็นพลเมือง

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540) กล่าวว่า นักภาษาศาสตร์สังคมมีหลักการบางประการร่วมกัน ซึ่งเปรียบเหมือนกับข้อตกลงเบื้องต้นหรือกรอบความคิดที่เป็นฐานของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม หลักการสำคัญของภาษาศาสตร์สังคมมี 6 ประการ ดังนี้

1. ภาษาเป็นสมบัติของสังคม เช่นเดียวกับวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ภาษาเป็นสิ่งที่ได้มาทางสังคม (Socially Acquired) มนุษย์เรียนรู้ภาษาโดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)
2. ภาษามีความหลากหลาย โดยภาษาในสังคมหนึ่งย่อมต่างจากภาษาของอีกสังคมหนึ่ง เพราะสังคมที่ต่างกันย่อมมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน และภาษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมจึงมีความแตกต่างกันด้วย นักภาษาศาสตร์จำแนกภาษาต่าง ๆ ในโลกด้วยเกณฑ์ต่าง ๆ กัน เช่น

จำแนกตามการสืบสายร่วมกันออกเป็นตระกูลภาษาต่าง ๆ ภาษาในตระกูลเดียวกันก็จะมี ความคล้ายคลึงกันมากกว่าภาษาคนละตระกูล

3. ภาษามีการแปร (Variation) ทำให้เกิดประเภทต่าง ๆ ของภาษา เช่น ประเภทของภาษาที่แตกต่างกันตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดหรือปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เรียกว่า วิธีภาษาถิ่น (Regional variety) ปัจจัยอื่น ๆ ทางสังคมของผู้พูดที่ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่อาศัย เช่น ชนชาติพันธุ์ การศึกษาเรียกว่า วิธีภาษาสังคม (Social Variety) ปัจจัยที่ต่างกัน โดยหน้าที่หรือการใช้ เช่น วัตถุประสงค์ หรือเรื่องที่พูด เรียกว่า วิธีภาษาหน้าที่ (Functional Variety) เป็นต้น

4 ภาษาเป็นสิ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน นักภาษาศาสตร์สังคมเป็นผู้ศึกษาภาษา ที่เป็น COR VERSITY จริงและเป็นธรรมชาติมากกว่านักภาษาศาสตร์ทั่ว ๆ ไป ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ เป็นภาษาที่ใช้กันจริง ๆ ไม่มีการดัดแปลง หรือนักขึ้นเองโดยผู้วิเคราะห์

5. ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร มนุษย์ในสังคมใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสารในสังคม ภาษาไม่ได้มีไว้เพื่อใช้พูดโดยไร้จุดหมาย ด้วยเหตุนี้นักภาษาศาสตร์สังคมจึงเน้น สมรรถนะการสื่อสาร (Communicative Competence) มากกว่าสมรรถนะทางภาษา (Linguistic Competence)

6. ภาษาอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคมและเปลี่ยนแปลงตามสภาวะของสังคม การใช้ภาษาสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นข้อเท็จจริงที่สำคัญมากในการศึกษา ภาษาศาสตร์สังคม เพราะการใช้ภาษาต้องคำนึงถึงลักษณะทางสังคมอยู่ตลอดเวลา

จากหลักการสำคัญของแนวคิดภาษาศาสตร์สังคมสรุปได้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ภาษาในสังคมหนึ่งย่อมแตกต่างจากภาษาในอีกสังคมหนึ่ง เพราะฉะนั้นการศึกษาการใช้ ภาษาในสังคมใดก็ตามจำเป็นต้องรู้ลักษณะทางสังคมของภาษานั้นด้วย จึงจะสามารถนำความรู้ทาง ภาษาและความเข้าใจในสังคมนั้นมาใช้ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

Dobson (2003) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาศาสตร์สังคมที่มีต่อการเรียนรู้ ภาษาเพื่อการสื่อสารแยกตามทักษะ สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการฟัง ความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์สังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะ ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าใจจุดประสงค์ของการสื่อสารโดยใช้คำพูด ผู้ฟังที่มีความเข้าใจในด้านภาษาศาสตร์สังคมจะสามารถหาจุดประสงค์ของผู้พูดและรู้ว่าควรเน้นที่ จุดใด หรือรู้ว่าจุดประสงค์ของการปฏิสัมพันธ์ไม่ใช่เป็นสิ่งที่สำคัญเพียงสิ่งเดียวในการสื่อสาร ผู้พูดอาจ ต้องการสื่อสารข้อมูลอย่างอื่น เช่น อารมณ์ความรู้สึก ข้อเท็จจริงบางประการ เป็นต้น

2. ทักษะการพูด ผู้พูดที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้าน ภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งจะช่วยให้ผู้พูดสามารถเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องและเหมาะสมกับวาทะพฤติกรรม เช่น การขอโทษ หรือการให้คำชม สามารถใช้สื่ทางภาษาแบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ

รู้วิธีพูดโทรศัพท์ พูดในสังคม สามารถพูดได้หลายแบบ และได้เหมาะสม รู้ว่าควรพูดแบบใด กับคู่สนทนาคนใด จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษาศาสตร์สังคมมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารในด้านของทักษะการฟังและการพูด เนื่องจากการเป็นกรเรียนรู้การใช้ภาษาของคนในสังคมและวัฒนธรรมอื่น ซึ่งความเข้าใจในด้าน ภาษาศาสตร์สังคมจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาการทางภาษากล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็ก พัฒนาการของเด็ก แต่ละวัย ดังนี้ (1) เด็กวัยประถมศึกษาสามารถเข้าใจและใช้ภาษาพูดในระดับเรื่องราวที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน จับประเด็นหลักที่ตรงไปตรงมา และจดจำรายละเอียดบางส่วนที่ไม่ซับซ้อน (2) เด็กวัย ประถมศึกษาสามารถวางแผนที่มีขั้นตอนในการแต่งเรื่อง และใช้ภาพประกอบคำในการอ่านและ เขียนระดับเรื่องราวที่เรียบง่ายและซับซ้อนได้ Vygotsky (1978) เป็นนักจิตวิทยาชาวรัสเซีย ได้อธิบายว่า เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากกระบวนการทางสังคมหรือวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ โดยเด็กจะเรียนรู้ภาษาจากบุคคลที่อยู่รอบตัวหรือบริบทที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาความคิด ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กนั้น เด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปในแต่ละระดับของสังคมที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น การที่เด็กพูดคุยกับพ่อแม่และคนในครอบครัว การพูดคุยกับครู หรือการพูดคุยกับเพื่อน ระดับของ สังคมที่แตกต่างเหล่านี้จะทำให้การใช้ภาษาของเด็กแตกต่างกันออกไป ดังนั้นเด็กจึงต้องมีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมหลากหลายแบบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาในหลายมิติ

นอกจากนี้ Vygotsky (1978) ยังกล่าวว่า ถ้าพ่อแม่ ครู และบุคคลแวดล้อม ให้ความเอาใจใส่ดูแลและช่วยเหลือสนับสนุนเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด ซึ่ง Vygotsky (1978) เรียกว่า Scaffolding หรือการเสริมต่อการเรียนรู้การเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อ พัฒนาการ (Zone of Proximal Development : ZPD) เป็นหนึ่งในโมเดลของ Vygotsky ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้และพัฒนาการ โดย Vygotsky (1978) อธิบายว่า พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ คือ บริเวณที่เด็กกำลังจะเข้าใจหรือทำในบางสิ่งบางอย่างได้ หากเด็กได้รับ คำแนะนำ ถูกกระตุ้น หรือให้ความช่วยเหลือจากผู้ที่มีสติปัญญาดีกว่าเช่น เพื่อน พ่อแม่ ครู หรือ บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเด็กแต่ละคนอาจมีพื้นที่รอยต่อพัฒนาการที่แตกต่างกัน เช่น เด็กบางคน สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่ช่วยเหลือ เด็กบางคนไม่สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าผู้ใหญ่ให้ความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยก็สามารถทำได้ หรือเด็กบางคนก็ไม่สามารถ เรียนรู้ได้แม้ว่าจะได้รับการช่วยเหลือ ดังนั้นเด็กจะมีการตอบสนองต่อการได้รับความช่วยเหลือที่ แตกต่างกัน เช่น เด็กที่ใช้ภาษาได้ดีก็จะได้รับความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยในการนำเสนอผลงาน (Vygotsky, 1978 ; Wink and Putney, 2002 ; Cook and Cook, 2005 ; Morrison, 2011)

นอกจากนี้ Vygotsky (1978) ยังได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้ (Crain, 2004)

1. ภาษาสังคม (Social Speech) ตั้งแต่แรกเกิด - 3 ปี เป็นภาษาที่เด็กใช้ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อสื่อสารความคิด ความต้องการ อารมณ์ความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น
2. ภาษาพูดกับตนเอง (Egocentric Speech) ตั้งแต่ 3 - 7 ปี เป็นภาษาที่เด็กใช้พูดกับตนเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เพื่อช่วยในการคิด ตัดสินใจแสดงพฤติกรรม
3. ภาษาภายในตนเอง (Inner Speech) อายุ 7 ปี เด็กจะใช้ภาษาในการคิดเพื่อแก้ปัญหา โดยเด็กเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาไปตามขั้นตอนผ่านการใช้ภาษาภายในตนเอง ในขณะที่เด็กเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น เขาอาจคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองไม่ออก แต่ถ้าได้รับคำแนะนำช่วยเหลือเพียงบางส่วนจากผู้ใหญ่หรือได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน เด็กก็จะสามารถแก้ปัญหา นั้นได้สำเร็จ Vygotsky (1978) เรียกขั้นนี้ว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ควรช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้ ภาษา (Scaffolding)

8. แนวทางการนำกรอบสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

คณะกรรมการวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ อนุกรรมการด้านการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ได้พัฒนา กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 10 ด้าน รวมทั้งได้พัฒนาแนวทางในการนำกรอบสมรรถนะหลักไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ในระดับชั้น ประถมศึกษาตอนต้นไว้ 4 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ใช้งานเดิมเป็นฐาน ผสานสมรรถนะ แนวทางที่ 2 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด แนวทางที่ 3 บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ และ แนวทางที่ 4 สมรรถนะในชีวิตประจำวัน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทดลองนำกรอบสมรรถนะหลักไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่เลือกใช้แนวทางที่ 1 รองลงมาคือ แนวทางที่ 2 และแนวทางที่ 3 และน้อยที่สุดคือแนวทางที่ 4 และทุกสมรรถนะสามารถนำไปใช้ในการ ออกแบบการเรียนการสอนทั้ง 4 แนวทาง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

จากการศึกษาข้อมูลจากรายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบกับการพิจารณาตามหลักการนำ กรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนซึ่งมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนได้หลายลักษณะ ทั้งพัฒนาผ่าน กิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรในโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรม การเรียนรู้ในห้องเรียน
2. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนผ่านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ในทุกกลุ่ม สาระ และอาจจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระต่าง ๆ (Subjects/Disciplines/Areas) ได้ไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ยังพัฒนาผ่านสาระที่เป็นเรื่องราวเหตุการณ์และประเด็นสำคัญในปัจจุบัน (Current Issues) บริบท (Context รวมทั้งประสบการณ์และกิจกรรม (Experiences & Activities)

3. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาจจะผสมผสานและบูรณาการหลาย ๆ สมรรถนะ ทั้งที่เป็นสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักนั้น หรือสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักอื่น ๆ

4. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะใด ๆ นั้นผู้สอนต้องวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ความรู้ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งเลือกมาจากเนื้อหาสาระ มโนทัศน์ของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ

4.2 ทักษะที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งเลือกมาจากทั้งทักษะสำคัญของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ และทักษะที่เป็นองค์ประกอบหลักของสมรรถนะ

4.3 เจตคติ/คุณลักษณะนิสัยแรงจูงใจ ฯลฯ ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะ

4.4 สถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำสมรรถนะที่ต้องการไปใช้ หลังจากนั้นจึงนำสมรรถนะมาแตกเป็นสมรรถนะย่อยตามระดับการเรียนรู้เพื่อออกแบบผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes/Specific Competencies) และออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences) ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ และสามารถนำความรู้/ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

จากการพิจารณาตามหลักการนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนผู้วิจัยได้เลือกแนวทางที่ 3 : ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ เนื่องจากพิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสมในการพัฒนา ซึ่งมีลักษณะการสอนตามปกติที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้และเกิดสมรรถนะที่มุ่งพัฒนา ซึ่งการออกแบบการสอนที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะนี้ช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะและขั้นตอนการใช้ดังนี้

ลักษณะการสอนตามแนวทางที่ 3 นี้ เป็นการสอนที่มีกระบวนการรูปแบบที่ครูอัตราว่าสามารถพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้ โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดหมายของรูปแบบ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานและขั้นตอนการสอนของรูปแบบกับสมรรถนะที่มุ่งพัฒนา พิจารณาว่าสามารถปรับหรือเพิ่มขั้นตอนย่อยเพื่อเพิ่มหรือเน้นทักษะสำคัญ ๆ ของสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมรูปแบบการเรียนรู้เป็นชุดของความสัมพันธ์ของความรู้ต่าง ๆ ที่อธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

รูปแบบที่นักการศึกษาพัฒนาขึ้นส่วนใหญ่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ จุดหมาย แนวคิด ทฤษฎีขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ หลักในการแสดงออกของครู ระบบสังคมในการเรียน ระบบสนับสนุนรูปแบบ และผลที่เกิดกับผู้เรียนโดยองค์ประกอบต้องสัมพันธ์กัน ครูผู้ใช้รูปแบบจึงต้องเข้าใจกระจ่าง

รูปแบบต่าง ๆ มีจุดหมายหลักต่างกัน การจะบรรลุจุดหมายต้องใช้แนวทฤษฎีต่างกัน ขั้นตอนการสอนต้องเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีรู้ให้เกิดผลที่ผู้เรียนได้ตามจุดหมาย อาทิ รูปแบบซิปปา (CIPPA) ใช้ทฤษฎี Constructivism เป็นพื้นฐาน สามารถเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาทักษะการคิด สื่อและนวัตกรรมได้ รูปแบบสะเต็มศึกษามีแนวคิดพื้นฐานให้ผู้เรียนเชื่อมรูปแบบการเรียนรู้และทำให้เกิดสมรรถนะที่สอดคล้องความรู้หลายวิชาทักษะหลายด้านในการเรียนที่เน้นประสบการณ์ จากการเรียนใช้ในชีวิตประจำวันหรือในการทำงานได้ จึงสามารถใช้รูปแบบพัฒนาทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตนได้ นอกจากนี้ครูยังสามารถปรับหรือเพิ่มขั้นตอนหรือใช้แหล่งเรียนรู้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล ทักษะอาชีพและผู้ประกอบการ ทักษะการคิดระดับสูงมีรูปแบบการสอนที่มีจุดหมายหลักตรงกับสมรรถนะหลัก ครูจึงเลือกใช้ได้โดยตรง อาทิ รูปแบบการสอนแบบสืบสอบ รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการครูที่ต้องการใช้รูปแบบการสอนหรือรูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ ในระยะเริ่มไม่จำเป็นต้องพัฒนาหลายสมรรถนะ โดยใช้รูปแบบเดียวและไม่จำเป็นต้องใช้หลายรูปแบบ เพราะครูต้องทำความเข้าใจรูปแบบอย่างถ่องแท้ ในการสอนตามรูปแบบควรเน้นความสามารถของนักเรียนที่ปฏิบัติได้ แสดงออกได้ ทำได้ในชีวิตจริง

ขั้นตอน

1. ศึกษาทำความเข้าใจรูปแบบต่าง ๆ พิจารณาร่วมกับสมรรถนะที่มุ่งพัฒนา ในการทำความเข้าใจรูปแบบต้องเข้าใจทั้งขั้นตอน แนวคิดพื้นฐานและในการแสดงออกของครู พิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลกับผู้เรียน เป็นทักษะหรือความสามารถต่าง ๆ ของสมรรถนะที่มุ่งพัฒนา
2. เมื่อออกแบบกิจกรรมการสอนอาจปรับหรือเพิ่มขั้นตอนในการฝึกทักษะหรือสมรรถนะย่อย เน้นการให้ผู้เรียนแสดงความสามารถออกมาให้เห็นผลจริง เช่น เพิ่มขั้นตอนการใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือในชีวิตจริง
3. เนื่องจากการสอนตามรูปแบบมีความเป็นระบบแบบแผนสูง ครูจึงต้องเตรียมการ เตรียมพร้อมทั้งสื่อ อุปกรณ์ เอกสาร คำถามสำคัญที่ครูใช้ รวมทั้งเครื่องมือวัด เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามรูปแบบ มีประสิทธิภาพสู่การพัฒนาสมรรถนะได้

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แนวการสอนตามภาระงานเป็นฐาน และแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ดังที่จะกล่าวในลำดับถัดไป

การเชื่อมโยงของสาระการเรียนรู้กับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

สมรรถนะหลักที่ได้กำหนดขึ้นนั้นมีได้เป็นสิ่งที่ใหม่ที่แปลกแยกแตกต่างไปจากสิ่งที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้แล้ว และสมรรถนะหลักนี้สามารถพัฒนาผู้เรียนผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 2 พัฒนาสมรรถนะหลักในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และลักษณะที่ 2 เป็นการนำสมรรถนะหลักมาช่วยให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ลุ่มลึก มีความหมาย และเพิ่มมิติในการเรียนรู้มากขึ้น (คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, ม.ป.ป.)

ในที่นี้ผู้วิจัยได้เชื่อมโยงความสัมพันธ์สมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารกับกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น ตามตารางการพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ไว้ตามตารางดังนี้

ตาราง 11 ข้อมูลความสัมพันธ์เชื่อมโยงสมรรถนะกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	
กลุ่มสาระการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
ภาษาไทย	- ใช้ภาษาไทยในการรับข้อมูล ถ่ายทอดข้อมูลแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ - ใช้รูปแบบและหลักการทางภาษาที่เหมาะสมกับบริบทผู้ฟัง และใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะ - ใช้เทคนิคในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการถ่ายทอด ข้อความได้ผลดียิ่งขึ้น - ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร เพื่อแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจความเมตตาและการให้เกียรติ - ใช้หลักภาษา วรรณกรรมในชีวิตประจำวันอย่างภาคภูมิใจในความเป็นไทย
คณิตศาสตร์	- ฟังพูดอ่านและเขียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ คณิตศาสตร์แนวคิดและกระบวนการทาง คณิตศาสตร์และคำทั่วไปที่มีความหมายเฉพาะในบริบททางคณิตศาสตร์

ตาราง 11 (ต่อ)

สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	
กลุ่มสาระการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
	- ใช้ภาษาไทยในการถ่ายทอดความคิดและแบบแผนทางคณิตศาสตร์ พูดอธิบาย แสดงความคิดความเห็นเกี่ยวกับความคิดทางคณิตศาสตร์ - ใช้ภาษาไทยในการสร้างและตีความข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ - ใช้แบบจำลองภาษาและสัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อ-ความหมาย และ การนำเสนอ
วิทยาศาสตร์	- ฟังพูดอ่านและเขียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้โน้ตสโน แนวคิด หลักการ และกระบวนการ การทางวิทยาศาสตร์ - ใช้ภาษาไทยสัญลักษณ์เพื่อนำเสนอและ แลกเปลี่ยนแบ่งปัน ความคิดที่เกี่ยวกับความรู้ แนวคิด หลักการ กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ และการพัฒนากระบวนการประดิษฐ์คิดค้น - ใช้แบบจำลอง เช่น ประโยค ภาพ สัญลักษณ์ เพื่อการอธิบายความรู้ แนวคิด หลักการ และ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้เห็นเป็นรูปธรรม
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	- ฟังพูดอ่านและเขียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์ พลเมืองและการเป็น พลเมืองเศรษฐศาสตร์ศาสนาและวัฒนธรรม - ใช้ภาษาไทยถ่ายทอดความคิดหรือสนับสนุน จุดยืนทางความคิดของตนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยที่ท่าที่เหมาะสม - ใช้ภาษาไทยในการสนทนาโต้แย้งนำเสนอ ความคิดที่สร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิด มุมมองในหัวข้อ/หัวเรื่องประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับ สังคม ท้องถิ่น ศาสนา และวัฒนธรรมหรือระเบียบ แบบแผน ต่างๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับ มุมมองทัศนคติของกลุ่มผู้ชม/ผู้ฟังและบริบท - ใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้เรื่องราวเรื่องเล่า รายละเอียดรายงาน รายการคำอธิบายโต้แย้ง ภาพประกอบตารางแผนที่แผนภูมิตารางรูปถ่าย รวมทั้งภาพจากกระยะไกลภาพจากดาวเทียมและ ภาพเสมือนจริง

ตาราง 11 (ต่อ)

สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	
กลุ่มสาระการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน
สุขศึกษาและพลศึกษา	- ฟังพูดอ่านและเขียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างสุขภาวะและส่งเสริมสุขภาพ ทั้งทาง อารมณ์สติปัญญาร่างกายสังคมและจิตวิญญาณ - แลกเปลี่ยนความคิดเพื่อหาแนวทางในการ สร้างสุขภาวะและส่งเสริมสุขภาพ - ใช้ภาษาไทยทั้งที่เป็นคำพูด และภาษา ท่าทางในการสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ การเล่น การปฏิบัติการสร้างสุขภาพ - ใช้ภาษาไทยถ่ายทอดความคิด ความต้องการ ความรู้สึก อารมณ์ และความคิดของตน
ศิลปะ	- เรียนรู้คำศัพท์เฉพาะในวิชาศิลปะ และใช้ คำศัพท์นำเสนอความคิดและจินตนาการผลงาน ศิลปะประเภทต่างๆ - แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดและจินตนาการ ผ่านดนตรีการเต้นรำ และระบำการละครหรือ ทัศนศิลป์ - ใช้ภาษาไทยในการสร้างสรรค์ผลงาน (representations) ทางศิลปะเพื่อการเข้าใจ หรือการถ่ายทอด / แสดงออกถึงความคิดและจินตนาการ
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	- ฟังพูดอ่านและเขียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงาน การประกอบอาชีพการประดิษฐ์คิดค้น และการสร้างสรรค์ผลงาน - ใช้ภาษาไทยในการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิด และข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจกระบวนการทำงาน การประกอบอาชีพ การประดิษฐ์คิดค้น และการสร้างสรรค์ผลงานอันนำไปสู่การค้นพบความถนัดที่จะไปสู่การประกอบอาชีพ ในอนาคต โดยแสดงถึงการเคารพในสิทธิและผลงานของผู้อื่น
ภาษาต่างประเทศ	- ใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่านเขียน คำศัพท์และสาระในบทอ่านต่าง ๆ - ใช้ภาษาไทยในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ

9. แนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based Learning)

9.1 ความหมายของภาระงาน

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของภาระงานไว้ดังนี้

Willis (2007) ได้กล่าวถึงความหมายของภาระงานไว้ว่า ภาระงานคือกิจกรรมที่มีเป้าหมาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อบรรลุผลที่แท้จริง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้เรียนจะใช้ทรัพยากรของภาษา เป้าหมายอะไรก็ตามที่พวกเขามีอยู่ เพื่อที่จะใช้แก้ปัญหา ไขปริศนา เล่นเกม หรือแบ่งปันและเปรียบเทียบประสบการณ์ ภาระงานมีจุดเริ่มต้นที่หลากหลาย โดยอาจจะมาจากข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ประสิทธิภาพส่วนตัว ความรู้ทั่วไป ภาระงานอาจจะมาจากงานเขียน บันทึกข้อมูลเสียง หรือบันทึกข้อมูลภาพ และอาจจะเป็นกิจกรรม อย่างเช่น เกมต่าง ๆ การสาธิต หรือการสัมภาษณ์

Branden (2006) ได้กล่าวถึงความหมายของภาระงานไว้ว่า ภาระงาน คือ กิจกรรมที่มีคนมีส่วนร่วมเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายซึ่งต้องมีการใช้ภาษา การใช้ภาษาในที่นี้คือการบรรลุเป้าหมาย โดยการเข้าใจภาษาที่ป้อนและการสร้างผลผลิตทางภาษา ตัวอย่างเช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสถานการณ์จริงผ่านการใช้ภาษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้มากขึ้น

Bygate (2001) กล่าวถึงความสำคัญของภาระงานไว้ว่า การใช้ภาระงานเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาเป้าหมายของผู้เรียน ในประเภทของภาระงานที่แตกต่างกันออกไปช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมายสื่อสารได้อย่างมีความหมาย

Nunan (2004) กล่าวถึงความหมายของภาระงานเพื่อการเรียนการสอนไว้ว่า ภาระงานเพื่อการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนภาษาจากการทำกิจกรรมผ่านการทำภาระงานในห้องเรียนจากความหมายของภาระงานข้างต้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภาระงานคือการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะด้านภาษาของผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาผ่านการปฏิบัติภาระงาน โดยผู้เรียนใช้ทักษะความรู้ทางภาษาของผู้เรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน จนเกิดเป็นองค์ความรู้ทางภาษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจภาษานั้น ๆ และสื่อสารภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรม

9.2 ประเภทของภาระงาน

Prabhu (1994) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมที่เป็นภาระงานออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งประเภทของภาระงานนี้อยู่ในช่วงเริ่มแรกของการนำภาระงานมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูล กิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กิจกรรมการนำเสนอข้อมูลใหม่ ดังนี้

1. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information-gap Task) เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการส่งผ่านข้อมูลจากคนหนึ่งไปยังอีกคน ในการทำกิจกรรมผู้เรียนจะต้องได้ใช้ภาษาสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลของตนกับสมาชิกในกลุ่มหรือภายในห้องเรียน เช่น การกำหนดตารางที่มีรายละเอียดยังไม่สมบูรณ์ และมีข้อมูลที่สัมพันธ์กันกับตารางนั้น ๆ แจกให้ผู้เรียนเป็นข้อความที่แตกต่างกัน ซึ่งในการทำกิจกรรมนี้ผู้เรียนจะต้องได้ใช้ภาษาสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อความที่ตนมีกับผู้อื่น โดยที่ผู้เรียนจะต้องหาข้อความของสมาชิกคนอื่นที่มีความสัมพันธ์กับข้อความที่ตนได้รับ เพื่อนำไปเติมลงในตารางให้สมบูรณ์

2. กิจกรรมการนำเสนอข้อมูลใหม่ (Reasoning-gap Task) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลใหม่จากข้อมูลที่ได้รับ โดยผ่านการคิดจากการวิเคราะห์ การอนุมาน การวินิจฉัย การให้เหตุผล หรือตามความคิดเห็นส่วนตัว เช่น ผู้สอนให้ผู้เรียนจัดตารางเรียนใหม่ โดยทำการระบุเวลาและรายวิชา และให้เหตุผลในการจัดตารางได้อย่างเหมาะสม

3. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Opinion-gap Task) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องได้แสดงความรู้สึก ความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนดให้ เช่น การร่วมกันอภิปรายในหัวข้อเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม และร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

Nunan (2004) ได้กำหนดรูปแบบของภาระงานไว้ 2 ประเภท คือ ภาระงานเพื่อการเรียนการสอน (Pedagogical Task) ซึ่งเป็นภาระงานในชั้นเรียน และภาระงานจริง (Real-world Task) ซึ่งเป็นภาระงานที่เน้นการฝึกใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน มีรายละเอียดดังนี้

1. ภาระงานเพื่อการเรียนการสอน (Pedagogical Task) ภาระงานเพื่อการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนภาษาจากการทำกิจกรรมผ่านการทำภาระงานในห้องเรียน โดยแบ่งประเภทของภาระงานเพื่อการเรียนการสอนไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ภาระงานเพื่อการฝึกฝน (Rehearsal Rationale) เป็นภาระงานที่ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีเป้าหมาย และฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น การเขียนประวัติของตนเองเพื่อใช้ในการสมัครงาน (Resume) ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาอย่างถูกต้อง และสื่อสารได้อย่างมีความหมาย โดยการทำภาระงานนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกและพัฒนาทักษะทางภาษาของตนเองได้ดียิ่งขึ้น ผ่านการทำกิจกรรมแบบจับคู่และได้รับคำแนะนำจากผู้สอน

1.2 ภาระงานเพื่อการกระตุ้น (Activation Rationale) เช่น การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำภาระงานกลุ่ม ๆ ละ 3 คน โดยกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนอยู่บนเรือที่กำลังจะจม และผู้เรียนต้องว่ายน้ำไปที่เกาะถึงจะรอดจากการจมน้ำ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เรียนมีภาษาชนกันน้ำ 1 อย่างที่สามารถบรรจุของได้ 2 กิโลกรัม ให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกสิ่งของที่ตนจะนำไปด้วย โดยมีรายการต่าง ๆ ตามที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ การทำภาระงานนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นจาก

สถานการณ์ที่ได้รับ เพื่อให้เกิดการใช้ภาษาและโครงสร้าง ทั้งการพูดแสดงความคิดเห็น การพูดเพื่อตัดสินใจ การให้คำแนะนำ การพูดถึงปริมาณ เป็นต้น

Richards (1996) ได้นำเสนอรูปแบบของการจัดภาระงานเพื่อการเรียนการสอน (Pedagogical Task) ที่แตกต่างกันไว้อีก 5 ประเภท ดังนี้

1. ภาระงานประเภทจิ๊กซอ (Jigsaw Task) เป็นกิจกรรมภาระงานที่ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ เพื่อเรียบเรียงเรื่องราวให้สัมพันธ์กัน เช่น ผู้เรียนได้รับเนื้อหาเกี่ยวกับนิทานที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ผู้เรียนจะต้องทำการเล่าเรื่องร่วมกันกับกลุ่มอื่น ๆ โดยลำดับเหตุการณ์ตามท้องเรื่องได้อย่างถูกต้อง
2. ภาระงานแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information-gap Task) เป็นกิจกรรมภาระงานที่ให้ผู้เรียนได้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม โดยที่จะได้รับชุดข้อมูลที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะต้องทำการสื่อสารเพื่อขอและให้ข้อมูลเพื่อให้ภาระงานนั้นแล้วเสร็จ
3. ภาระงานแก้ปัญหา (Problem Solving Task) เป็นกิจกรรมภาระงานที่ให้ผู้เรียนได้ค้นหาแนวทางแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนด ตามชุดของข้อมูลที่กำหนดให้
4. ภาระงานเพื่อการตัดสินใจ (Decision-Making Task) เป็นกิจกรรมภาระงานที่ให้ผู้เรียนได้ใช้เหตุผลในการตัดสินใจต่อเรื่องหรือปัญหาที่ผู้สอนกำหนด โดยผู้เรียนต้องอธิบายเหตุผลที่เลือกตัดสินใจสิ่งนั้น
5. ภาระงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Opinion Exchange Tasks) เป็นกิจกรรมภาระงานที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันโดยไม่จำเป็นต้องมีความเห็นที่ตรงกันกับบุคคลอื่น

2. ภาระงานจริง (Real-world Task)

Nunan (2004) กล่าวถึงความสำคัญของภาระงานจริงไว้ว่า ภาระงานจริงคือสิ่งที่เราทำเป็นประจำในทุก ๆ วัน เป็นการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ทั้งการเขียนบทกลอน จนรวมไปถึงการจองตั๋วเครื่องบิน ภาระงานจริงมุ่งเน้นไปยังการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยในทั่วไปนั้นมึระดับการใช้ภาษาอยู่ 3 ประเภท ดังนี้

- 2.1 การใช้ภาษาเพื่อการค้าและบริการ (Goods and Services)
- 2.2 การใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Macro function)
- 2.3 การใช้ภาษาเพื่อความเพลิดเพลิน (Aesthetic Macro function)

Willis (2007) กล่าวถึงความหมายของภาระงานจริงไว้ว่า ภาระงานจริงเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ภาษาจริงในสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับความหมาย คือ ขั้นที่ผู้เรียนสร้างความหมายเพื่อการสื่อสารได้จริง ระดับสื่อสาร คือ ขั้นที่ผู้เรียนเข้าใจถึงพฤติกรรมการสื่อสารในสถานการณ์จริง เช่น การเดาความหมาย การแสดง

ความคิดว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ระดับกิจกรรม คือ ขั้นที่ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสารเพื่อทำกิจกรรมได้ เหมือนกับสถานการณ์จริงนอกห้องเรียน เช่น การเล่าเรื่อง การอธิบายถึงวิธีการประดิษฐ์สิ่งของ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงภาระงานที่เกี่ยวข้องกันกับการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ดังนี้

1. ภาษาเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทาง (English for Specific Purposes)

ในการจัดการเรียนรู้แบบภาษาเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทาง ผู้สอนจะต้องสะท้อนให้ผู้เรียนได้เกิดการใช้ภาษาได้เสมือนในสถานการณ์จริง เช่น ภาษาเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ และภาษาเพื่อการประกอบอาชีพดังตัวอย่างภาระงานภาษาเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทาง คือ ภาระงานการทำนาย (Prediction Task) เช่น การให้อ่านบทความเชิงวิชาการ เพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเฉพาะทาง โดยอาจมีการกำหนดขั้นตอนการทำกิจกรรมเริ่มจากจับกลุ่มสามคน อ่านบทความหรืองานวิจัย จดบันทึกคำถามที่สำคัญที่อาจมีคำตอบอยู่ในบทความ จากนั้นผู้สอนจึงถามผู้เรียนทายคำตอบสิ่งที่กลุ่มตนเองได้ตั้งคำถามไว้

2. ภาษาเพื่อการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้มักเป็นรูปแบบของการให้

ภาระงานที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง เช่น การพูดสนทนา การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ การร่วมกันสรุปและอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ ร่วมกันในห้องเรียนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาสื่อสารได้มากที่สุด

นอกจากนี้ Nunan (2004) ได้แบ่งเกณฑ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงาน และกล่าวถึงการจัดกิจกรรมโดยใช้ภาระงานไว้ว่า การใช้ภาระงานแต่ละประเภทในการจัดกิจกรรมจะต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและเป้าหมายในการสื่อสารที่ผู้สอนต้องการฝึกฝนผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมได้อย่างตรงตามความต้องการของผู้เรียน จะช่วยให้การฝึกภาษาเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้จำแนกเกณฑ์ภาระงานให้ผู้สอนออกเป็น 5 ประเภท คือ องค์ความรู้ (Cognitive) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal) ภาษาศาสตร์ (Linguistic) ความรู้สึกและอารมณ์ (Affective) และ ความสร้างสรรค์ (Creative) โดยรายละเอียดและรูปแบบในการจัดกิจกรรมมีดังต่อไปนี้

1. แบ่งโดยใช้องค์ความรู้ (Cognitive) โดยภาระงานที่แบ่งโดยใช้องค์ความรู้ มีแนวทางการจัดกิจกรรมอยู่ 8 ประเภท ดังนี้

1.1 การจัดหมวดหมู่ (Classifying) เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้จัดกลุ่มหรือสิ่งที่มีความคล้ายกันให้อยู่ในกลุ่ม เช่น การศึกษาและจัดกลุ่มรายชื่อระหว่างหญิง-ชาย ได้อย่างถูกต้อง

1.2 การทำนาย (Predicting) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ทำนายถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ เช่น ดูชื่อหน่วยการเรียนรู้และวัตถุประสงค์และทายว่ากำลังจะได้เรียนเรื่องอะไร เกี่ยวกับอะไร เป็นต้น

1.3 การกระตุ้น (Inducing) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดการใช้โครงสร้างทางภาษา เช่น การศึกษาบทสนทนาและค้นพบได้ว่าบทสนทนานั้นมีลักษณะโครงสร้างในรูปแบบของ simple past tense

1.4 การจดบันทึก (Taking Notes) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนจดบันทึกสิ่งที่เรียนลงในสมุด โดยใช้ภาษาเป็นคำพูดของตัวเอง

1.5 การทำแผนผังความคิด (Concept Mapping) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเขียนแสดงใจความสำคัญของเนื้อหาที่เรียนในรูปแบบของแผนผังความคิด

1.6 การสรุปความ (Inferencing) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสรุปถึงสิ่งที่รู้ก่อน แล้วเพื่อที่จะเชื่อมโยงไปยังสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

1.7 การจำแนกแยกแยะ (Discriminating) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้จำแนกระหว่างสิ่งที่สนใจความสำคัญและสิ่งที่ เป็นข้อมูลสนับสนุนได้

1.8 การสร้างผังไดอะแกรม (Diagramming) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนำเนื้อหาที่เรียนมาสรุปลงในผังไดอะแกรม

2. แบ่งตามรูปแบบความสัมพันธ์ (Interpersonal) โดยภาระงานที่แบ่งตามความสัมพันธ์มีแนวทางการจัดกิจกรรมอยู่ 2 ประเภท ดังนี้

2.1 การทำงานร่วมกัน (Co-operating) เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ทำภาระงานร่วมกัน เช่น อ่านและสรุปใจความสำคัญร่วมกันกับสมาชิกภายในกลุ่ม

2.2 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมมติและใช้ภาษาในการแสดงอย่างเหมาะสมตามบทบาทของตน เช่น กำหนดให้ผู้เรียนเป็นผู้สื่อข่าว นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาพูดแสดงตามบทบาทได้อย่างเหมาะสม

3. แบ่งตามลักษณะทางภาษาศาสตร์ (Linguistic) โดยภาระงานที่แบ่งลักษณะทางภาษาศาสตร์มีแนวทางการจัดกิจกรรมอยู่ 6 ประเภท ดังนี้

3.1 รูปแบบการสนทนา (Conversational Patterns) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้คำที่แสดงออกถึงความรู้สึกในลักษณะต่าง ๆ เพื่อการสนทนา เช่น การจับคู่คำที่แสดงความรู้สึกได้ตรงตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

3.2 การฝึก (Practicing) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนภาษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา เช่น ฟังบทสนทนาและจับคู่ฝึกพูดตามบทสนทนา

3.3 การเลือกใช้คำตรงตามบริบท (Using Context) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้คำ วลี หรือความหมาย ได้ตรงตามบริบทที่กำหนดให้

3.4 การสรุป (Summarizing) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเลือกและนำเสนอในส่วนที่เป็นใจความสำคัญในเนื้อหาที่เรียน นำเสนอในรูปแบบของการสรุปความ

3.5 การฟังอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Selective Listening) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฟังข้อมูล เพื่อหาใจความสำคัญ โดยที่ไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายในทุกประโยค เช่น การฟังบทสนทนาและระบุได้ว่ามีผู้พูดทั้งหมดกี่คน

3.6 การอ่านเพื่อหาส่วนสำคัญ (Skimming) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้อ่านเพื่อหาส่วนสำคัญของเนื้อหานั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เช่น อ่านและตัดสินใจทันทีว่าเนื้อหาที่อ่านเป็นบทความ หนังสือพิมพ์ หรือข้อความโฆษณา เป็นต้น

4. แบ่งโดยความรู้สึกและอารมณ์ (Affective) โดยภาระงานที่แบ่งตามความรู้สึกและอารมณ์ มีแนวทางการจัดกิจกรรมอยู่ 3 ประเภท ดังนี้

4.1 การแบ่งปันความคิดเห็นส่วนตัว (Personalizing) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้พูดแบ่งปันความคิดเห็นส่วนตัว ความรู้สึกต่อแต่ละสถานการณ์ เช่น จับคู่อ่านจดหมายและผลัดกันให้คำปรึกษา

4.2 การประเมินตนเอง (Self-evaluating) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ประเมินผลงานของตนเอง พร้อมทั้งให้คะแนนการประเมินด้วยตนเอง

4.3 การสะท้อนตนเอง (Reflecting) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนตนเองว่าตนเหมาะกับการเรียนในรูปแบบใดมากที่สุด

5. แบ่งตามความคิดสร้างสรรค์ (Creative) โดยภาระงานที่แบ่งตามความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางการจัดกิจกรรมคือ การระดมความคิด (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มและร่วมระดมความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เช่น สมาชิกในกลุ่มร่วมกันระดมความคิดเพื่อหาอาชีพให้ได้มากที่สุด

Willis (2007) ยังได้แบ่งประเภทภาระงานในการจัดกิจกรรมออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ภาระงานทำรายการ (Listing Task) การจัดรายการ ถือเป็นภาระงานที่ออกแบบได้ง่ายที่สุด และอาจดูเหมือนง่ายที่สุดในการทำกิจกรรม แท้จริงแล้วภาระงานประเภทนี้มีความยากต่อผู้สอนในการกำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ในการทำภาระงานการจำแนกผู้เรียนสามารถเขียนจำแนกได้ทั้งที่เป็นคำศัพท์ วลีสั้น ๆ หรือแม้แต่ประโยคยาว ๆ ซึ่งมีกระบวนการในการทำกิจกรรมดังนี้

1.1 การระดมสมอง (Brainstorming) การระดมสมองมีส่วนช่วยในผู้เรียนที่ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งห้อง แบบจับคู่ และแบบกลุ่มเล็ก ๆ โดยร่วมกันระดมความคิดตามหัวข้อและเวลาที่ผู้สอนกำหนด จากนั้นจึงนำเสนอด้วยการพูดหน้าชั้นเรียน

1.2 การหาข้อเท็จจริง (Fact-finding) การหาข้อเท็จจริงเป็นการทำให้ผู้เรียนได้สืบค้นถึงข้อมูลที่เป็นจริงผ่านช่องทางในการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ การสอบถาม หรือการอ่านในหนังสือ โดยผู้สอนจะกำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนได้ทำการค้นหาข้อเท็จจริง เพื่อนำเสนอ ซึ่งผู้สอนอาจใช้กิจกรรมการหาข้อเท็จจริงเป็นการบ้านให้ผู้เรียนได้ไปสืบค้นเองได้

2. ภาระงานจัดลำดับและหมวดหมู่ (Ordering and Sorting Task)

การจัดลำดับและหมวดหมู่มีความซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งในการทำกิจกรรมยังขึ้นอยู่กับข้อความคิดเห็นส่วนบุคคลในการทำภาระงานประเภทนี้ มีกระบวนการดังนี้

2.1 การเรียงลำดับ (Sequencing) การเรียงลำดับมักให้ผู้เรียนได้ลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง ตามข้อมูล que ผู้สอนกำหนดให้ถูกต้อง เช่น การเรียงรูปภาพเหตุการณ์ให้ถูกต้องตามลำดับ โดยเรียงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนไปสู่เหตุการณ์ที่เกิดท้ายสุด นอกจากนี้ผู้สอนอาจจัดกิจกรรมโดยการใช้สื่อประเภทวิดีโอเปิดให้ผู้เรียนดูแล้วจดจำภายในครั้งเดียว จากนั้นจึงให้ผู้เรียนลำดับเหตุการณ์ถึงสิ่งที่ได้เห็นอย่างถูกต้องตามลำดับ

2.2 การจัดอันดับ (Rank Ordering) การจัดอันดับมักให้ผู้เรียนได้ทำการจัดอันดับเองตามความคิดเห็นส่วนตัว โดยมากการกำหนดหัวข้อให้จัดอันดับจะเป็นเรื่องใกล้ตัว เช่น การหาจัดอันดับสถานที่ท่องเที่ยวที่อยากไปมากที่สุด พร้อมกับจับคู่แบ่งปันข้อมูลกัน หรือพูดแบ่งปันกับทั้งห้องเรียน

2.3 การจัดหมวดหมู่ (Classifying) การจัดหมวดหมู่สามารถทำได้ทั้งการจัดหมวดหมู่ด้วยตัวผู้เรียนเองตามข้อมูล que ผู้สอนกำหนดให้ และจัดหมวดหมู่ตามประเภทที่กำหนดไว้แล้ว เช่น การจัดคำศัพท์ที่อยู่ในหมวดหมู่เดียวกันลงในตารางที่ผู้สอนกำหนดให้

3. ภาระงานเปรียบเทียบ (Comparing Task) ในการจัดกิจกรรมภาระงานเปรียบเทียบ ผู้เรียนมักจะจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เปรียบเทียบกันในกลุ่มเล็ก ๆ 3-4 คน เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว เช่น ตารางชีวิตประจำวัน เพื่อเปรียบเทียบดูว่าใครเป็นผู้ที่ตื่นเช้าที่สุด เป็นต้น ทั้งนี้ผู้สอนสามารถกำหนดหัวข้อที่ยากขึ้นตามระดับความสามารถผู้เรียนได้ เช่น หัวข้อเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม เป็นต้น โดยมีกระบวนการที่สัมพันธ์กับการทำภาระงานเปรียบเทียบดังนี้

3.1 การจับคู่ (Matching) เป็นขั้นทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนในทุกช่วงชั้น โดยเป็นการจับคู่สองสิ่งที่มีสัมพันธ์กัน อีกทั้งการจับคู่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ทางภาษาและเตรียมพร้อมที่จะใช้ภาษาในการพูดได้มากขึ้น

3.2 การหาความเหมือนและความแตกต่าง (Finding Similarities and Finding Differences) ตัวอย่างกิจกรรม เช่น things in common จับคู่และบอกสิ่งที่ทำเป็นกิจวัตรในช่วงวันหยุด ผลัดกันพูดกับคู่ของตนเอง โดยพยายามหาสิ่งที่เหมือนกันให้ได้มากที่สุดภายในเวลาสามนาที

4. ภาระงานแก้ปัญหา (Problem Solving Task) การทำกิจกรรมภาระงานแก้ปัญหามุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาตามที่กำหนด เช่น สภาวะปัญหาโลกร้อน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายร่วมกันและนำเสนอแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมที่สุด โดยผู้เรียนอาจทำการจดบันทึก (note-taking) การร่างแนวทางการแก้ไขปัญหา (drafting) ก่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. ภาระงานโครงการ (Project and Creative Task) กิจกรรมภาระงานโครงการมักมีรูปแบบโดยการทำกิจกรรมแบบจับคู่และแบบกลุ่ม โดยในการทำกิจกรรมผู้เรียนจะกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานของกลุ่มตนเอง โดยสามารถเป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนได้ และระยะเวลาในการทำโครงการจะยาวนานกว่าการทำภาระงานประเภทอื่น เช่น การทำโครงการเกี่ยวกับแผ่นพับหรือโปสเตอร์โฆษณาการท่องเที่ยว ผู้เรียนจะต้องมีการวางแผนทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ ภาษา ความสวยงาม ความเหมาะสม และปัจจัยอื่นๆ ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ผู้สอนกำหนด

6. ภาระงานแบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัว (Sharing personal experience Task) ภาระงานแบ่งปันประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นการเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนพบเจอในชีวิตประจำวัน การเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองหรือการเล่าเรื่องในหัวข้อที่ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอยู่แล้ว เช่น ความทรงจำในวัยเด็ก Your most memorable childhood experience เป็นต้น โดยผู้สอนอาจมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้

6.1 กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะพูด (Individual thinking/Preparation at home)

6.2 ให้เวลาในการเตรียมตัวเล่าเรื่อง (Private rehearsal)

6.3 ผู้เรียนเล่าเรื่องกับคู่ของตนเอง (Tell story to partner)

6.4 ผู้สอนให้คำแนะนำหลังการเล่าเรื่อง (Review of performance)

6.5 เตรียมการเล่าเรื่องอีกครั้ง (Prepare to retell)

6.6 เปลี่ยนคู่และเล่าเรื่องอีกครั้งหนึ่ง (Change partners and retell story)

6.7 เขียนสรุปเรื่องราวตามที่เล่าเพื่อแลกเปลี่ยนอ่านในชั้นเรียน (Write it up for the class to read) จากประเภทของภาระงานข้างต้น

สรุปได้ว่า รูปแบบของภาระงานมี 2 ประเภท คือ ภาระงานเพื่อการเรียนการสอน (Pedagogical Task) เป็นภาระงานในชั้นเรียน และภาระงานจริง (Real world Task) เป็นภาระงานที่เน้นการฝึกใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

4.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เป็นการเรียนรู้ภาษาที่เกิดจากการใช้ภาระงาน เป็นสื่อ สิ่งสำคัญคือ ผู้เรียนจะต้องรู้เป้าหมายของภาระงาน และทำความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้ถูกต้องในแต่ละงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ คือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้ ซึ่ง นัทกิตต์ นาทา (2561) มีความเห็นว่า การนำแนวคิดมุ่งเน้นภาระงาน หรือ Task Based Learning (TBL) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยนั้นนับว่าสอดคล้องกับหลักการพัฒนาทักษะสัมพันธ์ เพราะแนวคิดมุ่งเน้นภาระงานหรือ Task Based Learning (TBL) เป็นแนวคิดที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง กระตุ้นทักษะการใช้ภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นการให้ผู้เรียนได้อ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด เกี่ยวกับภาระงานที่ตนเองได้รับ เป็นการฝึกทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกัน ผู้เรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนได้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น ท้ายสุดผู้เรียนก็จะเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้มีนักการศึกษา 2 ท่าน ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ดังนี้

Willis (2007) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานไว้ ดังนี้

1. ขั้นตอนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task)

- 1.1 ครูผู้สอนแนะนำบทเรียน รูปแบบ จุดประสงค์ของภาระงานต่าง ๆ
- 1.2 ผู้สอนกำหนดภาระงานพูดจากเนื้อหา
- 1.3 ครูผู้สอนเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของ

การปฏิบัติภาระงาน

2. ขั้นตอนดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task cycle) เป็นขั้นตอน

การปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ภาระงาน (Task) ผู้เรียนมีการอภิปราย ปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมเดี่ยว จับคู่ และกลุ่ม

2.2 วางแผน (Planning) ผู้เรียนเตรียมตัวนำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมายโดยมีการใช้ภาษาด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือหากมีความติดขัดทางการใช้ภาษา

2.3 ขึ้นรายงาน (Report) ผู้เรียนสรุปผลและรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ ครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้น ๆ

3. ขั้นฝึกฝนและตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ผู้เรียนจะสามารถประเมินผลการปฏิบัติภาระงานของตนและเปรียบเทียบกับผลจากการปฏิบัติภาระงานของผู้อื่น มีขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอน

3.1 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติภาระงานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่เองได้จากการวิเคราะห์คำที่ใช้สื่อสารความหมายจากการปฏิบัติภาระงานที่ผ่านมา

3.2 ขั้นปฏิบัติ (Practice) ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาโดยเรียนรู้คำ วลี และรูปแบบโครงสร้างตามเนื้อหาที่เรียน

Ellis (2003) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมงานปฏิบัติ (Pre-task) เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติตามภาระงานได้ โดยเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มี 4 วิธี ดังนี้

1.1 สนับสนุนผู้เรียนให้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็นงานที่ต้องฝึกทักษะต่าง ๆ

1.2 ให้ผู้เรียนสังเกตรูปแบบของการทำงานปฏิบัติ (Task)

1.3 ส่งเสริมความพร้อมของผู้เรียนที่จะปฏิบัติงานในขั้นต่อไป

1.4 วางแผนการปฏิบัติงานสำหรับผู้เรียน เช่น แนวทางการชี้แนะรูปแบบภาษา เนื้อหา กิจกรรม เป็นต้น

2. ขั้นระหว่างการปฏิบัติงาน (During-task) หรือที่ Willis ใช้คำว่า Task cycle มีวิธีการปฏิบัติงาน 2 วิธี ในการปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้ คือ

2.1 คุณลักษณะงานปฏิบัติ (Task performance options) คือ คุณลักษณะงานต่าง ๆ ของงานปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนสามารถวางแผนการสอนล่วงหน้าได้ เช่น การกำหนดเวลาในการทำงานปฏิบัติ การให้ข้อมูลบางส่วนกับผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำงานปฏิบัติ และการให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและใช้ภาษาในงานปฏิบัติเพิ่มขึ้น

2.2 คุณลักษณะทางด้านกระบวนการ (Process options) คือ ขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่กำหนดให้ผู้เรียนทำตามงานปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์

3. ขั้นหลังการปฏิบัติงาน (Post-task) หรือที่ Willis ใช้คำว่า Language focus เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ระบุนสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาในการสื่อสาร รวมทั้งภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน หลังจากนั้นผู้สอนเลือกปัญหาทางภาษาที่ผู้เรียนใช้ไม่ถูกต้องขณะปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แก้ไขภาษาให้ถูกต้องร่วมกัน

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาโดยใช้งานปฏิบัติเป็นสื่อการเรียนรู้เท่านั้น แต่เป็นการสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง โดยผู้เรียนสามารถวางแผน

การทำงานแบบเป็นขั้นตอน แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงานได้อย่างเป็นระบบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แต่ละขั้นตอนของหลักการเรียนรู้ข้างต้นนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างอิสระ โดยผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำ

ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) ซึ่งผู้วิจัยได้มีการปรับขั้นตอนให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องบทเรียน วัตถุประสงค์ในการเรียน และนำเสนอประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ หรือตัวอย่างต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต ตั้งข้อสงสัย และสนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น หรือเรื่องราวเหล่านั้น
2. ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task) ผู้สอนเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติภาระงาน โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ หรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกทิศทาง
3. ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task-cycle) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนคิดวิเคราะห์ประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ต่าง ๆ ตามกิจกรรม จากนั้นผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้ประสบการณ์ความรู้ของตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดหรือมุมมองกับผู้อื่น หลังจากนั้นผู้เรียนจะมีการอภิปรายผลการปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่ม
4. ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติภาระงานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่เองได้จากการวิเคราะห์คำที่ใช้สื่อสารความหมายจากการปฏิบัติภาระงานที่ผ่านมา
5. ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาโดยเรียนรู้คำ วลี และรูปแบบโครงสร้างของประโยคสนทนาตามเนื้อหาที่เรียน ทั้งด้านการฟัง การพูด การสนทนา การอ่าน และการเขียน ตามแบบฝึกหัด
6. ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ ผู้เรียนเตรียมตัวนำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการใช้ภาษาด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือหากมีความติดขัดทางการใช้ภาษา พร้อมทั้งสรุปผลและรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ ในรูปแบบของการนำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้น ๆ

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน

Willis (2007) และ Frost (2007) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความมั่นใจในการพูด และการสื่อสารกับผู้อื่นมากขึ้น
2. ผู้เรียนสนุกสนาน มีแรงจูงใจ เกิดความท้าทายในการปฏิบัติงาน
3. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ พร้อมทั้งฝึกการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง จากข้อมูลข้างต้นสรุปประโยชน์ของการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานว่า เป็นแนวทางในการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และความคิด ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ฝึกการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายและมีความสุขสนุกสนานในการปฏิบัติงาน

9.3 แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching - CLT)

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching - CLT) เป็นแนวคิดในการสอนภาษาที่มุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน มีการจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน ซึ่งเชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา (Linguistic knowledge) ทักษะทางภาษา (Language skill) และความสามารถในการสื่อสาร (Communicative ability) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านภาษาไปใช้ในการสื่อสาร (Davies and Pearse, 2002 ; Brown, 2001 ; Richards, 2006)

9.3.1 องค์ประกอบของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

คเนล และสเวน (Canale and Swain, 1980) ได้แยกองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (Grammatical competence) หมายถึง ความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง
2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึง การใช้คำและโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทิศทางและข้อมูลต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น
3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูดและเขียน (Discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้น ๆ หยุดลงกลางคัน เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (Body language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

การสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ก็ไม่ได้ละเลยโครงสร้างทางไวยากรณ์ เพียงแต่เน้นการนำหลักไวยากรณ์เหล่านี้ไปใช้เพื่อการสื่อความหมายหรือการสื่อสาร จึงเป็นการให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้อง (Accuracy) ด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนแนวนี้จะเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด (Littlewood, 1981 ; Larsen-Freeman, 2002)

วิลกินส์ (Wilkins, 1976) ได้เสนอแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่าเป็นการให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มต้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ละเลยในเรื่องความสำคัญทางไวยากรณ์และสถานการณ์ในการใช้ภาษา การสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะมีข้อดีกว่าแนวคิดการสอนที่เน้นไวยากรณ์คือ มีการฝึกฝนภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร และเมื่อผู้เรียนได้มีการฝึกฝนการใช้ภาษาได้ในสถานการณ์จริงแล้ว ยังช่วยให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียนอีกด้วย

วิดโดว์สัน (Widdowson, 1978 อ้างอิงมาจาก Larsen-Freeman, 2000) ได้กล่าวไว้ว่า ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงโดยการนำแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาใช้นั้นมีเหตุผลมาจากการที่ผู้เรียนสามารถผลิตประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะนำความรู้ทางตัวภาษาที่ได้เรียนนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามบริบท ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการรู้ถึงกฎในตัวภาษาของผู้เรียนนั้นยังไม่เพียงพอต่อการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาที่มีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งนอกจากที่ผู้เรียนต้องมีความรู้ในเรื่องไวยากรณ์ภาษาแล้ว ผู้เรียนยังต้องมีความรู้ในสิ่งที่ย่อยนอกเหนือจากตัวภาษา เช่น สถานภาพหรือความสัมพันธ์ของคู่สนทนาในสังคมอายุ เพศ การศึกษา ความสุภาพ ตลอดจนเจตนาทั้งทางตรงและทางอ้อมในการสื่อสาร เป็นต้น

ลาร์เซน ฟรีแมน (Larsen-Freeman, 2000) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นคือ การทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารในภาษาที่เรียนได้ โดยการจะทำให้เช่นนี้ได้จะต้องมีความรู้ในเรื่องของโครงสร้างทางภาษา ความรู้ในเรื่องความหมายและความเข้าใจในเรื่องของหน้าที่ของภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเลือกรูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่

ใช้ในการสื่อสาร บริบททางสังคม ตลอดจนบทบาททางสังคมของผู้ร่วมสนทนาด้วย นอกจากการสอนที่เน้นในเรื่องหน้าที่ของภาษามากกว่ารูปแบบทางภาษาแล้ว ผู้เรียนยังต้องเรียนทักษะทั้งสี่ คือ พูด ฟัง อ่าน เขียน ไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่เริ่มต้นอีกด้วย โดยสิ่งที่มีความโดดเด่นในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ เนื้อหาของการเรียนการสอนจะอยู่ภายใต้กระบวนการทางการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งสิ้น โดยการที่ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารได้นั้นต้องมีองค์ประกอบหลัก ๆ อยู่ 3 ประการ ด้วยกันคือ

1. ช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information gap) คือ ความต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยเมื่อคู่สนทนาไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่พอเพียง ทำให้ต่างฝ่ายต้องการที่จะทราบหรือให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน
2. การเลือก (Choice) คือ ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกที่จะพูดหรือเขียน ตลอดจนรูปแบบในการสื่อสารความหมาย
3. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้ทราบถึงผลของการสื่อสารว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวจากปฏิกิริยาของผู้ร่วมสนทนา นอกจากนี้ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้มากที่สุด การให้ผู้เรียนสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน โดยให้เลือกใช้ภาษาตามต้องการและประเมินการสื่อสารด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารจริง ๆ ส่วนเรื่องข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนมีขณะที่มีการเรียนการสอนนั้นไม่ใช่สิ่งที่ต้องการการแก้ไขเสมอ ทั้งนี้ ข้อผิดพลาดจะถูกแก้ไขเฉพาะในส่วนที่สร้างความสับสนของความเข้าใจในการสื่อสารเท่านั้น มิฉะนั้น ผู้เรียนอาจเกิดความไม่มั่นใจ ไม่กล้าที่จะใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่าการสอนภาษาตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษา อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและความถูกต้องอีกด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนแนวนี้จะต้องเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด เช่น การสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สนทนาโต้ตอบกันเป็นคู่ กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ มีการสวมบทบาทการเล่นเกมน เป็นต้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

9.3.2 หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายได้จริง โดยเฉพาะการใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม การจัดการเรียนการสอนจึงมีหลักสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ หรือไวยากรณ์ ผู้สอนควรชี้ให้เห็นว่า รูปแบบภาษาที่เรียนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมายผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของการเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนแล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้เพิ่มขึ้น สามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ
2. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหรือทักษะสัมพันธ์ (Integrated skills) คือ ใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ประกอบด้วยกิริยาท่าทาง ซึ่งในชีวิตประจำวันการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมักต้องใช้หลายทักษะรวมกัน ดังนั้นผู้เรียนภาษาก็ควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง
3. ฝึกสมรรถภาพด้านการสื่อสาร (Communicative competence) คือ ผู้เรียนทำกิจกรรมการใช้ภาษา ซึ่งมีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริงกิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information gap) ผู้เรียนทำกิจกรรมนี้จะไม่ทราบข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงจำเป็นต้องสื่อสารกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ กิจกรรมในลักษณะนี้มีความหมายและใกล้เคียงกับการสื่อสารในชีวิตจริง นอกจากนี้ในการทำกิจกรรมการใช้ภาษา ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ด้วย นั่นคือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่าง ๆ
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษารูปแบบต่าง ๆ มีการฝึกให้แสดงความคิดเห็นหรือระดมสมอง (Brainstorming activities) ฝึกกิจกรรมการใช้ภาษาเป็นคู่ ๆ หรือทำงานกลุ่ม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role play) การใช้ เกมจำลองสถานการณ์ (Simulation) การแก้ปัญหา (Problem solving) เป็นต้น
5. ฝึกผู้เรียนให้ใช้ภาษาในกรอบของความรู้ทางด้านหลักภาษา (Grammatical competence) และความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่อยู่ในกลุ่มแต่ละสังคม (Sociolinguistics) ให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ (Function)

9.3.3 ขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทำให้เกิดขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียนมีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ โดยจะมุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริงโดยทั่วไป รวมทั้งวิธีการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นด้านการออกเสียง ความหมาย คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์

2. ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความแม่นยำในรูปแบบภาษา เพื่อจะได้สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารต่อไป หลังจากที่ได้เรียนรู้รูปแบบภาษาว่าเป็นอย่างไรและสื่อความหมายอย่างไรในขั้นนำเสนอแล้วในขั้นนี้ เป็นการฝึกที่เน้นความหมาย (Meaning drills) เพราะผู้เรียนมีความจำเป็นในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล โดยการฝึกเน้นความหมายมีหลายแบบ เช่น ฝึกการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information gap) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-play) ฝึกด้วยการเล่นเกมที่มีการควบคุมการใช้ภาษาเป็นต้น

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (Fluency) และเกิดความสนุกสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม ผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกใช้ภาษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ในแง่ที่ช่วยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่าผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปแล้วมากน้อยเพียงใด วิธีการฝึกมักฝึกในรูปของการทำกิจกรรมแบบต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้กำหนดภาระงาน หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้กิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงานจากขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดย 1) นำเสนอเนื้อหา 2) ฝึกปฏิบัติ และ 3) ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นวิธีที่ผู้สอนสอนโดยเริ่มจากการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการสอนก่อนโดยอาจจะใช้ รูปภาพ บทสนทนาหรืออื่น ๆ ประกอบและเน้นประโยคหรือโครงสร้างประโยคที่ต้องการสอน พร้อมยกตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ ตามด้วยการฝึกใช้โดยอาจจะทำแบบฝึกหัดจนเข้าใจ แล้วจึงถึงขั้นตอนการใช้ที่อาจให้ผู้เรียนเขียนหรือแต่งประโยคด้วยตนเองเป็นผลงานขึ้นมา

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของวิลกินส์ (Wilkins, 1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยการเน้นการฝึกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง ได้แก่ การสวมบทบาทสมมติ และกำหนดสถานการณ์เพื่อการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง คล่องแคล่ว และเหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยนำขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มาผสมผสานจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) ซึ่งผู้วิจัยได้มีการปรับขั้นตอนให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task)
3. ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task-cycle)
4. ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus)
5. ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ
6. ขั้นสรุปและถ้อยการเรียนรู้ ตามภาพประกอบ 5 ดังต่อไปนี้





ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ภาระงานเป็นฐานและการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

10. แนวทางการประเมินผลสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การวัดและประเมินผลสมรรถนะของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามจุดประสงค์สมรรถนะที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งมีรูปแบบและวัตถุประสงค์แตกต่างกันไปโดยการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้เป็นกลวิธีในการวัดผล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และมีความมั่นใจในการประเมินตนเองและผู้เรียนอื่น (Self-Assessment และ Peer-Assessment) เพื่อความเข้าใจในสมรรถนะของตนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถกำหนดแนวในการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้จึงไม่ใช่เพียงแต่การให้คุณค่าของผลสัมฤทธิ์เท่านั้น แต่เป็นขั้นตอนแรกในการนำไปสู่การเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งตามโมเดลการเรียนรู้ส่วนบุคคล

สุวิมล ว่องวานิช (2546) ได้กล่าวถึงแนวโน้มของการประเมินผลการเรียนรู้จะอยู่บนพื้นฐานของวิธีการต่อไปนี้

1. รายวิชาเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ ควรใช้การประเมินที่ใช้ผลการปฏิบัติงานเป็นฐาน (Performance - Based Assessment) โดยเน้นการให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ ทักษะและบูรณาการเข้ากับการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนในสภาพที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ
 2. การประเมินจะอิงข้อมูลเชิงคุณภาพ หลักฐานที่ใช้มีความหลากหลายและสิ่งที่ถูกประเมินเป็นพหุมติ เช่น ความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรม จิตสำนึกต่อสังคม
 3. การประเมินต้องอิงกับบริบทของท้องถิ่น
 4. การประเมินต้องวัดผ่านพฤติกรรม ผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนวิชาต่าง ๆ
- ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การประเมินจึงต้องยึดหลักการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลา มุ่งเน้นการประเมินเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน ตรวจสอบได้ อีกทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพความเป็นจริงได้

ขจรศักดิ์ ศิริมัย (2554) กล่าวว่า การวัดและประเมิน Competency แบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม คือ

1. Tests of Performance เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้รับการทดสอบทำงานบางอย่าง เช่น การเขียนอธิบายคำตอบ การเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด หรือการคิดว่าถ้ารูปทรงเรขาคณิตที่แสดงบนจอหมุนไปแล้วจะเป็นรูปใด แบบทดสอบประเภทนี้ออกแบบมาเพื่อวัดความสามารถของบุคคล (Can Do) ภายใต้งานของการทดสอบ ตัวอย่างของแบบทดสอบประเภทนี้ ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางสมองโดยทั่วไป (General Mental Ability) แบบทดสอบที่วัด

ความสามารถเฉพาะเช่น Spatial Ability หรือความเข้าใจด้านเครื่องยนต์กลไก และแบบทดสอบที่วัดทักษะหรือความสามารถทางด้านร่างกาย

2. Behavior Observations เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการทดสอบในบางสถานการณ์ แบบทดสอบประเภทนี้ต่างจากประเภทแรกตรงที่ผู้เข้ารับการทดสอบไม่ต้องพยายามทำงานอะไรบางอย่างที่ออกแบบมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่จะวัดจากการสังเกต และประเมินพฤติกรรมในบางสถานการณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเข้าสังคม พฤติกรรมการทำงาน การสัมภาษณ์ก็อาจจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

3. Self-Reports เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความรู้สึกทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบสอบถาม แบบสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ การตอบคำถามประเภทนี้อาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบก็ได้ การทดสอบบางอย่าง เช่น การสัมภาษณ์อาจเป็นการผสมกันระหว่าง Behavior Observations และ Self-Reports เพราะการถามคำถามในการสัมภาษณ์อาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์และในขณะเดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็สังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

เนื่องจากสมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ดังนั้น การวัดหรือประเมินที่สอดคล้องที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรม ในการสังเกตพฤติกรรมนั้นมีสมมุติฐาน 2 ประการ ที่จะทำให้การสังเกตพฤติกรรมมีความถูกต้อง กล่าวคือ (1) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องทำด้วยความตรงไปตรงมา (2) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องใกล้ชิดเพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูกประเมินได้ตามรูปแบบที่กำหนดไว้ นั่นคือจะเป็นผู้ประเมินสมรรถนะของผู้เรียน โดยครูจะทำความเข้าใจกับความหมายและระดับของสมรรถนะที่จะประเมิน และประเมินว่าพฤติกรรมสมรรถนะโดยรวม ๆ ของผู้เรียนคนนั้นสอดคล้องกับระดับสมรรถนะที่ระดับใด โดยครูจะต้องหมั่นสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการทำงานของผู้ที่ถูกประเมินไว้เป็นระยะ ๆ ดังนี้

1. ความรู้ ทักษะความสามารถของบุคคลที่มีอยู่แล้ว
2. ผลประเมินการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) ซึ่งจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานใน 2 ลักษณะ คือ 2.1) ผลการปฏิบัติที่เป็นเนื้องาน (Task Performance) เป็นการทำงานที่ได้เนื้องานแท้ ๆ 2.2) ผลงานการปฏิบัติที่ไม่ใช่เนื้องาน แต่เป็นบริบทของเนื้องาน (Contextual Performance) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมของคนปฏิบัติงาน เช่น การมีน้ำใจเสียสละช่วยเหลือคนอื่น เป็นต้น

3. ผลการสัมภาษณ์ (Interview) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ อาจจะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ กำหนดคำถามสัมภาษณ์ไว้แล้ว สัมภาษณ์ตามที่กำหนด ประเด็นไว้กับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง คือ สอบถามตามสถานการณ์ คล้ายกับเป็นการพูดคุย

กันธรรมดา ๆ แต่ผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมคำถามไว้ในใจ โดยใช้กระบวนการสนทนาให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สบายใจให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพจริงมากที่สุด

4. ศูนย์ประเมิน (Assessment Center) เป็นศูนย์รวมเทคนิคการวัดทางจิตวิทยาหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน รวมทั้งการสนทนากลุ่มแบบไม่มีหัวหน้ากลุ่มรวมอยู่ในศูนย์นี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556) กล่าวว่า การประเมินผลแบบฐานสมรรถนะไม่ได้ดีไปกว่าหรือแตกต่างไปจากวิธีการประเมินแบบเดิม (Traditional Assessment) หรือแบบอื่น ๆ เพียงแต่การประเมินแบบฐานสมรรถนะให้ความสำคัญกับสมรรถนะที่กำหนดในการฝึกอบรมหรือศึกษาทางวิชาชีพ การประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติ (Performance – Based Assessment) เน้นที่กระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติ ซึ่งมักจะประเมินทักษะ 4 ด้าน คือ

1. ทักษะตามภาระงาน (Task Skills) ความสามารถในการปฏิบัติภาระงานแต่ละชิ้น
2. ทักษะการจัดการ (Task Management Skills) ความสามารถในการจัดการกับภาระงานและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติภายใต้งานนั้น ๆ
3. ทักษะในสถานการณ์อุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (Contingency Skills) การประเมินทักษะใช้ได้ดีโดยกำหนดสถานการณ์จำลอง
4. ทักษะตามบทบาทและงานที่รับผิดชอบและสภาพแวดล้อม (Job/Role Environment) รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น

10.1 วิธีการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ

1. เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) และมีการประเมินให้ความสำคัญกับการประเมินแบบย่อย (Formative Assessment) อย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามดูความก้าวหน้า วินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนไปด้วย ในขณะเดียวกันต้องมีการสอบสรุป (Summative Assessment) เพื่อวัดและตัดสินกระบวนการเรียนรู้ (The End of Learning Process) ตอนเรียนจบรายวิชา

2. ใช้การอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced) วัดความสำเร็จในการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ใช้ศักยภาพตามความสามารถโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่นและตัดสินแบบอิงกลุ่ม

3. ประเมินสมรรถนะที่สำคัญก่อน (Crucial Outcomes) เพราะผลการเรียนรู้/การปฏิบัติของทุกสมรรถนะ มีความสำคัญไม่เท่ากันบางสมรรถนะอาจมีความสำคัญกว่าอีกสมรรถนะหนึ่งที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตในการเรียนรู้และการประเมินผล

4. บุคลากรสมรรถนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ไม่ประเมินแยกตามหน่วยสมรรถนะหรือหน่วยสมรรถนะย่อยออกจากกัน แม้ว่ากรอบมาตรฐานสมรรถนะจะกำหนดแยกเป็นหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และตัวบ่งชี้ ไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะต้องสอนหรือประเมินผลแยกแต่ละสมรรถนะ เพราะในการจัดเนื้อหาการสอนแต่ละหน่วยอาจต้องเกี่ยวข้องกับสมรรถนะต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกัน

ในการวัดและประเมินหลักสูตรรายวิชาฐานสมรรถนะตามสภาพจริงจำเป็นต้องใช้เทคนิค/วิธีการที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง เพื่อสังเกตการกระทำ รวมถึงการแสดงออกหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินโดยสังเขปดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีที่นิยมวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านการใช้ความคิดการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านอารมณ์ ความรู้สึก และลักษณะนิสัย สามารถทำได้ทุกเวลาทุกสถานที่ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียน เครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึกระเบียนสะสม เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความคิด (สติปัญญา) ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจมากยิ่งขึ้น

3. การตรวจงานเป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู จึงเป็นการประเมินที่ควรดำเนินการตลอดเวลา เช่น การตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติ โครงการ/โครงการต่าง ๆ เป็นต้น งานเหล่านี้ควรมีลักษณะที่ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของนักเรียนได้ เช่น แบบฝึกหัดที่เน้นการเขียนตอบ เรียบเรียง สร้างสรรค์ (ไม่ใช่แบบฝึกหัดที่เลียนแบบข้อสอบเลือกตอบ ซึ่งมักประเมินได้เพียงความรู้ความจำ) งานโครงการ โครงการ ที่เน้นความคิดขั้นสูงในการวางแผนจัดการดำเนินการ และแก้ปัญหาสิ่งที่ควรประเมินควบคู่ไปด้วยเสมอในการตรวจงาน (ทั้งงานเขียนตอบและปฏิบัติ) คือ ลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

4. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการให้เขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้น ๆ หรือตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด วิธีการทำงาน ความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

5. การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเพื่อนครู โดยประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล จากเพื่อนนักเรียน โดยจัดชั่วโมงสนทนาวិพากษ์

ผลงาน (นักเรียนต้องได้รับคำแนะนำมาก่อนเกี่ยวกับหลักการ วิธีวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์)

จากผู้ปกครองโดยจดหมาย/สารสัมพันธ์ที่ครู หรือโรงเรียน กับผู้ปกครองมีถึงกันโดยตลอดเวลา

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ในกรณีที่ครูต้องการใช้แบบทดสอบ ควรใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 6.1 ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียน และมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ
- 6.2 เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของนักเรียน
- 6.3 แบบสอบต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร
- 6.4 นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลาย ๆ ด้าน มาผสมผสาน และแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

6.5 ควรมีคำตอบถูกต้องหลายคำตอบ และมีวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี

6.6 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

7. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน แฟ้มสะสมงาน หมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือหลาย ๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสินความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง

10.2 การใช้การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน

รูปแบบของการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน สามารถทำได้ในรูปแบบของการทำกิจกรรมในลักษณะภาระงาน (Task) และการถามคำถามผู้เรียนอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งไม่ใช่การทดสอบ อาจจัดในรูปแบบการพูดคุยกับผู้เรียน หรือการตัดสินใจบางอย่าง เพื่อสะท้อนข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง เมื่อสิ้นสุดบทเรียน ครูต้องประเมินว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนและประโยชน์ของการเรียน
2. ตรวจสอบความเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เรียน
3. อธิบายสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำและจำเป็นต้องทำ
4. แนะนำเกณฑ์การประเมินและตรวจสอบความเข้าใจ
5. ให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้เกณฑ์การประเมินเพื่อเข้าใจมาตรฐานและ

การใช้เกณฑ์

6. ให้คำแนะนำและการสนับสนุนการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลและให้คำพูดแนะนำ

7. ให้โอกาสผู้เรียนได้รับการประเมินจากผู้เรียนอื่น

8. ให้โอกาสผู้เรียนได้ประเมินตนเอง

9. ครูเป็นผู้นำในการประเมินผลงานของผู้เรียน

10. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

11. ให้โอกาสผู้เรียนได้พัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ

การประเมินผลเป็นการรวบรวมหลักฐานผลการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าถึงเกณฑ์ หรือระดับที่กำหนดในมาตรฐาน หรือตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และตัวชี้วัดเพื่อตัดสินว่า ผู้เรียนสำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนดหรือไม่ การประเมินผล การจัดหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะควรทำควบคู่กับการเรียนการสอน โดยวัดทั้งความรู้ทักษะ และการนำไปประยุกต์ใช้

ดังนั้น การวัดและประเมินผลสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ระดับชั้น ป.1 – 2 ไม่ประเมินผลตามตัวชี้วัด แต่เน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning : AfL) ที่ช่วยวินิจฉัยกระบวนการ วิธีการเรียนรู้ และให้ข้อมูล เพื่อปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และการทำงานของผู้เรียน โดยการประเมินจะให้ความสำคัญกับการประเมินแบบย่อย (Formative Assessment) อย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามดูความก้าวหน้า วินิจฉัย จุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้สอนไปด้วย ผู้เรียนเป็นผู้จัดทำบันทึกการเรียนรู้ของตนเอง ผู้สอนเป็นผู้จัดทำสมุดรายงานผลการเรียนรู้ (สมุดพกเดิม) โดยจัดทำเป็นรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนในการพัฒนาสมรรถนะ ด้านต่าง ๆ ผู้สอนทำการวิเคราะห์และบันทึกร่องรอยของการแสดงให้เห็นถึงการใช้สมรรถนะของ ผู้เรียนในเหตุการณ์ที่ถูกกำหนดขึ้น หรือเป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีการทดสอบระดับชาติ (National Test) จัดสอบ โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะทดสอบใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการอ่านออกเขียนได้ Literacy 2) ด้านคำนวณ Numeracy และ 3) ด้านเหตุผล Reasoning รวมถึงมีการประเมินสมรรถนะต่าง ๆ แบบสรุปรวม (Summative Assessment) เพื่อวัดและตัดสินกระบวนการเรียนรู้โดยอาจใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต รายการประเมิน (Checklist) การสาธิตและตั้งคำถาม แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and Paper Test and Essays) ซึ่งใช้ประเมินด้านความรู้ การสอบปากเปล่า การทำโครงงาน สถานการณ์จำลอง แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินผลโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) เป็นเครื่องมือ ในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้

การประเมินสมรรถนะมีหลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของสมรรถนะที่จะ ประเมิน โดยวิธีประเมินจะประกอบด้วยตัวบ่งชี้และเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ประเมิน 3 ด้าน คือ ความรู้ พฤติกรรมการทำงาน และทัศนคติ ทำให้ผลของการประเมินสามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงระดับสมรรถนะ

ของแต่ละบุคคลว่า มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานในระดับใด จะต้องผ่านการประเมินด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งต้องประเมินสมรรถนะเป็นเรื่อง ๆ ไป ไม่สามารถเฉลี่ยได้ว่าการมีระดับความสามารถในสมรรถนะเรื่องนี้มาก สามารถทดแทนสมรรถนะในเรื่องที่ขาดได้ ผลการประเมินสมรรถนะที่ชี้ให้เห็นการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลที่มีสมรรถนะที่แตกต่างกัน ดังที่

เทือน ทองแก้ว (2550) กล่าวว่า ระดับสมรรถนะ หมายถึง ระดับความรู้ทักษะ และคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบกำหนดเป็นสเกล (Scale) สมรรถนะแต่ละตัวจะกำหนดระดับความรู้ทักษะและคุณลักษณะแตกต่างกันตามปัจจัยกำหนดเป็นตัวชี้บ่งพฤติกรรม (Behavioral Indicator) ที่สะท้อนถึงความสามารถในแต่ละระดับ (Proficiency Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การจัดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับ คือ 1) ระดับเริ่มต้น (Beginner) 2) ระดับมีความรู้บ้าง (Novice) 3) ระดับมีความรู้ปานกลาง (Intermediate) 4) ระดับมีความรู้สูง (Advance) และ 5) ระดับเชี่ยวชาญ (Expert)

2. แบบไม่กำหนดเป็นสเกล เป็นสมรรถนะพฤติกรรมเชิงความรู้สึกหรือเจตคติที่ไม่ต้องใช้สเกล เช่น ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้กำหนดระดับขั้นของสมรรถนะดังนี้

1. ขั้นความรู้ (Knowledge) เป็นขั้นเริ่มต้น หรือเป็นขั้นพื้นฐาน (Basic Level)
2. ขั้นทักษะ (Skill) เป็นขั้นประสบการณ์ (Experience Level)
3. ขั้นเชี่ยวชาญ (Expert Level)

ฐิติพัฒน์ พิษุธาตพงศ์ (2549) กล่าวถึง ระดับของสมรรถนะว่า เป็นการกำหนดระดับทักษะความรู้ความสามารถของสมรรถนะ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังตารางที่ 12

ตาราง 12 ระดับความสามารถและคำบรรยายระดับความสามารถ

ระดับความสามารถ (Proficiency Level)	คำอธิบายระดับความสามารถ (Proficiency Description)
L1 Beginner	มีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานประจำวันตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถรวบรวมข้อมูลปัญหาอุปสรรค ที่พบในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสามารถให้คำแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้เกี่ยวข้องได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ระดับความสามารถ (Proficiency Level)	คำอธิบายระดับความสามารถ (Proficiency Description)
L2 well-trained	มีความรู้และทักษะ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม อธิบาย/สอน สาระงานของตนให้ผู้อื่นได้รวมทั้ง สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า/เบื้องต้นได้
L3 Experienced	มีความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่มีความซับซ้อน สามารถนำมาใช้ ปรับปรุง การปฏิบัติงานเพื่อสร้างเสริมผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น สามารถวางแผน ควบคุม ติดตามงาน และให้คำปรึกษาแนะนำกับ ผู้เกี่ยวข้องภายในองค์กรได้
L4 Advance	มีความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่มีความซับซ้อนสูง สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในงานเชิงวิชาการ วางแผน ให้คำปรึกษาแนะนำภายนอก องค์กรได้ อธิบายภาพรวมของหน่วยงานและสามารถกำหนด/ พัฒนารูปแบบวิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ รวบรวม/ ประยุกต์ใช้ กระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ รวมทั้งถ่ายทอดแผนงานเชิงกลยุทธ์ ภายในองค์กรได้
L5 Expert	มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญระดับสูง สามารถคิดในเชิงยุทธศาสตร์ นโยบายประเมิน คาดการณ์แนวโน้ม การคิดค้นสร้างนวัตกรรม ถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา/คณะกรรมการ ระดับองค์กรวิชาชีพทั้งภายในประเทศและ/หรือนานาชาติ

จากตาราง 12 แสดงระดับความสามารถและคำบรรยายระดับความสามารถ ตั้งแต่ขั้น L1 ซึ่งมีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐาน ถึง L5 มีความเชี่ยวชาญชำนาญระดับสูง

10.3 ลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ

1. การประเมินการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียน การสอนตามปกติ มีลักษณะเป็นการประเมินแบบ Formative Assessment ซึ่งมีการเก็บข้อมูล การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือตามปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน
2. ให้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance

assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึง การประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

3. การประเมินที่เป็นการตัดสินผลการเรียนรู้ จะมุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวม ของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ

4. ใช้วิธีการวัดจากพฤติกรรม/การกระทำ 2 การปฏิบัติ (Performance Test) ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์ การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดเกณฑ์ มีใช้องค์กลุ่ม และมีหลักฐาน การปฏิบัติ (Evidence) ใช้ตรวจสอบได้

5. ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น อาจเตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหวสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์ เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

6. ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตาม อัตราของตนเอง ด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน การประเมินจะเป็นไปตามลำดับ ขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวสู่ลำดับ ต่อไป

7. การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน ตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

สรุปได้ว่า การวัดสมรรถนะเป็นการช่วยให้เห็นถึงความสามารถที่เป็นองค์รวมของ ผู้เรียน โดยครูทำการทดสอบพฤติกรรมปฏิบัติ (Performance Assessment) ของผู้เรียนตาม เกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria) การวัดเน้นการประเมินองค์รวมของสมรรถนะด้วย เครื่องมือประเมินตามความเหมาะสม และประเมินเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะรับการประเมิน หากประเมินผ่าน ผู้เรียนจะสามารถก้าวสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นต่อไปได้ หากยังไม่ผ่าน ผู้เรียนจะ ได้รับการสอนซ่อมเสริมจนกระทั่งบรรลุผลและจะก้าวหน้าไปตามความสามารถและความถนัดของตน การวัดและการประเมินผลควรกำหนดระดับสมรรถนะ ซึ่งการกำหนดระดับจะบ่งชี้ ถึงระดับความรู้ความสามารถและเจตคติในการปฏิบัติงาน โดยระดับความสามารถของสมรรถนะ แต่ละระดับ จะแตกต่างกันตามลักษณะงานและความเหมาะสมที่แสดงถึงสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันตามลำดับ มีลักษณะการประเมินที่เป็นระบบสอดคล้องกับการจัดการ เรียนการสอนฐานสมรรถนะ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องนำเสนอจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน วิธีการ ให้คะแนนมีความยุติธรรม และผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน เพื่อให้ผลที่ได้จากการวัดและ ประเมินผลมีความถูกต้องและตรวจสอบได้ เพื่อสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ในปฏิบัติการการเรียนรู้ ผู้คนได้รับสาระความรู้ ได้พัฒนาทักษะ และนิสัยพฤติกรรมการทำงาน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ทั้งสามส่วนนี้กับสถานการณ์จริง การเรียนรู้และการประเมินผลบนฐาน การปฏิบัติแทนชุดยุทธวิธีสำหรับการได้รับและการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และนิสัยพฤติกรรม การทำงาน ผ่านการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ที่มีความหมายและการมีส่วนร่วมของนักเรียน การประเมินผลจึงควรให้ความสำคัญกับความสมดุลของทั้งสามส่วนนี้ การประเมินผลควรทำให้ผู้เรียน สนใจและเห็นความสำคัญ โดยทำเป็นรายการ (Assessment Lists) แสดงลำดับขั้นพัฒนาการ (Benchmarks) ของความรู้ ทักษะ และนิสัยพฤติกรรมการทำงานตามวัฏจักรของการเรียนรู้ (The Cycle of Learning) ซึ่งการประเมินสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารใช้การวัดผลและ ประเมินผลตามสภาพจริงและอิงการปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงต้องพัฒนาการให้คะแนนแบบรูบริก (Rubrics) กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ซึ่งระบุคุณภาพที่ต้องการให้ผู้เรียนกระทำ เพื่อที่จะประเมินผลงานได้ คะแนนในระดับต่าง ๆ

ความหมายของรูบริก

Andrade (1997) รูบริก คือ เครื่องมือในการให้คะแนน ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ที่ใช้พิจารณาชิ้นงานหรือการปฏิบัติ เช่น การประเมินงานเขียนจะพิจารณาวัตถุประสงค์ ประกอบรายละเอียด น้ำเสียงของการเขียน และกลวิธีการเขียน เป็นต้น อีกประการหนึ่ง คือ ระดับคุณภาพของเกณฑ์แต่ละด้าน ซึ่งมีตั้งแต่ระดับดีเยี่ยมจนถึงต้องปรับปรุง

รูบริกการให้คะแนน คือ แนวทางการให้คะแนนอย่างละเอียด ซึ่งพัฒนาขึ้น โดยผู้สอนหรือผู้ประเมิน เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลงานหรือกระบวนการที่เกิดจากความพยายามของผู้เรียน (Moskal, 2000)

รูบริกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ที่ใช้ประเมินการปฏิบัติ ซึ่งตรงกันข้ามกับแบบสำรวจรายการ (Checklists) โดยปกติจะเรียกว่าแนวทางการให้คะแนน (Scoring guides) ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ ใช้ในการประเมิน การปฏิบัติงานของผู้เรียน หรือประเมินผลผลิตซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติงาน (Mertler, 2001)

กิงกาญจน์ สิริสุขนธ์ (2550) ได้กล่าวสรุปว่า รูบริกเป็นเครื่องมือให้คะแนนชนิดหนึ่ง ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานหรือผลงานของผู้เรียน รูบริก ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เกณฑ์ที่ใช้ ประเมินการปฏิบัติหรือผลผลิตของผู้เรียน และระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนเกณฑ์จะบอกผู้สอน หรือผู้ประเมินว่าการปฏิบัติงานหรือผลงานนั้น ๆ จะต้องพิจารณาสิ่งใดบ้าง ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนจะบอกว่าการปฏิบัติหรือผลงานที่สมควรจะได้ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนนั้น ๆ ของเกณฑ์แต่ละตัวมีลักษณะอย่างไร รูบริกจึงเป็นเหมือนการกำหนดลักษณะเฉพาะ (Specification) ของการปฏิบัติหรือผลงานนั้น ๆ ในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ หรือทั้ง 2 ประการรวมกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการประเมิน

สมศักดิ์ ภูวิภาตาวรรณ (2544) กล่าวถึง ความสำคัญของการให้คะแนนรูบริก (Scoring rubric) และจุดประสงค์ของการสร้างรูบริก ไว้ดังนี้

ความสำคัญของการให้คะแนนรูบริก (Scoring rubric)

การประเมินศักยภาพของผู้เรียนโดยให้ลงมือปฏิบัตินั้นไม่มีคำเฉลยหรือคำตอบถูกที่แน่ชัดลงไป เหมือนแบบทดสอบเลือกตอบ การประเมินผลงานแต่ละชิ้นของผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินคุณภาพของงานอย่างเป็นปรนัย ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะทำได้ จึงได้สร้างเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกขึ้นมา ซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

1. เพื่อกำหนดแนวทางในการตัดสินใจอย่างยุติธรรม และปราศจากความลำเอียงรูบริกมีความชัดเจนในเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้ประเมินหลาย ๆ คน สามารถใช้รูบริกเดียวกันประเมินชิ้นงานของผู้เรียนชิ้นเดียวกันแล้วให้คะแนนได้ตรงกัน ระดับของความสอดคล้องในการให้คะแนนของผู้ประเมินที่ประเมินอย่างเป็นอิสระจากกันจะเรียกว่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของการประเมิน
2. เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ได้กับทั้งสอนและประเมิน สามารถใช้รูบริกเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานของนักเรียนได้ และช่วยให้ครูสามารถตั้งความคาดหวังกับการปฏิบัติงานของนักเรียนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสามารถให้นักเรียนเห็นได้อย่างชัดเจนว่าทำอะไรจึงจะปฏิบัติงานได้ตามความคาดหวังที่ได้ตั้งไว้
3. เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นผู้ที่สามารถตัดสินคุณภาพชิ้นงานอย่างมีเหตุผลทั้งงานของตนเองและผู้อื่น นักเรียนจะรู้ข้อผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น การทำเช่นนี้บ่อย ๆ ช่วยให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในงานของตนเองได้มากยิ่งขึ้น
4. เป็นเครื่องมือที่ช่วยลดจำนวนเวลาที่ครูใช้ในการประเมินผลงานของนักเรียนลงได้ เพราะโดยปกติผู้สอนมักประเมินผลงานของนักเรียนทีละชิ้น แต่ถ้าใช้รูบริกในการประเมินงานแล้วนักเรียนสามารถประเมินงานของตนเองและของเพื่อน ๆ ได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับจุดเด่น และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขในชิ้นงานของตนเองได้ดีอีกด้วย
5. รูบริกมีลักษณะยืดหยุ่นที่สามารถทำให้ครูสอนนักเรียนที่มีความหลากหลายแตกต่างกันไปได้อย่างดี
6. รูบริกใช้ได้ง่ายและอธิบายได้ง่ายเช่นกัน การใช้จะช่วยให้นักเรียนทราบว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไร และเมื่อมีการประชุมผู้ปกครอง ครูอาจใช้รูบริกอธิบายผู้ปกครองให้เข้าใจง่าย โดยผู้ปกครองจะทราบได้ว่าบุตรหลานของตนจะต้องทำอะไรบ้างจึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน

จุดประสงค์ของการสร้างรูบรีค

1. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process) เช่น ประเมินการเรียนรู้เป็นทีม ประเมินการนำเสนอปากเปล่า การอภิปราย การสาธิต
2. เพื่อประเมินผลผลิต (Product) เช่น ประเมินแฟ้มสะสมผลงาน รายงานการวิจัยนิทรรศการ งานศิลปะ เป็นต้น
3. เพื่อประเมินการปฏิบัติ (Performance) เช่น ประเมินการนำเสนอ ปากเปล่า การอภิปราย สาธิต เป็นต้น

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ประเด็นที่จะประเมิน (Criteria) คือ สิ่งที่สะท้อนผลการเรียนรู้หลัก ๆ หรือมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายของแต่ละหน่วย/ภาระงาน
2. ระดับความสามารถ (Performance levels) ส่วนใหญ่จะกำหนดเป็น เลขคี่มากกว่าเลขคู่ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการให้คะแนนที่ตกอยู่ตรงกลาง ทำให้จำแนกความสามารถได้ยาก และแต่ละระดับ อาจกำหนดเป็นตัวเลขหรือค่าแสดงคุณภาพต่าง ๆ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ ยังต้องปรับปรุง เป็นต้น

3. คำอธิบายคุณภาพของแต่ละระดับความสามารถ (Quality descriptors) บอกว่าคุณภาพความสามารถแต่ละระดับที่คาดหวังนั้นเป็นอย่างไร คำอธิบายเหล่านี้จะต้องมีความชัดเจนในการใช้ภาษาที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย และเห็นความแตกต่างระหว่างระดับความชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (Scoring rubrics) มี 3 ชนิด คือ (Nitko, 1996)

1. การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic rubrics) เป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่ได้แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการให้คะแนน คือ จะประเมินในภาพรวมผลงานหรือกระบวนการนั้น ซึ่งการให้คะแนนแบบภาพรวมใช้ได้ง่ายและใช้เพียงไม่กี่ครั้ง ต่อผู้เรียน 1 คน จะเป็นการประเมินในภาพรวมของคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน ส่วนการให้คะแนนแบบนี้จะมีประโยชน์เมื่อสนใจจะวินิจฉัยหรือช่วยเหลือผู้เรียนว่ามีความรู้ ความเข้าใจในแต่ละส่วนหรือแต่ละคุณลักษณะของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. การกำหนดเกณฑ์ โดยจำแนกสิ่งที่จะประเมินออกเป็นประเด็นย่อย (Analytic rubrics) คือ แนวทางการให้คะแนนโดยพิจารณาจากแต่ละส่วนของงาน ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนน โดยมีคำนิยามหรือคำอธิบายลักษณะของงานส่วนนั้น ๆ ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน

3. การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวมแล้วแยกประเด็นย่อย (Annotated holistic rubrics) ผู้ประเมินจะประเมินแบบภาพรวม (Holistic rubrics) ก่อนแล้วจึงประเมินแยกส่วนอีก บางคุณลักษณะที่เด่น ๆ เพื่อใช้เป็นผลสะท้อนในบางคุณลักษณะของผู้เรียน

ซึ่งแบบประเมินโดยภาพรวมแล้วแยกประเด็นย่อย จะรวมข้อจำกัดของการประเมินภาพรวม และการประเมินเป็นประเด็นย่อยไว้ด้วยกัน เริ่มด้วยการประเมินในภาพรวมของการปฏิบัติงานด้วยภาพรวม แล้วผู้ประเมินเลือกประเมินอีกเพียงบางคุณลักษณะของงาน ซึ่งการประเมินเพียงบางคุณลักษณะนี้จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงคะแนนที่ประเมินแบบแยกส่วน การประเมินสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และกลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบประเมินเกณฑ์การให้คะแนนรูบริค แบบจำแนกสิ่งที่จะประเมินออกเป็นประเด็นย่อย (Analytic rubrics) เนื่องจากมีความเหมาะสม คือ พิจารณาจากแต่ละส่วนของการปฏิบัติหรือระดับคะแนนแบบแยกส่วน เพื่อประเมินความสามารถที่ละด้านของความสามารถทำให้ทราบระดับความสามารถในแต่ละส่วนและส่วนที่ต้องปรับปรุงต่อไป

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วิไล ตันเสียงสม (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอนด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอนด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 27 คน โรงเรียนวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 4 สัปดาห์ ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง แบบแผนการทดลอง คือ One Group Pretest– Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษและ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอนด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการฟังสูงกว่าก่อนเรียน 2) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอน

ด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านสูงกว่าก่อนเรียน 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อวิธี การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่าจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาจากการฝึกภาษาสามารถฟังอ่านและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นัจรีรณ สิมมารณ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการความสามารถในการวิเคราะห์ และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยบูรณาการการประเมินตามสภาพจริง การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ ความสามารถในการวิเคราะห์ และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน 2) พัฒนาโปรแกรม และ 3) ทดลองโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ แบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ และความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนอยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ ส่วนจิตวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับดี สาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนา ได้แก่ การขาดความตั้งใจในการเรียนรู้ ขาดทักษะพื้นฐานในการใช้อุปกรณ์ การขาดการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ไม่เน้นกระบวนการทดลอง เครื่องมือวัดผลโดยส่วนใหญ่ยังเป็นข้อสอบ และการขาดแคลนอุปกรณ์และสารเคมี ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้

2. โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นโปรแกรมที่มุ่งพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ ความสามารถในการวิเคราะห์ และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน โดยเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการทดลองที่อาศัยเนื้อหาและสื่อที่ใกล้ตัวนักเรียน การจัดการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมจะบูรณาการการประเมินตามสภาพจริงเข้ากับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เกิดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติและมีบทบาทสำคัญในการประเมินผลเพื่อพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย ขั้นประเมินตนเองและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ขั้นวางแผน ปฏิบัติตามแผนและตรวจสอบ ขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์และต่อยอดประสบการณ์ ขั้นนำเสนออภิปราย ชักถาม ขั้นสรุปและประเมินตนเอง และขั้นสร้างชิ้นงาน

3. ผลการทดลองโปรแกรม พบว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขั้นบูรณาการ ความสามารถในการวิเคราะห์ และจิตวิทยาศาสตร์ หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วม โปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ชาติชาย คงเพชรดิษฐ์ ธีระวัฒน์ จันทิก และพิทักษ์ รุ่งศรี (2559) ศึกษาการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างทักษะการสื่อสารเพื่อการเจรจาเชิงผลได้ของพนักงานบริหารงานลูกค้าในบริษัท ตัวแทนโฆษณา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร เพื่อการเจรจาเชิงผลได้ของพนักงานบริหารงานลูกค้าในบริษัทตัวแทนโฆษณา โดยผู้วิจัยบูรณาการ การวิจัยเอกสารและการสังเคราะห์ร่วมกับการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบการวิเคราะห์ บทสนทนา 2) การใช้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะการสื่อสารเพื่อการเจรจาเชิงผลได้ของพนักงาน บริหารงานลูกค้าในบริษัทตัวแทนโฆษณา โดยผู้วิจัยจัดทำร่างรายละเอียดของโปรแกรมและชุดคู่มือ ประกอบโปรแกรมฯ ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมดังกล่าวมีกระบวนการเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร 4กระบวนการ ได้แก่ 1) การเตรียมการความรู้และประเมินความรู้ก่อนการทดลอง 2) การปรับ องค์ความรู้เบื้องต้นให้เท่าเทียมกันด้วยการฝึกอบรม 3) การฝึกฝนและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ประโยชน์ด้วยการอภิปรายและการจำลองประสบการณ์จริง 4) การประเมินความรู้และทักษะ หลังการทดลอง

สุทัศน์ สังคะพันธ์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการปฏิบัติและความต้องการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสาร ในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ดังนี้ 3.1) ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 3.2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของ นักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบ 3.3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและ การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนที่เรียน ตามรูปแบบปกติ กลุ่มทดลองใช้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในเขตอำเภอท่าตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน วัดบ้านน้ำคำ นักเรียน จำนวน 30 คน ใช้จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และโรงเรียนบ้านท่าศิลา นักเรียน จำนวน 30 คน ใช้จัดการเรียนรู้แบบปกติรวมนักเรียน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบทดสอบความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนและการใช้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ 5) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 6) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 7) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 24 แผน รวมเวลา 24 ชั่วโมง และ 8) แบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 5 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test (Dependent Samples) และ t-test (Independent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาศาภาพการปฏิบัติและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า สภาพการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูผู้สอนยังไม่ได้เน้นให้ความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ และสามารถสื่อสารผ่าน การฟังและการพูดในสถานการณ์จริงเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่มีจัดการเรียนรู้ในบริบทการฝึกปฏิบัติเสริมสร้างการฟังและการพูดในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังและการพูดที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้สนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการสร้างความรู้ 2) ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ 3) ทฤษฎีแรงจูงใจ 4) แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและ 5) แนวคิดการเรียนรู้เน้นภาระงานเป็นฐาน โดยนำมาสังเคราะห์ประกอบการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และมีองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) หลักการตอบสนอง 5) ระบบสนับสนุนและ 6) การวัดและประเมินผล และรูปแบบมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกระตุ้นความสนใจ 2) การแนะนำเนื้อหา 3) การฝึกปฏิบัติ 4) การนำเสนอผลการปฏิบัติและ 5) การสรุปและประเมิน และมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก รวมทั้งปรากฏผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ของการวิเคราะห์จากคะแนนประเมินทักษะการฟังและการพูดของนักเรียนเท่ากับ 74.27/71.84

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนไปใช้ พบว่า 1) ความสามารถในการฟังของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 43.83, 56.33, 64.84 และ 72.83 และผลการทดสอบความสามารถด้านทักษะการพูดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 51.31, 61.90, 68.85 และ 77.66 ตามลำดับ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีคะแนนการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .013) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีทักษะการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลฉัตร กล่อมอิม (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาจีน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 5/6 โรงเรียนนครขอนแก่น ตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 43 คน รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) โดยศึกษาจากกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวและวัดผลก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest - Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในวัตรกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน จำนวน 8 แผน (8 คาบ) และแบบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาจีน จำนวน 1 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ร้อยละ คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 43 คน หลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เน้นภาระงานนักเรียนมีคะแนนความสามารถทางการพูดสูงขึ้นจากการวัดก่อนเรียน โดยการวัดหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 15.22 และการวัดก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.37 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 43 คนมีผลคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้นมากกว่าการทดสอบก่อนเรียน

ศรัชัย มุ่งไธสง และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนบนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนภาษาไทย ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) พบว่า นักเรียนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเขียนไม่ได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.24 และปัญหาด้านการอ่านไม่ออกรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 28.00

ชนธิ์ ชำนาญกิจ (2560) ได้ศึกษาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 30 คน เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษาที่พัฒนาขึ้น 2) กรอบมาตรฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น 3) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย 5) แบบประเมินสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทย 6) แบบวัดเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม 7) แบบติดตามผลหลังการฝึกอบรม และ 8) แบบวัดความพึงพอใจของสถานประกอบการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนการฝึกอบรมแตกต่างกับหลังฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม 3) ผลการประเมินสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักศึกษามีเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมหลังได้รับการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก 5) นักศึกษานำความรู้และสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยไปใช้ในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก และ 6) สถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

เรณิพัศ ภาษกรณ์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคลสำหรับนิสิตนักศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคลสำหรับนิสิตนักศึกษา 2) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคลสำหรับนิสิตนักศึกษา และ 3) นำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้โปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจำนวน 1,101 คน ใช้วิธีการคัดเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 30 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนนิสิตนักศึกษาจำนวน 20 คนในการสนทนาข้อมูลใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (%) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ค่า t-test และ p-value ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคลสำหรับนิสิตนักศึกษา ด้านแรงจูงใจ ความรู้ และทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. โปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนฯ ประกอบด้วย 8 กระบวนการ ได้แก่ 1) การกำหนดพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโปรแกรม 2) การวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนและกลุ่มผู้รับบริการ 3) การพิจารณาผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากการพัฒนาโปรแกรม 4) การกำหนดแหล่งทรัพยากรและการสนับสนุน 5) การออกแบบแผนการเรียนรู้ 6 โปรแกรมของการปฏิบัติงาน 7) ความน่าเชื่อถือของการใช้ทรัพยากร 8) การสื่อสารคุณค่าของโปรแกรม และ 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1 หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) คุณสมบัติของผู้เรียน 5) คุณสมบัติของผู้สอน 8 วิธีการเรียนรู้ 1 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ : เทคนิคการเรียนรู้ 9) สื่อการเรียนรู้ 10) การประเมินผลการเรียนรู้ 11) บรรยายาการศึกษาเรียนรู้ 12) ผลลัพธ์การเรียนรู้ และผลการใช้โปรแกรมฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนเฉลี่ยด้านแรงจูงใจ ความรู้ และทักษะ สูงกว่า ก่อนการทดลองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. แนวทางการประยุกต์ใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วย คุณสมบัติผู้สอน การจัดการและบริหารโปรแกรมและส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประยุกต์ใช้โปรแกรมฯ ได้แก่ ผู้เรียน ทีมงาน และบริบทของวัฒนธรรม

สิริภัทร โสติยาภักย์ (2561) ได้ศึกษาผลการสอนอย่างมีแบบแผนต่อสมรรถนะการสื่อสารของนักศึกษาพยาบาล การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังเรียน มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะการสื่อสารของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้รูปแบบการสอนอย่างมีแบบแผนในรายวิชาการสื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาพยาบาลปี 1 ที่เรียนวิชาการสื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาลในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2558 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา จำนวน 86 คน ใช้แบบวัดสมรรถนะการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของสเปนเซอร์และสเปนเซอร์ Spencer และ Spencer (1993) ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าเท่ากับ 0.78 รูปแบบการสอนประกอบด้วยกิจกรรม การบรรยาย อภิปราย ระดมสมองวิเคราะห์ และสะท้อนคิด ที่มุ่งส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสาร จำนวน 7 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รูปแบบการสอนดังกล่าวผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะการสื่อสารของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเรียนวิชาการสื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์คะแนนแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารโดยรวม ในระยะก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และภายหลังเรียนมีค่า

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ซึ่งอยู่ในระดับสูงการทดสอบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะการสื่อสารของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสมรรถนะการสื่อสารก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ควรมีการจัดการสอนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการสื่อสารเพิ่มขึ้นโดยจัดให้มีกิจกรรมครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง ด้านความรู้ และด้านทักษะ นอกจากนี้ควรนำแนวคิดเรื่องสมรรถนะการสื่อสารไปศึกษาในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ผู้ซึ่งผ่านประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลมาแล้ว

สุวรินทร์ ถิ่นทวี. (2562) ได้ศึกษาการเพิ่มเขาวนปัญญาด้านภาษาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยโปรแกรมฝึกความสามารถด้านการใช้ภาษา: การศึกษาเชิงคลื่นไฟฟ้าสมอง โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกความสามารถด้านการใช้ภาษา สร้างแบบวัดเขาวนปัญญาด้านภาษาศาสตร์ ศึกษาผลของโปรแกรมฝึกความสามารถด้านการใช้ภาษา โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคลื่นไฟฟ้าสมอง จากการทำแบบวัดเขาวนปัญญาด้านภาษาศาสตร์ ก่อนกับหลังฝึก ด้วยโปรแกรมฝึกความสามารถด้านการใช้ภาษาและทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและเขาวนปัญญาทั่วไปที่มีผลต่อคลื่นไฟฟ้าสมอง หลังฝึกด้วยโปรแกรมฝึกความสามารถด้านการใช้ภาษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 81 คนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มละ 19-21 คน) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ 2x2 Factorial pretest and post-test Design (Between subjects) กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมการทดสอบผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ด้วยแบบวัดเขาวนปัญญาด้านภาษาศาสตร์และวัดคลื่นไฟฟ้าสมอง (EEG) สถิติที่ใช้ได้แก่ การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง และค่าขนาดอิทธิพล

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมฝึกความสามารถด้านการใช้ภาษาที่พัฒนาขึ้นสามารถเพิ่มเขาวนปัญญาด้านภาษาศาสตร์ได้จริง ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยพลังงานสัมบูรณ์ของคลื่นไฟฟ้าสมองหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึกเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศหลังฝึกเพศชายมีคลื่นไฟฟ้าสมองสูงกว่าเพศหญิง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเขาวนปัญญาทั่วไปหลังฝึกกลุ่มที่มีเขาวนปัญญาทั่วไปต่ำ มีคลื่นไฟฟ้าสมองสูงกว่ากลุ่มที่มีเขาวนปัญญาทั่วไปสูงมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเขาวนปัญญาทั่วไปต่อคลื่นไฟฟ้าสมองช่วงความถี่ Gamma ที่ตำแหน่ง F3

วราพรรณ จิตรัมย์ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ

หลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียน
ด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้
เทคนิค CLT กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านหนองไม้งาม 1 ตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด สำนักเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียน
เป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมฝึกทักษะ จำนวน 8 ชุด
2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความยาวตั้งแต่
.39-.71 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21-.57 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และ 4) แบบประเมิน
ความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบสมมติฐานใช้ Dependent Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูด
ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT มีประสิทธิภาพเท่ากับ
77.34/76.32 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม
ฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค
CLT พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 3. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและ
การพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT มีค่าเท่ากับ
0.5824 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการเรียนรู้อย่างน้อยเท่ากับ 0.5824 หรือคิดเป็นร้อยละ
58.24 4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะ
การฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT
มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ณัฐพร พรหมวัง (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ
โดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ ที่ส่งผลต่อ
ความสามารถในการฟัง-พูด เจตคติ และความมั่นใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based
Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการ
ฟัง-พูดภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เปรียบเทียบเจตคติระหว่างก่อนเรียนและ

หลังเรียน 4) เปรียบเทียบความมั่นใจในตนเองระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 5) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถในการฟัง-พูด เจตคติ และความมั่นใจในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/7 ของโรงเรียนเชิงชุมราษฎร์นุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นห้องและสุ่มตัวอย่างประชากรเนื่องจากแต่ละห้องมีบริบทใกล้เคียงกัน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ ชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดอังกฤษ แบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ แบบวัดเจตคติ แบบวัดความมั่นใจในตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล ค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test (Dependent Samples), ANOVA, ANCOVA, MANCOVA

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.72 มีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรเท่ากับ 0.08 2) ชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งผลให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ เจตคติและความมั่นใจในตนเองของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) หลังได้เรียนด้วยชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีรนนท์ ศรีวิทัศน์ (2563) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิดีโอบนยูทูป ร่วมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้วิดีโอบนยูทูปร่วมกับแนวคิดการสอน

ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิธีโอบนุญพร้อมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 378 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 43 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการประยุกต์ใช้วิธีโอบนุญพร้อมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร แบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษ แบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังจากการทดลอง สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะการฟังและพูด ภาษาอังกฤษ หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิธีโอบนุญพร้อมกับแนวคิดการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิธีโอบนุญพร้อมกับ แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ มีความคิดเห็นต่อ การจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ($= 4.21$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ วิธีโอบนุญพร้อมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถพัฒนาทักษะการฟังและพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย และมีความมั่นใจในการใช้ ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง

ธนากร ทองประยูร (2563) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ภาษา เพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรจน์ว่า ความสำคัญของการเข้าใจถึงวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างและการสื่อสารระหว่าง วัฒนธรรมได้ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวอย่างทั่วถึงในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากการเติบโตของความเป็น นานาชาติจากการขยายความร่วมมือในระดับนานาชาติ รวมถึงการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของ ประชากรโลก อันส่งผลให้การเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเป็นสมรรถนะ ที่มีความจำเป็นขึ้นมาทันที โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้คำว่าสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการ สื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เนื่องจากในปัจจุบันมีหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจำนวนจำกัด การทราบถึงองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดสมรรถนะ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียนจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้สร้างหลักสูตรว่า ผู้เรียนมี วิธีการเรียนเพื่อพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวได้อย่างไร การศึกษาวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา องค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ศึกษาวิธีการเรียนรู้ภาษาเพื่อการ สื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียนรวมถึงศึกษาการรับรู้ของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมเพื่อพัฒนา สมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม อีกทั้งยังเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา

สมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติ การศึกษาวิจัยเริ่มจากการศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจากการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เลือกกุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะจง เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ ที่ลงทะเบียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 24 คน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก 3 ประการ คือ ระดับสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษระดับความรู้ระหว่างวัฒนธรรม และประสบการณ์ระหว่างวัฒนธรรม เพื่อศึกษาสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการรับรู้ของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งมีกระบวนการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้วิธีการสังเกตการสอนในห้องเรียน การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์ผ่านการระลึกข้อมูลย้อนหลัง และการบันทึกการเขียน นอกจากนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการวิเคราะห์แบบอุปนัย เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก และ 21 ตัวชี้วัด กล่าวคือ องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ระหว่างวัฒนธรรม ประกอบด้วยตัวชี้วัด จำนวน 6 ตัว องค์ประกอบที่ 2 เจตคติระหว่างวัฒนธรรม ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 3 ตัว องค์ประกอบที่ 3 ทักษะระหว่างวัฒนธรรม ประกอบด้วยตัวชี้วัด จำนวน 10 ตัว และองค์ประกอบที่ 4 ความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยตัวชี้วัด จำนวน 2 ตัว นิสิตที่มีระดับสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษและระดับความรู้ระหว่างวัฒนธรรมสูงกว่ามีสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมดีกว่า นอกจากนี้ ความสนใจในการสื่อสารและแรงจูงใจมีส่วนช่วยผลักดันให้นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ทั้งนี้ นิสิตส่วนใหญ่มีการรับรู้ที่ต่อกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม งานวิจัยนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยไว้อย่างชัดเจน

มัญชลี เปี่ยมดี (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครู เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว 331 คน ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3 โรงเรียน การสัมภาษณ์กลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม และระยะที่ 4 การนำโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ กับครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว 6 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ โปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย หลักการและเป้าหมายของโปรแกรม จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เนื้อหาของโปรแกรม กิจกรรมการพัฒนา และการประเมินผลโปรแกรม แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม ระยะที่ 2 การอบรม ระยะที่ 3 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระยะที่ 4 การประเมินผล ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรม 86 ชั่วโมง ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และผลการนำโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ พบว่า ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

วัชรญา วงษ์สุวรรณ (2563) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานในการพัฒนาทักษะการเขียนแสดงความคิดเห็นวิชาภาษาไทย ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นก่อนเรียนและหลังเรียน และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามชุกรัตนโกสินทราม อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี ซึ่งได้มาจากการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 40 คน ที่มีผลการสอบโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Program for International Student Assessment หรือ PISA) อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเขียนแสดงความคิดเห็นหลังเรียน
ในนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของ
นักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงานเพื่อพัฒนาทักษะ
การเขียนภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.92) สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้
ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงานเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย สามารถ
พัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ และนักเรียนมีความ
พึงพอใจในการจัดกิจกรรม สมควรที่จะนำไปจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนต่อไป

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง และคณะ (2564) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครู
ภาษาไทย พบว่า มีหลายปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทย ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร
โดยผู้เขียนจะเสนอสภาพจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1) สภาพปัญหาจากครูผู้สอน พบว่า เกิดปัญหา
หลายอย่างในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยอันเกิดจากตัวครูผู้สอน ได้แก่ การวิเคราะห์
หลักสูตรและตัวชี้วัด ขาดความรัก ความตระหนักในการจัดกิจกรรม ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของ
แก่นภาษาไทย กลวิธีการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย สื่อและนวัตกรรมที่
นำมาใช้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ครูขาดการศึกษา ค้นคว้า อบรม สัมมนาเพิ่มเติม และภารกิจ
นอกเหนือจากงานสอน 2) สภาพปัญหาจากผู้เรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาด้านต่าง ๆ
ดังนี้ สภาพร่างกาย สภาพสติปัญญา สภาพจิตใจ สภาพสังคม สภาพอารมณ์ ทศนคติของผู้เรียน
3) สภาพปัญหาจากผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารยังมีปัญหาในการบริหารจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ
ดังนี้ ขาดวิสัยทัศน์ด้านภาษาไทย ไม่ให้ความสำคัญของภาษาไทยเท่าที่ควร คัดเลือกครูผู้สอน
โดยไม่คำนึงถึงความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมและจัดตารางสอนไม่สอดคล้องกับ
บริบทของวิชาภาษาไทย 4) สภาพปัญหาจากหลักสูตร พบว่า หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
มีปัญหาดังนี้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความสอดคล้องของหลักสูตรกับวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู
หลักสูตรไม่ตอบสนองผู้เรียนทุกระดับ เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีมากแต่เวลาจัดกิจกรรมมีน้อย
หนังสือเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของหลักสูตรไม่ทั่วถึง การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
ในลักษณะกว้างเกินไป 5) สภาพปัญหาจากหนังสือเรียน พบว่าสภาพปัญหาของหนังสือเรียน
ในปัจจุบันมีปัญหาดังนี้ ความยากง่ายเนื้อหาในหนังสือเรียน ความสอดคล้องเนื้อหากับชีวิตประจำวัน
ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ความล้าสมัยของเนื้อหาบางเรื่อง และความน่าสนใจของหนังสือเรียน
6) สภาพปัญหาจากผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อม พบว่าเกิดจากปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ ความเอาใจใส่ของ
ผู้ปกครอง และผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพออย่างไรก็ตามแม้จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ข้างต้น แต่ทั้งนี้
หากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ครู
และนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอน ผู้เปรียบเสมือนหัวใจหลักในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ก็จะทำให้การเรียนการสอนภาษาไทย

เป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยาก นักเรียนมีความสุขกับการเรียน สุดท้ายก็จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกกับการเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

กาญจนา ตันโพธิ์ และนันทพร ศรีจิตติ (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มศว. 111 โดยได้ออกแบบ “กิจกรรมบูรณาการความรู้ทักษะภาษาไทยเพื่อสื่อสาร” มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมปฏิบัติงาน (Pre-task) เป็นขั้นการเริ่มต้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะชี้แจงวัตถุประสงค์ กระบวนการสร้างผลงาน ความสำคัญ ประโยชน์ที่จะได้จากกิจกรรมและเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน จากนั้นผู้สอนแจ้งหัวข้อและขอบเขตของเนื้อหาการสร้างผลงานในประเด็น “ภาษาไทยและวัฒนธรรมความเป็นไทย” สุดท้ายผู้สอนสอบถามความเข้าใจของผู้เรียนและให้กำลังใจผู้เรียนในการเริ่มต้นทำกิจกรรม
2. ขั้นระหว่างปฏิบัติงาน (During-task) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 2.1 ขั้นปฏิบัติงานที่ต้องมีการแก้ปัญหา การร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ส่วนตัว การสร้างสรรค์ 2.2 ขั้นวางแผนปฏิบัติงาน และ 2.3 ขั้นรายงาน และ 3. ขั้นหลังปฏิบัติงาน (Post-task) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 3.1 ขั้นวิเคราะห์ภาษา 3.2 ขั้นฝึกใช้ภาษา และ 3.3 ขั้นติดตามผล

วสันต์ วรรณรัตน์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความหลากหลายในชั้นเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลจังหวัดเชียงรายกลุ่มเป้าหมายคือครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจำนวน 66 คนและครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบบันทึกการสังเกต และ 3) แบบสัมภาษณ์การจัดการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เครื่องมือประกอบด้วย 1) โปรแกรมฯ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 ทดลองใช้และปรับปรุงโปรแกรมฯ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมฯ 2) แผนการสอน 3) แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย และ 4) แบบทดสอบย่อยการอ่านและเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา วิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละความก้าวหน้า ค่าประสิทธิภาพของโปรแกรม (E_1/E_2) ค่าดัชนีประสิทธิผล ($E.I.$) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. ภาพรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติตามหลักการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลอยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติตามหลักการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลอยู่ในระดับน้อย ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลของครูไม่หลากหลาย วิธีการสอนของครูยังไม่สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสดบสนองต่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และวิธีการสอนยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ความต้องการของครูผู้สอน คือ แนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความหลากหลายในชั้นเรียน 2. โปรแกรมฯ ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ 2) ลักษณะผู้เรียน 3) คุณสมบัติผู้สอน 4) กระบวนการเรียนการสอนหลัก 5) เนื้อหาสาระ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อวัสดุอุปกรณ์ 8) การวัดผลและประเมินผล 9) สภาพแวดล้อม 3. โปรแกรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมเท่ากับ 0.78 และมีค่าประสิทธิภาพ 80.25/81.25 4. นักเรียนทุกคนมีค่าร้อยละความก้าวหน้ามากกว่าร้อยละ 25 แสดงว่ามีความสามารถในการอ่านและเขียนคำศัพท์ภาษาไทยสูงขึ้น

อรทัย ชวนนิยมตระกูล และคณะ (2564) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และแบบสอบถามนักเรียน การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรคำนึงถึงความแตกต่างหลายในสภาพจริง ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพและความสามารถในการสอนของครูผู้สอน 2) ความสามารถในการเรียนรู้ ความสนใจ และพื้นฐานความพร้อมทางด้านภาษาของนักเรียนแต่ละคน และ 3) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การดูแลสนับสนุนจากครอบครัวของนักเรียน สิ่งแวดล้อมและสื่อการสอนเทคโนโลยี ดังนั้น การวางแผนออกแบบการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อชั้นเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายในสภาพจริง ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และพัฒนาทักษะทางด้านภาษาไทยของนักเรียนแต่ละได้อย่างเต็มศักยภาพ

นันทวัน วิรุณภักดี, วิเชียร อ่างโรตติสกุล และอังคณา อ่อนธานี (2564) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริม

ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 75/75 2) ทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรม โดยดำเนินใช้ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) 2 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านหนองตะเคียน อำเภอนาหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 9 คน โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประสิทธิภาพบทเรียน (E_1/E_2) เท่ากับ 75.11/77.78 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ หลังเรียน ($\bar{X} = 37.89$, S.D. = 4.40) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 33.11$, S.D. = 3.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 8.35$, sig = .00)

วีรลักษณ์ คำลา, ประเวศ เวชชะ และสุชาติ ลีตระกูล (2564) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนศิริวิไลพิทยาสถิตที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้แบบประเมินความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทย 2) เหตุและปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และ 3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การประชุม AIC ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนศิริวิไลพิทยาสถิต ผลการวิจัยมีดังนี้

สภาพการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 89.29 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 48.89 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 61.54 เหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้พบว่า นักเรียนเป็นชนเผ่าใช้ภาษาเผ่าในการสื่อสาร ขาดการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูผู้สอนขาดทักษะการบริหารจัดการห้องเรียน ครูไม่มีประสบการณ์ในการทำงานฝ่ายและขาดงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงาน ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาการเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ของโรงเรียนศิริไพลพิทยาศาสตร์ที่ 1 พัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้ สื่อความหมายได้ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาครูและให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริหารงาน 4 ฝ่ายให้เป็นระบบระเบียบและให้เกิดวัฒนธรรมองค์กร

ประวิทย์ รักษาแสง (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องการรู้เรื่องการอ่าน ตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) 2) พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่าน ตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบประเมินการใช้โปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) พบว่า 1.1) ปัญหาเกิดจากนักเรียนขาดกระบวนการคิดจากเรื่องที่อ่าน ขาดทักษะกระบวนการอ่านจับใจความ มีปัญหาด้านความเข้าใจในใจความสำคัญ ขาดทักษะการตีความเนื้อเรื่อง ขาดกระบวนการอ่านเพื่อการสื่อสาร มีปัญหาด้านทักษะที่จะวิเคราะห์เนื้อเรื่อง การให้ข้อโต้แย้งจากมุมมองของตนเองยังไม่มีเหตุผล 1.2) สาเหตุเกิดจากขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดกระบวนการคิดจากเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถอ่านจับใจความได้ ขาดความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญ ไม่สามารถการตีความเนื้อเรื่องเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ขาดทักษะที่จะวิเคราะห์เนื้อเรื่อง นักเรียนให้การโต้แย้งโดยใช้มุมมองของตนเองไม่นำเนื้อความมาใช้ในการโต้แย้งเหตุผล 1.3) แนวทางแก้ไขข้อบกพร่องแยกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านนักเรียน เพิ่มการฝึกอ่านบทความในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น มีการนำข้อสอบมาให้ นักเรียนฝึกทดสอบเป็นประจำ 2. ด้านครู จัดกิจกรรมแบบ SQ4R, CIRC, KWL – Plus, MAI แทรกตัวอย่างบทความให้นักเรียนได้มีการฝึกเป็นประจำ กำหนดนักเรียนให้อ่านบทความจำนวน 2 เรื่อง ต่อสัปดาห์

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่าน ตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) พบว่า โปรแกรมส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่าน ตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ประกอบด้วย 20 หน่วย รวมการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ ในหน่วยที่ 1 และ 20 ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การวัดและประเมินผล ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก

ปารวี งามอนันต์ (2565) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่ง (ไกรสรพงษ์สงเคราะห์) จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว และทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 แผน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิญา แจ่มเจริญ และวาสนา กิรติจำเริญ (2565) ได้ศึกษาทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา จำนวน 184 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน มีค่าความเหมาะสมเท่ากับ 4.92 แบบวัดทักษะการอ่าน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 แบบวัดทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษา พบว่า 1) ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชนกนันท์ เกตุดี (2565) ได้ศึกษากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการศึกษาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดยาง (มีมานะวิทยา) อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 21 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพกิจกรรม (E_1/E_2) เท่ากับ 75.46/77.05 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พัชชา กรรัมย์ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะ การฟัง-พูดวิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 4) เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่มีต่อชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 37 คน โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 2) ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 8 เล่ม 3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะ การฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P จำนวน 8 แผน และ 4) แบบวัดเจตคติวิชาภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.85/87.37 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ก่อนและหลังเรียนวิชา ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ 0.7812 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.7812 หรือคิดเป็นร้อยละ 78.12 4) นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังการจัดกิจกรรม การเรียนด้วยชุดกิจกรรมอยู่ในระดับดี

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Doherty (2016) ได้ศึกษาผลกระทบของการฝึกความสามารถในการสื่อสารต่อทักษะ การสนับสนุนตนเองของนักศึกษาพยาบาล ข้อบกพร่องในทักษะการสื่อสารของนักศึกษาพยาบาล จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้ให้นักเรียนมีอิทธิพลและทำงานร่วมกันอย่างชำนาญในการสนทนาที่ สำคัญของผู้ป่วยและการสนับสนุนตนเอง การศึกษานี้ประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการศึกษา ความสามารถในการสื่อสารสำหรับนักศึกษาพยาบาล (N = 61) การทดสอบ t แบบจับคู่พบว่า

มีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ก่อนถึงหลังการแทรกแซงซึ่งบ่งชี้ถึงความสำคัญของการศึกษาความสามารถในการสื่อสารสำหรับความสามารถของนักศึกษาพยาบาลในการสนับสนุนตนเองและผู้ป่วย

Cagla (2018) ได้ศึกษาสมรรถนะการสอนของครูสอนวิชาทั่วไปและครูภาษาอังกฤษเพียงพอจริงหรือไม่ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาและเปรียบเทียบมุมมองของครูสอนภาษาอังกฤษทั้งแบบเตรียมความพร้อมและการบริการเบื้องต้นเกี่ยวกับความสามารถของครูทั่วไปและเฉพาะสาขาในบริบท EFL ของตุรกี บริการล่วงหน้า 213 คนและครูสอนภาษาอังกฤษที่ให้บริการ 38 คนเข้าร่วมการเรียนรู้ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ามีความสม่ำเสมอระหว่างบริการก่อนและในบริการผู้เข้าร่วม นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่เข้าร่วมไม่ทราบเกี่ยวกับความสามารถเหล่านี้ และพบว่ามีความแตกต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถที่เกี่ยวข้องเนื่องจากบางส่วนไม่พบสิ่งเหล่านี้ความสามารถเพียงพอหรือเป็นจริงเพียงพอในขณะที่บางคนเห็นความสามารถเหล่านี้เป็นแนวทางของความเป็นมืออาชีพ พวกเขายังให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการผสมรวมความสามารถเหล่านี้ในระบบการฝึกอบรมของครู

Sarwari, Wahab, Said และ Wahab (2018) ศึกษาการประเมินคุณลักษณะสมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินคุณสมบัติของสมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในมหาวิทยาลัยของรัฐมาเลเซีย ผู้วิจัยใช้การออกแบบการวิจัยด้วยวิธีแบบผสม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 130 คน จาก 18 ประเทศ ใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถามความสามารถระหว่างบุคคล (ICQ) ผลการศึกษาพบว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันช่วยให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งทักษะการเริ่มต้นสื่อสาร การเปิดเผยตนเอง และทักษะการจัดการความขัดแย้ง และพบว่าระดับของตัวแปรด้านการศึกษามีผลกระทบต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในบริบทของการสื่อสารในเอเชีย

Yuanyuan, Chen (2019) ได้ศึกษาการเสริมสร้างสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียน EFL ผ่านการแสดงละคร: กรณีศึกษาในโรงเรียนประถมในประเทศจีน หลักสูตรการละครได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างกว้างแพร่หลายในการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศตะวันตกและการศึกษาด้านการละครส่งเสริมทั้งการเรียนรู้ภาษาและการแสดงละครในตะวันตก ดังนั้นในหลักสูตรการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศจีน การฝึกการเสนอหลักสูตรละครภาษาอังกฤษจึงสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาความสามารถหลักของนักเรียน จากคำบรรยายการสัมภาษณ์ของผู้เข้าร่วมการสังเกตในชั้นเรียนและวารสาร โดยพิจารณาจากกรณีของโรงเรียนประถมที่เป็นภาษาต่างประเทศในเมืองกว่างโจว ประเทศจีน การศึกษานี้

จะตรวจสอบว่าหลักสูตรการละครดำเนินไปอย่างไรและความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนได้รับการปรับปรุงผ่านละครอย่างไร ซึ่งแน่นอนว่าจากการสอบถามพบว่าหลักสูตรการละครได้ช่วยส่งเสริมทั้งความสามารถทางภาษาและความสามารถในการแสดงละครของนักเรียน การค้นพบนี้จะนำไปหารือพร้อมกับข้อเสนอแนะในการจัดหลักสูตรการละครในโรงเรียนและเมืองอื่น ๆ ในจีนให้เป็นไปได้

Kim, Sun Young (2019) ผลกระทบของโปรแกรม STEAM ต่อความสามารถในการสื่อสารของครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ Preservice Science: ประสบการณ์และการสะท้อนผลต่อการศึกษา STEAM การศึกษาครั้งนี้ได้ตรวจสอบผลของโปรแกรม STEAM ที่มีต่อความสามารถในการสื่อสารของครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ล่วงหน้าและสำรวจประสบการณ์ของพวกเขาและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรม STEAM การออกแบบการศึกษาเป็นแบบทดสอบก่อนหลัง-หลังเรียนแบบกลุ่มเดียวด้วยวิธีการแบบผสมผสาน โดยใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โปรแกรม STEAM ประกอบด้วยสามขั้นตอน ได้แก่ การแนะนำ STEAM การมีส่วนร่วมในกิจกรรม STEAM และการไตร่ตรองเกี่ยวกับโปรแกรม STEAM ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์บริการปรับปรุงความสามารถในการสื่อสารหลังจากโปรแกรม STEAM ($p < .01$) อาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์การบริการที่ดูแลรักษามีคะแนนที่สูงขึ้นทางสถิติในด้านความสามารถในการสื่อสารทั้งสามประเภท ได้แก่ ความสามารถในการตีความความสามารถในการนำเสนอตนเองและการเข้าใจมุมมองของผู้อื่น นอกจากนี้ครูวิทยาศาสตร์ที่คอยให้คำปรึกษายังสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ STEAM ของพวกเขา ในช่วงแรกของการนำเสนอสถานการณ์ปัญหา อาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์การบริการกล่าวว่า พวกเขากระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น เนื่องจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันประเด็นทางสังคมหรือประเด็นปัจจุบัน ในขั้นตอนของการออกแบบสร้างสรรค์ ครูวิทยาศาสตร์ผู้ดูแลกล่าวว่าพวกเขาเลือกแนวคิดสุดท้าย โดยความยินยอมร่วมกันของสมาชิก ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์ก่อนหน้านี้หรืออำนาจในการโน้มน้าวใจ นอกจากนี้ประมาณ 87.5% ของครูวิทยาศาสตร์ที่คอยให้คำปรึกษากล่าวว่าพวกเขามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในขั้นตอน “การเรียนรู้ด้วยอารมณ์” เนื่องจากการประยุกต์ใช้การคิดแบบบูรณาการประเด็นที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ประมาณ 85% ของครูวิทยาศาสตร์ที่คอยให้คำปรึกษากล่าวว่าพวกเขาสามารถท้าทายปัญหาใหม่ ๆ ในสถานการณ์ในอนาคตได้

Yu, Mi-Ok (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสื่อสารความสามารถในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการจัดการตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลปีที่สำเร็จการศึกษา การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการจัดการตนเองของนักศึกษาพยาบาลในปีที่สำเร็จการศึกษา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึงวันที่ 9 ธันวาคม 2559 ในนักเรียนพยาบาลชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน ในพื้นที่ M และ K ข้อมูลที่รวบรวมได้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS WIN 21.0 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสามารถในการสื่อสารโดยเฉลี่ยอยู่ที่ $3.55 \pm .34$ (5 point-scale) ความสามารถด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลคือ $3.79 \pm .50$ (5 point-scale) ความสามารถในการจัดการตนเองคือ $3.67 \pm .47$ (5 point-scale) ความสามารถในการสื่อสารของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในปีที่สำเร็จการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ($r = .65, p < .001$) และความสามารถในการจัดการตนเอง ($r = .70, p < .001$) นอกจากนี้ความสามารถด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .69, p < .001$) กับความสามารถในการจัดการตนเอง ดังนั้นการศึกษานี้จึงเสนอโครงการแทรกแซงเพื่อช่วยให้บัณฑิตพยาบาลสามารถรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการสื่อสารที่ราบรื่นกับผู้ป่วยผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ที่ไต่ถามหลังจากสำเร็จการศึกษา โดยการสร้างความสามารถในการบริหารจัดการของตนเองในชีวิตการศึกษาของพวกเขา

Azizah (2020) ได้ศึกษาการเสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนด้วยการสร้างอินโฟกราฟิกโดยใช้ Genially ในการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนของด้านการพูดและการเรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเป็นประเด็นทางสังคม - วิทยาศาสตร์ มีทักษะในการสื่อสาร ประเมินผลโดยการผสมผสานอินโฟกราฟิกที่สร้างขึ้นโดยใช้เว็บไซต์ของ Genially การวิจัยได้ดำเนินการเนื่องจากเป็นทักษะที่สำคัญของพลเมืองทั่วโลกในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องมีความสามารถทางการสื่อสารข้อมูลเข้าใจง่ายและกระชับวิธีการวิจัยที่ใช้ คือการทดสอบก่อนหลังแบบกลุ่มเพื่อตรวจสอบความสามารถของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการต่อยอดสมรรถนะการสื่อสารด้านอื่น ๆ ต่อไป

Palmer-Wackerly (2020) ได้ศึกษาการสื่อสารภายใต้โครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธีโดยใช้ชุมชนในชนบทของสหรัฐอเมริกาเป็นฐาน การวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน (CBPR) แสดงให้เห็นว่า สามารถเพิ่มคุณภาพของความเป็นอยู่ในด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม โดยการระดมความคิดเห็นของคนในชุมชนที่มีความหลากหลายและเป็นกลุ่มคนชายขอบภายในความร่วมมือทางวิชาการกับชุมชน แม้ว่า CBPR จะได้รับความนิยมแต่ยังขาดการตรวจสอบและประเมินกระบวนการสื่อสารและผลลัพธ์ที่ชัดเจนตลอดทั้งโครงการ CBPR ที่นี้เราวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 10 คน (เช่นนักวิชาการ 4 คนและพันธมิตรในชุมชน 6 คน) ซึ่งทุกคนล้วนแล้วแต่มีประสบการณ์ ซึ่งในโครงการนี้แบ่ง 3 ระยะ ซึ่งสำรวจความรู้ของสมาชิกในชุมชนสเปนและโซมาเลียเกี่ยวกับความต้องการด้านการดูแลสุขภาพและการเข้าถึง

ในชุมชนชนบทของสหรัฐอเมริกา ผลลัพธ์สะท้อนให้เห็นว่าความพยายามของ CBPR รวมถึงความท้าทายด้านการสื่อสารความสำเร็จและความตึงเครียดที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ระหว่างกลุ่มนักวิชาการและพันธมิตรในชุมชนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงภายในกลุ่มเหล่านี้ด้วย เราสนับสนุนให้พันธมิตรด้านวิชาการและการวิจัยชุมชนทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการเสริมสร้างการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างและภายในกลุ่ม อัตลักษณ์ ที่หลากหลายตลอดทั้งโครงการ CBPR (รวมถึงการประเมินผล) ในขณะที่พวกเขาทำงานเพื่อสร้างบรรลุและรักษาเป้าหมายและผลลัพธ์ของโครงการ

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3) จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยรวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีข้อมูลดังนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของ Boyle (1981), Boone (1989), Caffarella (2002), Barr และคณะ (1990) และ Tyler (1986) เพราะเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้ ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 3) การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) ออกแบบโปรแกรม 5) นำโปรแกรมไปใช้ 6) ประเมินผลการใช้โปรแกรม

2. กระบวนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) ซึ่งได้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2. ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task) 3. ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task-cycle) 4. ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5. ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ 6. ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ และบูรณาการแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของวิลกินส์ (Wilkins, 1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง

ตาราง 13 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวทางการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT)

การสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน	การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1. นำเข้าสู่บทเรียน	1. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)	ผู้สอนทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องบทเรียน วัตถุประสงค์ในการเรียน และนำเสนอประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต ตั้งข้อสงสัย และสนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น หรือเรื่องราวเหล่านั้น
2. ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task)		ผู้สอนเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติการงาน โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบหรือ ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกทิศทาง
3. ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle)	2. ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice)	ผู้เรียนปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยคิดวิเคราะห์ประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ ตามกิจกรรม จากนั้นจะต้องพยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้ประสบการณ์ความรู้ของตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดหรือมุมมองกับผู้อื่นโดยจะมีการอภิปรายผลการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่ม

ตาราง 13 (ต่อ)

การสอนแบบเน้น ภาระงานเป็นฐาน	การสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร	กระบวนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
4. ขั้นตรวจสอบ การใช้ภาษา (Language focus)	3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อ การสื่อสาร (Production)	ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติภาระ งานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่ เองได้จากการวิเคราะห์คำที่ใช้สื่อสารความหมาย จากการปฏิบัติภาระงานที่ผ่านมา โดยครูมีการ สอดแทรกบริบทของสังคมเพื่อปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน
5. ขั้นฝึกฝนการ ใช้ภาษา (Practice)		ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาโดยเรียนรู้คำ วลี และ รูปแบบโครงสร้างของประโยคสนทนาตามเนื้อหา ที่เรียน ทั้งด้านการฟัง การพูด การสนทนา การ อ่าน และการเขียน ตามแบบฝึกหัด
6. ขั้นสรุปและ ถ่ายโยงการ เรียนรู้		ผู้เรียนนำเสนอภาระงาน โดยมีการใช้ภาษาด้วย ตนเองซึ่งครูจะให้ความช่วยเหลือหากมีความ ติดขัดทางการใช้ภาษาพร้อมทั้งสรุปผลและ รายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ ในรูปแบบ ของการนำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยครูจะ เป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้นๆ

จากตาราง 13 แสดงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการจากแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) ซึ่งได้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้

1. เนื้อหาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบด้วย

องค์ประกอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติ ในด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบไปด้วยทักษะย่อย ดังนี้ 1) การฟัง 2) การพูด 3) การอ่าน และ 4) การเขียน

ผลที่ได้รับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีดังนี้

1. โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ตามรูปแบบวิจัยและพัฒนา

2. องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 3) การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) ออกแบบโปรแกรม 5) นำโปรแกรมไปใช้ 6) ประเมินผลการใช้โปรแกรม ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและ

ความจำเป็น โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร จัดทำไว้เพื่อพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีได้จำกัดการสื่อสารโดยใช้เนื้อหากลุ่มสาระวิชาภาษาไทยเพียงอย่างเดียว หากแต่เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีได้ใช้สมรรถนะการใช้ภาษากับหลากหลายกลุ่มสาระ จนสามารถเกิดความเข้าใจและสื่อสารทางภาษาออกมาได้อย่างภาคภูมิใจ ซึ่งเนื้อหาในโปรแกรมจะประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยเริ่มตั้งแต่หน่วยที่ง่ายและเพิ่มระดับไปหาหน่วยที่ยาก ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับสมรรถนะการสื่อสารไว้ดังนี้ ระดับ A1 เริ่มฝึกหัด, ระดับ A2 กำลังพัฒนา และระดับ A3 ชำนาญ ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมตั้งแต่หน่วยแรกจนถึงหน่วยสุดท้ายและมีการประเมินก่อนและหลังเรียน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของของโปรแกรมและสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับที่สูงขึ้นหรือไม่

2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.3) จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 หลักการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยแนวคิดของ Boyle (1981), Boone (1989), Caffarella (2002), Barr และคณะ (1990) และ Tyler (1986)

เพราะเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี สามารถนำความรู้ไปใช้ได้

2.2 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 3) การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) ออกแบบโปรแกรม 5) นำโปรแกรมไปใช้ 6) ประเมินผลการใช้โปรแกรม

2.3 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีกระบวนการจัดกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) และบูรณาการแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของวิลกินส์ Wilkins (1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยการเน้นการฝึกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง ซึ่งได้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้

3. การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม

3.1 หลักการของโปรแกรม

3.1.1 เป็นโปรแกรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผ่านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้สถานการณ์หรือภาระงานเป็นฐานที่ใกล้ชิดในบริบทชุมชนของผู้เรียน ก่อให้เกิดความสามารถเชิงพฤติกรรมจนเกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันหรือสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดของผู้เรียน

3.1.2 เป็นโปรแกรมที่ใช้กระบวนการ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) ขั้นที่ 3 ดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) ขั้นที่ 4 ตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ขั้นที่ 5 ฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) ขั้นที่ 6 สรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้

3.1.3 เป็นโปรแกรมที่มีระดับสมรรถนะของโปรแกรม 3 ระดับ ดังนี้ ระดับเริ่มฝึกหัด A1, ระดับกำลังพัฒนา A2, และระดับชำนาญ A3

3.2 วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้ทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน ผ่านสถานการณ์หรือภาระงานเป็นฐาน ก่อให้เกิดความสามารถเชิงพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันหรือสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดของผู้เรียน

4. ออกแบบโปรแกรม

4.1 รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การประเมินก่อนการพัฒนาโปรแกรม ใช้เวลารวม 3 ชั่วโมง เป็นการเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดำเนินการดังนี้

1. ลงทะเบียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมโปรแกรมตามรายชื่อ
2. ปฐมนิเทศ ผู้วิจัยอธิบายจุดมุ่งหมาย แนวทางปฏิบัติ วัน เวลา สถานที่ในการจัดกิจกรรม รายละเอียด ขั้นตอนในการดำเนินงานตามโปรแกรม และชี้แจงทำความเข้าใจในการดำเนินการ
3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมทำแบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ความสามารถด้านไวยากรณ์ และ 2) แบบทดสอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ความสามารถด้านสังคม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมโดยนำคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการร่วมโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

4.2 เนื้อหา

เนื้อหาของโปรแกรมเพื่อพัฒนาให้เกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) ความสามารถด้านไวยากรณ์ ได้แก่ ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน และ 2) ความสามารถด้านสังคม ได้แก่ ทักษะการฟังและทักษะการพูด โดยเน้นเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียนเกี่ยวกับสถานที่ในท้องถิ่น/อำเภอ/จังหวัด ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการใช้ในชีวิตประจำวันและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง ประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 20 แผน รวม 20 ชั่วโมง ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไตโนเสาร์ที่บ้านฉัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จุดผืนน้ำเขื่อนลำปาว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ญคว่า ญสิงห์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สิ่งทีภาคภูมิใจ

4.3 กระบวนการพัฒนา

กระบวนการพัฒนา กระบวนการจัดเรียนรู้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 ขั้นตอนได้แก่

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องบทเรียน วัตถุประสงค์ในการเรียน และนำเสนอประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ หรือตัวอย่างต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เพื่กระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต ตั้งข้อสงสัย และสนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น หรือเรื่องราวเหล่านั้น
2. ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) ผู้สอนเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติการงาน โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบหรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกทิศทาง
3. ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนคิดวิเคราะห์ประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ต่าง ๆ ตามกิจกรรม จากนั้นผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้ประสบการณ์ความรู้ของตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดหรือมุมมองกับผู้อื่น หลังจากนั้นผู้เรียนจะมีการอภิปรายผลการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่ม
4. ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติการงานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่เองได้จากการวิเคราะห์คำที่ใช้สื่อสารความหมายจากการปฏิบัติการงานที่ผ่านมา
5. ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษา โดยเรียนรู้คำ วลี และรูปแบบโครงสร้างของประโยคสนทนาตามเนื้อหาที่เรียน ทั้งด้านการฟัง การพูด การสนทนา การอ่าน และการเขียน ตามแบบฝึกหัด
6. ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ ผู้เรียนเตรียมตัวนำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการใช้ภาษาด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือหากมีความติดขัดทางการใช้ภาษา พร้อมทั้งสรุปผลและรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ ในรูปแบบของการนำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้นๆ

5. นำโปรแกรมไปใช้

ครูผู้สอนทำการประเมินสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารก่อนเรียน และคัดเด็กที่มีสมรรถนะระดับ A1 เริ่มฝึกหัด หรือไม่ถึงเกณฑ์ มาทำการพัฒนาตามกระบวนการตามเนื้อหาในโปรแกรมประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 20 แผน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไตโนเสาร์ที่บ้านฉัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จุดผืนน้ำเขื่อนลำปาว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูค่าว ภูสิงห์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สิ่งทีภาคภูมิใจ

ในแต่ละหน่วยจะประกอบไปด้วย 4 แผนการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนการเรียนรู้ จะประกอบไปด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน หลังจากนั้นครูผู้สอนจะต้องทำการประเมินท้ายหน่วยทุกหน่วย เพื่อประเมินพัฒนาการ จนกว่าจะครบหน่วยที่ 4 และต้องทำการประเมินก่อนการใช้และหลังการใช้โปรแกรม

6. ประเมินผลการใช้โปรแกรม

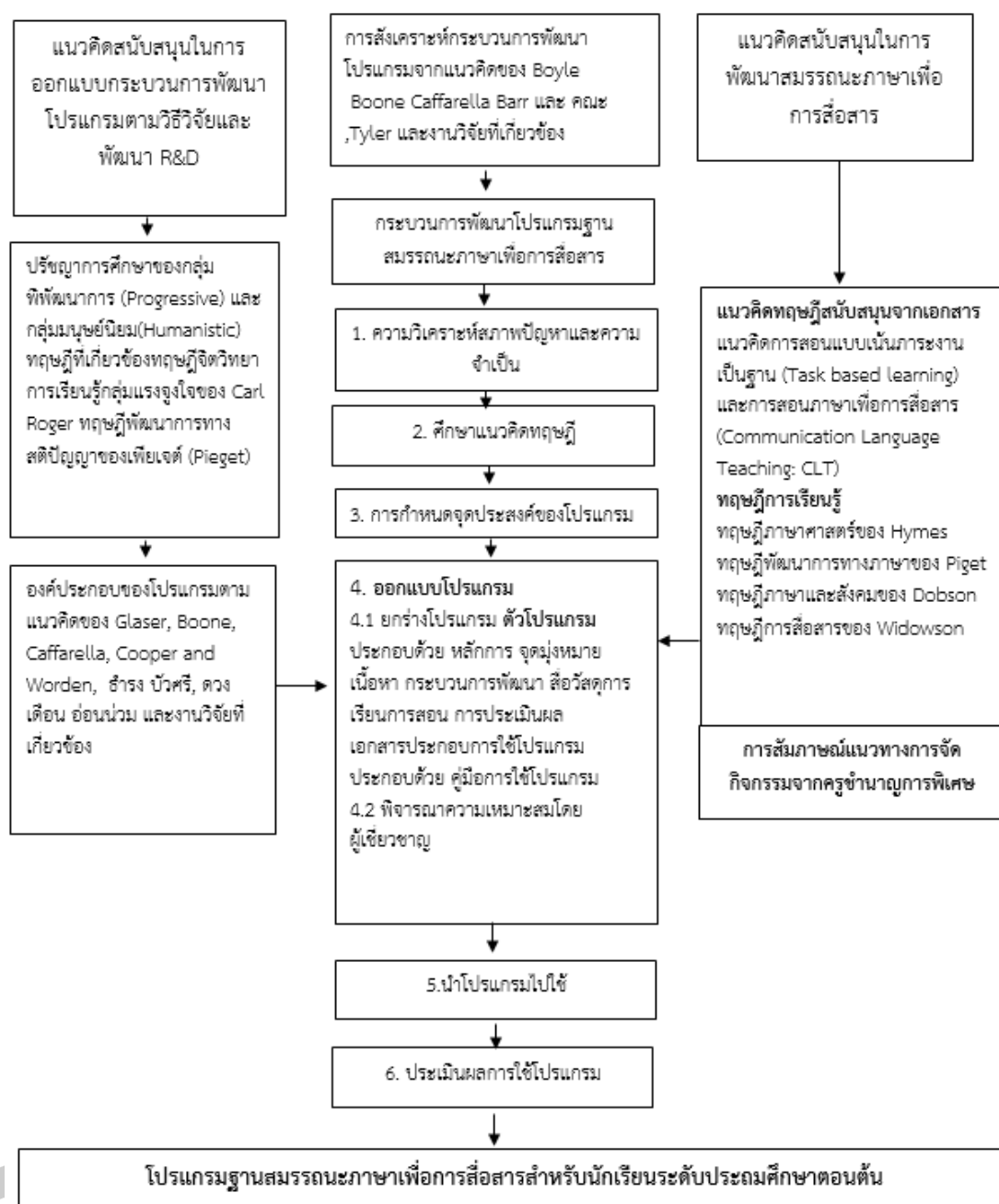
แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ความสามารถด้านไวยากรณ์ โดยใช้เกณฑ์รูบริคเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) และ 2) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ความสามารถด้านการสื่อสารทางสังคม โดยใช้เกณฑ์รูบริคเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรม ได้แก่

1.1 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน

1.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน

2. การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรม ท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการประเมินโดยการทดสอบความสามารถด้านไวยากรณ์และการทดสอบความสามารถด้านการสื่อสารทางสังคม หลังการจัดกิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น



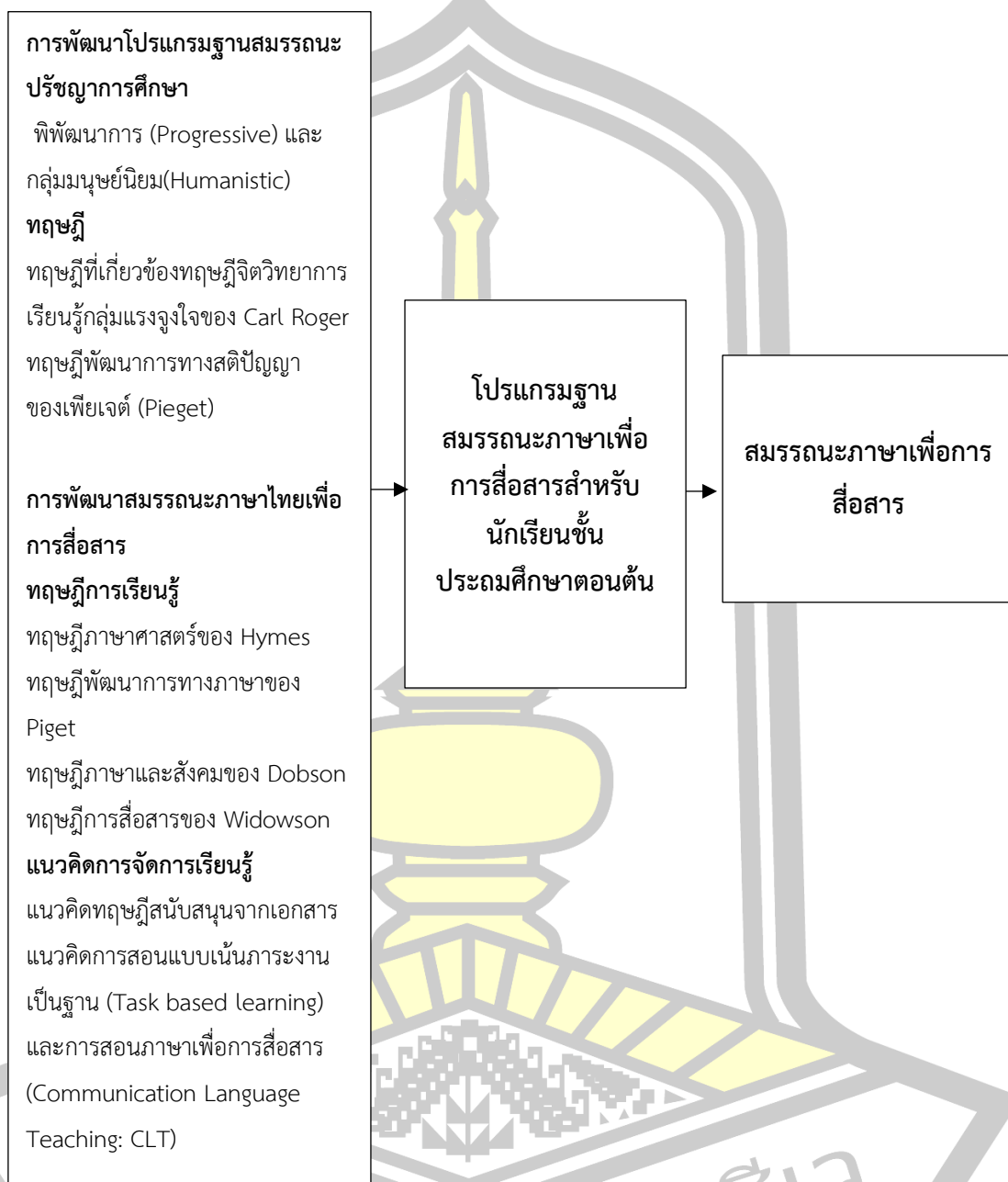
ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรม

จากกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรม ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยในลักษณะของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาสู่ตัวแปรจัดกระทำที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ดังภาพประกอบ 7

แนวคิดสนับสนุน

ตัวแปรจัดกระทำ

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยแบ่งขั้นตอนและรายละเอียด ในการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ได้แก่

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

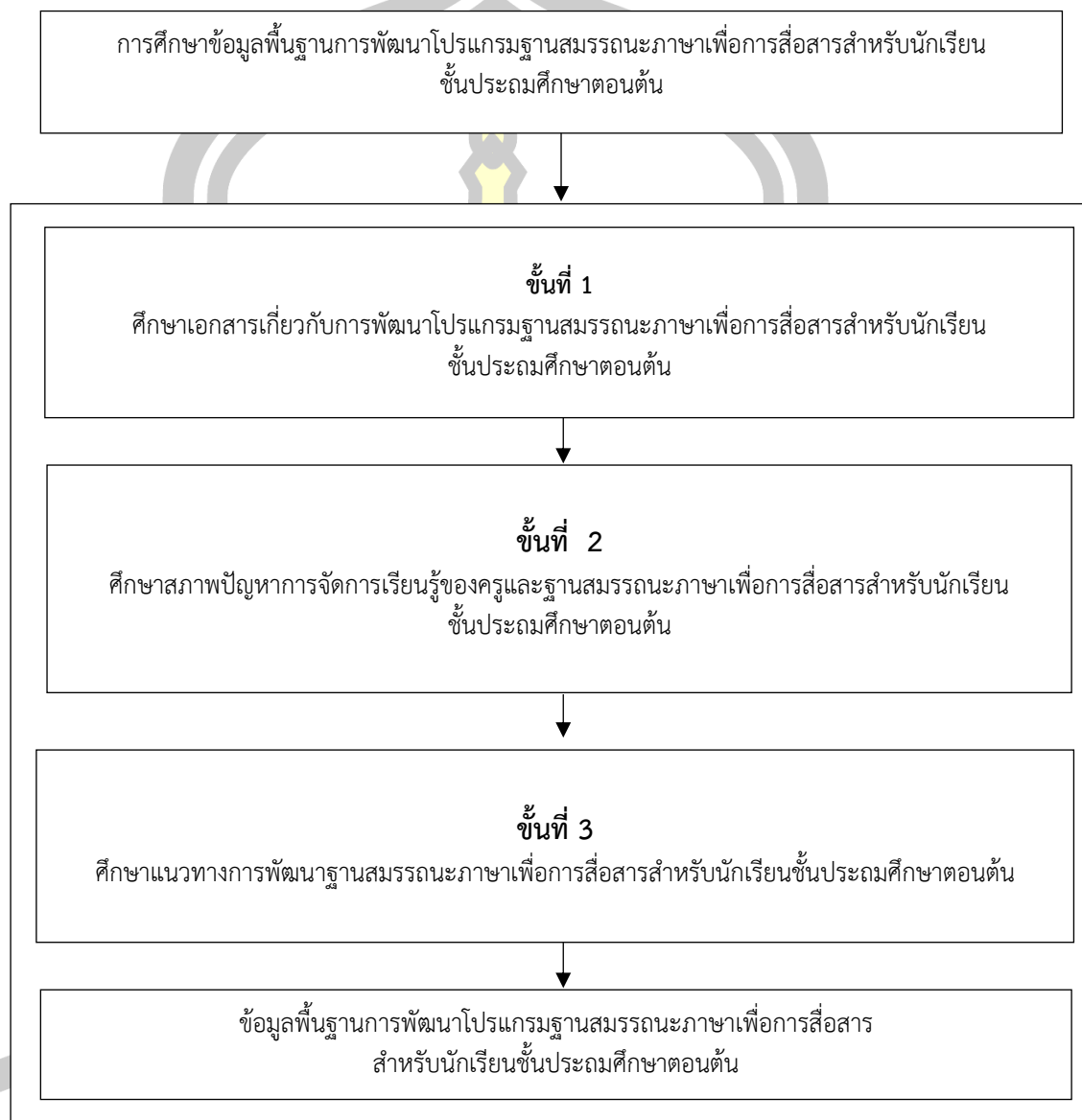
ขั้นตอนการวิจัยพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังภาพประกอบ 8

พหุ ประถมศึกษา



ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.3)

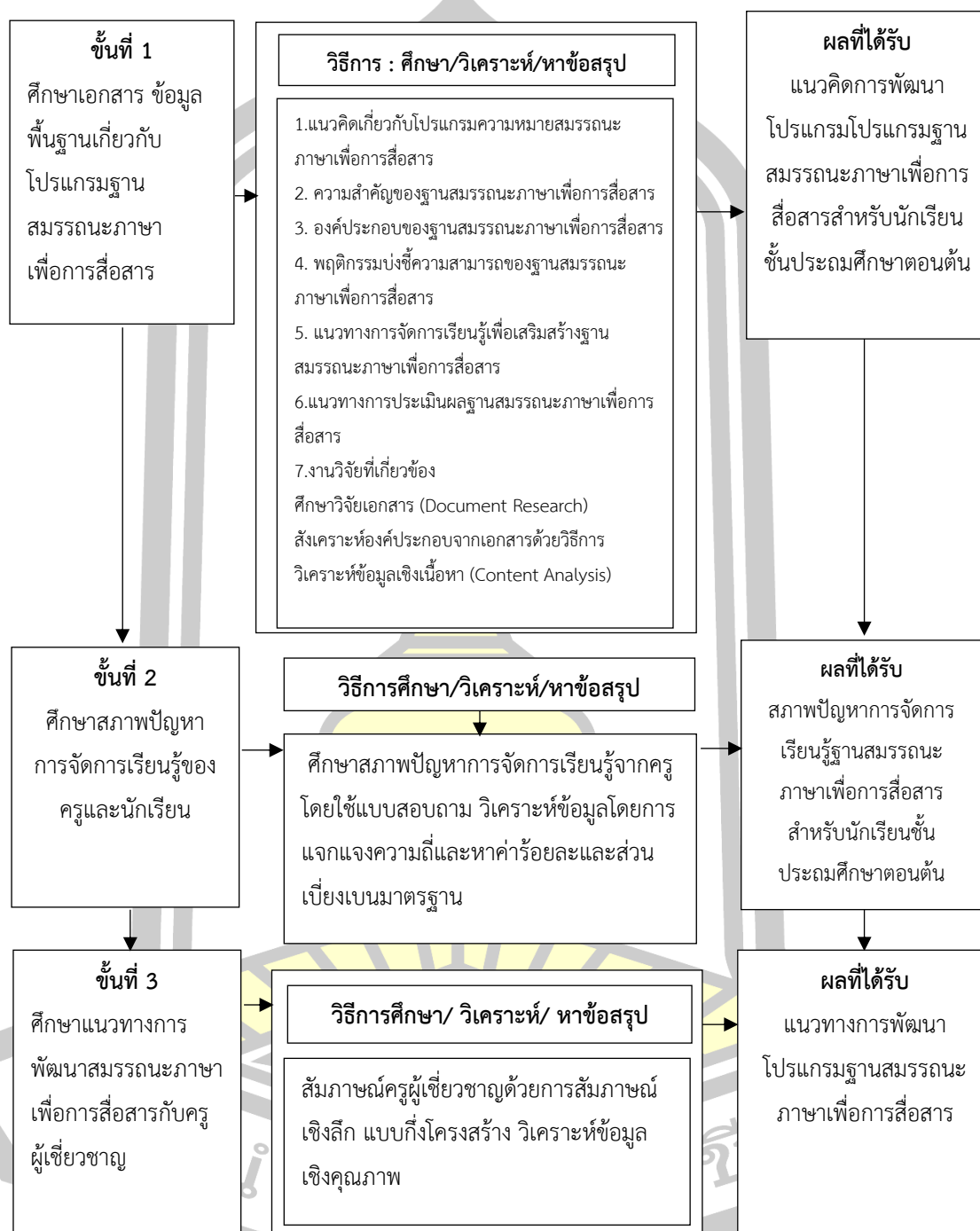
การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น



ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการพัฒนาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 1

จากภาพประกอบ 9 การดำเนินวิจัยระยะนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา ผู้วิจัยดำเนินการดังภาพประกอบ 10 ดังนี้



ภาพประกอบ 10 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยการวิจัยเอกสาร (Document Research) มีรายละเอียดดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาข้อมูลที่เป็น เอกสาร งานวิจัย ตำรา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

1.2 วิธีการศึกษา

ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลมาสรุปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและยกโครงสร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์และสร้างข้อมูลสรุปเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้กระบวนการในการจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดเรียนรู้ของครูและนักเรียน

2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เป็นครูผู้สอนประจำชั้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 40 โรงเรียนละ 1 คน ได้แก่ 1) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน, 2) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน และ 3) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ 1) จบการศึกษาปริญญาตรี สายการสอน 2) เป็นครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และ 3) มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 1 ปี

2.3. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

2.4 วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.4.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกับการพัฒนาโปรแกรมและการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ข้อมูลการประเมินคุณภาพระดับชาติ เพื่อนำมาออกแบบข้อคำถามในแบบสอบถาม

2) ศึกษาวิธีการสอบถามและกำหนดรูปแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับประเด็นคำถามของแบบสอบถามความคิดเห็น

3) สร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเมินตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา

5) นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ 1) จบการศึกษาปริญญาเอกในสายงานการสอน 2) มีประสบการณ์ในการสอน ไม่น้อยกว่า 5 ปี และเป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษา 3) มีความเชี่ยวชาญในการหลักสูตรการวิจัยการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านเนื้อหา (ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร) และด้านการวัดผลประเมินผล ได้แก่

5.1) ดร.ปริญา ปริพุ่ม วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

5.2) ดร.ธนา ชุติวรรธน์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนและผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวิจัย

5.3) รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การทดสอบและวัดผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนา การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและประเมินผล

5.4) รองศาสตราจารย์ ดร.ตนิตา ดวงวิไล วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

5.5) อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ แววงค์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมีสุข อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

6) ตรวจสอบตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถามในประเด็น ความชัดเจนของภาษา ความถูกต้องของเนื้อหา ความครอบคลุมกิจกรรมและความเหมาะสมในการใช้ภาษาในแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม มีค่าความสอดคล้องเฉลี่ยอยู่ในช่วง (0.60-0.80) รายละเอียดผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

7) นำข้อมูลที่ได้จากการนำแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

8) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมกลุ่มข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการจัดส่งไปรษณีย์ และขอให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยโดยผู้วิจัยแนบซองไปรษณีย์ไปด้วย

2.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานช่วงเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ระดับของปัญหา

5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

3 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.51-5.00

ระดับความคิดเห็นมาก มีค่าเท่ากับ 3.51-4.50

ระดับความคิดเห็นปานกลาง มีค่าเท่ากับ 2.51-3.50

ระดับความคิดเห็นน้อย มีค่าเท่ากับ 1.51-2.50

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1.00-1.50

ผู้เชี่ยวชาญ
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารกับครู

3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จำนวน 5 ท่าน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

3.2.1 เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร จากโรงเรียนที่มีผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ ความสามารถในการอ่าน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผลการประเมินความสามารถด้านภาษาและคิดคำนวณ (National Test: NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีขึ้นไป เป็นเวลา 3 ปีซ้อนหลังติดต่อกัน

3.2.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานทางด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า 10 ปีและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

3.2.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนและให้ความรู้ด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า 10 ปี

3.2.4 เป็นผู้ที่มีความยินดีที่จะให้ข้อมูลในการวิจัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3.4 วิธีการศึกษา

3.4.1 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นจากแบบสัมภาษณ์ในการสนทนา เพื่อชักจูงให้ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารในทรรณะของผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นอย่างไร
- 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

3.5 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.5.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3.5.2 กำหนดประเด็นคำถามเพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3.5.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้เป็นประเด็นคำถามในสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่ครอบคลุมประเด็นแนวทางการพัฒนา

3.5.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้เป็นประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านชุดเดิม พิจารณา

ความเหมาะสมครอบคลุมของประเด็นการสัมภาษณ์และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของครูและนักเรียน

ประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์โดยวิเคราะห์ค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of item – objective congruence : IOC) ซึ่งแปลผลจากข้อมูลที่ได้มาเป็นคะแนน (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552) ดังนี้

การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเหมาะสม = 1

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อไม่เหมาะสม = -1

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อไม่แน่ใจ = 0

เกณฑ์การผ่าน ต้องได้ค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป

3.5.5 ตรวจสอบตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

ในประเด็นความชัดเจนของภาษา ความถูกต้องของเนื้อหา ความครอบคลุมกิจกรรมและความเหมาะสมในการใช้ภาษาในแบบสัมภาษณ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและวิเคราะห์ข้อคำถามค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์มีค่าความสอดคล้องเฉลี่ยอยู่ในช่วง (0.60-0.80) รายละเอียดผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

3.5.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้ง แล้วแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ต่อไป

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยตนเอง

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดย นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วสรุปผลเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ขั้นที่ 1

การสร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารฯ ฉบับร่าง

ขั้นที่ 2

การตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับร่าง โดยใช้วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
(Connoisseurship)

ขั้นที่ 3

การปรับปรุงโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ฉบับร่าง
และการยืนยันโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

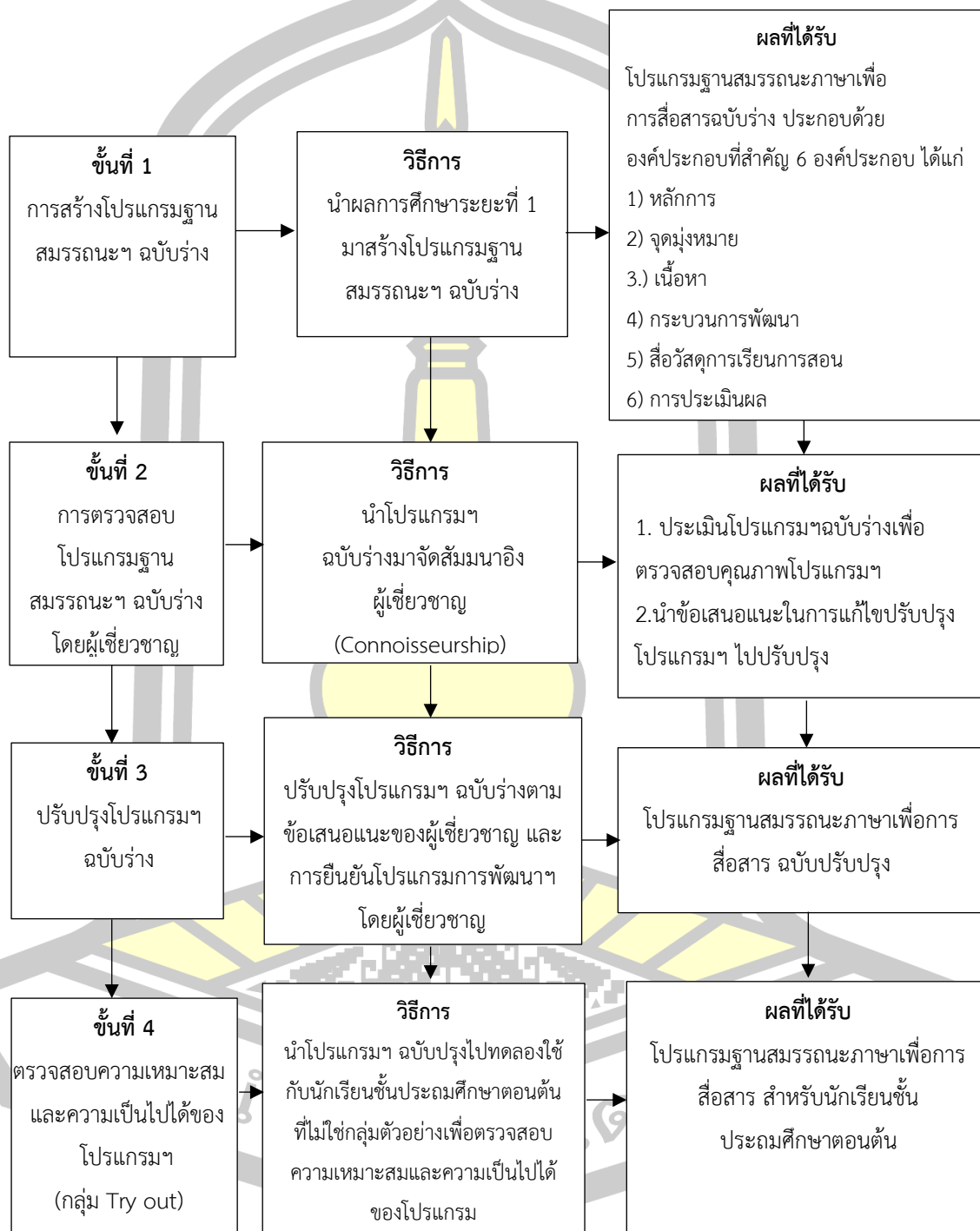
ขั้นที่ 4

ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยกลุ่ม Try out

การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

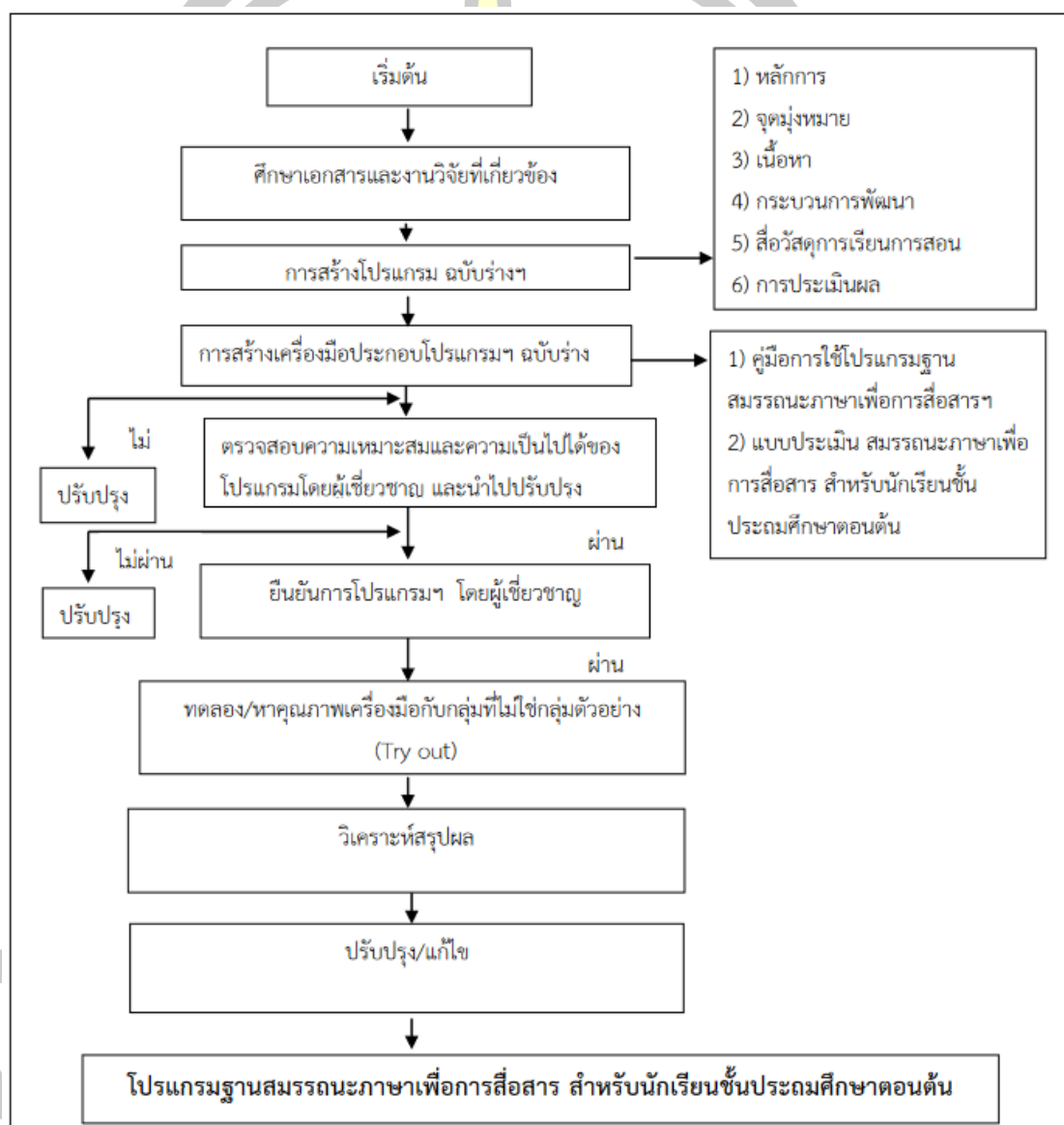
ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 12 ดังนี้



ภาพประกอบ 12 การสร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดประสงค์ คือ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์
หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการวิจัย
ระยะที่ 1 มาเป็นแนวทางจัดทำร่างเป็นโปรแกรม โดยมีรายละเอียด ดังภาพประกอบ 13



ภาพประกอบ 13 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น

จากแผนภาพประกอบ 13 สามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างโปรแกรม

1.1 จุดประสงค์การศึกษา

เพื่อกำหนดโครงร่างของโปรแกรมที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 จากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สืบหาปัญหาจากการสอบถามครู และแนวทางการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้เชี่ยวชาญ โดยได้กำหนดหลักการของโปรแกรม จากนั้นจึงสร้างโครงร่างโปรแกรมให้สอดคล้องกับหลักการของโปรแกรมและองค์ประกอบของโปรแกรม

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างข้อสรุปเนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษาศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้โครงร่างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1.3.1 หลักการ เป็นแนวคิด เหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนปรัชญาพื้นฐานตามทฤษฎีของการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.3.2 จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่บอกให้รู้ว่าโปรแกรมนั้น ๆ จัดทำขึ้นเพื่ออะไร ซึ่งจะกำหนดคุณลักษณะสำคัญ ในภาพรวมของผลผลิตของโปรแกรมหรือผู้เรียนได้มีพฤติกรรมตามที่โปรแกรมต้องการ

1.3.3 เนื้อหาโปรแกรม เป็นส่วนที่กล่าวถึงเนื้อหาสมรรถนะที่จัดไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และรับประสบการณ์ที่ตรงกับความถนัด ความสนใจ การจัดเนื้อหาต้องคำนึงถึงเวลาเรียนและการเรียงลำดับที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม

1.3.4 กระบวนการพัฒนา เป็นการถ่ายทอดความรู้โดยนำเนื้อหาโปรแกรมมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงกระบวนการ การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน

1.3.5 สื่อวัสดุการเรียน เป็นสื่อกลางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงกระบวนการในการจัดกิจกรรม นำพาให้ผู้เรียน เกิดทักษะกระบวนการในการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของโปรแกรม

1.3.6 การประเมินผล เป็นส่วนที่กล่าวถึงกระบวนการ วิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ตรวจสอบและตัดสินว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะบรรลุตามที่จุดประสงค์และเป้าหมายที่โปรแกรมกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมฉบับร่าง และเครื่องมือประกอบการใช้โปรแกรม

2.1 จุดประสงค์การศึกษา

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมฯ ฉบับร่างและเครื่องมือประกอบโปรแกรม โดยการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโปรแกรมฯ ฉบับร่าง ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 วิธีการศึกษา

2.2.1 ดำเนินการโดยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือขั้นต้นของโปรแกรมฉบับร่างที่สร้างขึ้นโดยปรึกษาอาจารย์วิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่นำมาใช้ในการพัฒนาโปรแกรม และความเหมาะสมของขั้นตอนการพัฒนา

2.2.2 ปรับปรุงร่างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

2.2.3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฉบับร่าง โดยการจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ทั้งด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมฉบับร่างและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไขโปรแกรมก่อนนำไปทดลองนำร่อง (Try Out)

2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาโปรแกรมและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การสอนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 7 ท่าน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

2.3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและประเมินผล

2.3.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การทดสอบและวัดผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนา การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและประเมินผล

2.3.3 รองศาสตราจารย์ ดร.ดนิตา ดวงวิไล วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

2.3.4 อาจารย์ ดร.ปริญา ปริพฒ วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2.3.5 อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ แววงค์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมีสุข อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

2.3.6 อาจารย์สมนึก บุญปัญญา ตำแหน่ง อดีต หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.3.7 ดร.สุพรรณิ ขาวงาม วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

2.4 เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมฉบับร่าง
ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโปรแกรมฉบับร่างและข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินโปรแกรมไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฉบับร่างที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ มาดำเนินการตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายรายละเอียดดังนี้

การพิจารณาความเหมาะสมโดยพิจารณาจากสภาพปัญหาของโปรแกรม
หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา สื่อวัสดุ การประเมินผล และแปลความหมาย
ระดับความเหมาะสมจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญโดยมีน้ำหนักคะแนนความเหมาะสม ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนน
แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสม คือ ถ้าค่าเฉลี่ยของ
ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไป
ทดลองใช้ได้ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40
รายละเอียดผลการประเมินแสดงในบทที่ 4

2.7 คู่มือการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดดังนี้

2.7.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ความสำคัญ องค์ประกอบ ขั้นตอน การจัดทำคู่มือ
โปรแกรม

2.7.2 กำหนดองค์ประกอบคู่มือโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) หลักการ
- 2) จุดมุ่งหมาย
- 3) เนื้อหา
- 4) กระบวนการพัฒนา
- 5) สื่อวัสดุการเรียนการสอน
- 6) การประเมินผล ประกอบด้วย

6.1) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

6.2) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทาง

2.7.3 นำคู่มือโปรแกรมที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่านชุดเดิม ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง เหมาะสมและประเมินคุณภาพ แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์

2.7.4 จัดพิมพ์คู่มือโปรแกรมฉบับสมบูรณ์ ที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำไป ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน

2.8 แผนการจัดการเรียนรู้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีทั้งหมด 20 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง

นำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจจาก ผู้เชี่ยวชาญ มาดำเนินการตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย รายละเอียดดังนี้

2.8.1 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาและตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.8.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการพัฒนาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสาระที่ 2 การวัด และสาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทาง คณิตศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้นำทั้ง 2 สาระ มาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 20 แผน รวม 20 ชั่วโมง ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไตโนเสาร์ที่บ้านฉัน จำนวน 5 แผน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จุดผิวน้ำเขื่อนลำปาว จำนวน 5 แผน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูค่าว ภูสิงห์ จำนวน 5 แผน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สิ่งทีภาคภูมิใจ จำนวน 5 แผน

2.8.3 จากนั้นผู้วิจัยเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามโปรแกรมฐานสมรรถนะ ภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของ การปฏิบัติ ภาระงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝน การใช้ภาษา (Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้

2.8.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการ สื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา ตรวจสอบเสนอแนะ ในด้านความสอดคล้องแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา ตัวชี้วัด ความเหมาะสมของ กิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล แล้วทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.8.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และคุณภาพขององค์ประกอบตามตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ ที่ทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจาก กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว พร้อมแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการ จัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ชุดเดิม ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.8.6 การพิจารณาความเหมาะสมโดยพิจารณาจากองค์ประกอบของ แผนการจัดการเรียนรู้และแปลความหมายระดับความเหมาะสมจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีน้ำหนักคะแนนความเหมาะสม ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- คะแนน 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

2.8.7 นำผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพไว้ที่ 3.51 ถือว่าใช้ได้ แล้วทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และ ปรับปรุงการจัดพิมพ์ให้ถูกต้อง พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 รายละเอียดผลการประเมินแสดงในบทที่ 4

2.8.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว จัดพิมพ์เป็นแผนการจัดการ เรียนรู้ที่สมบูรณ์ นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน

2.9 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

ผู้วิจัยจะดำเนินการโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านชุดเดิม ได้มาจากการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบวัด

สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร แล้วนำผลมาวิเคราะห์แปลผล พร้อมทั้งปรับปรุงแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

2.9.1 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน

1) ศึกษา เอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และรูปแบบของแบบสังเกตพฤติกรรมภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

2) กำหนดประเด็น ภาระชิ้นงานในการประเมิน

3) ให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง สำนวนภาษา และครอบคลุมประเด็นสมรรถนะ และปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ

4) นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของประเด็นในการประเมิน ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item- objective congruence : IOC) นำแบบประเมินพฤติกรรม ประเด็นที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ พบว่า ผลการแบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อมากกว่า .05 รายละเอียดผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

5) หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2558 : 57) พบว่า แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง (0.20-0.60) รายละเอียดผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

6) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่างที่ผ่านการตรวจสอบเที่ยงตรงและการพิจารณาจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของ (Reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยค่าที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.75 ขึ้นไป พบว่า แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.901 รายละเอียดผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

7) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน

2.9.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน

- 1) ศึกษา เอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และรูปแบบของแบบสังเกตพฤติกรรมภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
- 2) กำหนดประเด็น ภาระชิ้นงานในการประเมิน
- 3) ให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง สำนวนภาษา และครอบคลุมประเด็นสมรรถนะ และปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ
- 4) นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงเนื้อหา (Content Validity) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของประเด็นในการประเมิน ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence : IOC) นำแบบประเมินพฤติกรรม ประเด็นที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านการสื่อสารทางสังคม พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านการสื่อสารทางสังคม มีค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อมากกว่า .05 รายละเอียดผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย
- 5) หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2558 : 57) พบว่า แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง (0.20-0.40) รายละเอียดผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย
- 6) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่างที่ผ่านการตรวจสอบเที่ยงตรงและการพิจารณาจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน และนำมาหา ค่าความเชื่อมั่นของ (Reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยค่าที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.75 ขึ้นไป พบว่า แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.756 รายละเอียด ผลการประเมินแสดงในภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2.10 การประเมินผล

การประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

ด้านไวยากรณ์ โดยใช้เกณฑ์รูบริก เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) และ 2) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม โดยใช้เกณฑ์รูบริกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีรายละเอียดดังนี้

2.10.1. แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน ดำเนินการทดสอบดังนี้

1) เกณฑ์การให้คะแนนด้านไวยากรณ์ การอ่าน 30 คะแนน ใช้เกณฑ์วัดตามระดับคะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
ความเข้าใจ	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้ ทั้งหมด	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้เกือบ ทั้งหมด	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้ เล็กน้อย	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้ น้อยมาก	3	12
การจับใจความ สำคัญ	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ ทั้งหมด	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ เกือบ ทั้งหมด	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ เล็กน้อย	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ น้อยมาก	3	12
การรู้ความหมาย คำศัพท์		เมื่ออ่านพบ คำศัพท์ใหม่ สามารถเดา ความหมาย คำศัพท์จาก บริบทได้ ทั้งหมด	เมื่ออ่านพบ คำศัพท์ใหม่ สามารถเดา ความหมาย คำศัพท์จาก บริบทได้ เกือบ ทั้งหมด	เมื่ออ่านพบ คำศัพท์ใหม่ สามารถเดา ความหมาย คำศัพท์จาก บริบทได้ เล็กน้อย	2	6
รวม					8	30

2) เกณฑ์การให้คะแนนด้านไวยากรณ์ การเขียน 70 คะแนน ใช้เกณฑ์วัดตามระดับคะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
การใช้ภาษา	การสะกด คำศัพท์ ถูกต้อง การเลือกใช้ คำตรงกับ เนื้อหา ประโยค ถูกต้อง มีเครื่องหมาย วรรคตอนที่ ถูกต้อง	การสะกด คำศัพท์ผิด เล็กน้อย พอ เดาความหมาย ได้ เขียน รูปประโยคผิด หลักไวยากรณ์ เล็กน้อย เครื่องหมาย วรรคตอน ผิดเล็กน้อย	สะกดคำผิด มาก แต่พอ เดา ความหมาย ได้ รูป ประโยค ผิดพลาดมาก เครื่องหมาย วรรคตอน ไม่ครบหรือ ไม่ถูกต้อง	สะกดคำผิด มาก เขียน รูปประโยคไม่ ถูกต้อง ไม่มี เครื่องหมาย วรรคตอน	10	40
เนื้อหา		มีรายละเอียด เนื้อหาตรงกับ ลักษณะที่ กำหนดมาก ที่สุด	มีรายละเอียด ของเนื้อหา มากแต่ยังไม่ ครอบคลุม ทั้งหมด	มีรายละเอียด ของเนื้อหา น้อย	10	30
รวม					20	70

2.10.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน ดำเนินการทดสอบดังนี้

1) เกณฑ์การให้คะแนนความด้านการสื่อสารทางสังคม การฟัง 20 คะแนน ใช้เกณฑ์วัดตามระดับคะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
ความเข้าใจ	สามารถตอบ คำถาม หลังจาก ที่ฟังได้ ทั้งหมด	สามารถตอบ คำถาม หลังจากที่ฟัง ได้เป็นส่วน ใหญ่	สามารถตอบ คำถาม หลังจากที่ฟัง ได้เล็กน้อย	ตอบคำถาม หลังจากที่ฟัง ได้น้อยมาก	1	4
การจับใจความ สำคัญ	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ ทั้งหมด	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ เกือบ ทั้งหมด	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ เล็กน้อย	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ น้อยมาก	2	8
การรู้ความหมาย คำศัพท์	รู้ความหมาย คำศัพท์ ทั้งหมด	รู้ความหมาย คำศัพท์โดย ส่วนใหญ่และ ชัดเจน	รู้ความหมาย คำศัพท์ ทั้งหมด	รู้ความหมาย คำศัพท์ เล็กน้อย และไม่ชัดเจน	1	4
การปฏิบัติตาม คำสั่ง	ปฏิบัติตาม คำสั่งได้ ถูกต้องและ คล่องแคล่ว	ปฏิบัติตาม คำสั่งได้ ถูกต้อง แต่ค่อนข้าง ช้า	ปฏิบัติตาม คำสั่ง ไม่ค่อย ถูกต้องและ ค่อนข้างช้า	ปฏิบัติตาม คำสั่งได้ ถูกต้อง น้อยมาก	1	4
รวม					5	20

2) เกณฑ์การให้คะแนนด้านการสื่อสารทางสังคม การพูด 80 คะแนน
ใช้เกณฑ์วัดตามระดับคะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

พูน บณ สิโต ชีเว

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
ความถูกต้อง	ออกเสียง คำศัพท์ และประโยค ได้ถูกต้อง ตามหลักการ ออกเสียง ออกเสียง เน้นหนักคำ / ประโยคอย่าง สมบูรณ์	ออกเสียง คำศัพท์ และประโยค ได้ถูกต้อง ตามหลักการ ออกเสียง ออกเสียง เน้นหนักคำ / ประโยค เป็นส่วนใหญ่	ออกเสียง คำศัพท์ และประโยค ได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่ ขาดการ ออกเสียง เน้นหนัก	ออกเสียงคำ ประโยคผิด หลักการ ออกเสียงทำ ให้สื่อสาร ไม่ได้	8	32
ความคล่องแคล่ว	พูดต่อเนื่อง ไม่ติดขัด พูดชัดเจน ทำให้สื่อสาร ได้	พูดตะกุก ตะกักบ้าง แต่ยังพอ สื่อสารได้	พูดเป็นคำ ๆ หยุดเป็นช่วง ๆ เพื่อทำให้ สื่อสารได้ ไม่ ชัดเจน	พูดได้เป็น บางคำทำให้ สื่อ ความหมาย ไม่ได้	7	28
การแสดงท่าทาง / น้ำเสียง ประกอบการพูด	แสดงท่าทาง และพูดด้วย น้ำเสียง เหมาะสม กับบท บรรยาย	พูดด้วย น้ำเสียง เหมาะสม กับบท บรรยายแต่ ไม่มีท่าทาง ประกอบ	พูดเหมือน อ่านไม่เป็น ธรรมชาติ ขาดความ น่าสนใจ	พูดได้น้อย มาก	5	20
รวม					20	80

พูน บณฺ ทิต ชีเว

แบบบันทึกการให้คะแนนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น ด้านไวยากรณ์

คนที่	การอ่าน		การเขียน				รวม (100 คะแนน)	ระดับ สมรรถนะ	สรุป	
	1. อ่านออกเสียง คำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทปริยกร่ง่าย ๆ (20 คะแนน)	2. อธิบาย ความหมาย ของคำ และ ข้อความที่อ่าน (10 คะแนน)	1. เขียนสะกดคำ และ บอกความหมาย ของคำ (20 คะแนน)	2. แต่งประโยคง่าย ๆ (20 คะแนน)	3. เขียนบรรยายสิ่งได้สิ่ง หนึ่ง (10 คะแนน)	4. เขียนเรื่อง ตาม จินตนาการ (20 คะแนน)			ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
รวม										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

คนที่	การฟัง					การพูด			รวม (100 คะแนน)	ระดับ	สรุป	
	1. บอกสาระสำคัญจากการฟังและการดู (4 คะแนน)	2. เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง (4 คะแนน)	3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู (4 คะแนน)	4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ (4 คะแนน)	5. มีมารยาทในการฟัง (4 คะแนน)	1. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก จากเรื่องที่ฟังและดู (35 คะแนน)	2. พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ (35 คะแนน)	3. มีมารยาทในการพูด (10 คะแนน)			ผ่าน	ไม่ผ่าน
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
รวม												

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับสมรรถนะ

80 ขึ้นไป

A3 หมายถึง ชำนาญ

60-79

A2 หมายถึง พัฒนา

ต่ำกว่า 59

A1 หมายถึง เริ่มฝึกหัด

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่สมรรถนะระดับ A2 ขึ้นไป

พูน บณ ทีโต ชีเว

แบบประเมินสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
หลังการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

คนที่	คะแนน ความสามารถ ด้านไวยากรณ์	คะแนน ความสามารถ การสื่อสารทางสังคม	รวมทั้ง 2 ด้าน	เฉลี่ย 2 ด้าน	ระดับ สมรรถนะ
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

คนที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน												รวม 12	สรุป	
		ความสมบูรณ์ของ ชิ้นงาน			ความคิดสร้างสรรค์			ความมีระเบียบวินัย			เวลา				ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1			
16																
17																
18																
19																
20																
รวม																

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

ผู้ประเมิน ☐ ตนเอง ☐ เพื่อน ☐ ผู้สอน

วันที่ เดือน พ.ศ.

พหุบัน ปณฺ ภิโต ชีเว

เกณฑ์การประเมินผลงาน / ชิ้นงาน

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
ความสมบูรณ์ของ ชิ้นงาน	ชิ้นงานมีรายละเอียด ครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน สมบูรณ์	ชิ้นงานมีรายละเอียด ครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน พอสมควร	ชิ้นงานมีรายละเอียด ครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน น้อย
ความคิด สร้างสรรค์	เป็นชิ้นงานที่แปลกใหม่ คิดขึ้นเอง ไม่เหมือน ตัวอย่าง	เป็นชิ้นงานที่แปลกใหม่ แต่มีบางส่วนคล้ายกับ ตัวอย่าง	เป็นชิ้นงานที่ปรับปรุง ดัดแปลงเล็กน้อยจาก ตัวอย่าง
ความมีระเบียบ	ชิ้นงานสะอาด เรียบร้อย	ชิ้นงานส่วนใหญ่ สะอาดเรียบร้อย	ชิ้นงานไม่ค่อยเรียบร้อย
เวลา	เสร็จทันเวลาที่กำหนด ผลงานมีคุณภาพ	ใช้เวลามากหรือน้อย กว่าที่กำหนด 5 นาที แต่ผลงานมีคุณภาพ	ใช้เวลามากหรือน้อย กว่าที่กำหนดมากกว่า 5 นาที แต่ผลงานไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงาน/ชิ้นงาน กำหนดไว้ดังนี้

3 หมายถึง ดี

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ควรปรับปรุง

ระดับคุณภาพ

คะแนน 10-12 หมายถึง ดี

คะแนน 7-9 หมายถึง พอใช้

คะแนน 1-6 หมายถึง ควรปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงโปรแกรมฉบับร่างตามข้อเสนอแนะและการยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปเป็นไปของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม

เป็นการนำร่างโปรแกรมที่ผ่านการปรับปรุงจากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และตรวจสอบประสิทธิภาพของการนำโปรแกรมไปใช้ปฏิบัติจริง

4.1 จุดประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการโปรแกรมไปสู่การปฏิบัติจริงว่าเหมาะกับบริบทของสังคมมากน้อยเพียงใด รวมทั้งตรวจสอบความเหมาะสมของการนำกระบวนการสอนฐานสมรรถนะไปใช้สอนตามโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการนำโปรแกรมไปปฏิบัติ

4.2 วิธีการศึกษา

ทดลองใช้โปรแกรม โดยผู้วิจัยใช้หน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้และเลือกใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น 1 หน่วยการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองใช้ด้วยตนเอง

4.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งเป็น 15 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 361 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ประกอบด้วย

4.3.1 โรงเรียนอนุบาลจันทรินทร์	จำนวน 3 ห้องเรียน	รวม 60 คน
4.3.2 โรงเรียนอนุบาลลำปาว	จำนวน 3 ห้องเรียน	รวม 60 คน
4.3.3 โรงเรียนพรชัยวิชาลัย	จำนวน 3 ห้องเรียน	รวม 78 คน
4.3.4 โรงเรียนอนุบาลพรประสิทธิ์	จำนวน 4 ห้องเรียน	รวม 97 คน
4.3.5 โรงเรียนอนุบาลปิยวรรณ	จำนวน 2 ห้องเรียน	รวม 66 คน

กลุ่ม Try out ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาว จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 20 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่มีผลของการประเมินสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารต่ำกว่าเกณฑ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งมีเครื่องมือประกอบโปรแกรม คือ แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวัดและประเมินผล คือ แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)



การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

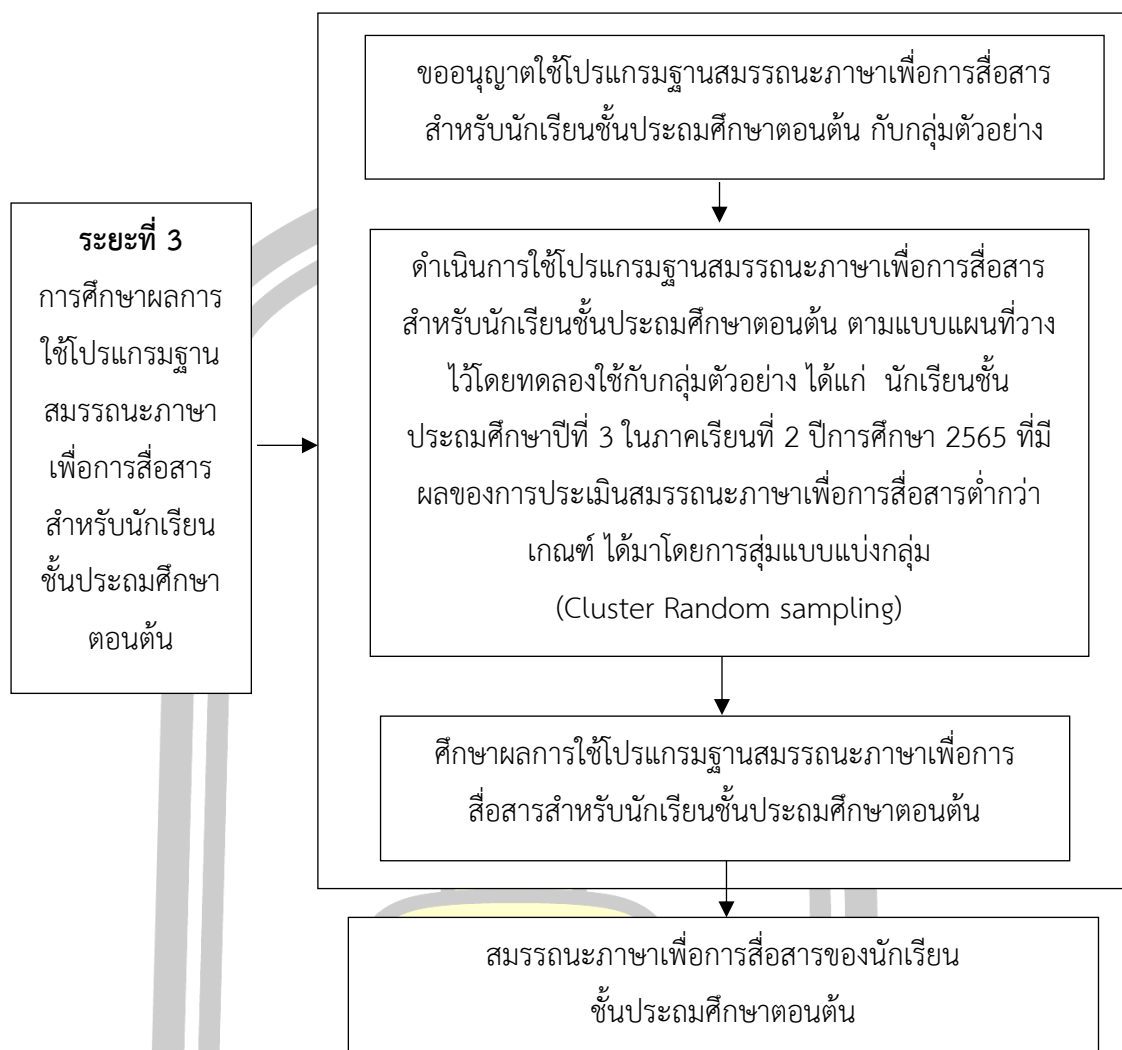
หลังจากผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังภาพประกอบ 14



ภาพประกอบ 14 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 3

จากภาพประกอบ 14 การดำเนินการวิจัยระยะนี้ เป็นขั้นตอนการศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นขั้นที่นำเอาโปรแกรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมผู้วิจัยดำเนินการตามภาพประกอบ 15 ดังนี้



ภาพประกอบ 15 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3.1 จุดประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาผลโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ทำให้ทราบว่าเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยหรือไม่

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

3.2.1 ดำเนินการขออนุญาตใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2 การทดลองใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2.3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือการเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้โปรแกรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 ประชากรได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งเป็น 15 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 361 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาล จันทรัตน์ จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่มีผลของการประเมินสมรรถนะ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารต่ำกว่าเกณฑ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่ม Try out ในระยะที่ 2

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือชนิดเดียวกันกับการทดลองใช้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดสมรรถนะ ภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 วางแผนนำโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 เตรียมเอกสารประกอบการใช้โปรแกรม ดังนี้

1) เตรียมคู่มือการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

2) เตรียมเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการใช้โปรแกรม คือ แบบทดสอบวัด สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ตนเองก่อนและหลังการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการ ให้นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะ ภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้น ทำแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ก่อนเรียน (Pretest)
2. เมื่อดำเนินการสอนเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลอง ทำแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบเหมือนเดิม
3. ตรวจสอบผลการทำแบบทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลองใช้โปรแกรมการฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาซ่อมเสริม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ หาโดยใช้สูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่ากลางเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้
(สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	Σ	แทน	ผลรวม

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของ โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารมีดังนี้

2.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Object Congruence) ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

พหุบัน ฤทธิ โท ชีเว

2.1.2 การหาค่าแบบทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา Coefficient ของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หรือแบบวัด
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม
k	แทน	จำนวนข้อ

2.1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2558 : 57)

$$r = \frac{H - L}{n}$$

เมื่อ r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบข้อนั้น ๆ ถูก
L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบข้อนั้น ๆ ถูก
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2.1.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร (Reliability) โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett) ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum x_i - \sum x_i^2}{(K-1) \sum (x_i - C)^2}$$

เมื่อ r_{cc}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของคะแนนแบบประเมินแบบอิงเกณฑ์
K	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบประเมินแบบอิงเกณฑ์
x_i	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนแต่ละคน
C	แทน	คะแนนจุดตัดของคะแนนสอบ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้สูตร t-test (Dependent Samples) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 D แทน ผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง หรือจำนวนคู่คะแนน

พูน ปณ ภิโต ชีเว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Df	แทน	ชั้นของความอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติจากการแจกแจงแบบที
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ระยะ ดังนี้
การวิจัยระยะที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 2 ผลการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะที่ 3 ผลการใช้โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3.1 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่เรียนรู้ด้วยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

3.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่เรียนรู้ด้วยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ระหว่าง
ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยระยะที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษา เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สำหรับผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษา
เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเพื่อศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำรา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
แนวทางการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อ
การสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ได้แก่

1.1.1 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของ
Boyle (1981), Boone (1989), Caffarella (2002), Barr และคณะ (1990) และ Tyler (1986)
เพราะเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี สามารถนำ
ความรู้ที่นำไปใช้ได้ ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและ
ความจำเป็น 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 3) การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) ออกแบบโปรแกรม
5) นำโปรแกรมไปใช้ 6) ประเมินผลการใช้โปรแกรม

1.1.2 กระบวนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงาน
เป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language
Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนการเรียนรู้แบบเน้น
ภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) ซึ่งได้มี 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่
บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติ
ภาระงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา
(Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ และบูรณาการแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการ
สื่อสาร ของ วิลกินส์ (Wilkins, 1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง

1.2 ผลการศึกษาศาภาพปัญหาการจัดเรียนการสอนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยแบบสอบถามมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 ปัญหาการจัดเรียนการสอนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย

1) ปัญหาเกี่ยวกับด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคมของนักเรียน และ 2) ด้านการจัด การเรียนการสอนของครู

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอนประจำชั้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 40 โรงเรียนละ 1 คน ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน ครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ 1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สายการสอน 2) เป็นครู ประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 3) มีประสบการณ์ในด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปี แสดงดังตาราง 14 , ตาราง 15 และตาราง 16 ตามลำดับ

ตาราง 14 ผลของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
ชาย	0	0
หญิง	120	100
รวม	120	100
2) ระดับ		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	40	33.33
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	40	33.33
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	40	33.33
รวม	120	100

จากตาราง 14 พบว่า ผลของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมถูกจำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 คน เป็นครูผู้หญิง 120 คน (ร้อยละ 100.00) ครูผู้ชาย 0 คน (ร้อยละ 0.00) นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนเท่ากัน คือ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน (33.33) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน (33.33) และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน (33.33) ตามลำดับ

ตาราง 15 ผลของปัญหาเกี่ยวกับด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคมของนักเรียน

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความสามารถด้านไวยากรณ์			
1.1 การอ่าน			
1.1.1 อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ	4.84	.367	มากที่สุด
1.1.2 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.96	.201	มากที่สุด
1.1.3 จัดลำดับสถานการณ์และคาดเดาสถานการณ์จากสิ่งที่อ่านโดยให้เหตุผลประกอบการพิจารณา	4.72	.453	มากที่สุด
1.1.4 มีมารยาทในการอ่านที่ดี	4.04	.679	มาก
รวม	4.64	.425	มากที่สุด
1.2 การเขียน			
1.2.1 เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	4.59	.510	มากที่สุด
1.2.2 เขียนย่อหน้าจากจินตนาการ	4.83	.374	มากที่สุด
1.2.3 มีมารยาทในการเขียนที่ดี	4.25	.781	มาก
รวม	4.56	.555	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
2. ความสามารถด้านสังคม			
2.1 การฟัง			
2.1.1 ให้รายละเอียดเรื่องที่ฟังและดูทั้งเพื่อความรู้และเพื่อความบันเทิง	4.49	.810	มาก
2.1.2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาฟังและดู	3.81	.892	มาก
2.1.3 มีมารยาทในการฟังที่ดี	3.74	.845	มาก
รวม	4.01	.849	มาก
2.2 การพูด			
2.2.1 แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ฟังและดูด้วยวาจา	4.08	.805	มาก
2.2.2 พูดให้ชัดเจนในการสื่อสาร	4.01	.667	มาก
2.2.3 มีมารยาทในการพูดที่ดี	3.85	.694	มาก
รวม	3.98	.722	มาก
รวมทั้งหมด	4.32	.631	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ผลของปัญหาเกี่ยวกับความสามารถด้านไวยากรณ์และความสามารถด้านสังคมของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .631) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้ 1) ความสามารถด้านไวยากรณ์ ประกอบด้วย 1.1) การอ่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = .425) และ 1.2) การเขียน ภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .555) และ 2) ความสามารถด้านสังคม ประกอบด้วย 2.1) การฟัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .849) 2.2) การพูด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .722)

ตาราง 16 ผลของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

การจัดการเรียนการสอนของครู	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เนื้อหา	4.65	.496	มากที่สุด
2. เวลาเรียนรู้	4.38	.503	มาก
3. กิจกรรมการเรียนการสอน	4.52	.579	มากที่สุด
4. สื่อการเรียนรู้	4.23	.683	มาก
5. การประเมินการเรียนรู้			
5.1 การประเมินก่อนเรียน-หลังเรียน	4.20	.616	มาก
5.2 บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.16	.778	มาก
5.3 วิธีการวัดและประเมินผลแบบต่างๆ	3.93	.618	มาก
5.4 แสดงศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียน	3.77	.670	มาก
รวม	4.02	.671	มาก
รวมทั้งหมด	4.23	.618	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ผลของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .618) เมื่อจัดอันดับของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นรายด้าน ได้แก่ 1) เนื้อหา ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .496) 2) กิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .579), 3) เวลาเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .503) 4) สื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .683) และ 5) การประเมินการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .671) ตามลำดับ จะเห็นว่า ด้านเนื้อหาเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูมากที่สุด

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารกับครูผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร และจากโรงเรียนที่มีผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ ความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผลการประเมินความสามารถด้านภาษาและคิดคำนวณ (National Test : NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีขึ้นไป เป็นเวลา 3 ปีซ้อนหลังติดต่อกัน 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานทางด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า 10 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ 3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนและให้ความรู้ด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า 10 ปี 4) เป็นผู้ที่มีความยินดีที่จะให้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดของการสัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นดังนี้

ผู้วิจัย : ข้อคำถามที่ 1 ท่านมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างไร

จากการการสัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “การพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะ การสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก โดยใช้ความรู้ทางหลักภาษาและการใช้ภาษาร่วมกับประสบการณ์ของตนตามช่วงวัย ผ่านการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองและแก้ปัญหาอย่างมีสติและสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนองค์ประกอบภายนอก และเป็นแกนในการสนับสนุนสมรรถนะการฟัง พูด อ่านและเขียน และทักษะของผู้รับและผู้ส่งสาร เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลอย่างมีวิจารณญาณ และการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปรับเปลี่ยนตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ครู และสังคม อันบอกเป็นนัยว่าผู้เรียนทั้งได้รับและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติในการแก้ไขสถานการณ์ที่พวกเขาเผชิญในชีวิตประจำวัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 : “หลักสูตรฐานสมรรถนะ ควรให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปรับเปลี่ยนตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ครู และสังคม ผู้เรียนต้องได้รับและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติในการแก้ไขสถานการณ์ที่พวกเขาเผชิญในชีวิตประจำวัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 : “สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือติดต่อ เกี่ยวข้องกับบุคคลรอบตัว ผ่านการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อรับแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ความรู้สึกนึกคิด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 : “สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการใช้ความรู้ทางหลักภาษา ผ่านการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองและแก้ปัญหาอย่างมีสติ และสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ภาษาไทยผ่านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในการเข้าองค์ความรู้ของสังคมไทย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 : “สมรรถนะภาษาเป็นพฤติกรรมเชิงคุณลักษณะ โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ วิถีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 : “การพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เป็นสิ่งที่สนับสนุนองค์ประกอบภายนอก และเป็นแกนในการสนับสนุนสมรรถนะ การฟัง พูด อ่านและเขียน”

ผู้วิจัย : ข้อคำถามที่ 2 ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นอย่างไร

จากการการสัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “สมรรถนะการสื่อสารจะเชื่อมโยงในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เป็นแกนในการสื่อความหมาย ใน 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ คือ ด้านพฤติกรรมของผู้เรียนที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นการสื่อสาร หรือการรับฟังว่าจะถูกต้องหรือไม่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสารไม่ดีพอ จึงไม่สามารถถ่ายทอดการสื่อสารผ่านการอ่านและการเขียนได้อย่างถูกต้อง และในชั้นเรียนเดียวกันจะมีผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันไป โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ช้าหรือความรู้พื้นฐานของผู้เรียนไม่แน่นมากพอ เช่น การอ่าน การเขียน จะทำให้เกิดอุปสรรคในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยครูต้องวิเคราะห์ว่าผู้เรียนจำเป็นต้องมีคุณลักษณะอย่างไร และต้องมีทักษะอะไรบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่ต้องการ และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว โดยมีการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติจริง ในสถานการณ์ต่างๆ ในการทำงานและในชีวิตประจำวัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 : “การกำหนดผลการเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทที่ใกล้ตัวของผู้เรียน เน้นกิจกรรมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การสะท้อนความคิดด้วยการอภิปรายผล การนำเสนอผลงานของตนเองและกลุ่ม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 : “สมรรถนะการสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยครูต้องมีความชัดเจนว่าต้องการพัฒนาสมรรถนะอะไรให้ผู้เรียน และวิเคราะห์ว่า

ผู้เรียน จำเป็นต้องรู้อะไร ต้องมีเจตคติ และคุณลักษณะอย่างไร และมีทักษะอะไรบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่ต้องการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 : “การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว โดยมีการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติจริง ในสถานการณ์ต่างๆ ในการทำงานและในชีวิตประจำวัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 : “ปัญหาในการจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการกำหนดสมรรถนะของผู้เรียนให้ชัดเจน แยกเป็นทักษะย่อย ฟัง พูด อ่าน เขียน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 : “ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ ด้านพฤติกรรมของผู้เรียนที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นในการสื่อสาร ทำให้ไม่มั่นใจในสิ่งที่พูด หรือการรับฟังว่าจะถูกต้องหรือไม่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสารไม่ดีพอ จึงไม่สามารถถ่ายทอดการสื่อสารผ่านการอ่านและการเขียนได้อย่างถูกต้อง”

ผู้วิจัย : ข้อคำถามที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากการการสัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “การคัดเลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้และการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ของผู้เข้าโปรแกรม มีความทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เข้าโปรแกรม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในวัยเด็กควรใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เน้นกระบวนการสอนแบบเชิงรุก กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มและภาระงานเป็นฐาน และในกระบวนการพัฒนาโปรแกรม ผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมโปรแกรมได้แสดงความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และปฏิบัติกิจกรรมในด้านการวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโปรแกรมหรือไม่”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 : “การคัดเลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ควรคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้และการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ของผู้เข้าโปรแกรม มีความทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เข้าโปรแกรม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 : “ควรออกแบบโปรแกรมให้เหมาะกับผู้เรียนที่มีความรู้หลายระดับ เก่ง กลาง อ่อน ซึ่งผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่มนี้สามารถเข้ารับการพัฒนาตามระดับในโปรแกรม และคัดเฉพาะตัวชีวิตที่สำคัญ ๆ ในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 : “ควรหาวิธีการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ภาระงานเน้นเนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กเป็นฐานในการพัฒนาออกแบบกิจกรรมในแผนการสอนให้มีความสอดคล้องกับเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 : “การจัดการเรียนรู้ควรใช้การเรียนรู้เชิงรุก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านประสบการณ์จริง หรือสถานการณ์ปัญหา ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและปฏิบัติ โดยการนำความรู้ ความเข้าใจมาประยุกต์ใช้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากทำงานเป็นกลุ่ม และมีการสะท้อนความคิดของผู้เรียน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 : “ในกระบวนการพัฒนาโปรแกรม ผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมโปรแกรมควรได้แสดงความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และปฏิบัติกิจกรรมในด้านการวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการมีเกณฑ์ในการประเมินผลโปรแกรมชัดเจน”

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สำหรับผลการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผลการสร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้น มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา 5) สื่อวัสดุการเรียนการสอน และ 6) การประเมินผล ดังกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติของการใช้ภาษา ประกอบไปด้วยความสามารถทางด้านไวยากรณ์และความสามารถด้านสังคม โดยใช้ทักษะย่อย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน นำมาสร้างสรรค์เป็นข้อความ ความรู้ นิทาน เรื่องราวสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และสิ่งใกล้ตัวด้วยภาษาที่ง่าย ๆ สนุกกับการทดลองใช้คำ ข้อความต่าง ๆ สนใจเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว สามารถสร้างผลงานใช้ความรู้ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

1. หลักการ

1.1 หลักการของโปรแกรม

1.1.1 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นโปรแกรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผ่านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้สถานการณ์หรือภาระงานเป็นฐานที่ใกล้ตัวในบริบทชุมชนของผู้เรียน ก่อให้เกิดความสามารถเชิงพฤติกรรมจนเกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันหรือสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดของผู้เรียน

1.1.2 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2
ก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) ขั้นที่ 3 ดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน
(Task-cycle) ขั้นที่ 4 ตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ขั้นที่ 5 ฝึกฝนการใช้ภาษา
(Practice) และ ขั้นที่ 6 สรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้

1.1.3 เป็นโปรแกรมที่มีระดับสมรรถนะของโปรแกรม 3 ระดับ ดังนี้
ระดับเริ่มฝึกหัด A1, ระดับกำลังพัฒนา A2, และระดับชำนาญ A3

1.2 ทฤษฎีในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของ
Boyle (1981), Boone (1989), Caffarella (2002), Barr และคณะ (1990) และ Tyler (1986)
เพราะเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี สามารถนำ
ความรู้ไปใช้ได้ ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความวิเคราะห์สภาพปัญหา
และความจำเป็น 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 3) การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) ออกแบบ
โปรแกรม 5) นำโปรแกรมไปใช้ 6) ประเมินผลการใช้โปรแกรม

1.2.2 กระบวนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนแบบเน้น
ภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication
Language Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนการเรียนรู้แบบ
เน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) ซึ่งได้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่
บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของ การปฏิบัติ
ภาระงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา
(Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ และบูรณาการแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการ
สื่อสาร ของวิลกินส์ Wilkins (1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ
เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมี
ส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง

2. จุดมุ่งหมายของโปรแกรม

เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ผ่านสถานการณ์หรือภาระงานเป็นฐาน
ก่อให้เกิดความสามารถเชิงพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันหรือสร้างสรรค์ผลงานตาม
ความถนัดของผู้เรียน สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 การฟัง หมายถึง การรับฟังการสนทนา ข้อความสั้น ๆ เรื่องราวง่าย ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้าใจ ตั้งใจ มีมารยาท สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม แสดงความรู้สึกและความนึกคิดของตนที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.2 การพูด หมายถึง การพูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน บอกความรู้สึกนึกคิดของตน เล่าเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือบอกผ่านการเล่น บทบาทสมมติ การแสดงต่าง ๆ ได้ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างสั้น ๆ มีมารยาทในการพูด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะและผู้รับฟัง

2.3 การอ่าน หมายถึง การอ่านบทอ่าน ข้อความง่าย ๆ ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถตั้งคำถามและหาข้อมูลที่ต้องการคิดก่อนตัดสินใจเชื่อและนำความรู้ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.4 การเขียน หมายถึง การเขียนข้อความ เรื่องสั้น ๆ เพื่อบอกความคิดความรู้สึก หรือแต่งเรื่องตามจินตนาการ สามารถเขียนให้เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักภาษาไทย และคำนึงถึงผู้อ่านและผู้ที่ตนเขียนถึง

3. เนื้อหาของโปรแกรม

เนื้อหาของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม โดยคาดหวังว่าเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของโปรแกรมแล้วจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโปรแกรม โดยเนื้อหาของโปรแกรมนี้นี้ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถามเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์จนได้เนื้อหาที่จำเป็นต่อการพัฒนาฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยกำหนดเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไตโนเสาร์ที่บ้านฉัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จุดผืนน้ำเขื่อนลำปาว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูค่าว ภูสิงห์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สิ่งทีภาคภูมิใจ

4. กระบวนการพัฒนา

กระบวนการจัดเรียนรู้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องบทเรียน วัตถุประสงค์ในการเรียน และนำเสนอประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ หรือตัวอย่างต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต ตั้งข้อสงสัย และสนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น หรือเรื่องราวเหล่านั้น

2. ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) ผู้สอนเตรียมความพร้อม และความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติการงาน โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบหรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกทิศทาง

3. ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนคิดวิเคราะห์ประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ต่างๆ ตามกิจกรรม จากนั้นผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้ประสบการณ์ความรู้ของตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดหรือมุมมองกับผู้อื่น หลังจากนั้นผู้เรียนจะมีการอภิปรายผลการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่ม

4. ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติการงานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่เองได้จากการวิเคราะห์คำที่ใช้สื่อสารความหมายจากการปฏิบัติการงานที่ผ่านมา

5. ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษา โดยเรียนรู้ คำ วลี และรูปแบบโครงสร้างของประโยคสนทนาตามเนื้อหาที่เรียน ทั้งด้านการฟัง การพูด การสนทนา การอ่าน และการเขียน ตามแบบฝึกหัด

6. ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ ผู้เรียนเตรียมตัวนำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการใช้ภาษาด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือหากมีความติดขัดทางการใช้ภาษาพร้อมทั้งสรุปผลและรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ ในรูปแบบของการนำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้นๆ

5. สื่อวัสดุการเรียนการสอน

สื่อวัสดุการเรียนการสอนของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมห้องเรียน/ สถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การใช้สื่อจากวัสดุในท้องถิ่นที่หาง่ายหรือวัสดุรีไซเคิล การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อการค้นหาข้อมูล และการสร้างบล็อกเพจ หรือเฟสบุ๊ค เพื่อเน้นการส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

6. การประเมินผล

การประเมินสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 2 มิติ คือ การประเมินสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ การอ่าน

และการเขียน และด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด โดยใช้เกณฑ์รูบริคเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating scales) โดยการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย

1. การประเมินก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นการประเมินโดยใช้แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคม

2. การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นการประเมินโดยใช้แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของแต่ละหน่วยการจัดการเรียนรู้

3. การประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นการประเมินโดยใช้แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคม

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
โปรแกรม				
1	หลักการ	4.38	.677	มาก
2	จุดมุ่งหมาย	4.69	.471	มากที่สุด
3	เนื้อหา	4.45	.783	มาก
4	กระบวนการพัฒนา	4.52	.509	มากที่สุด
5	สื่อวัสดุการเรียนการสอน	4.28	.797	มาก
6	การประเมินผล	4.21	.620	มาก
7	คำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	4.38	.494	มาก
8	การประเมินผล	4.28	.649	มาก
9	แผนการจัดการเรียนรู้	4.34	.670	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
รวม		4.39	.630	มาก
คู่มือการใช้โปรแกรม				
10	ลักษณะสำคัญของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.03	.865	มาก
11	แนวทางการนำไปใช้	3.62	.903	มาก
12	การเตรียมสื่อและบรรยากาศในชั้นเรียน	4.38	.677	มาก
13	บทบาทครูผู้สอนและบทบาทผู้เรียน	4.14	.789	มาก
14	แนวทางวัดและประเมินผล	4.45	.506	มาก
15	แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.48	.574	มาก
รวม		4.18	.719	มาก
ระยะเวลาในการพัฒนา				
16	ระยะที่ 1 ขั้นทดสอบก่อนเรียน 2 ชั่วโมง	4.52	.509	มากที่สุด
17	ระยะที่ 2 ขั้นจัดการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง	4.59	.501	มากที่สุด
18	ระยะที่ 3 ขั้นประเมินผลหลังเรียน 2 ชั่วโมง	4.45	.870	มาก
รวม		4.52	.627	มากที่สุด
กระบวนการพัฒนา				
19	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	4.72	.649	มากที่สุด
20	ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task)	4.55	.783	มากที่สุด
21	ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle)	4.21	.726	มาก
22	ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus)	4.45	.506	มาก
23	ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice)	4.55	.506	มากที่สุด
24	ขั้นสรุปและถ้อยโยงการเรียนรู้	4.41	.867	มาก
รวม		4.48	.673	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
เครื่องมือ				
25	ชุดเอกสารข้อมูลการวิจัย	4.52	.634	มากที่สุด
26	ชุดเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ตามโปรแกรม	4.52	.634	มากที่สุด
27	แบบทดสอบความสามารถการใช้ภาษาด้านไวยากรณ์	4.86	.351	มากที่สุด
28	แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาด้านสังคม	4.24	.830	มาก
29	แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.34	.614	มาก
รวม		4.50	.613	มาก
รวมทั้งหมด		4.40	.679	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .679) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) โปรแกรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .630) 2) คู่มือการใช้โปรแกรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .719) 3) ระยะเวลาในการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .627) 4) กระบวนการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .673) และ 5) เครื่องมือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .613)

2.3 ผลการพัฒนาเครื่องมือประกอบการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จุดผืนน้ำเขื่อนลำปาว หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูค่างูสิงห์ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สิ่งทีภาคภูมิใจ รวมแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 20 แผน รวมเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง เป็นการหาคุณภาพด้วยการประเมินความเหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน

แสดงดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษา เพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	4.61	.502	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	4.66	.481	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	4.70	.437	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	4.60	.515	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	4.46	.524	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	4.46	.526	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	4.49	.513	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	4.51	.501	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	4.51	.512	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	4.53	.521	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	4.50	.510	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	4.54	.532	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13	4.55	.527	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14	4.56	.533	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15	4.55	.508	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16	4.59	.517	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17	4.45	.529	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18	4.47	.526	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19	4.38	.518	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20	4.33	.502	มาก
รวม	4.52	.512	มากที่สุด

จากตาราง 18 พบว่า ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 20 แผน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .512)

2.4 ผลการทดลองใช้จริงกับกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out)

ผลการทดลองใช้จริงกับกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out) เป็นนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน โดยใช้เกณฑ์รูบรีค เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) และ 2) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน โดยใช้เกณฑ์รูบรีคเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales)

2.4.2 ผู้วิจัยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น 1 หน่วยการเรียนรู้ ดังตาราง 19 และตาราง 20

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out)

รายการประเมิน	N	คะแนนก่อนเรียน		แปรผล	คะแนนหลังเรียน		แปรผล	t	P-value
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.			
สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	20	61.05	6.096	A2	73.45	5.012	A2	17.058*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับสมรรถนะ

ระดับเริ่มฝึกหัด A1 = ≤ 59

ระดับกำลังพัฒนา A2 = 60 - 79

ระดับชำนาญ A3 = ≥ 80

จากตาราง 19 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X} = 73.45$, S.D. = 5.012) และมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับชำนาญ A2

ตาราง 20 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out) ใน 1 หน่วยการเรียนรู้

หน่วย การ เรียนรู้	สมรรถนะ ภาษาเพื่อ การสื่อสาร	คะแนน เต็ม	คะแนนก่อน เรียน		คะแนน หลังเรียน		t	P-value
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การอ่าน	10	4.65	.489	7.25	1.070	10.614*	.000
	การเขียน	10	4.75	.444	7.00	.918	10.411	.000
	การฟัง	10	4.65	.489	7.85	.745	20.566	.000
	การพูด	10	4.50	.513	7.30	.801	14.000	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับสมรรถนะ

ระดับเริ่มฝึกหัด A1 = ≤ 59

ระดับกำลังพัฒนา A2 = 60 - 79

ระดับชำนาญ A3 = ≥ 80

จากตาราง 20 พบว่า ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของกลุ่มทดลองนำร่อง (Try out) ใน 1 หน่วยการเรียนรู้ ที่เรียนโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคมสูงขึ้น

การวิจัยระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยนำรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจันทรินทร์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3.1 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) ความสามารถด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน และ 2) ความสามารถด้านสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด จากการวัดซ้ำในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 หน่วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาพัฒนาการสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังตาราง 21

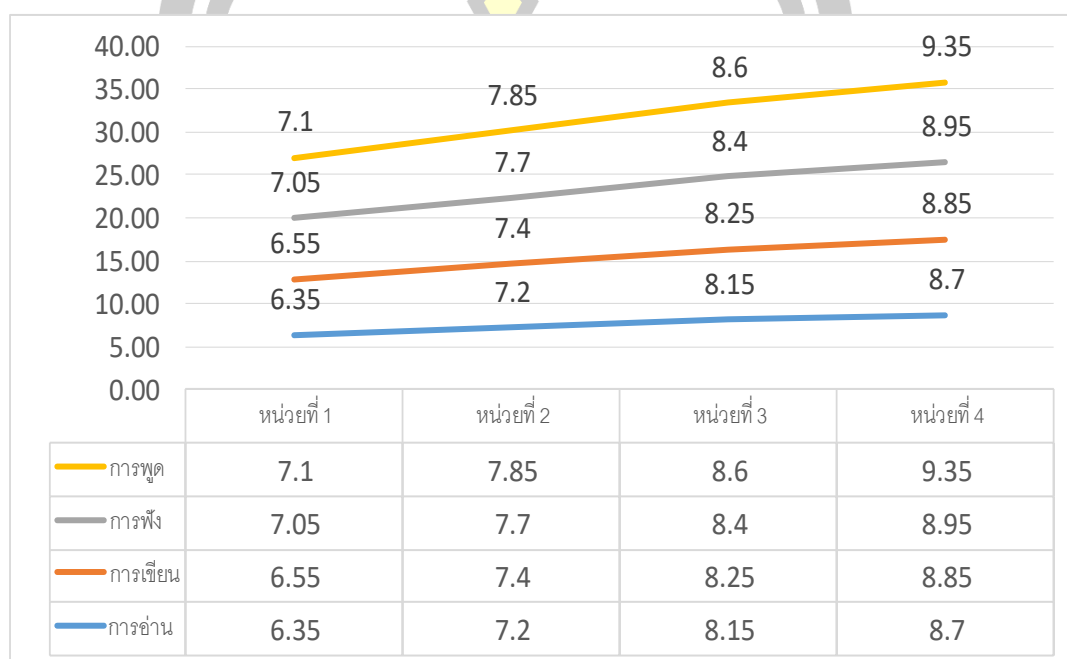


ตาราง 21 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-4

คน ที่	สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร																รวม
	ความสามารถด้านไวยากรณ์								ความสามารถด้านสังคม								
	การอ่าน (10)				การเขียน (10)				การฟัง (10)				การพูด (10)				
	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	
1	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
2	6	7	8	7	6	7	8	8	7	8	8	8	7	8	9	10	122
3	6	7	8	7	6	7	8	8	7	8	8	9	7	8	8	9	121
4	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
5	5	6	7	8	6	7	7	8	6	7	8	8	7	7	8	8	113
6	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
7	7	7	8	8	7	7	8	8	8	8	8	8	8	8	9	10	127
8	5	6	7	8	6	7	7	8	7	6	8	8	7	7	8	8	113
9	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
10	6	7	8	9	6	7	8	9	7	8	8	8	7	8	9	10	125
11	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
12	6	7	8	8	6	7	8	8	7	8	8	8	7	8	8	9	121
13	6	6	7	8	6	7	7	8	7	7	8	8	7	8	8	8	116
14	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
15	7	7	8	8	7	7	8	8	8	8	8	9	8	8	9	10	128
16	5	6	7	8	6	7	8	8	7	7	8	8	7	7	8	8	115
17	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
18	6	7	8	7	6	7	8	8	7	8	8	9	7	8	8	9	121
19	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	7	8	9	10	136
20	6	7	7	8	7	7	8	8	7	7	8	8	7	8	8	8	119
X̄	6.35	7.20	8.15	8.70	6.55	7.40	8.25	8.85	7.05	7.70	8.40	8.95	7.10	7.85	8.60	9.35	26.45
S.D.	0.745	0.768	0.813	1.174	0.510	0.503	0.716	0.988	0.394	0.571	0.503	0.945	0.308	0.366	0.503	0.875	8.888

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีพัฒนาการด้านสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารหลังเรียน สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบ สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ด้วยสถิติทดสอบ t-test (Dependent Samples) ดังภาพประกอบ 16



ภาพประกอบ 16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับสมรรถนะ

27.01-40.00

A3 หมายถึง ขั้นนำ

14.01-27.00

A2 หมายถึง พัฒนา

1.00-14.00

A1 หมายถึง เริ่มฝึกหัด

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่สมรรถนะระดับ A2 ขึ้นไป

จากภาพประกอบ 16 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าเท่ากับ 35.85 อยู่ในอันดับที่ 1 ระดับชำนาญ (A3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าเท่ากับ 33.40 อยู่ในอันดับที่ 2 ระดับชำนาญ (A3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าเท่ากับ 30.15 ระดับชำนาญ (A3) อยู่ในอันดับที่ 3 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าเท่ากับ 27.05 ระดับพัฒนา (A3) อยู่ในอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพิ่มขึ้นทุกหน่วยการเรียนรู้

3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการประเมิน	N	คะแนนก่อนเรียน		แปรผล	คะแนนหลังเรียน		แปรผล	t	P-value
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.			
สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร	20	60.42	5.131	A1	78.75	7.040	A2	29.651*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับสมรรถนะ

ระดับเริ่มฝึกหัด A1 = ≤ 59

ระดับกำลังพัฒนา A2 = 60 - 79

ระดับชำนาญ A3 = ≥ 80

จากตาราง 22 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X}$ = 78.75, S.D. = 7.040) และมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับชำนาญ A2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
 - 3.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระหว่างก่อนใช้โปรแกรมและหลังใช้โปรแกรม

พูน ปณ จิต ชเว

สรุปผล

การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า

1.1 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูดอยู่ในระดับมาก

1.2 ครูมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เนื้อหา มีความซ้ำซ้อน กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน ครูต้องใช้เวลามากในการสอนเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา ขาดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ก่อน ระหว่างและหลังเรียน ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ และขาดความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล ทำให้ไม่ทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียน จากการสัมภาษณ์ครูผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมฯ สรุปได้ว่า การคัดเลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ควรคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้และการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ของผู้เข้าโปรแกรม มีความทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เข้าโปรแกรม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น อยู่ในวัยเด็กควรใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เน้นการกระบวนการสอนแบบเชิงรุก กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มและภาระงานเป็นฐาน

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา 5) สื่อวัสดุการเรียนการสอน และ 6) การประเมินผล ทั้งนี้ ได้สังเคราะห์กระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) ขั้นที่ 3 ดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) ขั้นที่ 4 ตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ขั้นที่ 5 ฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ ขั้นที่ 6 สรุปและถ้อยการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปรากฏผล ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยทุกหน่วยการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน และด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่เรียนโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ระหว่างก่อนใช้โปรแกรมและหลังใช้โปรแกรม พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับกำลังพัฒนา A2

อภิปรายผล

การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อตอบความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเพื่อศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำรา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ได้แก่ การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของ Boyle (1981), Boone (1989), Caffarella (2002), Barr และคณะ (1990) และ Tyler (1986) เพราะเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้ โดยมีขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 3) การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) ออกแบบโปรแกรม 5) นำโปรแกรมไปใช้ และ 6) ประเมินผลการใช้โปรแกรม สำหรับกระบวนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) ตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) และบูรณาการแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) ของวิลกินส์ Wilkins (1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยการเน้นการฝึกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วม

กิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง Willis (1996) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติจากการปฏิบัติภาระงานในห้องเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เริ่มจากการเรียนรู้ความหมาย การวิเคราะห์หลักภาษา และเรียนรู้รูปแบบของหลักภาษาที่ถูกต้องเพื่อให้ผู้เรียนนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น ผ่านขั้นตอนก่อนปฏิบัติภาระงาน ขั้นระหว่างปฏิบัติงานและขั้นหลังปฏิบัติภาระงาน สอดคล้องกับ Prabhu (1987) และ Lambert และ Oliver (2020) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอภิปรายร่วมกับเพื่อน โดยที่มิครูเป็นผู้ดูแล และให้คำแนะนำ จากการทำกิจกรรมภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอน จะสามารถช่วยส่งเสริมความสามารถในการแปลความหมายทางภาษา ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดประสงค์ และช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Littlewood (1988) ที่กล่าวว่า หากผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาในชั้นเรียนว่า ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารกับผู้อื่น ผู้เรียนจะมีความสนใจ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้มากขึ้น นั่นหมายความว่า การใช้กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่มีความหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้นจากการได้ใช้ภาษาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธชา กริรัมย์ (2022) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพรรณ จิตรัมย์ (2557) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLTพบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการเรียนรู้ ร้อยละ 58.24

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จากการสอบถามครูและนักเรียน พบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรชัย มุ่งไธสง และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนบนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนภาษาไทยระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) พบว่านักเรียนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเขียนไม่ได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.24 และปัญหาด้านการอ่านไม่ออกหรือลงมากคิดเป็นร้อยละ 28.00 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรลักษณ์ คำล่า และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษา

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนศิริไพลพิทยาสถา ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า สภาพการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 89.29 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 48.89 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 61.54 และด้านการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ซ้ำซ้อน ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน ครูขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน ครูต้องใช้ระยะเวลามากในการสอนเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูขาดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพงษ์ ผิวเหลือง และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย พบว่า สภาพปัญหาจากหลักสูตร พบว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีมาก แต่เวลาจัดกิจกรรมมีน้อย หนังสือเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของหลักสูตรไม่ทั่วถึง และการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในลักษณะกว้างเกินไป ครูส่วนใหญ่เน้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่คำนึงถึงมาตรฐานและตัวชี้วัดดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตัวชี้วัดบางตัวครูผู้สอนไม่สามารถตีความได้ว่าสอนอย่างไร เพราะระบุอย่างกว้าง ๆ เวลาจัดกิจกรรมจึงไม่สอดคล้องกันทั้งตัวหลักสูตรและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยจากตัวครูผู้สอน ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรและตัวชี้วัด ขาดความรัก ความตระหนักในการจัดกิจกรรม ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของแก่นภาษาไทย กลวิธีการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย สื่อและนวัตกรรมที่นำมาใช้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ครูขาดการศึกษา ค้นคว้า อบรม สัมมนาเพิ่มเติม และภารกิจนอกเหนือจากงานสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพงษ์ ขวณินิยมตระกูล และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย พบว่า ครูได้ใช้หลักสูตรเนื้อหาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551 โดยจะเน้นทางด้านทักษะการอ่าน เขียน ฟัง พูด ทั้งนี้ลักษณะการสอนของครูยังเป็นลักษณะการสอนบรรยายและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากแบบเรียนเป็นหลัก โดยมีครูบางส่วนได้หาแบบฝึกหัดอื่น ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนผสมผสานเพิ่มเติมด้านสื่อการสอนที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของสื่อทำมืออย่างง่าย ได้แก่ บัตรคำศัพท์ โดยมีการใช้สื่อวีดิทัศน์หรือสื่อจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนับสนุนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันเนื่องมาจากโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านสื่อทัศนูปกรณ์และระบบอินเทอร์เน็ต ที่รองรับการใช้งาน ในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่าครูทุกโรงเรียนมีการ

ประเมินผลนักเรียนด้วยการเก็บคะแนนแบบฝึกหัด และการประเมินผลทดสอบตลอดทั้งภาคเรียน อีกทั้งมีการประเมินความสามารถทางด้านการอ่าน เขียน เป็นประจำทุกเดือนตามที่กระทรวงกำหนด

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อตอบสนองความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นจากแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน
(Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language
Teaching: CLT) โดยมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา
4) กระบวนการพัฒนา 5) สื่อวัสดุการเรียนการสอน และ 6) การประเมินผล และ
มีกระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ก่อนการปฏิบัติ
ภาระงาน (Pre-task) ขั้นที่ 3 ดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task-cycle)
ขั้นที่ 4 ตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ขั้นที่ 5 ฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ
ขั้นที่ 6 สรุปและถ้อยแถลงการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ตันโพธิ์ และนันทพร ศรีจิตติ
(2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงาน
เป็นฐาน รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มศว 111 โดยได้ออกแบบ “กิจกรรมบูรณาการความรู้
ทักษะภาษาไทยเพื่อสื่อสาร” มี 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นเตรียมปฏิบัติงาน 2. ขั้นระหว่างปฏิบัติงาน
ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นปฏิบัติงานที่ต้องมีการแก้ปัญหาการร่วมแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ส่วนตัว การสร้างสรรค์ ชิ้นวางแผนปฏิบัติงาน และชิ้นรายงาน และ 3. ขั้นหลัง
ปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ภาษา การฝึกใช้ภาษาและการติดตามผล และสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ กนกวรรณ ดอนกวนเจ้า และอภิราตี จันทรแสง (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะ
การพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการ
สื่อสารร่วมกับวิดีโอของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่
1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) 2) ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ
(Practice) 3.1) ขั้นฝึกปฏิบัติแบบควบคุม (Controlled Practice) 3.2) ขั้นฝึกปฏิบัติแบบอิสระ
(Freed Practice) และ 4) ขั้นนำไปใช้ (Production) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา
แจ่มเจริญ และวาสนา กิรติจำเริญ (2565) ที่ได้ศึกษาทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อการ
สื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน
พบว่า ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้
การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร พรหมวัง (2562) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนทักษะ
การฟัง-พูดภาษาอังกฤษ โดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวาง

เงื่อนไขการกระทำ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง-พูด เจตคติ และความมั่นใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง-พูด เจตคติ และความมั่นใจในตนเอง และนักเรียนมีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2W3P ที่เป็นระบบ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ขึ้นอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดเรียนรู้ของครูและนักเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารกับครูผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง 3) ปรับปรุงโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง และยืนยันการใช้โปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 4) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ฉบับร่าง โดยกลุ่ม Try out และการวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ดำเนินการขออนุญาตใช้โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น กับกลุ่มตัวอย่าง 2) การทดลองใช้โปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และ 3) ศึกษาผลการโปรแกรมฐานสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกับการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของ Boyle (1981), Boone (1989),

Caffarella (2002), Barr และคณะ (1990) และ Tyler (1986) เพราะเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ รักษาแสง (2565) ที่ได้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ระยะ ประกอบด้วย 1) การศึกษาปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) 2) การพัฒนาโปรแกรม 3) การทดลองโปรแกรม และ 4) การประเมินการใช้โปรแกรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ วรรณรัตน์ (2564) ที่ได้พัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ และ ระยะที่ 3 ทดลองใช้และปรับปรุงโปรแกรมฯ จึงทำให้ได้โปรแกรมที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อตอบความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้น ดังที่เห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ และด้านการสื่อสารทางสังคมทุกหน่วยการเรียนรู้ที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการในการมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์และด้านการสื่อสารทางสังคม กล่าวคือ นักเรียนสามารถอ่านบทอ่าน ข้อความง่าย ๆ ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถตั้งคำถามและหาข้อมูลที่ต้องการคิดก่อนตัดสินใจเชื่อและนำความรู้ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สูงขึ้น เขียนข้อความ เรื่องสั้น ๆ เพื่อบอกความคิดความรู้สึก หรือแต่งเรื่องตามจินตนาการ สามารถเขียนให้เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักภาษาไทย และคำนึงถึงผู้อ่านและผู้ติดตามเขียนถึงได้สูงขึ้น รับฟังการสนทนา ข้อความสั้น ๆ เรื่องราวง่าย ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้าใจตั้งใจ มีมารยาท สามารถตั้งคำถามตอบคำถาม แสดงความรู้สึกและความนึกคิดของตนที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้สูงขึ้น และพูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำ บอกความรู้สึกนึกคิดของตน เล่าเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือบอกผ่านการเล่น บทบาทสมมุติ การแสดงง่าย ๆ ได้ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างสั้น ๆ

มีมารยาทในการพูด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะและผู้รับฟังได้สูงขึ้น ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวสันต์ วรรณรัตน์ (2564) ที่ได้พัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทยตามแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ช่วยให้นักเรียนมีคะแนนความสามารถทาง ภาษาไทยสูงขึ้นและความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wongsuwan และ Ruangjaroon (2020) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการ เรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงานเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ และนักเรียน มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Klinhom, Moolmee และ Inprasitha (2017) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาจีนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลคะแนนจากการทดสอบด้วยแบบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาจีนหลังเรียนสูงขึ้น จากการทดสอบก่อนเรียน โดยผลการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.22 ส่วนการทดสอบ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.37 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนนซึ่งสูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 45 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถด้าน การพูดของตนเองที่อยู่ในระดับที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไล ดันเสียงสม (2548) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ การฟังและการอ่านภาษาอังกฤษหลังการใช้กิจกรรมตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเทคนิค CLT เพิ่มขึ้น

3.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนต้น ที่เรียนโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนต้น ระหว่างก่อนใช้โปรแกรมและหลังใช้โปรแกรม พบว่า นักเรียนมีสมรรถนะภาษาเพื่อการ สื่อสารหลังใช้โปรแกรมสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นสามารถส่งเสริม ให้นักเรียนมีสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ketdee และ Thamrongsotthisakul (2022) ที่ได้ศึกษากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ngam-anant และ Patamadilok (2022) ที่ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่าความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัน วิรุณภักดิ์ และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราพรรณ จิตรัมย์ (2562) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรนนท์ ศรีวิทัศน์ (2563) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิดีโอบนยูทูปร่วมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้วิดีโอยูทูปร่วมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในครั้งนี้ มีจุดเด่น คือ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยอย่างถูกต้องเหมาะสม สำหรับผู้สนใจสามารถนำกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่มี 3 ระยะ ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาโปรแกรม และการศึกษาผลการใช้โปรแกรม เพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้กับทุกบริบท

1.2 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น สามารถใช้แนวคิดพื้นฐานอื่น ๆ นอกเหนือจากแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) เพิ่มเติมได้ เช่น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการนำโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1 จากการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในครั้งนี้ ปรากฏผลว่า สามารถเสริมสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารให้กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จึงนับว่าโปรแกรมนี้เป็นทางเลือกหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารและช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นให้สูงขึ้นได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามสภาพและความเหมาะสมของบริบทการเรียนการสอนในหลาย ๆ ด้าน

2.2 ครูควรศึกษาคู่มือโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นนี้ให้เข้าใจก่อนนำไปใช้ จัดเตรียมเครื่องมือ สื่อ เอกสารประกอบโปรแกรมให้พร้อม ศึกษาขั้นตอนกระบวนการพัฒนาให้เข้าใจเพื่อให้อาจจัดการเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรม และศึกษาการวัดและประเมินผลตามแนวทางของโปรแกรม เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน

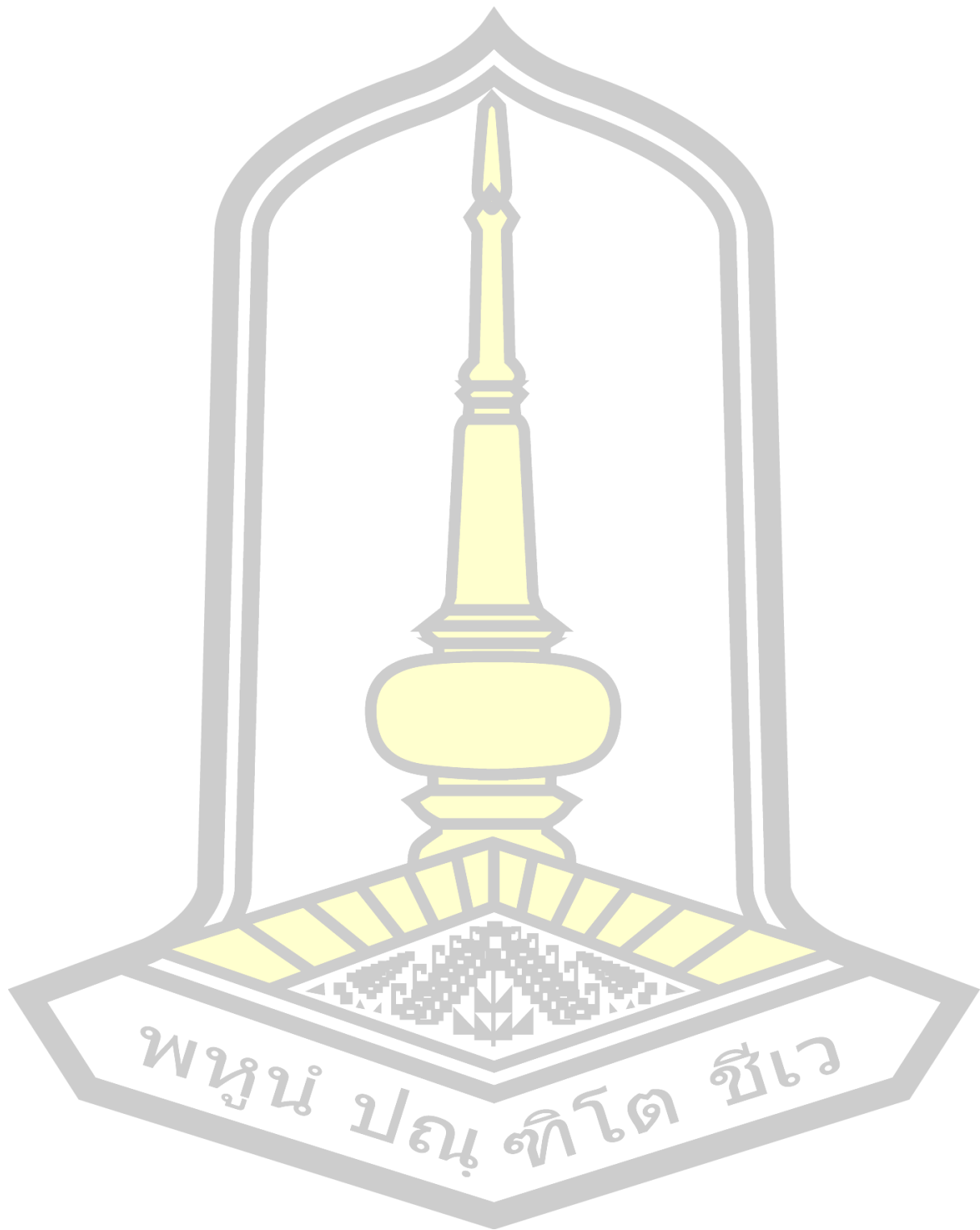
3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.1 ในการวิจัยครั้งนี้ มีแบบแผนการทดลองกับนักเรียน 1 กลุ่ม โดยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่ใช้เครื่องมือเดียวกันเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากรูปแบบการสอน ดังนั้นผู้วิจัยที่สนใจทำการศึกษาต่อไป ควรทำการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแตกต่างออกไป เช่น การใช้แผนการวิจัยเป็นการทดลองแบบ 2 กลุ่มหรือมากกว่า คือ มีกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม หรือกลุ่มเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้โปรแกรม

3.2 ควรมีการขยายผลการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับโรงเรียนของรัฐบาล

3.3 ควรมีการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายหรือในระดับที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ดอนกวนเจ้า และอภิราตี จันทร์แสง. (2565). การพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับ วิดีโอ YouTube ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(9), 477-494.
- กมลฉัตร กล่อมอิม (2560). การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาจีนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ เน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 40(2), 41-51.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ตันโพธิ์ และนันทพร ศรีจิตติ. (2564). การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 44(2), 164-174.
- กึ่งกาญจน์ สิริสุขันธ์. (2550). *คู่มือหรือคู่มือการให้คะแนน*. กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมการเรียน การสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติพงษ์ เลิศเลียงชัย. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท นวโลหะ จำกัด*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กุสุมา รักษมณี. (2530). *หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 092 ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2527). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2554). *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสมรรถนะ*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://competency.rmutp.ac.th/.doc>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 เมษายน 2564].

คณะกรรมการอิสระปฏิรูปการศึกษา. (ม.ป.ป.). **คู่มือการนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับ**

ประถมศึกษาตอนต้นไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

จำนง ทองประเสริฐ. (2519). **ภาษาไทย การใช้ภาษา-หลักภาษา ท 401-ท.** กรุงเทพฯ :

อักษรเจริญทัศน์.

จิรประภา อัครบวร. (2549). **สร้างคนสร้างผลงาน.** กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์.

จิรวัดน์ เพชรรัตน์. (2555). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เจนจิรา คงสุข. (2540). **การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ**

ทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในเขตชนบทมีส่วนร่วม

ในการแก้ปัญหา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนกนันท์ เกตุดี. (2565). **กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ**

ฟังและพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารมหาจุฬา

นาครทรรณ, 9(8), 249-263.

ชนธิ์ ชำนาญกิจ. (2560). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทย**

เพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและ

แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาติชาย คงเพชรดิษฐ์, ระวีวัฒน์ จันทิก และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2559). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง**

ทักษะการสื่อสารเพื่อการเจรจาเชิงผลได้ของพนักงานบริหารงานลูกค้าในบริษัทตัวแทน

โฆษณา. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(2), 247-268.

ชูชัย สมितिไกร. (2540). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ชูชัย สมितिไกร. (2550). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ญาติภาค กัลปดี. (2559). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์**

ของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

และพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ฐิติพัฒน์ พิษุธาดาพงศ์. (2548). **เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาระบบ**

สมรรถนะของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : บริษัทปูนซิเมนต์ไทย

จำกัด (มหาชน).

รุติพัฒน์ พิษุธาตาดำพงศ์. (2549). ยุทธวิธีการใช้ระบบสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อ
ผลักดันองค์การสู่ความเป็นเลิศเหนือคู่แข่ง. วารสารตำราฐานภาพ, 6(20), 16.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2550). **มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
เอชอาร์ เซ็นเตอร์.

ณัฐพร พรหมวัง. (2562). **การพัฒนาชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ โดยใช้ Activity-
Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำที่ส่งผลต่อ
ความสามารถในการฟัง-พูด เจตคติ และความมั่นใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและ
พัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2529). **รูปแบบการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กความสามารถพิเศษ
ในชั้นประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2558). **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7.
มหาสารคาม : ตักศิลาการพิมพ์.

ทีศนา เขมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทื่อน ทองแก้ว. (2550). **สมรรถนะ(Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ธนากร ทองประยูร. (2563). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
ระหว่างวัฒนธรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทาง
การศึกษาและการจัดการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธนู ทดแทนคุณ. (2557). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไเอเดียส์ไตร์

ธวัช ปุณโณทก และวิมล เขตตะ. (2548). **ประวัติอักษรไทยพ่อนขุนรามคำแหง และการแพร่กระจาย
สู่อาณาจักรล้านนา ล้านช้าง**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อึ้ง บัวศรี. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

อึ้ง บัวศรี. (2535). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

อึ้งศักดิ์ คงสวัสดิ์. (2553). **Competency ภาคปฏิบัติ เขาทำกันอย่างไร**. กรุงเทพฯ : สมาคมฯ.

ธีรนนท์ ศรีวิทัศน์. (2563). **การจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิดีโอแบบยูทูปร่วมกับแนวคิด
การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

นพคุณ คุณาชีวะ และคณะ. (2523). **ระเบียบวิธีสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นภลัย สุวรรณธาดา และคณะ. (2548). **การเขียนผลงานวิชาการและบทความ**. กรุงเทพฯ :
ภาพพิมพ์.

นฤมล มณีงาม. (2547). **การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตาม
หลักการเรียนรู้การรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

นววรรณ พันธุมธา. (ม.ป.ป.). **ภาษาสื่อความหมายในไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบ
คำบรรยาย วิชาวิเคราะห์โครงสร้างภาษาไทย แผนกวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นัจรีภรณ์ สิมมาธ. (2559). **การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ชั้นบูรณาการความสามารถในการวิเคราะห์ และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยบูรณาการการประเมินตามสภาพจริง:วิจัยผสานวิธี**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นัททิศต์ นาทา. (2561). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน : แนวคิดเพื่อการพัฒนาทักษะทาง
ภาษาไทย**. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 38(5), 182-202.

นันทวัน วิรุณภักดี, วิเชียร อารังโสติสกุล และอังคณา อ่อนธานี. (2564). **การพัฒนากิจกรรม
การเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ทางการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. Journal of Roi
Kaensarn Academi, 7(10), 253-270.

นายวีรลักษณ์ คำล่า, ประเวศ เวชชะ และสุชาติ ลีตระกูล. (2564). **ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ
ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนศิริวิทยุ
ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. Journal of Education Academic
Chiang Rai Rajabhat University, 1(2), 137-145.

นิตยพรรณ เอกโพยชนต์. (2549). **การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดย
ใช้เทคโนโลยีสื่อประสมเพื่อส่งเสริมทักษะการสังเกตและการสื่อความหมายของเด็ก
อนุบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนเทคโนโลยีและ
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรมล ศตวุฒิ. (2548). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- นิรมล ศตวุฒิ. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา ชูโต. (2538). **การประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : พี.เอ็น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2523). **ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม**. กรุงเทพฯ : ดวงดีการพิมพ์.
- ประมธ ศตะเวทิน. (2533). **หลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ประวิทย์ รักษาแสง. (2565). **การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การอ่านตามแนวทางโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน และนิพนธ์ อินสิน. (2524). **หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษาก้าววัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ปารวี งามอนันต์. (2565). **ผลของการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิยะชัย จันทวงศ์ไพศาล. (2549). **การค้นหาและวิเคราะห์เจาะลึก Competency ภาคปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- พัชชา กริรัมย์. (2565). **การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ Task-Based Learning ร่วมกับ 2W3P สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วารสารวิชาการ ครุศาสตร์ สอนสุรนันทา, 5(1), 11-21.
- พิมพ์พิศา ชัชวพันธุ์. (2559). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2540). **ภาษาเพื่อการสื่อสาร**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนาม.
- มัญชลี เปี่ยมดี. (2563). **สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 14(3), 235-246.

- ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2553). **การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัชณี กัลยาวิชัย และอัจฉรา ธารอุไรกุล. (2545). **การวิเคราะห์และการออกแบบระบบคอมพิวเตอร์
สมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : การศึกษา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุจิรี ภูสาระ. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา (Curriculum
Development: Education Reform)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์.
- เรขณพัศ ภาสกรณ. (2561). **การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะการสื่อสารระหว่างบุคคล สำหรับนิสิตนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรวดี ทรงเที่ยง. (2548). **การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมแรงจูงใจภายในเพื่อสร้างสัมพันธภาพใน
การทำงานของหัวหน้าช่างในศูนย์บริการรถยนต์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรพรณ จิตรรัมย์. (2562). **การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วสันต์ วรรณรัตน์. (2564). **การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนว
ทางการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรวิภา วงษ์สุวรรณ. (2563). **การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงาน
เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วิพุธ โสภวงศ์ และคณะ. (2547). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2551). **เอกสารประกอบการเรียนการสอน รายวิชา 218916 พื้นฐานทาง
การบริหารการศึกษา**. ขอนแก่น : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิไล ต้นเสียงสม. (2548). **การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

วีรลักษณ์ คาล่า, ประเวศ เวชชะ และสุชาติ ลีตระกูล. (2564). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการปัญหา
นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนศิริไพลพิทยาศาสตร์
สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. **วารสารครุศาสตร์วิชาการ**, 1(2),
137-145.

ศรชัย มุ่งไธสง และคณะ. (2560). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียน
บนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
จังหวัดเชียงราย. **วารสารสังคมศาสตร์ วิชาการ**, 10, 09-22.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). **ระบบออนไลน์ด้านแก้ปัญหาแบบ
ร่วมมือ**. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://cps.ipst.ac.th/about>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 สิงหาคม
2561].

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมศักดิ์ จิตตพรพงษ์. (2547). **การวิเคราะห์โปรแกรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยที่ดำเนินการโดยสถาบันศาสนาตามแนวคิดของบอยเออร์และพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธารณ. (2544). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**.
เชียงใหม่ : เดอะ โนวเลจ เซ็นเตอร์.

สวณิต ยมาภัย. (2528). **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร**. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ**

พุทธศักราช 2556. กรุงเทพฯ : สอศ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). **ความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่**

จำเป็นสำหรับตำแหน่ง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **แนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัย และพัฒนาการ**

ส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนา

คุณภาพผู้เรียน. เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน

โครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากร

ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษาและ

พัฒนาการเรียนรู้.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและ**

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :

บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้น**

พื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3). กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT)**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2563. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการศึกษาขั้น

พื้นฐาน.

สิริภัทร โสทธิยาภักย์. (2561) **ผลการสอนอย่างมีแบบแผนต่อสมรรถนะการสื่อสารของนักศึกษา**

พยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา.

สิริมา เจริญศรี. (2556). **ภาษาไทยธุรกิจ.** กรุงเทพฯ : แม็คเอ็ดดูเคชั่น.

สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ. (2548). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency.**

กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).

สุจิตรา ปทุมลังการ. (2552). **ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ.** [ออนไลน์]. ได้จาก :

<http://www.atsn.ac.th/images/Upload/file/CBCApplications.pdf>.

[สืบค้นเมื่อ วันที่ 1 เมษายน 2564].

สุดาเรศ แจ่มเดชะศักดิ์. (2543). **การพัฒนาโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับเด็กอนุบาล**

โดยใช้แนวทางการสอนแบบผูกเป็นเรื่องราว. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้าน
การสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวารินทร์ ถิ่นทวี. (2562). การเพิ่มเขว่นปัญญาด้านภาษาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
ด้วยโปรแกรมฝึกความสามารถด้านการใช้ภาษา: การศึกษาเชิงคลื่นไฟฟ้าสมอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). “การประเมินการปฏิบัติงาน” ใน การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2549). พจนานุกรมสมรรถนะ (Competency Dictionary). กรุงเทพฯ :
บริษัทขนส่ง จำกัด (มหาชน).
- หรรษา สุขกาล. (2543). การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริม
จริยธรรมในการทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
อุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา แจ่มเจริญ และวาสนา กิรติจำเริญ. (2565). การศึกษาทักษะการอ่านและทักษะการเขียน
เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ
เน้นภาระงาน. วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 16(3), 249-260.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย ขวณิยมตระกูล, ประพิมพ์ พงศ์วัฒนะรัตน์ และกนกพร วิบูลพัฒนะวงศ์. (2564).
แนวทางพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้น
ประถม ศึกษาปีที่ 1 ในชั้นเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย. วารสารสันติศึกษา
ปริทรรศน์ มจร., 9(6), 2453-2468.
- อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, บัญชา เกียรติจรุงพันธุ์ และณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล. (2564). สภาพการจัดการ
เรียนรู้ของครูภาษาไทย: แนวทางในการแก้ปัญหา. วารสารศึกษาศาสตร์ มจร., 8(2),
195-211.

- อรรพรรณ ดวงสีใส. (2546). **การพัฒนาโปรแกรมการสอนโดยใช้โครงการเพื่อส่งเสริมความรู้เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อจริยา วัชรวิวัฒน์. (2544). **การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะทางการวิจัยสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและ พัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่: 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุ้นตา นพคุณ. (2546). **กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบ**. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- Andrade, H.G. (1997). **Understanding rubrics**. [online]. Available from : <http://www.middleweb.com/rubricsHG.html>. [accessed 16 April 2021].
- Azizah, D.N. (2020). **Enhancing students communication skill by creating infographics using genially in learning climate change**. Ph.D. Thesis, Universitas Pendidikan Indonesia.
- Bachman, L.F. and Palmer, A.S. (1996). **Language Testing in Practice: Designing and Developing Useful Language Tests**. New York : Oxford.
- Bar, M.J. and Keating, L.A. (1990). Introduction: Elements of program development. In M.J. Barr, L.A. Keating and Associates. **Developing effective student services program**. San Francisco : Jossey-Bass.
- Blancero, D., Boroski, J. and Dyer, L. (1996). Key Competencies for a Transformed Human Resource Organization : Results of a Field Study. **Human Resource Management**, 35(3), 383-403.
- Blanchard, P. and Thacker, J. (2007). **Effective training: systems, strategies, and practices**. Englewood. Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Boone, E.I. (1992). **Developing Programmer in Adult Education**. New Jersey : Practice Hall.
- Boone, L.E. (1989). **Consumer Behavior**. 7th ed. London : Prentice-Hall.
- Boyatzis, S. (1982). **The Competence Manager: A Model for Effective Performance**. New York : Wiley.
- Boyle, K.J. (1981). **Applied Discrete Choice Modeling**. New York : John Wiley.

- Boyle, K.J. (1981). **Patrick G. Planning Better Programs**. New York : McGraw Hill Book Company.
- Branden, K. (2006). **Task-based language education: from theory to practice**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Breshneh, A.H. and Riasati, M.J. (2014). Communicative Language Teaching: characteristics and principles. **International journal of advanced research**, 6(4), 436-445.
- Brown, H.D. (2001). **Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy**. 2nd ed. New York : Longman.
- Bygate, M. (2001). Effects of Task Repetition on the Structure and Control of Oral Language. In M. Bygate, P. Skehan, & M. Swain (Eds.), **Researching Pedagogic Tasks Second Language Learning, Teaching and Testing** (pp. 23-48). New York : Pearson Education.
- Caffarella, R. (2002). **Planning Program for Adult Learner: a Practice Guide for Educators, Trainer and Staff Developer**. San Francisco : Jossey-Bass Publisher.
- Caffarella, R.S. (1994). **Planning Programmer for Adult Learners**. San Francisco : Jossey-bass
- Cagla, A. (2018). Are Generic and English teacher competencies sufficient and realistic enough?. **European Journal of Foreign Language Teaching**, 3(2), 44-67.
- Canale, M. and Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. **Applied Linguistics**, 1, 1-47.
- Carolyn, B. and others. (2013). **How to Develop a Training Program on the Job**. [online]. Available from : <http://wikihow.com/Develop-a-Training-Program-on-the-J>. [accessed 5 April 2021].
- Celce-Murcia, M. (1995). Communicative Competence: A Pedagogically Motivated Model with Content Specifications. **Issues in Applied Linguistics**, 6(2), 5-35.
- Chen, H. and others. (2009). Supply Chain Process Integration: a Theoretical Framework. **Journal of Business Logistic**, 30(2), 27–46, August.

- Chen, Y. (2019). Enhancing EFL Students' English Competency Through Drama: A Case Study in a Primary School in China. **English Language Teaching**, 12(7), 68-74.
- Choate, J. (1995). **Curriculum-based assessment and programming**. Boston : Allyn & Bacon
- Chomsky, N. (1965). **Aspects of the Theory of Syntax**. Cambridge, Massachusetts : The M.I.T. Press
- Chomsky, N. (1965). **Aspects of the Theory of Syntax**. Cambridge, MA : MIT Press.
- Clark, D. (1999). **Introduction to Competencies**. [online]. Available from : <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/case/competl.html>. [accessed 30 April 2021].
- Cook, J.L. and Cook, G. (2005). **Child development Principle & perspectives**. Massachusetts : Ally and Bacon
- Cooper, J.D. and Worden, T.W. (1983). **The classroom reading program in the elementary school : Assessment, organization, and management**. USA : Macmillan.
- Crain, W.C. (2004). **Theories of development concepts and applicant**. 5th ed. New Jersey : Pearson Education, Inc.
- Davies, P. and Pearse, E. (2002). **Success in English teaching**. Shanghai : Shanghai Foreign Language Education Press.
- Dobson, J.M. (2003). **Teaching Strategies 1 for the Teaching of Communication Arts: Listening, Speaking, Reading and Writing**. Katha : Makati.
- Doherty, C. (2016). Impact of Communication Competency Training on Nursing Students' Self-advocacy Skills. **Nurse Educator**, 41(5), 252-255.
- Dubois, D., Rothwell, D. and William, J. (2004). **Competency – Based Human Resource Management**. California : Davies – Black Publishing.
- Eliasm J.L. and Merriam, S. (2003). **Philosophical Foundations of Adult**. 3rd ed. Malabar; Florida : Krieger Publishing Co.
- Ellis, R. (2003). **Task-based language Learning and Teaching**. Oxford : Oxford University Press.

- Fenwick, L. and Cooper, M. (2012). **Prevailing Pedagogies for Classes in Low SES Contexts and the Implications for Standards-Based Reform in Australia.** [online]. Available from : <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs13384-012-0066-8>. [accessed 1 May 2021].
- Fleishman, E.A., Wetrogan, L.I., Uhlman, C.E. and Marshall-Mies, J.C. (1995). Knowledges In N.G. Peterson, M.D. Mum ford, W.C. Borman, P.R. Jean neret, & E.A. Fleishman (Eds.), **Development of prototype occupational information network content model** (Vol. 1, pp. 10.1-10.39). Salt Lake City, UT : Utah Department of Employment Security.
- Forsyth, I., Alan, J. and Stevens, D. (1995). **Preparing a course: practical strategies for Teacher, Lecturers and Trainers.** London : Kogan Page.
- Frost, J.L. (2007). **Early childhood rediscovered.** New York : Britain.
- Glaser, R. (1962). **Teaching Machines and Programed Learning II, Data and Directions.** New York : National Education Association Washington D.C.,
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education.** 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Gov, U.K. (2016). **A brief guide to competencies.** [online]. Available from : <https://www.gov.uk/guidance/a-brief-guide-to-competencies>. [accessed 18 April 2021].
- Green, P.C. (1999). **Building robust competencies.** San Francisco : Jossy-Bass.
- Halliday, M.A.K. (2004). **An Introduction to Functional Grammar.** 3rd ed. London : Hodder Arnold.
- Houle, C. (1996). **The Design of Education.** San Francisco : Jossey-Bass Publisher.
- Hymes, D.H. (1956). Linguistic Society of America. **Language**, 32(3), 585-602.
- Hymes, D. (1996). **Two Types of Linguistic Relativity.** The Hague : Mouton.
- Jennifer, P.T. and others. (2017). **National Institute of Education.** Singapore : Nanyang Technological University.
- Kai-ming, C. (2017). **Advancing 21st Century Competencies in East Asian Education Systems.** [online]. Available from : <https://asiasociety.org/files/21st-century-competencies-east-asian-education-systems.pdf>. [accessed 21 April 2021].

- Kenya Institute of Curriculum Development. (2017). **Basic Education Curriculum Framework**. [online]. Available from : <http://www.kicd.ac.ke/curriculum-reform/basic-educationcurriculum-framework/>. [accessed 21 April 2021].
- Ketdee, C. and Thamrongsoththisakul, W. (2022). THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES USING TASK-BASED LEARNING TO ENHANCE LISTENING AND SPEAKING ENGLISH ABILITY OF SIXTH GRADE STUDENTS. **Journal of MCU Nakhondhat**, 9(8), 249-263.
- Kim, Sun Young. (2019). The Effects of STEAM Program on Preservice Science Teachers' Communication Competency: Their Experiences and Reflection on STEAM Education. **Journal of Science Education**, 43(1), 136-156.
- Kirkpatrick, D.L. (1998). **Another look at evaluating training programs**. Alexandria, VA : American Society for Training & Development.
- Klinhom, N., Moolmee, K. and Inprasitha, W. (2017). Development of Grade 11 Students' Chinese Speaking Skills Using TBL (Task-Based Learning). **Journal of Education Khon Kaen University**, 40(2), 73-79.
- Knowles, M.S. (1980). **Modern Practice of Adult Education**. New York : Cambridge, The adult Education Company.
- Lall, G.R. and Lall, B.M. (1983). **Ways children learn**. Illinois : Charles C. Thomas Publishers.
- Larsen-Freeman, D. (2000). **Techniques and principles in language teaching**. Oxford : Oxford University Press.
- Littlewood, W.T. (1981). **Communicative language teaching: An Introduction**. New York : Cambridge University.
- Littlewood, W.T. (1988). **Communicative language teaching**. New York : Cambridge University Press.
- Mansfield, R.S. (1996). Building competency models: Approaches for HR professionals. **Human Resource Management**, 35, 7-8.
- McClelland, D.C. (1993). Testing for competence rather than intelligence. **American Psychologist**, 28(1), 1-14.

- McLagan, P.A. (1997). **Competencies: The Next Generation. Training and Development**. [online]. Available from : <https://eric.ed.gov/?id=EJ543935>. [accessed 21 April 2021].
- Mertler, C.A. (2001). Designing scoring rubrics for your classroom. **Practical Assessment, Research & Evaluation**, 7(25), 1-10.
- Ministry of Education, New Zealand. (2017). **Key competencies**. [online]. Available from : <https://www.parents.education.govt.nz/primary-school/learning-at-school/key-competencies/>. [accessed 21 April 2021].
- Mirabile, R.J. (1997). Everything you wanted to know about competency modeling. **Training & Development**, 51(8), 73-77, Aug.
- Morrison, G.S. (2011). **Early childhood education today**. New Jersey : Person Education, Inc.
- Moskal, B.M. (2000). Scoring rubrics: what, when and how?. **Practical Assessment, Research & Evaluation**, 7(3), 1-5.
- Nadaillac. (2003). **ความหมายของสมรรถนะ**. [online]. Available from : <http://competency.rmutp.ac.th>. [accessed 7 May 2021].
- Ngam-anant, P. and Patamadilok, S. (2022). THE EFFECTIVENESS OF TASK-BASED LEARNING IN ENGLISH READING COMPREHENSION ABILITY OF GRADE-6 STUDENTS. **Journal of Buddhist Education and Research**, 8(2), 94-105.
- NHS Education for Scotland Thistle House. (2011). **Core Competency Framework for the Protection of Children**. [online]. Available from : <https://www.knowledge.scot.nhs>. [accessed 21 April 2021].
- Nikolov, R., Shoikova, E. and Kovatcheva, E. (2014). **Competence Based Framework for Curriculum Development**. PICTET : EQF-based professional ICT training for. Russia and Kazakhstan.
- Nitko, A.J. (1996). **Educational assessment of student**. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.
- Nunan, D. (2004). **Task-based Language Teaching**. Cambridge : Cambridge University Press.

- OECD. (2014). **Competency Framework**. [online]. Available from :
https://www.oecd.org/careers/competency_framework_en.pdf.
 [accessed 21 April 2021].
- Outi Kallioinen. (2007). **The competence – Based Curriculum at Laurea, Laurea University of Applied Sciences**. Edita Prima Oy, Helsinki : Laurea Publications.
- Palmer-Wackerly, A.L. (2020). Listening to the voices of community health workers: A multilevel, culture-centered approach to overcoming structural barriers in US Latinx communities. **Journal of Applied Communication Research**, 30(3), 423-436.
- Parry, S.B. (1997). **Evaluating the Impact of Training**. Alexandria, Virginia : American Society for Training and Development.
- Prabhu, N.S. (1987). **Second language pedagogy**. Oxford : Oxford University Press.
- Prabhu, N.S. (1994). **Trends in language syllabus design**. Singapore : Singapore University Press
- Praxmarer, P. (2009). **Intercultural Communication Competence**. USI.CH-6900 Lugano, Switzerland : University Della Svizzera Italiana.
- Richards, D. (1996). **After the Vision: Suggestions to Corporate Visionaries and Vision Champions**. Alexandria : Miles River Press.
- Richards, J.C. (1983). Communicative needs in foreign language learning. **English Language Teaching Journal**, 37(2), 113-125.
- Richards, J.C. (2006). **Communicative language teaching today**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Richards, J.C. and Rodgers, T.S. (2014). **Approaches and Methods in Language Teaching**. 3rd ed. Cambridge, TAS, Australia : Cambridge University Press.
- Roger, B. (2000). **Classroom Behavior: A Practical Guide to Effective Teaching, Behavior Study on Regional Synthesis Report TRANSVERSAL COMPETENCIES IN EDUCATION POLICY & PRACTICE (PHASE I)**. UNESCO : Bangkok Office.
- Rylatt, A. and Lohan, K. (1995). **Creating Training Miracles**. Sydney : Prentice Hall.

Sarwari, A.Q., Wahab, M.N., Mat Said, M.H. and Abdul Aziz, N.A. (2018). Assessment of the characteristics of interpersonal communication competence among postgraduate students from different cultures. **Journal of Intercultural Communication**, 47, 1-15.

Savignon, S.J. (1983). **Communicative competence: Theory and classroom practice**. Reading, MA : Addison-Wesley.

Saylor, J.G. and others. (1981). **Curriculum planning for better teaching and learning**. 4th ed. New York, USA : Holt, Rinehart & Winston.

Scriven, M. (1967). The Methodology of Evaluation. In R. W. Tyler, R. M. Gagne, & M. Scriven (Eds.), **Perspectives of Curriculum Evaluation Chicago** (pp. 39-83). Chicago : Rand McNally.

Spencer, L.M. and Spencer, S.M. (1993). **Competency at Work: Model for Superior Performance**. New York : Wiley & Sons.

Stufflebeam, D.L. (1967, June). The use and abuse of evaluation in Title III. **Theory Into Practice**, 6, 126-133.

Taba, H. (1962). **Curriculum development: Theory and practice**. New York : Harcourt, Brace & World.

Teruko, Ki, CRN Staff. (2010). **21st Century Skills and Learning in Japan: Will Japanese school children be equipped to thrive in the 21st century?**. [online]. Available from : https://www.childresearch.net/papers/school/2010_05.html. [accessed 16 June 2022].

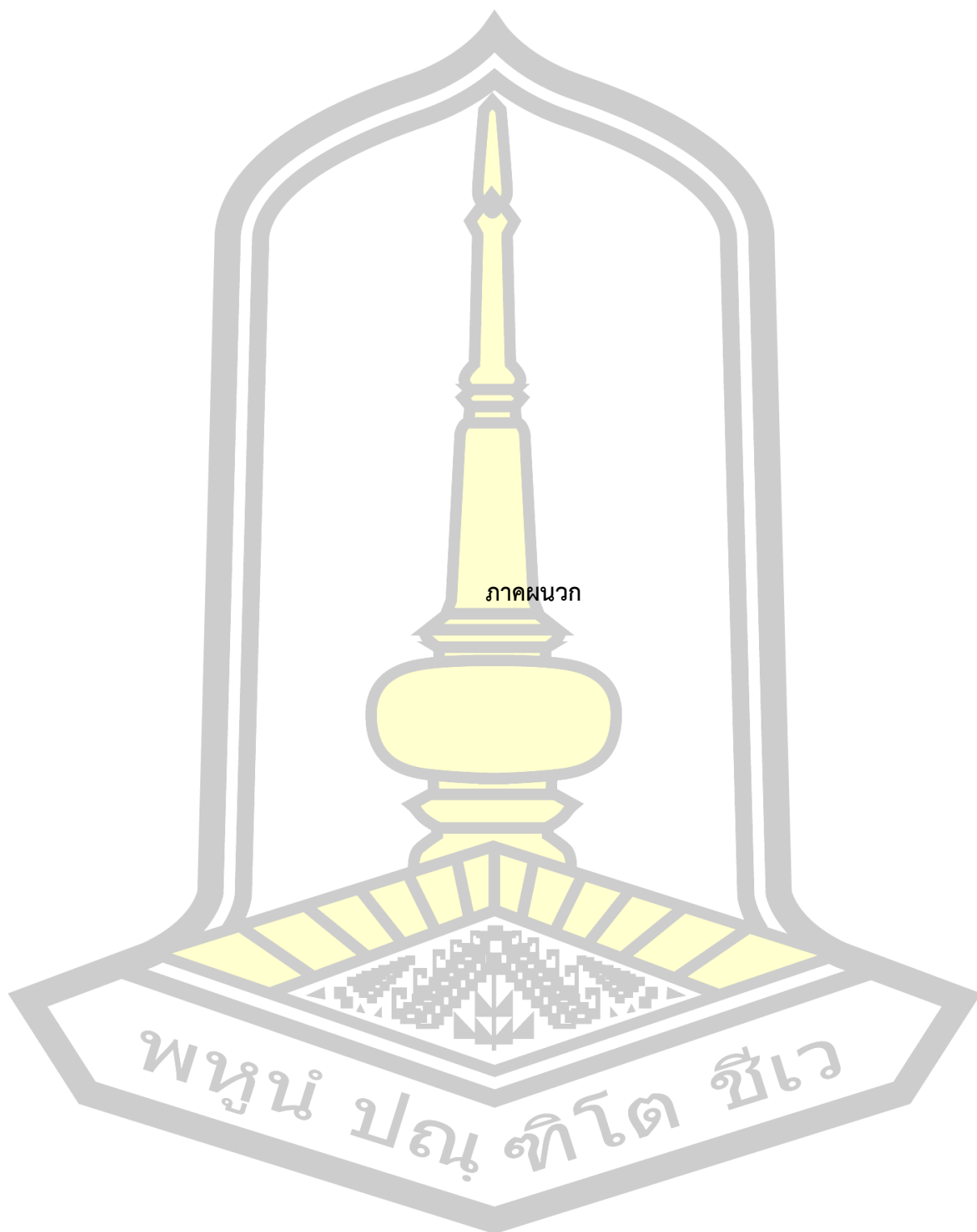
The Joint Commission on Standards for Educational Evaluation. (1981). **Standards for Evaluation on Educational Programed Projects and Materials**. New York : McGraw-Hill Book Company.

Tyler, J.C. (1959). Two new flatfishes of the genus *Ancylosetta* from the Guiana coast. **Copeia**, 2, 139-148.

Tyler, R.W. (1949). **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago : University of Chicago Press.

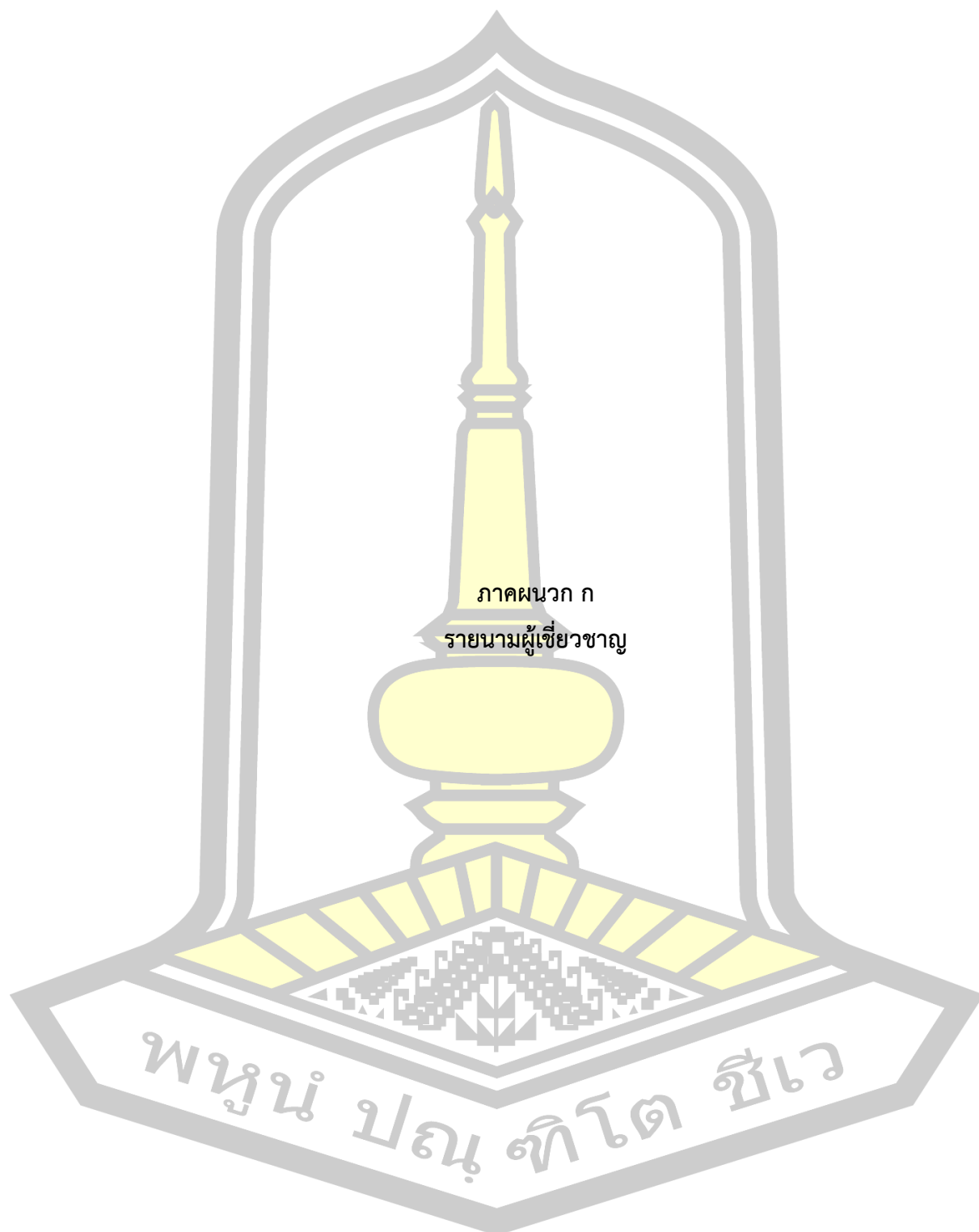
Tyler, R.W. (1986). **Educational Evaluation : new Roles, New Means**. Chicago : University of. Chicago Press.

- Ulrich, D., Brockbank, W., Yeung, A.K. and Lake, D.G. (1995). Human Resource Competencies: an empirical assessment. **Human Resource Management**, 34(4), 473-495.
- Vygotsky, L.S. (1978). **Mind in Society. The development of higher psychological process**. Massachusetts : Harvard University Press.
- Widdowson, H.G. (1979). **Teaching Language as Communication**. Oxford : Oxford University Press.
- Wienert, F.E. (2001). **Concept of competence : a conceptual clarification. In Defining and selecting key competencies**. Gottingen : Hogrefe.
- Wilkins, D.A. (1976). **National syllabuses**. Oxford : Oxford University Press.
- Willis, J. (1996). **A Framework for task-based learning**. Essex : Longman.
- Willis, J. (2007). **Doing Task-based Teaching**. Oxford : Oxford University Press.
- Wing, J. and Putney, L.G. (2002). **A vision of Vygotsky**. Massachusetts : Ally and Bacon.
- Wink, J. and Putney, L. (2002). **A vision of Vygotsky**. Boston : Allyn and Bacon.
- Wongsuwan, W. and Ruangjaroon, S. (2020). Task-Based Lesson Plan Development for Writing Opinion Essays in Thai. **The Academic Journal: Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhonsawan Rajabhat University**, 7(1), 112-124.
- Yu, Mi-Ok, (2019). The Relationship between Communication Competency, Interpersonal Relationship Ability and Self-Management Competency of Nursing College Students in Graduation Year. **Journal of the Korea Academia-Industrial cooperation Society**, 20(7), 406-413.



ภาคผนวก

พหุมนุ ปณุ จิต ชีเว



รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่ประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของเครื่องมือในระยะที่ 1 จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1.1 ดร.ปริญา บริพัฒ วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.2 ดร.ธนา ฤทธิวรรณ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและ

การสอน ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนและผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวิจัย

1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต

(กศ.ด.) การทดสอบและวัดผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและประเมินผล

1.4 รองศาสตราจารย์ ดร.นิตา ดวงวิไล วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

1.5 อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ แววงค์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมีสุข อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

พูน ปณ ภัโต ชีเว

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (ต่อ)

2. ผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่ประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของเครื่องมือในระยะที่ 2 จำนวน 7 ท่าน ดังนี้

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและประเมินผล

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบและวัดผลการศึกษา

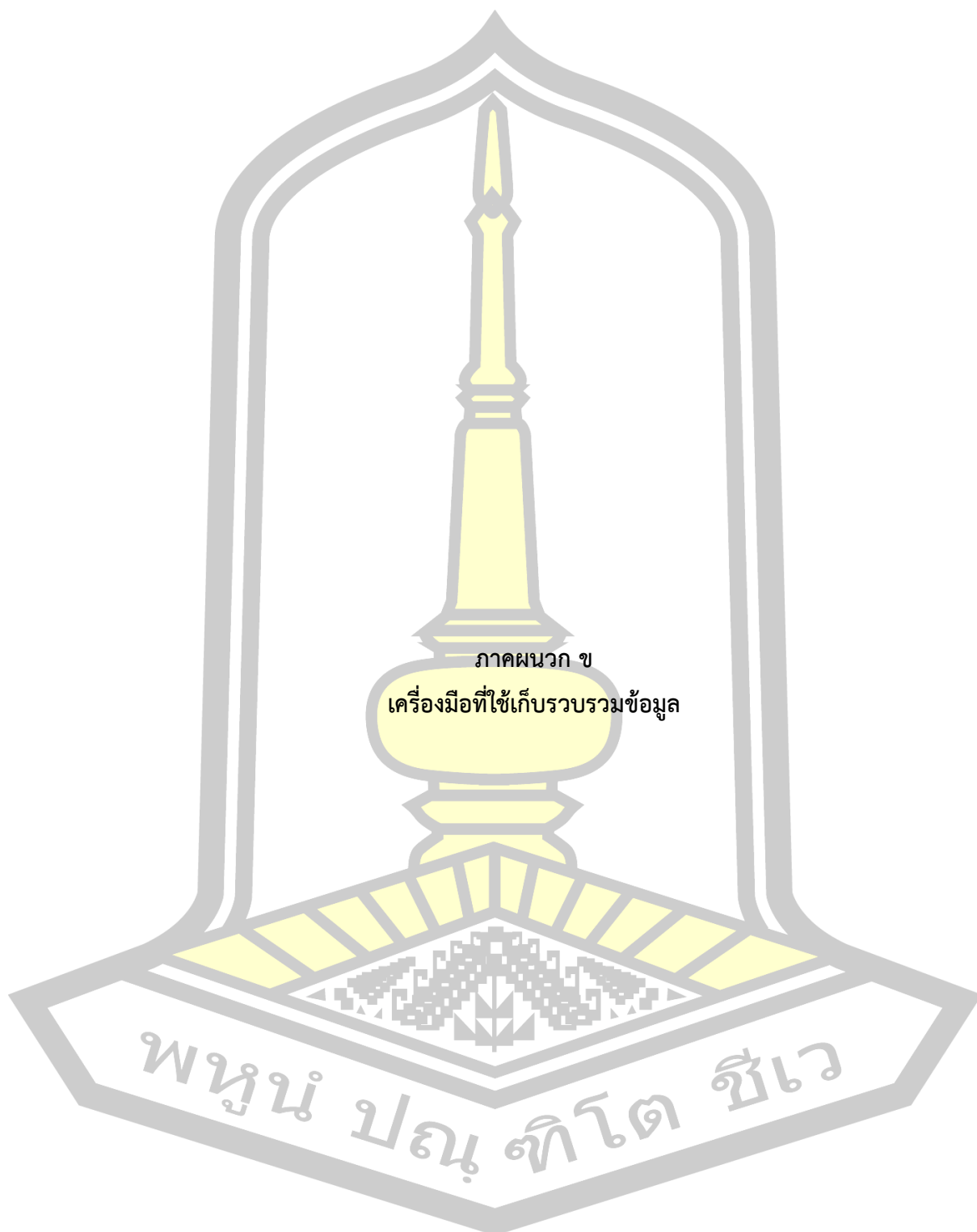
2.3 รองศาสตราจารย์ ดร.ดนิตา ดวงวิไล วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

2.4 อาจารย์ ดร.ปริญา ปริพัฒน์ วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2.5 อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ แววงค์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมีสุข อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (การจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร)

2.6 อาจารย์สมนึก บุญปัญญา ตำแหน่ง อดีต หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.7 ดร.สุพรรณิ ขาวงาม วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อทราบปัญหาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 1 ในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาคุษภีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง โดยผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ

แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ ส่วนที่ 1 ส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 ปัญหาในการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ในการจัดเรียนการสอนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับข้อมูลส่วนของท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียว

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. ตำแหน่ง

() ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

() ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

() ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ส่วนที่ 2 ปัญหาในการจัดเรียนรู้ของครูและนักเรียนในการจัดเรียนการสอนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ท่านคิดว่าในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้านสมรรถนะภาษาของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับใด กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ความหมายของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
1 ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน					
1. ความสามารถด้านไวยากรณ์					
1.1 การอ่าน					
1) อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ					
2) สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
3) ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ					
4) มีมารยาท ในการอ่าน					
รวม					
1.2 การเขียน					
1) เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ					
2) เขียนเรื่องตามจินตนาการ					
3) มีมารยาทในการเขียน					
รวม					
2. ความสามารถในการสื่อสารทางสังคม					
2.1 การฟัง					
1) เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง					
2) ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู					

รายการ	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
1 ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน					
3) มีมารยาทในการฟัง					
รวม					
2.2 การพูด					
1) พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก จากเรื่องที่ฟังและดู					
2) พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์					
3) มารยาทในการพูด					
รวม					
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู					
2.1 ความเข้าใจของเนื้อหาการสอนตามหลักสูตรแกนกลาง 51ฯ					
2.2 ระยะเวลาในการสอนเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง 51ฯ					
2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.4 สื่ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประกอบการจัดการเรียนรู้					
2.5 การวัดการประเมินผล					
2.5.1 การประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลังเรียน					
2.5.2 การประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์					
2.5.3 ความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล					
2.5.4 การวัดและประเมินผลที่ทำให้ทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียน					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์

**แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์จะถูกเก็บเป็นความลับ และนำมาใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. เวลา.....

ช่องทางที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ท่านมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์

**แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม
ฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ตามกรอบการประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility)
2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - ตอนที่ 2 การประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นางสาวรัชพร จันทรัตน์

นิสิตระดับศุภบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภัโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-สกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สังกัดหน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 การประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาเพื่อประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นของแต่ละข้อคำถามที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับการประเมินโปรแกรมโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

- 5 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มาก
- 3 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อย
- 1 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อยที่สุด

พหุ ประถมศึกษา

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
กระบวนการพัฒนา											
19	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน										
20	ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task)										
21	ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task-cycle)										
22	ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus)										
23	ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice)										
24	ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้										
เครื่องมือ											
25	ชุดเอกสารข้อมูลการวิจัย										
26	ชุดเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ตามโปรแกรม										
27	แบบทดสอบความสามารถการใช้ภาษาด้านไวยากรณ์										
28	แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาด้านสังคม										
29	แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

เวลา ๕ ชั่วโมง

เรื่อง การอ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

เวลา ๑ ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้

การอ่าน

๑. ตัวบ่งชี้การอ่านที่ ๑ อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว

๒. ตัวบ่งชี้การอ่านที่ ๓ ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงบทความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรอง จะต้องฝึกทักษะการอ่านโดยการอ่านให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่าน จะทำให้พัฒนาทักษะทางภาษาได้ดี

การสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน และสามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)

๑. อ่านเนื้อเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน” ได้อย่างถูกต้อง
๒. ตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้

ทักษะ/กระบวนการ (P)

กระบวนการทำงาน กระบวนการกลุ่ม และกระบวนการนำเสนอผลงาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

๑. ความรับผิดชอบเอาใจใส่ ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา
๒. รักการทำงาน มีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าและความสำคัญของงาน
๓. มีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน ใจกว้างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
๔. ให้ความร่วมมือในการทำงานภายในกลุ่มและทำงานร่วมกับผู้อื่น
๕. มีความสนใจใฝ่รู้ (แสวงหาความรู้)
๖. รักความเป็นไทย
๗. ความพอเพียง

สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

๒. การตอบคำถามของเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

หลักฐานหรือร่องรอยของการเรียนรู้/การวัดและประเมินผล

ความรู้ (K)

ภาระงาน/ ชิ้นงาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	ผู้ประเมิน
๑. การจับใจความสำคัญของเรื่อง	สังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม	แบบประเมินการอ่าน	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๐%	ครู นักเรียน
๒. การตั้งคำถามตอบคำถามจากการอ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๐%	ครู นักเรียน
๓. การทำใบงานที่ ๑/๑	ตรวจใบงาน	แบบประเมินใบงาน	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๐ %	ครู นักเรียน

ทักษะ/กระบวนการ (P)

ภาระงาน/ ชิ้นงาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	ผู้ประเมิน
๑. กระบวนการทำงาน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๐ %	ครู นักเรียน
๒. กระบวนการกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๐ %	ครู นักเรียน
๓. กระบวนการนำเสนอผลงาน	สังเกตรูปแบบและวิธีการนำเสนอ	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๐ %	ครู นักเรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

ภาระงาน/ชิ้นงาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	ผู้ประเมิน
๑. ความรับผิดชอบ เอาใจใส่ ทำงานเสร็จ ทันตามกำหนดเวลา ๒. รักการทำงาน มีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าและ ความสำคัญของงาน ๓. มีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน ใจกว้างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็น ซ้ำกันและกัน ๔. ให้ความร่วมมือใน การทำงานภายในกลุ่ม และทำงานร่วมกับผู้อื่น ๕. มีความสนใจใฝ่รู้ (แสวงหาความรู้) ๖. รักความเป็นไทย ๗. ความพอเพียง	สังเกต พฤติกรรม	แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ได้คะแนน แต่ละข้อ ไม่น้อยกว่า ระดับ ๒ ตามrubric	ครู นักเรียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน (Warm up)

๑. นักเรียน เล่นเกม ปริศนาคำทายจากครูเกี่ยวกับไดโนเสาร์ ดังนี้
 - สัตว์อะไรที่ใหญ่ที่สุด
 - สัตว์อะไรที่ค้นพบกระดูกที่ทับถมกันเป็นล้าน ๆ ปี



๒. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับไดโนเสาร์ในภาพ ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยใช้คำถามนำดังนี้

- ๑) ไดโนเสาร์มีกี่ขา
- ๒) ไดโนเสาร์มีขนาดใหญ่หรือเล็ก
- ๓) คอสั้นหรือยาว
- ๔) หางเป็นอย่างไร

ขั้นที่ ๒ ก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre task)

๑. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การฟัง และการพูด (ท้ายแผน)
๒. ครูนำเสนอหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน” ให้นักเรียนดูภาพจากหนังสือ
๓. สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพในหนังสือส่งเสริมการอ่าน “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

ขั้นที่ ๓ ดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติงาน (Task cycle)

๑. นักเรียนฟังครูอ่านเรื่องหรือเล่าเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน” จากหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยเน้นมารยาทในการฟัง แล้วนักเรียนตอบคำถามปากเปล่า ดังนี้
 - ๑) เรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน” เป็นเรื่องราวของตำบลอะไร.....อำเภออะไร.....จังหวัดอะไร (ตอบ ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์)
 - ๒) ตอนค้นพบครั้งแรก ผู้ค้นพบทราบว่าเป็นกระดูกไดโนเสาร์หรือไม่ (ไม่ทราบ)
 - ๓) ใครเป็นผู้แจ้งว่ากระดูกนั้นเป็นกระดูกไดโนเสาร์ (ตอบนักธรณีวิทยา และคณะจากกรมทรัพยากรธรณี)
 - ๔) นักธรณีวิทยานำกระดูก ๓ ท่อนไปศึกษาและแจ้งว่าเป็นกระดูกส่วนใด ของไดโนเสาร์ (ตอบ กระดูกขาหน้า)
 - ๕) พิพิธภัณฑที่กล่าวถึง ชื่ออะไร (ตอบ พิพิธภัณฑสิรินธร)
 - ๖) กระดูกไดโนเสาร์เหล่านี้เป็นไดโนเสาร์ชนิดกินอะไรเป็นอาหาร (ตอบไดโนเสาร์ชนิดกินพืช)
 - ๗) ใครเป็นผู้ค้นพบกระดูกไดโนเสาร์คนแรก ค้นพบที่ไหน (พระครูวิจิตรหัสคุณ ค้นพบที่วัดสักระวันหรือวัดภูคุ้มข้าว)

๘) ซากปลาโบราณที่พบ มีชื่อว่าอะไร (เลปโตเทส)

๙) แหล่งที่พบซากฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์แหล่งใหญ่และสมบูรณ์ที่สุด ในประเทศไทย อยู่ที่ไหน (ภูเก้า)

๑๐) นักเรียนรู้สึกอย่างไร ที่ท้องถิ่นของนักเรียนมีพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ (ภาคภูมิใจ)

ขั้นที่ ๔ ตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus)

๕. นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องที่ฟัง ถ้าเล่าไม่ได้ครูถามนำแล้วให้นักเรียนตอบ

๖. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม อ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

๗. ครูแจกใบงานที่ ๑/๑ ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ

๘. ครูสนทนาเกี่ยวกับคำชี้แจง ว่าให้ทำอะไร (อ่านเรื่องไดโนเสาร์แล้วตอบคำถาม)

ขั้นที่ ๕ ฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice)

๙. นักเรียนทำใบงานที่ ๑/๑

๑๐. นักเรียนอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นรายบุคคล

๑๑. อ่านใบงานที่ ๑/๑

ขั้นที่ ๖ สรุปและถ้อยการเรียนรู้ (Wrap up)

๑๒. นักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มนำเสนอผลงานโดยการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

๑๓. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเนื้อหาสาระการเรียนรู้จากเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน”

๒. ใบงานที่ ๑/๑

๓. ภาพไดโนเสาร์

การวัดผลประเมินผล

๑. ด้านความรู้ (K) ประเมินจาก

๑.๑ แบบประเมินการอ่าน

๑.๒ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

๑.๓ แบบประเมินใบงานที่ ๑/๑

๒. ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) ประเมินจาก

๒.๑ แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

๒.๒ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

๓. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) ประเมินจาก

๓.๑ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓.๒ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

กิจกรรมเสนอแนะ

บันทึกความเห็น / ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา

...../...../.....

บันทึกผลหลังกระบวนการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

ปัญหา/อุปสรรค

พจนานุกรม ศัพท์ สำนวน

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

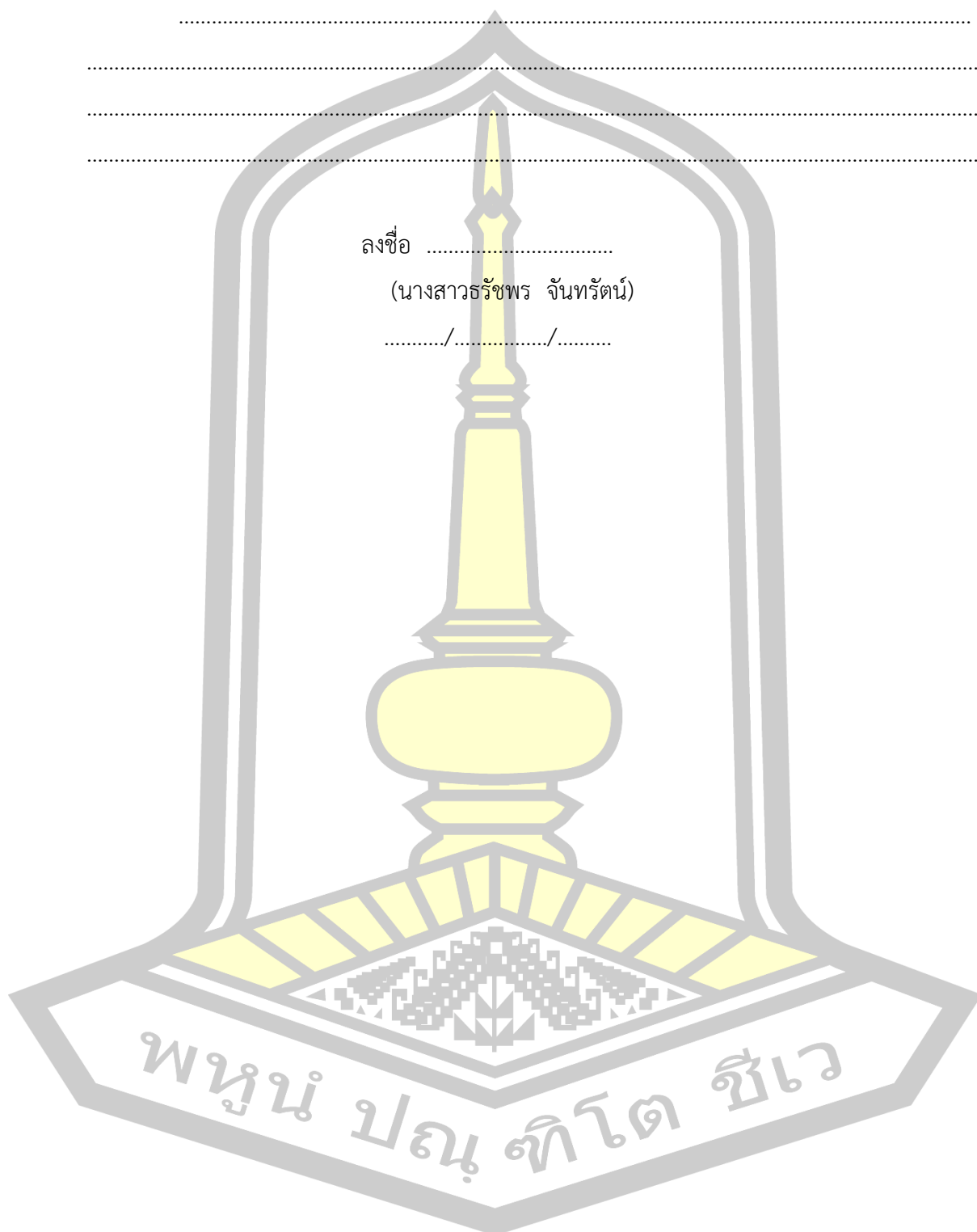
.....

.....

ลงชื่อ

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

...../...../.....



ใบความรู้
เรื่อง
ข้อปฏิบัติในการฟังและการพูด

การฟัง เป็นการได้ยินเรื่องราว ให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ได้ยิน และ นำมาพิจารณาว่า เรื่องรานั้น ๆ ควรเชื่อได้หรือไม่ นำไปใช้ประโยชน์ได้เพียงใด

ข้อควรปฏิบัติในการฟัง

๑. ตั้งใจฟัง ไม่พูดหรือสนทนากันขณะฟังผู้อื่นพูด
๒. คิดติดตามเรื่องฟังว่าเรื่องที่ฟังเกี่ยวกับอะไร มีความถูกต้องเชื่อถือได้หรือไม่
๓. การฟังคำบรรยาย ควรจดข้อความสำคัญที่ได้จากการฟังไว้

มารยาทในการฟัง

๑. ตั้งใจฟัง มองผู้พูด
๒. ไม่คุยหรือเล่นขณะฟังผู้อื่นพูด
๓. ไม่ส่งเสียงดังหรือทำความรำคาญให้ผู้อื่น
๔. ถ้าจะถามควรขออนุญาตก่อน หรือให้ผู้พูดหยุดพูดก่อน ไม่ควรถามขณะผู้พูดยังพูดไม่จบ

การพูด เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือบอกเล่าเรื่องราว โดยการพูดให้ผู้อื่นฟัง ผู้พูด ต้องมีความคิด มีเรื่องราวที่จะพูด และต้องจัดลำดับความคิดหรือเรื่องราวที่จะพูดไม่ให้ สับสน เพื่อผู้ฟังจะได้เกิดความเข้าใจชัดเจน ผู้พูดต้องพูดให้ชัดเจน ใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ข้อปฏิบัติในการพูด

๑. จะพูดเรื่องอะไร ต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นโดยการอ่าน การซักถามผู้อื่นให้เข้าใจก่อน
๒. ใช้ภาษาพูดที่ถูกต้อง สุภาพ
๓. พูดให้เสียงดัง ฟังชัด แต่ไม่ใช่ตะโกน
๔. พูดให้ชัดเจน ใช้คำแทนชื่อให้ถูกต้อง
๕. มองผู้พูด
๖. ขณะพูดต้องนั่งหรือยืนตัวตรงในท่าสบาย
๗. ไม่เอามือล้วง ควัก แกะ เกา ขณะพูดหรือยืนเอามือไขว้หลัง

มารยาทในการพูด

๑. ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ไม่พูดกระโชกโฮกฮาก
๒. ใช้ถ้อยคำสุภาพ
๓. พูดด้วยใจจริงและยกย่องผู้ฟัง
๔. ไม่นินทาผู้อื่นหรือพูดว่าร้ายผู้อื่น
๕. ไม่แสดงความโกรธเคืองผู้ฟัง
๖. รอจังหวะในการพูดซักถาม ไม่พูดสอดขณะผู้อื่นกำลังพูด



ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์

ใบงานที่ ๑/๑

ตัวบ่งชี้การอ่าน ๑. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆและบทร้อยกรองง่าย ๆ
ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว
๓. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านออกเสียงจากหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ไดโนเสาร์
...ที่บ้านฉัน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เรื่อง ไดโนเสาร์...ที่บ้านฉัน เป็นเรื่องราวของตำบลอะไร อำเภออะไร จังหวัดอะไร

๒. พิพิธภณัทท์ที่กล่าวถึง ชื่อว่า อะไร

๓. ใครเป็นผู้ค้นพบกระดูกไดโนเสาร์เป็นคนแรก ค้นพบที่ไหน

๔. ตอนค้นพบครั้งแรก ผู้ค้นพบทราบว่าเป็นกระดูกไดโนเสาร์หรือไม่

๕. ใครเป็นผู้แจ้งว่า กระดูกนั้น เป็นกระดูกไดโนเสาร์

๖. คณะสำรวจธรณีวิทยาไทยและฝรั่งเศส นำกระดูก ๓ ท่อนไปศึกษา
และแจ้งว่า เป็นกระดูกส่วนใดของไดโนเสาร์

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

โรงเรียนอนุบาลจันทน์

ใบงานที่ ๑/๑ (ต่อ)

๗. กระดูกไดโนเสาร์เหล่านี้ เป็นไดโนเสาร์ชนิดที่กินอะไรเป็นอาหาร

๘. ซากปลาโบราณที่พบ มีชื่อว่าอะไร

๙. แหล่งที่พบซากฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์แหล่งใหญ่และสมบูรณ์ที่สุด
ในประเทศไทย อยู่ที่ไหน

๑๐. นักเรียนรู้สึกอย่างไร ที่ท้องถิ่นของนักเรียนมีพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

โรงเรียนอนุบาลจันทรีตัน

เฉลยใบงานที่ ๑/๑

ตัวบ่งชี้การอ่าน ๑. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ
ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว
๓. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านออกเสียงจากหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ไดโนเสาร์
...ที่บ้านฉัน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เรื่อง ไดโนเสาร์...ที่บ้านฉัน เป็นเรื่องราวของตำบลอะไร อำเภออะไร
จังหวัดอะไร

ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. พิพิธภัณฑท์ที่กล่าวถึง ชื่อว่าอะไร

พิพิธภัณฑท์ สิรินคร

๓. ใครเป็นผู้ค้นพบกระดูกไดโนเสาร์เป็นคนแรก ค้นพบที่ไหน

พระครูวิจิตรหัสคุณ

๔. ตอนค้นพบครั้งแรก ผู้ค้นพบทราบว่าเป็นกระดูกไดโนเสาร์หรือไม่

ไม่ทราบ

๕. ใครเป็นผู้แจ้งว่า กระดูกนั้น เป็นกระดูกไดโนเสาร์

นักธรณีวิทยาและคณะจากกรมทรัพยากรธรณี

๖. คณะสำรวจธรณีวิทยาไทยและฝรั่งเศส นำกระดูก ๓ ท่อนไปศึกษา
และแจ้งว่า เป็นกระดูกส่วนใดของไดโนเสาร์

กระดูกขาหน้า

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

โรงเรียนอนุบาลจันทน์

ใบงานที่ ๑/๑ (ต่อ)

๗. กระดุกไดโนเสาร์เหล่านี้ เป็นไดโนเสาร์ชนิดที่กินอะไรเป็นอาหาร

ไดโนเสาร์ ชนิดกินพืช

๘. ซากปลาโบราณที่พบ มีชื่อว่าอะไร

เลปิโดเทส

๙. แหล่งที่พบซากฟอสซิลกระดุกไดโนเสาร์แหล่งใหญ่และสมบูรณ์ที่สุด
ในประเทศไทย อยู่ที่ไหน

ภูเก้า

๑๐. นักเรียนรู้สึกอย่างไร ที่ท้องถิ่นของนักเรียนมีพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์

ภาคภูมิใจ

ม.๖.๑

แบบประเมินการอ่าน (หน่วยที่ ๑)

อ่านเรื่องไดโนเสาร์

คำชี้แจง ขีดเครื่องหมาย (/) ในช่องที่ผ่านการประเมิน

รายการประเมิน

- | | | |
|--|---|-------|
| ๑. อ่านออกเสียงคล่องแคล่ว ชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี | ๒ | คะแนน |
| ๒. การเว้นวรรคตอนถูกต้อง | ๒ | คะแนน |
| ๓. ไม่อ่านตกหล่น หรือตู่ตัว | ๒ | คะแนน |
| ๔. จับหนังสือถูกต้อง | ๒ | คะแนน |
| ๕. ใช้น้ำเสียงได้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน | ๒ | คะแนน |

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน / เกณฑ์การประเมิน															รวม ๑๐
		ข้อ ๑			ข้อ ๒			ข้อ ๓			ข้อ ๔			ข้อ ๕			
		๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	
๑.																	
๒.																	
๓.																	
๔.																	
๕.																	
๖.																	
๗.																	
๘.																	
๙.																	
๑๐.																	
๑๑.																	
๑๒.																	
๑๓.																	
๑๔.																	
๑๕.																	
๑๖.																	
๑๗.																	
๑๘.																	
๑๙.																	
๒๐.																	
รวม																	

เกณฑ์การผ่าน นักเรียนต้องได้คะแนน ๕ คะแนนขึ้นไป

ลงชื่อ

ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทร์ตัน)

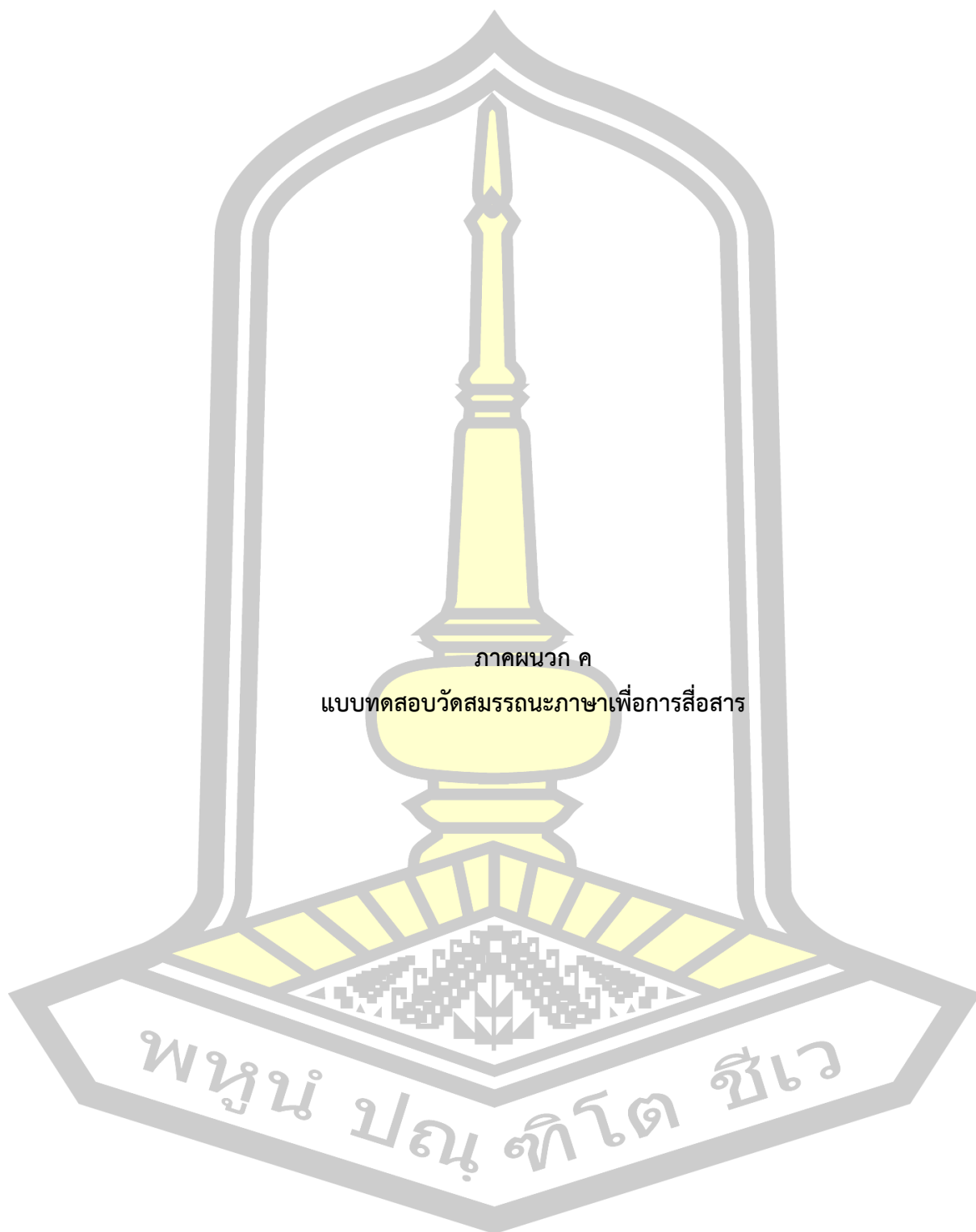
แบบบันทึกคะแนน (หน่วยที่ ๑)													
ด้านการอ่าน													
อ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์...ที่บ้านฉัน” แล้วตอบคำถาม													
คนที่	ข้อที่ ๑	ข้อที่ ๒	ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๔	ข้อที่ ๕	ข้อที่ ๖	ข้อที่ ๗	ข้อที่ ๘	ข้อที่ ๙	ข้อที่ ๑๐	รวม (๑๐คะแนน)	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑.													
๒.													
๓.													
๔.													
๕.													
๖.													
๗.													
๘.													
๙.													
๑๐.													
๑๑.													
๑๒.													
๑๓.													
๑๔.													
๑๕.													
๑๖.													
๑๗.													
๑๘.													
๑๙.													
๒๐.													
รวม													

เกณฑ์การผ่าน นักเรียนต้องได้คะแนน ๕ คะแนนขึ้นไป

พูน ปณ สิโต ชีเว

ลงชื่อ
(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

ผู้ประเมิน



ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

พหุบัน ปณ จักโต ชีเว

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ (๑๐ คะแนน)

ไดโนเสาร์ เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสัตว์ดึกดำบรรพ์ ในอันดับใหญ่ ซึ่งเคยครองระบบนิเวศ บนพื้นพิภพ ในมหายุคมีโซโซอิก เป็นเวลานานถึง ๑๖๕ ล้านปี ก่อนจะสูญพันธุ์ไปเมื่อ ๖๕ ล้านปีที่แล้ว คนส่วนใหญ่เข้าใจว่า ไดโนเสาร์เป็นสัตว์เลื้อยคลาน แต่อันที่จริง ไดโนเสาร์เป็นสัตว์ ในอันดับหนึ่งที่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างสัตว์เลื้อยคลานและนก



<https://th.wikipedia.org/wiki>

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงคำกับภาพให้สัมพันธ์กัน (ข้อละ ๒ คะแนน) รวม ๑๐ คะแนน

๑. ไปกลาง →



๒. ไดโนเสาร์ →



๓. หาดดอกเกด →



๔. สะพานเทพสุดา →



๕. พิพิธภัณฑ์สิรินธร →



แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและตอบคำถามจากเรื่องที่กำหนดให้ (๑๕ คะแนน)



แพรขาว เป็นผ้าทอมือของชาวสุโขทัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเช่นเดียวกับผ้าสไบ แต่มีสีสัน สดคล้ายที่หลากหลายนามากมาย และนิยมทอด้วยไหมทั้งผืน แพรขาว หรือ ผ้าไหมแพรขาวเป็นผ้าทอ มืออันเป็นเอกลักษณ์ของชาวสุโขทัยหรือชาวไทย การทอผ้าแพรขาวมีมาพร้อมกับวัฒนธรรมของ ชาวสุโขทัย ซึ่งเป็นชนกลุ่มหนึ่ง มีถิ่นกำเนิดในบริเวณแคว้นสิบสองจุไทย (ดินแดนส่วนเหนือของ ลาว และ เวียตนาม ซึ่งติดต่อกับดินแดนภาคใต้ของจีน) อพยพเคลื่อนย้ายผ่านเวียตนาม ลาว แล้ว ข้ามฝั่งแม่น้ำโขงเข้ามา ตั้งหลักแหล่งอยู่แถบเทือกเขาภูพานทางภาคอีสานของไทย ซึ่งส่วนใหญ่ อยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มุกดาหาร และสกลนคร

<https://th.wikipedia.org/wiki>

1. เรื่องนี้กล่าวถึงอะไร

2. ผ้าทอมือของชาวสุโขทัยที่มีลักษณะเช่นเดียวกับผ้าสไบ มีชื่อเรียกว่าอย่างไร

3. ถิ่นกำเนิดของชาวสุโขทัย อยู่ในบริเวณใด

4. ผ้าแพรขาว นิยมทอด้วยอะไร

5. นักเรียนจะรักษา ผ้าไหมแพรขาว ให้ดำรงอยู่ได้อย่างไร

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและตอบคำถามจากเรื่องที่กำหนดให้ (๑๕ คะแนน)

เด็กน้อย	
เด็กเอ๋ย เด็กน้อย	ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา
เมื่อเติบโตใหญ่เราจะได้มีวิชา	เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน
ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน	จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล
ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน	เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอย

๑. ในเรื่องนี้กล่าวถึงความสำคัญของอะไร (๒ คะแนน)

การเรียน

๒. การมีวิชา ความรู้ มีประโยชน์ต่อเราอย่างไร (๒ คะแนน)

เป็นเครื่องมือเลี้ยงชีพ

๓. ถ้าเราขี้เกียจเรียน จะมีผลเสียอย่างไร (๒ คะแนน)

ไม่มีเครื่องมือเลี้ยงชีพ

๔. ถ้าเราอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ จะมีผลเสียอย่างไร (๒ คะแนน)

ทำให้เป็นคนโง่ ถูกหลอกได้ง่าย

๕. วันที่มีฝนตก นักเรียนจะมาโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด (๑ คะแนน)

มา เพราะเกรงว่าจะเรียนไม่ทันเพื่อน

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนตามคำบอกได้ภาพที่กำหนดให้ ๑๐ คำ (คำละ ๑ คะแนน) (เต็ม ๑๐ คะแนน)



๑. _____ ๒. _____ ๓. _____ ๔. _____ ๕. _____



๖. _____ ๗. _____ ๘. _____ ๙. _____ ๑๐. _____

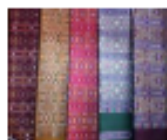
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ ๑๐ คำ/ ประโยค (ข้อละ ๒ คะแนน)
(เต็ม ๒๐ คะแนน)



คำ

ประโยค

๑. ไปกลาง _____



๒. ผ้าแพรวา _____



๓. หาดดอกเกด _____



๔. ภูค่าว _____

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

คำ

ประโยค



๕. ห่วงยาง



๖. นาปรัง



๗. กระชัง



๘. รายได้



๙. ก่อสร้าง



๑๐. เชื้อนลำปาว

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกภาพ ๑ ภาพ แล้วเขียนบรรยายตามหัวข้อที่กำหนดให้ (เต็ม ๑๐ คะแนน)



ภาพที่ ๑



ภาพที่ ๒



ภาพที่ ๓



ภาพที่ ๔

ภาพที่นักเรียนเลือกบรรยาย คือ ภาพที่ _____

๑. ชื่อสัตว์ที่อยู่ในภาพ คือ _____

๒. สัตว์นี้มีรูปร่าง ลักษณะ ดังนี้ _____

๓. เป็นสัตว์บก หรือสัตว์น้ำ หรือสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ _____

๔. อาหารของสัตว์นี้คือ _____

๕. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อสัตว์ในภาพนี้ _____

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชั้น ป. _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนตามคำบอกได้ภาพที่กำหนดให้ ๑๐ คำ (คำละ ๒ คะแนน) รวม ๒๐ คะแนน



๑.

แพ



๒.

ไดโนเสาร์



๓.

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว



๔.

ห้วงซาง



๕.

นาปรัง



๑.

กระชัง



๒.

รายได้



๓.

ก่อสร้าง



๔.

เขื่อนลำปาว



๕.

หาดดอกเกตุ

พหุบัน ปณ จักโต ชีเว

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ครูอ่านให้ฟัง (๑๕ คะแนน)

ไดโนเสาร์ เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสัตว์ดึกดำบรรพ์
ในอันดับใหญ่ *Dinosauria* ซึ่งเคยครองระบบนิเวศ
บนพื้นพิภพ ในมหายุคมีโซโซอิก เป็นเวลานานถึง
165 ล้านปี ก่อนจะสูญพันธุ์ไปเมื่อ 65 ล้านปีที่แล้ว
คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าไดโนเสาร์เป็นสัตว์เลื้อยคลาน
แต่อันที่จริงไดโนเสาร์เป็นสัตว์ในอันดับหนึ่งที่มีลักษณะ
ก้ำกึ่งระหว่างสัตว์เลื้อยคลานและนก



<https://th.wikipedia.org/wiki>

๑. สัตว์ดึกดำบรรพ์ที่กล่าวถึง มีชื่อเรียกว่า อะไร

๒. ไดโนเสาร์ เคยครองระบบนิเวศในยุคใด

๓. ไดโนเสาร์ สูญพันธุ์มาที่ปีมาแล้ว

๔. ไดโนเสาร์ เป็นสัตว์เลื้อยคลานใช่หรือไม่

๕. ไดโนเสาร์ มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างสัตว์เลื้อยคลานกับสัตว์ชนิดใด

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ครูอ่านให้ฟัง (๑๕ คะแนน)

วิธีทำส้มตำไทย

1. ใส่พริกกับกระเทียมลงในครกตำพอยาบ จากนั้นผ่านมะเขือเทศ ถั่วฝักยาว ตามลงตำให้พอเข้ากัน ปรงรสด้วยน้ำปลา น้ำตาลปี๊บ และมะนาว
2. ใส่เส้นมะละกอสับ ตำเคล้าให้เครื่องปรุงรสรวมเข้ากันดี ชิมรสชาติและปรุงเพิ่มเติมได้ตามใจชอบ ตักใส่จานโรยด้วยกุ้งแห้งและถั่วงอก



1. การทำส้มตำไทย ต้องทำอะไรเป็นลำดับแรก

2. เครื่องปรุงรสส้มตำมีอะไรบ้าง

๓. เครื่องปรุงรสอะไรที่ทำให้มีรสเค็ม

๔. น้ำตาลทำให้ส้มตำมีรสอะไร

๕. ขั้นตอนสุดท้ายของการทำส้มตำไทย คือทำอะไร

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพที่กำหนดให้ (๑๕ คะแนน)



1. สัตว์ดึกดำบรรพ์ที่กล่าวถึง มีชื่อเรียกว่า อะไร

2. ไดโนเสาร์ เคยครองระบบนิเวศในยุคใด

3. ไดโนเสาร์ สูญพันธุ์มาที่ปีมาแล้ว

4. ไดโนเสาร์ มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างสัตว์เลื้อยคลานกับสัตว์ชนิดใด

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพที่กำหนดให้ (๑๕ คะแนน)



1. ในภาพนี้มีคนกี่คน

2. พวกเขากำลังทำอะไร

3. เครื่องมือที่พวกเขาใช้ มีอะไรบ้าง

4. ถ้าพวกเขาทำแบบนี้แล้ว จะเป็นอย่างไร

5. ถ้าไม่ทำอย่างนี้ จะเป็นอย่างไร มีผลต่อสุขภาพอย่างไร

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพที่กำหนดให้
(๒๐ คะแนน)



๑ สัตว์ที่เห็นจากภาพคือ _____

๒. ตัว เล็ก หรือ ใหญ่ _____

๓. หู มี _____ หู ใหญ่หรือเล็ก _____

๔. งา มี _____ งา งาสั้นหรือยาว _____

๕. ขา มี _____ ขา _____

๖. หาง มี _____ หาง _____

๗. งวง มี _____ งวง _____

๘. ตา เล็กหรือใหญ่ _____

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเพลงที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม (๒๐ คะแนน)

เพลงอีสานบ้านเฮา

หอมดอกผักกะแยง ยามฟ้าแดงคำลงมา แอ๊บแอ๊บเขียดจะนา ร้องยามฟ้า
ฮ้องฮ่วนฮ่วน
เขียดไม้ เขียดชาคำ เหมือนหมอลำ พากันม่วน เมฆต่ำลอยบินป่วน ฝนตกมาสู่อีสาน
หมู่มุ่ยตื่นกับแก๊ ถูกฝนแลเขี้ยวตระการ ควายทวยเสร็จจากงาน เล็มหญ้าอ่อนตาม
คันนา รุ่งแจ้งพอฟุ่มฟู ตื่นเช้าตรู่ออกมา แรงไถฮุดนา รีบนำฟ้าพัวนำฝน
อีสานบ้านของเขา อาชีพเก่าแต่นานโดน เอาหน้าสู้ฟ้าฝน เอ็ดนาไร่ ปอได้เขา
เอ็ดนาไร่ ปอได้เขา
ม่วนแอ๊ย โอ้ นอ ม่วนแอ๊ย ม่วนเสียงกบ ร้องฮับฮับ กล่อมลำเนา ผักเม็ก ผักกะเดา
ผักกะโดน และผักอีอื่น
ธรรมชาติแห่งบ้านนา ฝนตกมามีของกิน ฝนแล้งแห้งแผ่นดิน ห้วยบึงหนอง
แห้งเหือดหาย มาเต้อ มาเอ็ดนา มาเต้อหล่า อย่าเดินฝ้าย นับวันจะกลับกลาย
ปาวสาวไหลเข้าเมืองกรุง
เสียงแคนกล่อมเสียงซุง ตุงลุดตุง แล่นแต ลุ่งตุง เสียงแคนกล่อมเสียงซอ อ้อนแล้ว
อ้อ อ้อนอีแล้วอ้อ มาเต้อมาช่วยกันก่อ อีสานหนอ บ้านของเขา

๑. ในเรื่องนี้กล่าวถึงวิถีชีวิตของคนภาคไหน

อีสาน

๒. ในเพลงนี้กล่าวถึงเขียดกี่ชนิด อะไรบ้าง

๓ ชนิด คือ เขียดจะนา เขียดไม้ เขียดชาคำ

๓. อาชีพของชาวอีสาน ในเพลงนี้ คืออาชีพอะไร

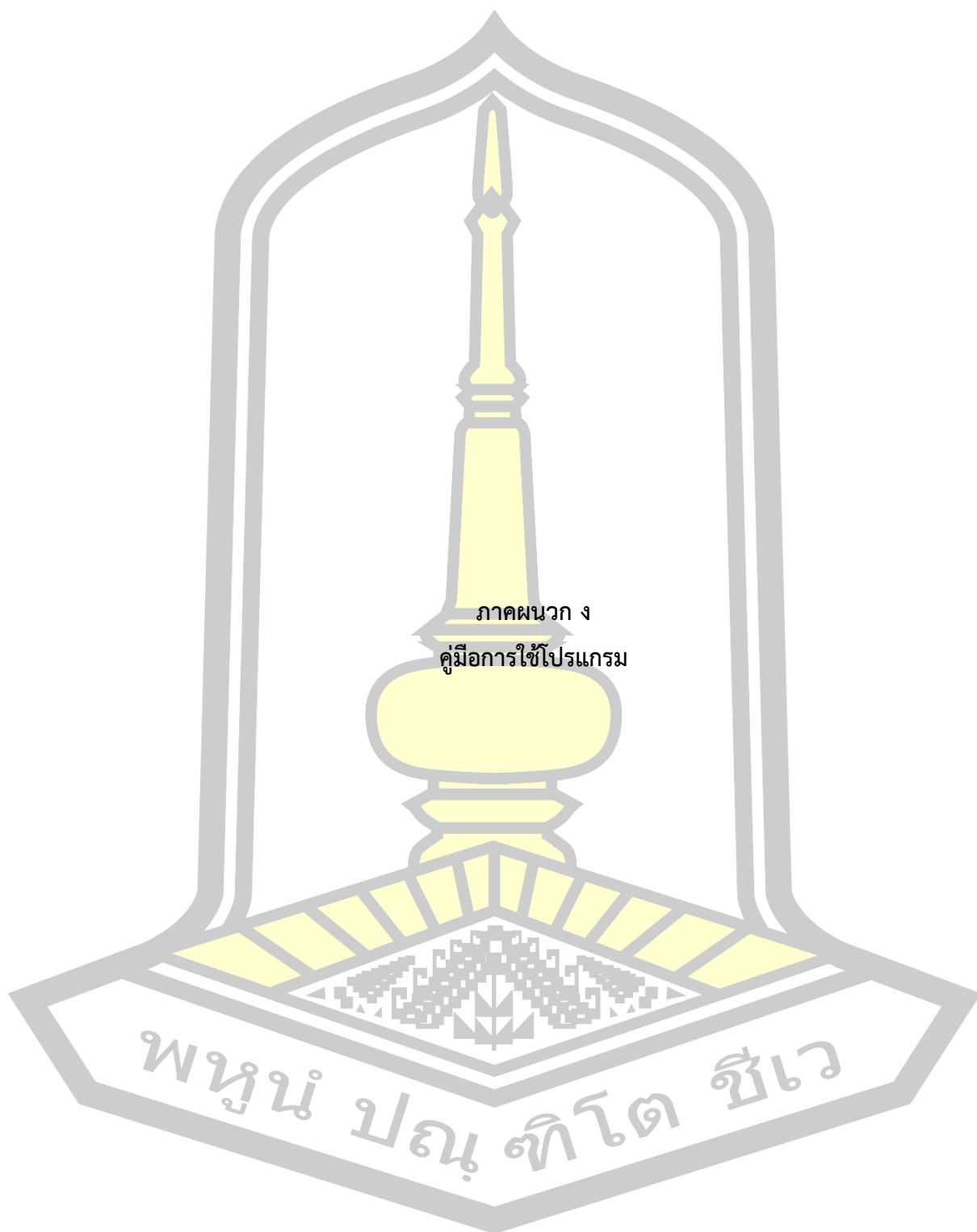
ทำไร่ ทำนา

๔. ในเพลงนี้กล่าวถึงผัก อะไรบ้าง

ผักเม็ก ผักกะเดา ผักกะโดน และผักอีอื่น

๕. เพราะเหตุใด คนหนุ่มสาว จึงไปทำงานที่เมืองกรุง

เพราะ อีสานแห้งแล้ง





คู่มือการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

นางสาวรัชพร จันทรัตน์
นิสิตระดับปริญญาเอก
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนที่ต้องการนำโปรแกรมไปใช้ ได้ทราบถึง สิ่งที่ต้องศึกษาและจัดเตรียมเพื่อให้การดำเนินการ การจัดการเรียนรู้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น บรรลुวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งคู่มือการใช้โปรแกรมเล่มนี้ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ลักษณะสำคัญของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ตอนที่ 2 แนวทางการนำไปใช้ ตอนที่ 3 การเตรียมสื่อและบรรยากาศในชั้นเรียน ตอนที่ 4 บทบาทครูผู้สอนและบทบาทผู้เรียน ตอนที่ 5 แนวทางวัดและประเมินผล ตอนที่ 6 แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูก่าแพง ที่ได้จุดประกายในการจัดทำคู่มือการใช้โปรแกรม และให้คำปรึกษาด้วยดีตลอดมา

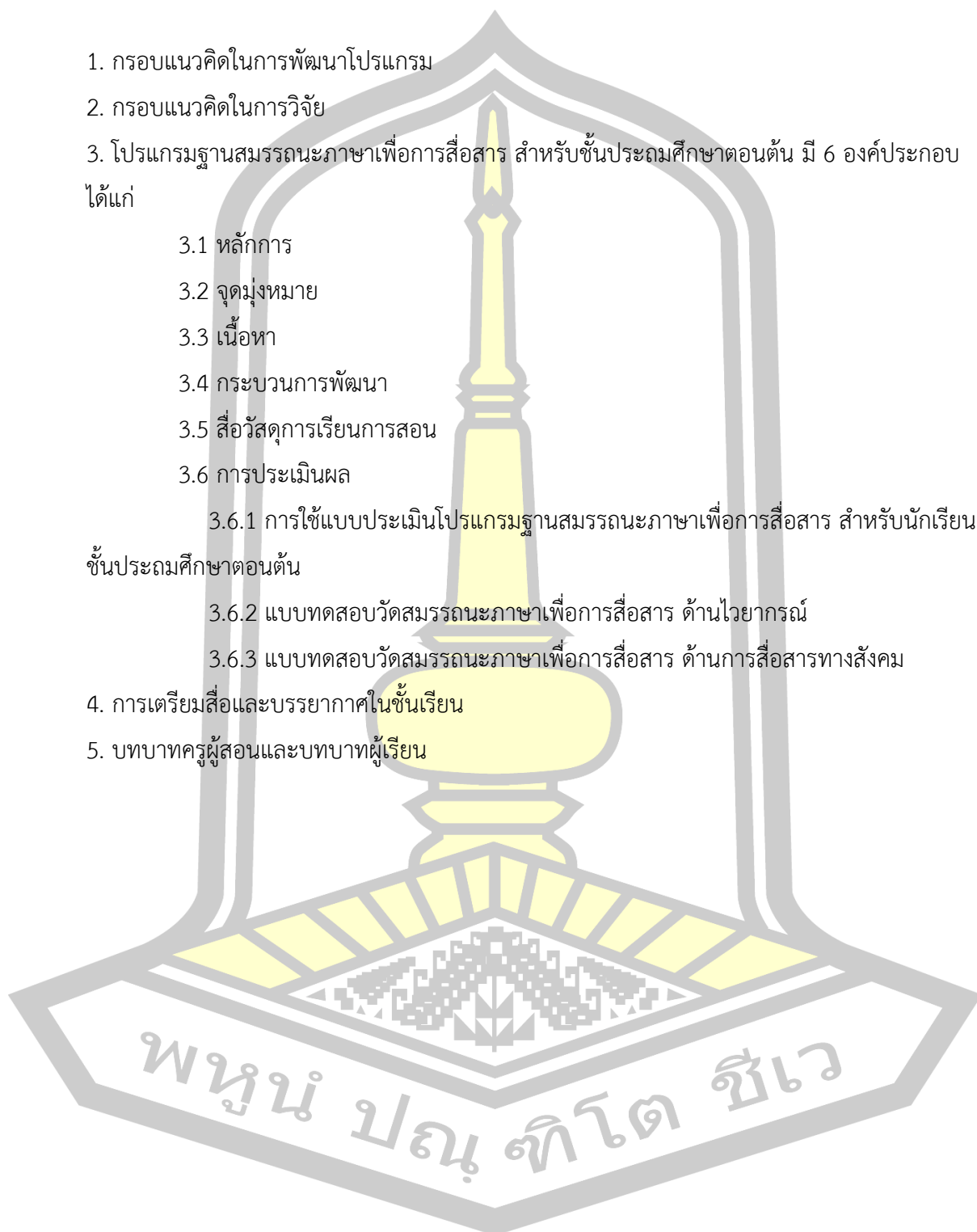
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเล่มนี้ จะสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ในระดับประถมศึกษาตอนต้นได้ตามวัตถุประสงค์ และหากมีข้อเสนอแนะประการใดที่จะทำให้เอกสารชุดนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โปรดแจ้งที่ Taratchaporn@msu.ac.th จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

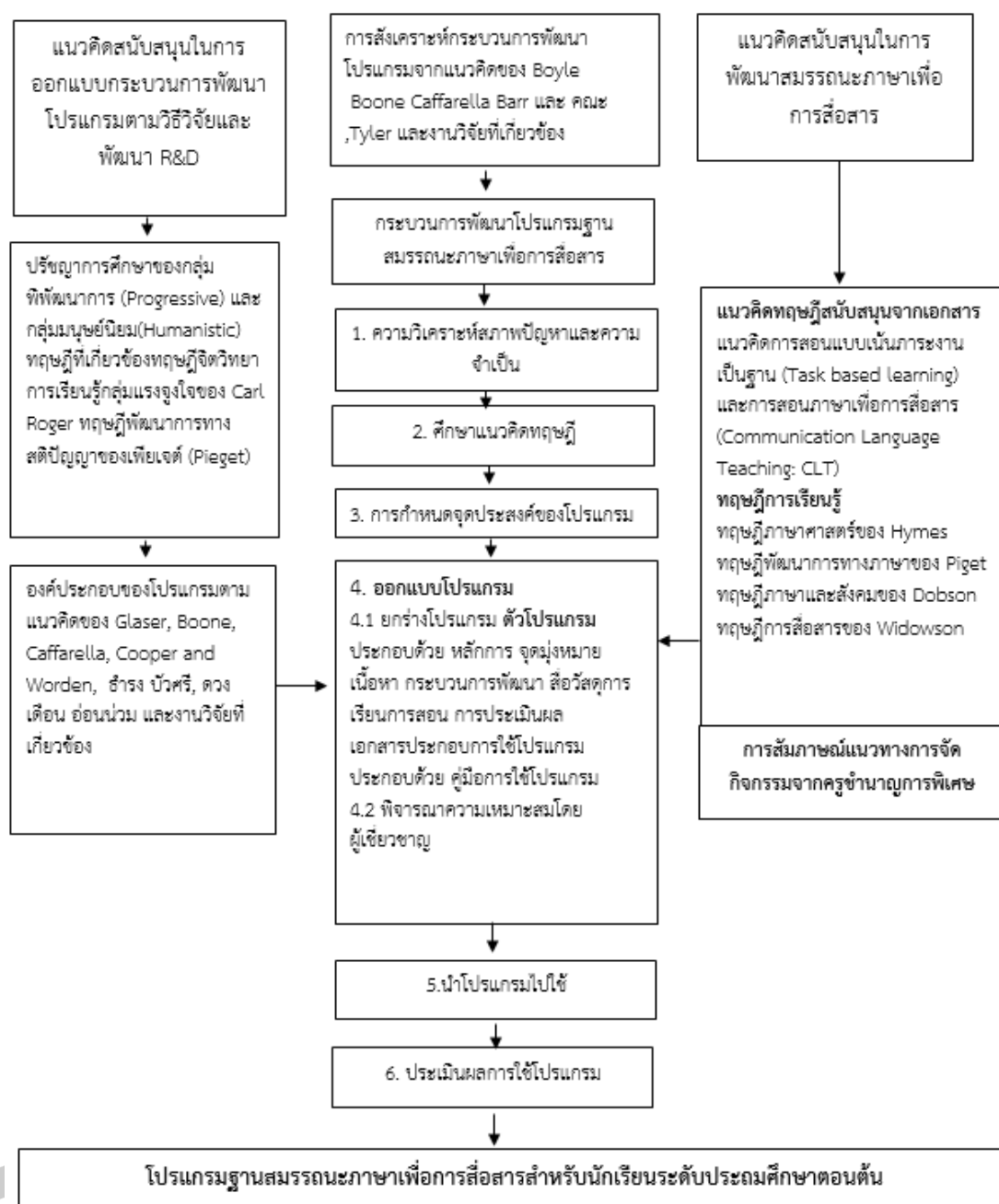
นางสาวรัชพร จันทรัตน์

พหุบัณฑิต ชีเว

สารบัญ

1. กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรม
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย
3. โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 3.1 หลักการ
 - 3.2 จุดมุ่งหมาย
 - 3.3 เนื้อหา
 - 3.4 กระบวนการพัฒนา
 - 3.5 สื่อวัสดุการเรียนการสอน
 - 3.6 การประเมินผล
 - 3.6.1 การใช้แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
 - 3.6.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์
 - 3.6.3 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม
4. การเตรียมสื่อและบรรยากาศในชั้นเรียน
5. บทบาทครูผู้สอนและบทบาทผู้เรียน





ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมพื้นฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

จากกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรม ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยในลักษณะของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาสู่ตัวแปรจัดกระทำที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ดังภาพประกอบที่ 2



ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

1. หลักการ

โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติของการใช้ภาษา ประกอบไปด้วยความสามารถทางด้านไวยากรณ์และความสามารถด้านสังคม โดยใช้ทักษะย่อย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน นำมาสร้างสรรค์เป็นข้อความ ความรู้ นิทาน เรื่องราวสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และสิ่งใกล้ตัวด้วยภาษาที่ง่าย ๆ สนุกกับการทดลองใช้คำ ข้อความต่าง ๆ สนใจเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว สามารถสร้างผลงานใช้ความรู้ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

1.1 หลักการของโปรแกรม

1.1.1 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นโปรแกรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผ่านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้สถานการณ์หรือภาระงานเป็นฐานที่ใกล้ตัวในบริบทชุมชนของผู้เรียน ก่อให้เกิดความสามารถเชิงพฤติกรรมจนเกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันหรือสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดของผู้เรียน

1.1.2 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ก่อนการปฏิบัติการภาระงาน (Pre-task) ขั้นที่ 3 ดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการภาระงาน (Task-cycle) ขั้นที่ 4 ตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ขั้นที่ 5 ฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และขั้นที่ 6 สรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้

1.1.3 เป็นโปรแกรมที่มีระดับสมรรถนะของโปรแกรม 3 ระดับ ดังนี้ ระดับเริ่มฝึกหัด A1, ระดับกำลังพัฒนา A2, และระดับชำนาญ A3

1.2 ทฤษฎีในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ของ Boyle (1981), Boone (1989), Caffarella (2002), Barr และ คณะ (1990) และ Tyler (1986) เพราะเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้ ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น

- 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี 3) การกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม 4) ออกแบบโปรแกรม
5) นำโปรแกรมไปใช้ 6) ประเมินผลการใช้โปรแกรม

1.2.2 กระบวนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำแนวทางการสอนแบบเน้น ภาระงาน เป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวทางการสอนการเรียนรู้แบบเน้น ภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) ซึ่งได้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่ บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของ การปฏิบัติ ภาระงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบ การใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ้อยการเรียนรู้ และบูรณาการแนวทางการสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร ของวิลกินส์ Wilkins (1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมี ส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง

2. จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ตอนต้น โดยใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ผ่านสถานการณ์หรือภาระงานเป็นฐาน ก่อให้เกิด ความสามารถเชิงพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันหรือสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัด ของผู้เรียน สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 การฟัง หมายถึง การรับฟังการสนทนา ข้อความสั้น ๆ เรื่องราวง่าย ๆ ที่นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้าใจตั้งใจ มีมารยาท สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม แสดงความรู้สึกและความนึกคิดของตนที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.2 การพูด หมายถึง การพูดสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำ บอกความรู้สึกนึกคิดของตน เล่าเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือบอกผ่านการเล่น บทบาทสมมุติ การแสดงง่าย ๆ ได้ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างสั้น ๆ มีมารยาทในการพูด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะและผู้รับฟัง

2.3 การอ่าน หมายถึง การอ่านบทอ่าน ข้อความง่าย ๆ ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถตั้งคำถามและหาข้อมูลที่ต้องการคิดก่อนตัดสินใจเชื่อและนำความรู้ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.4 การเขียน หมายถึง การเขียนข้อความ เรื่องสั้น ๆ เพื่อบอกความคิดความรู้สึก หรือแต่งเรื่องตามจินตนาการ สามารถเขียนให้เข้าใจง่ายถูกต้องตามหลักภาษาไทย และคำนึงถึงผู้อ่าน และผู้ที่ตนเขียนถึง

3. เนื้อหา

3.1 รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การประเมินก่อนการพัฒนาโปรแกรม ใช้เวลารวม 3 ชั่วโมง เป็นการเตรียมความพร้อม ในการเสริมสร้างสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดำเนินการ ดังนี้

1. ลงทะเบียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมโปรแกรม ตามรายชื่อ

2. ปฐมนิเทศ ผู้วิจัยอธิบายจุดมุ่งหมาย แนวทางปฏิบัติ วัน เวลา สถานที่ในการจัด กิจกรรม รายละเอียด ขั้นตอนในการดำเนินงานตามโปรแกรม และชี้แจงทำความเข้าใจในการ ดำเนินการ

3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมทำแบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการ สื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษา เพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์ และ 2) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสาร ทางสังคม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมโดยนำคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการร่วม โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

พหุ ประถมศึกษา

**รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น**

ลำดับที่	รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง
1	- ลงทะเบียน - ปฐมนิเทศ - การทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	30 นาที 30 นาที 1 ชม.
2	- กิจกรรมโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 20 แผน รวม 20 ชั่วโมง ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไคโนเสาร์ที่บ้านฉัน จำนวน 5 แผน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จุดฝนน้ำเชื่อนลำปาว จำนวน 5 แผน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูคาว ภูสิงห์ จำนวน 5 แผน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สิ่งทีภาคภูมิใจ จำนวน 5 แผน	5 ชม. 5 ชม. 5 ชม. 5 ชม.
3	- การทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	1 ชม.
รวม		23 ชม.

3.2 เนื้อหา

เนื้อหาของโปรแกรมเพื่อพัฒนาให้เกิดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย

1) ความสามารถด้านไวยากรณ์ ได้แก่ ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน และ 2) ความสามารถด้านสังคม ได้แก่ ทักษะการฟังและทักษะการพูด โดยเน้นเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน เกี่ยวกับสถานที่ในท้องถิ่น/อำเภอ/จังหวัด ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการใช้ในชีวิตประจำวันและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง ประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 20 แผน รวม 20 ชั่วโมง ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไคโนเสาร์ที่บ้านฉัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จุดฝนน้ำเชื่อนลำปาว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูคาว ภูสิงห์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สิ่งทีภาคภูมิใจ

3.3 คำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

สมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

จำนวน 5 คาบ /สัปดาห์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เวลา 20 ชั่วโมง

ศึกษาการใช้ไวยากรณ์และการสื่อสารผ่าน การฟัง พูด อ่าน เขียน มีมารยาทในการใช้ ภาษาไทยมาตรฐานได้เหมาะสมกับกาลเทศะปลูกฝังความชื่นชมวัฒนธรรมท้องถิ่นแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ โดยใช้กระบวนการอ่าน กระบวนการเขียน กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการ คิดวิเคราะห์ กระบวนการสื่อความ กระบวนการปัญหา การฝึกปฏิบัติ อธิบาย บันทึก การตั้งคำถาม ใช้ทักษะการฟัง การดูและการพูด พูดแสดงความคิดเห็น กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

เพื่อให้เกิดสมรรถนะการสื่อสารได้ถูกต้อง รักการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เห็นคุณค่าของ การอนุรักษ์ภาษาไทย และตัวเลขไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม



3.4 หน่วยการเรียนรู้

กำหนดการสอนตามหน่วยการเรียนรู้
โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาตอนต้น
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

ลำดับที่	ตัวบ่งชี้	สาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน	วันที่ สอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน” 25 คะแนน					
แผนการสอน ที่ 1	ตัวบ่งชี้การอ่าน 1 อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรอง ง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว ตัวบ่งชี้การอ่าน 3 ตั้งคำถามและตอบ คำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	-การอ่านเรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้านฉัน” -การตอบคำถามจาก เรื่อง “ไดโนเสาร์ที่บ้าน ฉัน”	1		
แผนการสอน ที่ 2	ตัวบ่งชี้การฟังที่ 1 บอกสาระสำคัญจาก การฟังและการดู ตัวบ่งชี้การฟังที่ 2 เล่ารายละเอียด เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง ที่ดู ทั้งที่เป็นความรู้ และความบันเทิง	-การฟังและดูเพลง “ฟ้าแดดสงยาง” -ตอบคำถามจากการ ฟังและดูเพลง “ฟ้าแดดสงยาง”	1		
แผนการสอน ที่ 3	ตัวบ่งชี้การพูดที่ 2 พูดสื่อสารได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้การพูด 3 มีมารยาทในการพูด	- การมารยาทใน การพูด - การพูดแนะนำ ตัวเอง	1		
แผนการสอน ที่ 4	ตัวบ่งชี้การเขียน 1 เขียนสะกดคำ และ บอกความหมายของคำ ตัวบ่งชี้การเขียน 2 การแต่งประโยคง่ายๆ	- การเขียนสะกด - การแต่งประโยค	1		
แผนการสอน ที่ 5 ประเมิน หลังหน่วย การเรียนรู้ที่ 1	ตัวบ่งชี้การฟังที่ 2 บอกสาระจากการฟัง และดู ตัวบ่งชี้การพูดที่ 5 มีมารยาทในการพูด ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 1 อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรอง ง่ายๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 2 แต่งประโยคง่ายๆ	- การฟัง - การพูด - การอ่าน - การเขียน	1		

ลำดับที่	ตัวบ่งชี้	สาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน	วันที่ สอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 “จุดฝนน้ำเชื่อมลำปาว” 25 คะแนน					
แผนการสอน ที่ 6	ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 3 ตั้งคำถามและ ตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่าน ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 4 สรุปความรู้และ ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	- การอ่านเรื่อง “เชื่อน ลำปาว” - การตอบคำถามจาก เรื่อง “เชื่อนลำปาว”	1		
แผนการสอน ที่ 7	ตัวบ่งชี้การพูดที่ 2 พูดสื่อสารได้ ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้การพูดที่ 3 มีมารยาทใน การพูด	-การเล่าเรื่อง “เชื่อนลำ ปาว”	1		
แผนการสอน ที่ 8	ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 1 เขียนสะกดคำ และบอกความหมายของคำ ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 2 การแต่งประโยค ง่ายๆ	- การเขียนสะกด - การแต่งประโยค	1		
แผนการสอน ที่ 9	ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 3 เขียนบรรยายสิ่ง ใดสิ่งหนึ่งได้ชัดเจน ตัวบ่งชี้การพูดที่ 1 พูดแสดงความ คิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	- การเขียนบรรยาย - การพูดแสดงความ คิดเห็น	1		
แผนการสอน ที่ 10 ประเมิน หลังหน่วย การเรียนรู้ที่ 2	ตัวบ่งชี้การฟังที่ 2 บอกสาระจา การฟัง และดู ตัวบ่งชี้การพูดที่ 5 มีมารยาทใน การพูด ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 1 อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรอง ง่ายๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 2 แต่งประโยค ง่าย ๆ	- การฟัง - การพูด - การอ่าน - การเขียน	1		

ลำดับที่	ตัวบ่งชี้	สาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน	วันที่ สอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 “ภูค่าวและภูสิงห์” 25 คะแนน					
แผนการสอน ที่ 11	ตัวบ่งชี้การฟังที่ 1 บอกสาระสำคัญ จากเรื่องที่ฟัง และดู ตัวบ่งชี้การฟังที่ 4 ท่องบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจ	-การท่องอาขยาน“เด็ก น้อย” -การบอกสาระสำคัญของ บทอาขยาน	1		
แผนการสอน ที่ 12	ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 5 การอ่านและการ คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลที่อ่าน	-การอ่านประวัติ “โรงเรียนอนุบาล จันทร์ตน์” -การตอบคำถามจาก เรื่องที่อ่าน	1		
แผนการสอน ที่ 13	ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 6 อธิบายความหมาย ของข้อมูล จากแผนภาพ แผนที่ และ แผนภูมิ	-การอ่านแผนที่จังหวัด ภาพสีนรุ -การตอบคำถาม	1		
แผนการสอน ที่ 14	ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 7 แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน ตัวบ่งชี้การพูดที่ 4 พูดแสดงความ คิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง ที่ดู	- การอ่านวรรณคดี แม่ ก กา - การแสดงความคิดเห็น	1		
แผนการสอน ที่ 15 ประเมิน หลังหน่วย การเรียนรู้ที่ 3	ตัวบ่งชี้การฟังที่ 2 บอกสาระจากการ ฟัง และดู ตัวบ่งชี้การพูดที่ 5 มีมารยาทในการพูด ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 1 อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรอง ง่ายๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ตัวบ่งชี้การเขียน 2 แต่งประโยค ง่ายๆ	- การฟัง - การพูด - การอ่าน - การเขียน	1		

ลำดับที่	ตัวบ่งชี้	สาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน	วันที่ สอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 “สิ่งที่ภาคภูมิใจ” 25 คะแนน					
แผนการสอน ที่ 16	ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 4 เขียนเรื่องตาม จินตนาการ	-การเขียนแผนภาพ โครงเรื่อง	1		
แผนการสอน ที่ 17	ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 4 การเขียนเรื่อง ตามจินตนาการ	-การเขียนแผนภาพ โครงเรื่อง -การนำโครงเรื่องมา เรียบเรียงให้เป็น เรื่องราว	1		
แผนการสอน ที่ 18	ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 4 การเขียนเรื่อง ตามจินตนาการ	-การเขียนเรื่องตาม จินตนาการ	1		
แผนการสอน ที่ 19 จัดนิทรรศการ	ตัวบ่งชี้การพูดที่ 4 พูดแสดงความ คิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง ที่ดู ตัวบ่งชี้การพูดที่ 2 พูดสื่อสารได้ตาม วัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้การพูดที่ 5 มีมารยาทในการ พูด	- การจัดนิทรรศการ นำเสนอผลงาน	1		
แผนการสอน ที่ 20 ประเมิน หลังหน่วย การเรียนรู้ที่ 4	ตัวบ่งชี้การฟังที่ 2 บอกสาระจากการ ฟัง และดู ตัวบ่งชี้การพูดที่ 5 มีมารยาทในการ พูด ตัวบ่งชี้การอ่านที่ 1 อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรอง ง่ายๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ตัวบ่งชี้การเขียนที่ 2 แต่งประโยค ง่าย ๆ	- การฟัง - การพูด - การอ่าน - การเขียน	1		
รวมคะแนน 200 คะแนน			20		

3.5 ผลการเรียนรู้

3.5.1 เพื่อให้ผู้เรียนบอกสาระสำคัญจากการฟังและการดูได้

3.5.2 เพื่อให้ผู้เรียนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิงได้

3.5.3 เพื่อให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูได้

3.5.4 เพื่อให้ผู้เรียนท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

3.5.5 เพื่อให้ผู้เรียนมีมารยาท ในการฟัง

3.5.6 เพื่อให้ผู้เรียนพูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดูได้

3.5.7 เพื่อให้ผู้เรียนพูดสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ได้

3.5.8 เพื่อให้ผู้เรียนมีมารยาทในการพูด

3.5.9 เพื่อให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่วได้

3.5.10 เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่านได้

3.5.11 เพื่อให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

3.5.12 เพื่อให้ผู้เรียนสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.5.13 เพื่อให้ผู้เรียนลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบได้

3.5.14 เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายความหมายของข้อมูล จากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิได้

3.5.15 เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านได้

3.5.16 เพื่อให้ผู้เรียนมีมารยาท ในการอ่าน

3.5.17 เพื่อให้ผู้เรียนเขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำได้

3.5.18 เพื่อให้ผู้เรียนแต่งประโยคง่ายๆ ได้

3.5.19 เพื่อให้ผู้เรียนเขียนบรรยายสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ชัดเจนได้

3.5.20 เพื่อให้ผู้เรียนเขียนเรื่องตามจินตนาการได้

3.5.21 เพื่อให้ผู้เรียนมีมารยาทในการเขียน

4. กระบวนการพัฒนา

โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีกระบวนการจัดกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสอนการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) และบูรณาการแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของวิลกินส์ Wilkins (1976) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมฝึกในการสื่อสารในสถานการณ์จริง ซึ่งได้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ่ายโยงการเรียนรู้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching: CLT)

การสอนแบบเน้นภาระงาน เป็นฐาน	การสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1. นำเข้าสู่บทเรียน	1. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)	ผู้สอนทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่อง บทเรียน วัตถุประสงค์ในการเรียน และ นำเสนอประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต ตั้งข้อสงสัย และ สนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น หรือเรื่องราว เหล่านั้น
2. ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-task)		ผู้สอนเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของ ผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติภาระงาน โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ หรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นใน การจัดการเรียนการสอนได้ถูกทิศทาง

การสอนแบบเน้นภาระงาน เป็นฐาน	การสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ขั้นตอนงานตามวงจรของ การปฏิบัติการงาน (Task- cycle)	2. ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice)	ผู้เรียนปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยคิดวิเคราะห์ประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ ตามกิจกรรม จากนั้นจะต้อง พยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้ ประสบการณ์ความรู้ของตนเอง และ แลกเปลี่ยนความคิดหรือมุมมองกับผู้อื่น โดยจะมีการอภิปรายผลการปฏิบัติการงาน ตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรม กลุ่ม
4. ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus)	3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสาร (Production)	ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติ ภาระงานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่เองได้จากการวิเคราะห์คำที่ใช้ สื่อสารความหมายจากการปฏิบัติการงานที่ ผ่านมา โดยครูมีการสอดแทรกบริบทของ สังคมเพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice)		ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาโดยเรียนรู้คำ วลี และรูปแบบโครงสร้างของประโยคสนทนา ตามเนื้อหาที่เรียน ทั้งด้านการฟัง การพูด การสนทนา การอ่าน และการเขียน ตาม แบบฝึกหัด
6. ขั้นสรุปและถ่ายโยงการ เรียนรู้		ผู้เรียนนำเสนอภาระงาน โดยมีการใช้ภาษา ด้วยตนเองซึ่งครูจะให้ความช่วยเหลือหากมี ความติดขัดทางการใช้ภาษาพร้อมทั้งสรุปผล และรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ ใน รูปแบบของการนำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผล งานนั้นๆ

จากตาราง 1 แสดงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการจากแนวคิดการสอนแบบ
เน้นภาระงานเป็นฐาน (Task based learning) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
(Communication Language Teaching: CLT) ซึ่งสรุปว่ามีกระบวนการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด
การสอนการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานตามขั้นตอนของ Willis (2007) และ Ellis (2003) มี 6 ขั้นตอน

ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) 3) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) 4) ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) 5) ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) และ 6) ขั้นสรุปและถ้อยแถลงการเรียนรู้

กระบวนการพัฒนา กระบวนการจัดเรียนรู้ของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มี 6 ขั้นตอนได้แก่

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องบทเรียน วัตถุประสงค์ในการเรียน และนำเสนอประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ หรือตัวอย่างต่างๆ ที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต ตั้งข้อสงสัย และสนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น หรือเรื่องราวเหล่านั้น
2. ขั้นก่อนการปฏิบัติการงาน (Pre-task) ผู้สอนเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติการงาน โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบหรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกทิศทาง
3. ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติการงาน (Task-cycle) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนคิดวิเคราะห์ประเด็น เรื่องราว สถานการณ์ต่าง ๆ ตามกิจกรรม จากนั้นผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ประสบการณ์ความรู้ของตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดหรือมุมมองกับผู้อื่น หลังจากนั้นผู้เรียนจะมีการอภิปรายผลการปฏิบัติการงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่ม
4. ขั้นตรวจสอบการใช้ภาษา (Language focus) ผู้เรียนตรวจสอบการใช้ภาษาในการปฏิบัติการงานของตนเอง และสามารถสร้าง คำ วลี ขึ้นใหม่เองได้จากการวิเคราะห์คำที่ใช้สื่อสารความหมายจากการปฏิบัติการงานที่ผ่านมา
5. ขั้นฝึกฝนการใช้ภาษา (Practice) ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาโดยเรียนรู้คำ วลี และรูปแบบโครงสร้างของประโยคสนทนาตามเนื้อหาที่เรียน ทั้งด้านการฟัง การพูด การสนทนา การอ่าน และการเขียน ตามแบบฝึกหัด
6. ขั้นสรุปและถ้อยแถลงการเรียนรู้ ผู้เรียนเตรียมตัวนำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการใช้ภาษาด้วยตนเองซึ่งครูผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือหากมีความติดขัดทางการใช้ภาษาพร้อมทั้งสรุปผลและรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ ในรูปแบบของการนำความรู้จากสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้นๆ

5. สื่อวัสดุการเรียนการสอน

5.1 ประเภทสื่อ

- ใบงาน

5.2 วัสดุ / อุปกรณ์

- หนังสือเรียนภาษาไทย
- เครื่องมือที่ใช้ในการทำกิจกรรม

5.3 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด

6. การประเมินผล

แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ โดยใช้เกณฑ์รูบริกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) และ 2) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม โดยใช้เกณฑ์รูบริกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรม ได้แก่

1.1 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่าน และการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน

1.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน

2. การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการประเมินโดยการทดสอบความสามารถด้านไวยากรณ์และการทดสอบความสามารถด้านสังคม หลังการจัดกิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

การใช้แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

1. คำชี้แจง

แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ โดยใช้เกณฑ์รูบริกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) และ 2) แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม โดยใช้เกณฑ์รูบริกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรม ได้แก่

1.1 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน

1.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน

2. การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการประเมินโดยการทดสอบความสามารถด้านไวยากรณ์และการทดสอบความสามารถด้านสังคม หลังการจัดกิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้

แบบประเมินโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

2. วิธีดำเนินการทดสอบ

ในการดำเนินการทดสอบ ให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน หรืออาจจะมีผู้ช่วยดำเนินการอีก 1 คนก็ได้ เพื่อดูแลและอำนวยความสะดวกในการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการทดสอบดังนี้

1.1 เตรียมแบบทดสอบให้ครบถ้วน และเขียนชื่อผู้มารับแบบทดสอบไว้ให้พร้อม

1.2 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพสะดวกสบาย และจัดโต๊ะ เก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ

1.3 จัดเตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบดังนี้

1.3.1 แบบทดสอบและคู่มือแบบทดสอบ อย่างละ 1 ชุด

1.3.2 นาฬิกาที่มีความเที่ยง จำนวน 1 เรือน

1.3.3 ดินสอที่มีคุณภาพดี เข้ม เห็นชัด

1.3.4 ก่อนทำการทดสอบให้ผู้รับการทดสอบดื่มน้ำและเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย แล้วดำเนินการสอบ ดังนี้

1.3.4.1 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับการทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจ และร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

1.3.4.2 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำการทำแบบทดสอบอย่างชัดเจน

1.3.4.3 ผู้ดำเนินการทดสอบดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.3.4.3.1 ดำเนินการทดสอบทีละตอน ตอนละ 30 นาที

1.3.4.3.2 ให้ผู้รับการทดสอบอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ ข้อละ 2 ครั้ง

1.3.4.3.3 ผู้ดำเนินการทดสอบ และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ จัดให้

ผู้สอบได้สอบทุกคน

1.3.4.3.4 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบแต่ละตอน ให้ผู้สอบพักผ่อน 5 นาที



แบบทดสอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

1. แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์

แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ่านและการเขียน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 42 ข้อ รวม 100 คะแนน ดำเนินการทดสอบดังนี้

1.1 เกณฑ์การให้คะแนนด้านไวยากรณ์ การอ่าน 30 คะแนน ใช้เกณฑ์วัดตามระดับคะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
ความเข้าใจ	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้ ทั้งหมด	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้เกือบ ทั้งหมด	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้ เล็กน้อย	ตอบคำถาม หลังจากที่ อ่านได้ น้อยมาก	3	12
การจับใจความ สำคัญ	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ ทั้งหมด	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ เกือบ ทั้งหมด	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ เล็กน้อย	จับใจความ สำคัญของ เนื้อหาได้ น้อยมาก	3	12
การรู้ความหมาย คำศัพท์		เมื่ออ่านพบ คำศัพท์ใหม่ สามารถเดา ความหมาย คำศัพท์จาก บริบทได้ ทั้งหมด	เมื่ออ่านพบ คำศัพท์ใหม่ สามารถเดา ความหมาย คำศัพท์จาก บริบทได้ เกือบ ทั้งหมด	เมื่ออ่านพบ คำศัพท์ใหม่ สามารถเดา ความหมาย คำศัพท์จาก บริบทได้ เล็กน้อย	2	6
รวม					8	30

1.2 เกณฑ์การให้คะแนนด้านไวยากรณ์ การเขียน 70 คะแนน ใช้เกณฑ์วัดตามระดับ
คะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
การใช้ภาษา	การสะกด คำศัพท์ ถูกต้อง การเลือกใช้ คำตรงกับ เนื้อหา ประโยค ถูกต้อง มีเครื่องหมาย วรรคตอน ถูกต้อง	การสะกด คำศัพท์ผิด เล็กน้อย พอ เดาความหมาย ได้ เขียน รูปประโยค ผิด หลัก ไวยากรณ์ เล็กน้อย เครื่องหมาย วรรคตอน ผิดเล็กน้อย	สะกดคำผิด มาก แต่พอ เดา ความหมาย ได้ รูป ประโยค ผิดพลาดมาก เครื่องหมาย วรรคตอน ไม่ครบหรือ ไม่ถูกต้อง	สะกดคำผิด มาก เขียน รูปประโยคไม่ ถูกต้อง ไม่มี เครื่องหมาย วรรคตอน	10	40
เนื้อหา		มีรายละเอียด เนื้อหาตรงกับ ลักษณะที่ กำหนดมาก ที่สุด	มีรายละเอียด ของเนื้อหา มากแต่ยังไม่ ครอบคลุม ทั้งหมด	มีรายละเอียด ของเนื้อหา น้อย	10	30
รวม					20	70

พหุบัน ปณ สกิต ชีเว

2. แบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านการสื่อสารทางสังคม

แบบทดสอบสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ด้านการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ การฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 32 ข้อ รวม 100 คะแนน ดำเนินการทดสอบดังนี้

2.1 เกณฑ์การให้คะแนนความด้านการสื่อสารทางสังคม การฟัง 20 คะแนน ใช้เกณฑ์วัดตามระดับคะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
ความเข้าใจ	สามารถตอบคำถามหลังจากที่ฟังได้ทั้งหมด	สามารถตอบคำถามหลังจากที่ฟังได้เป็นส่วนได้เป็นส่วนใหญ่	สามารถตอบคำถามหลังจากที่ฟังได้เล็กน้อย	ตอบคำถามหลังจากที่ฟังได้น้อยมาก	1	4
การจับใจความสำคัญ	จับใจความสำคัญของเนื้อหาได้ทั้งหมด	จับใจความสำคัญของเนื้อหาได้เกือบทั้งหมด	จับใจความสำคัญของเนื้อหาได้เล็กน้อย	จับใจความสำคัญของเนื้อหาได้น้อยมาก	2	8
การรู้ความหมายคำศัพท์	รู้ความหมายคำศัพท์ทั้งหมด	รู้ความหมายคำศัพท์โดยส่วนใหญ่และชัดเจน	รู้ความหมายคำศัพท์ทั้งหมด	รู้ความหมายคำศัพท์เล็กน้อยและไม่ชัดเจน	1	4
การปฏิบัติตามคำสั่ง	ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว	ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องแต่ค่อนข้างช้า	ปฏิบัติตามคำสั่งไม่ค่อยถูกต้องและค่อนข้างช้า	ปฏิบัติตามคำสั่งได้น้อยมาก	1	4
รวม					5	20

2.2 เกณฑ์การให้คะแนนด้านการสื่อสารทางสังคม การพูด 80 คะแนน ใช้เกณฑ์วัดตาม
ระดับคะแนน (Rubric Scores) ดังนี้

ระดับคะแนน การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				น้ำหนัก / ความสำคัญ	คะแนน รวม
	4	3	2	1		
ความถูกต้อง	ออกเสียง คำศัพท์ และประโยค ได้ถูกต้องตาม หลักการ ออกเสียง ออกเสียง เน้นหนักคำ / ประโยคอย่าง สมบูรณ์	ออกเสียง คำศัพท์ และประโยค ได้ถูกต้องตาม หลักการ ออกเสียง ออกเสียง เน้นหนักคำ / ประโยค เป็นส่วนใหญ่	ออกเสียง คำศัพท์ และประโยค ได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่ ขาดการ ออกเสียง เน้นหนัก	ออกเสียงคำ ประโยคผิด หลักการ ออกเสียงทำ ให้สื่อสาร ไม่ได้	8	32
ความคล่องแคล่ว	พูดต่อเนื่อง ไม่ติดขัด พูดชัดเจน ทำให้สื่อสาร ได้	พูดตะกุก ตะกักบ้าง แต่ยังพอ สื่อสารได้	พูดเป็นคำ ๆ หยุดเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ สื่อสารได้ ไม่ ชัดเจน	พูดได้เป็นบาง คำทำให้สื่อ ความหมาย ไม่ได้	7	28
การแสดงท่าทาง / น้ำเสียง ประกอบการพูด	แสดงท่าทาง และพูดด้วย น้ำเสียง เหมาะสม กับบท บรรยาย	พูดด้วย น้ำเสียง เหมาะสม กับบท บรรยายแต่ไม่ มีท่าทาง ประกอบ	พูดเหมือน อ่านไม่เป็น ธรรมชาติ ขาดความ น่าสนใจ	พูดได้น้อย มาก	5	20
รวม					20	80

**แบบบันทึกการให้คะแนนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ด้านไวยากรณ์**

คนที่	การอ่าน		การเขียน				รวม (100 คะแนน)	ระดับ สมรรถนะ	สรุป	
	1. อ่านออกเสียง คำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทปริยกร่ง่าย ๆ (20 คะแนน)	2. อธิบาย ความหมาย ของคำ และ ข้อความที่อ่าน (10 คะแนน)	1. เขียนสะกดคำ และ บอกความหมาย ของคำ (20 คะแนน)	2. แต่งประโยคง่าย ๆ (20 คะแนน)	3. เขียนบรรยายสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง (10 คะแนน)	4. เขียนเรื่อง ตาม จินตนาการ (20 คะแนน)			ผ่าน	ไม่ผ่าน
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
รวม										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับสมรรถนะ

80 ขึ้นไป

A3 หมายถึง จำนวน

60-79

A2 หมายถึง พัฒนา

ต่ำกว่า 59

A1 หมายถึง เริ่มฝึกหัด

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่สมรรถนะระดับ A2 ขึ้นไป

แบบบันทึกการให้คะแนนสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ด้านการสื่อสารทางสังคม

[illegible]

คนที่.....	การฟัง					การพูด			รวม (100 คะแนน)	ระดับ	สรุป	
	1. บอกสาระสำคัญจากการฟังและการดู (4 คะแนน)	2. เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง (4 คะแนน)	3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู (4 คะแนน)	4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ (4 คะแนน)	5. มีมารยาทในการฟัง (4 คะแนน)	1. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก จากเรื่องที่ฟังและดู (35 คะแนน)	2. พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ (35 คะแนน)	3. มีมารยาทในการพูด (10 คะแนน)			ผ่าน	ไม่ผ่าน
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
รวม												

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับสมรรถนะ

80 ขึ้นไป

A3 หมายถึง ชำนาญ

60-79

A2 หมายถึง พัฒนา

ต่ำกว่า 59

A1 หมายถึง เริ่มฝึกหัด

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่สมรรถนะระดับ A2 ขึ้นไป

พูน บณ ทีโต ชีเว

แบบประเมินสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
หลังการใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

คนที่	คะแนน ความสามารถ ด้านไวยากรณ์	คะแนน ความสามารถ ด้านการสื่อสารทางสังคม	รวมทั้ง ๒ ด้าน	เฉลี่ย ๒ ด้าน	ระดับ สมรรถนะ
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					
๑๑					
๑๒					
๑๓					
๑๔					
๑๕					
๑๖					
๑๗					
๑๘					
๑๙					
๒๐					
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวธรรพร จันทรัตน์)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับสมรรถนะ

๘๐ ขึ้นไป

A3 หมายถึง ชำนาญ

๖๐ - ๗๙

A2 หมายถึง พัฒนา

ต่ำกว่า ๕๙

A1 หมายถึง เริ่มฝึกหัด

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่สมรรถนะระดับ A2 ขึ้นไป

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

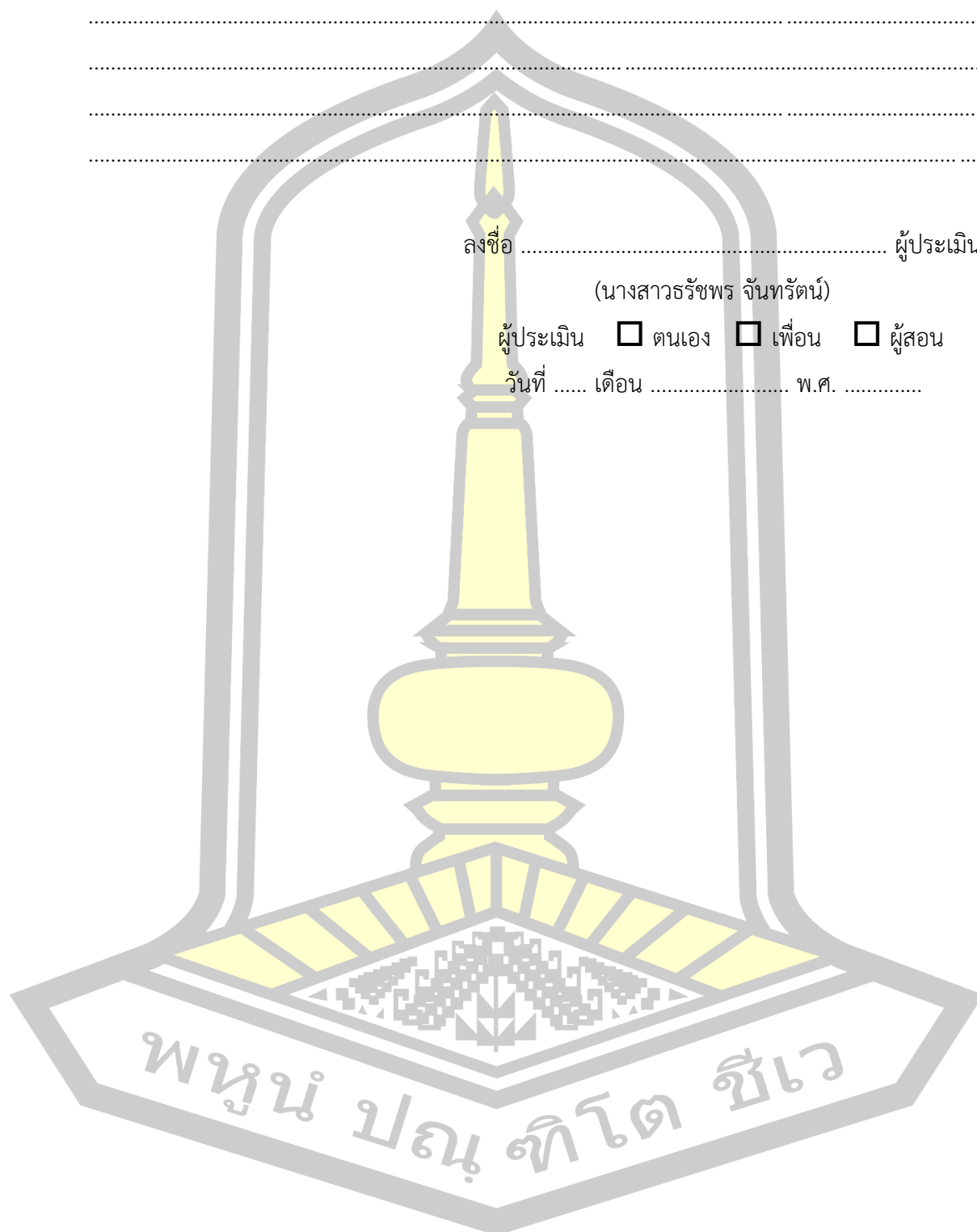
.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางสาวรัชพร จันทรัตน์)

ผู้ประเมิน ☐ ตนเอง ☐ เพื่อน ☐ ผู้สอน

วันที่ เดือน พ.ศ.



เกณฑ์การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน

ระดับคะแนน ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
ความสมบูรณ์ของ ชิ้นงาน	ชิ้นงานมีรายละเอียด ครอบคลุมเนื้อหา ที่เรียนสมบูรณ์	ชิ้นงานมีรายละเอียด ครอบคลุมเนื้อหา ที่เรียนพอสมควร	ชิ้นงานมีรายละเอียด ครอบคลุมเนื้อหา ที่เรียนน้อย
ความคิด สร้างสรรค์	เป็นชิ้นงานที่แปลกใหม่ คิดขึ้นเอง ไม่เหมือน ตัวอย่าง	เป็นชิ้นงานที่แปลกใหม่ แต่มีบางส่วนคล้ายกับ ตัวอย่าง	เป็นชิ้นงานที่ปรับปรุง ดัดแปลงเล็กน้อยจาก ตัวอย่าง
ความมีระเบียบ	ชิ้นงานสะอาด เรียบร้อย	ชิ้นงานส่วนใหญ่ สะอาดเรียบร้อย	ชิ้นงานไม่ค่อยเรียบร้อย
เวลา	เสร็จทันเวลาที่กำหนด ผลงานมีคุณภาพ	ใช้เวลามากหรือน้อย กว่าที่กำหนด 5 นาที แต่ผลงานมีคุณภาพ	ใช้เวลามากหรือน้อยกว่า ที่กำหนดมากกว่า 5 นาที แต่ผลงานไม่มี คุณภาพ

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงาน / ชิ้นงาน กำหนดไว้ดังนี้

3 หมายถึง ดี

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ควรปรับปรุง

ระดับคุณภาพ

คะแนน 10-12 หมายถึง ดี

คะแนน 7-9 หมายถึง พอใช้

คะแนน 1-6 หมายถึง ควรปรับปรุง

การเตรียมสื่อและบรรยากาศในชั้นเรียน

ครูผู้สอนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมห้องเรียน/สถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การใช้สื่อจากวัสดุในท้องถิ่นที่หาง่ายหรือวัสดุรีไซเคิล การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาข้อมูล และการสร้างบล็อกเพจ หรือเฟสบุ๊ค เพื่อเน้นการส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

สื่อวัสดุการเรียนการสอน

สื่อวัสดุการเรียนการสอนของโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมห้องเรียน/สถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การใช้สื่อจากวัสดุในท้องถิ่นที่หาง่ายหรือวัสดุรีไซเคิล การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาข้อมูล และการสร้างบล็อกเพจ หรือเฟสบุ๊ค เพื่อเน้นการส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

บทบาทครูผู้สอนและบทบาทผู้เรียน

บทบาทครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ วางแผนและดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนส่งเสริมสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

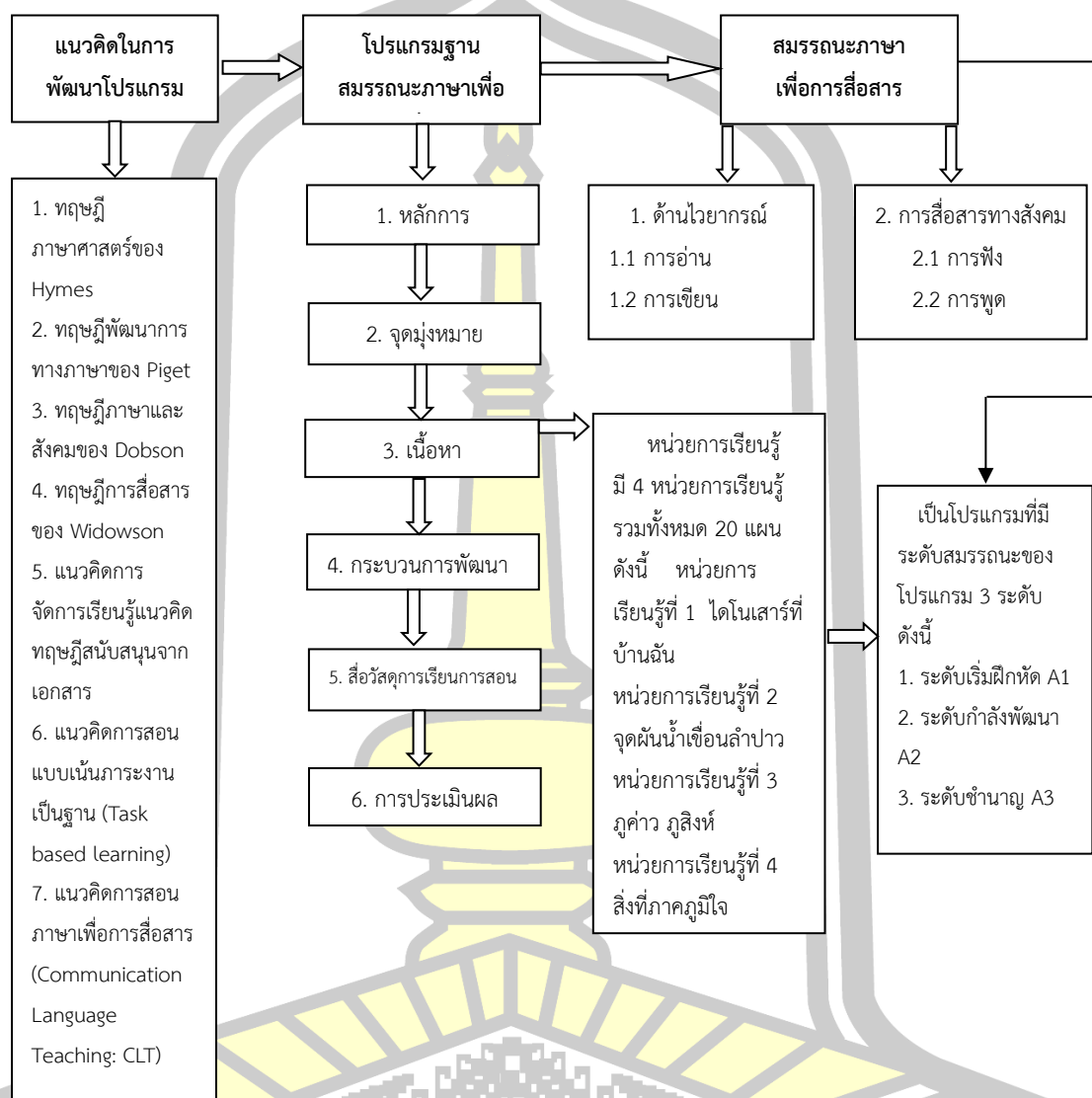
1. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาด้านไวยากรณ์
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารด้านสังคม

บทบาทผู้เรียน

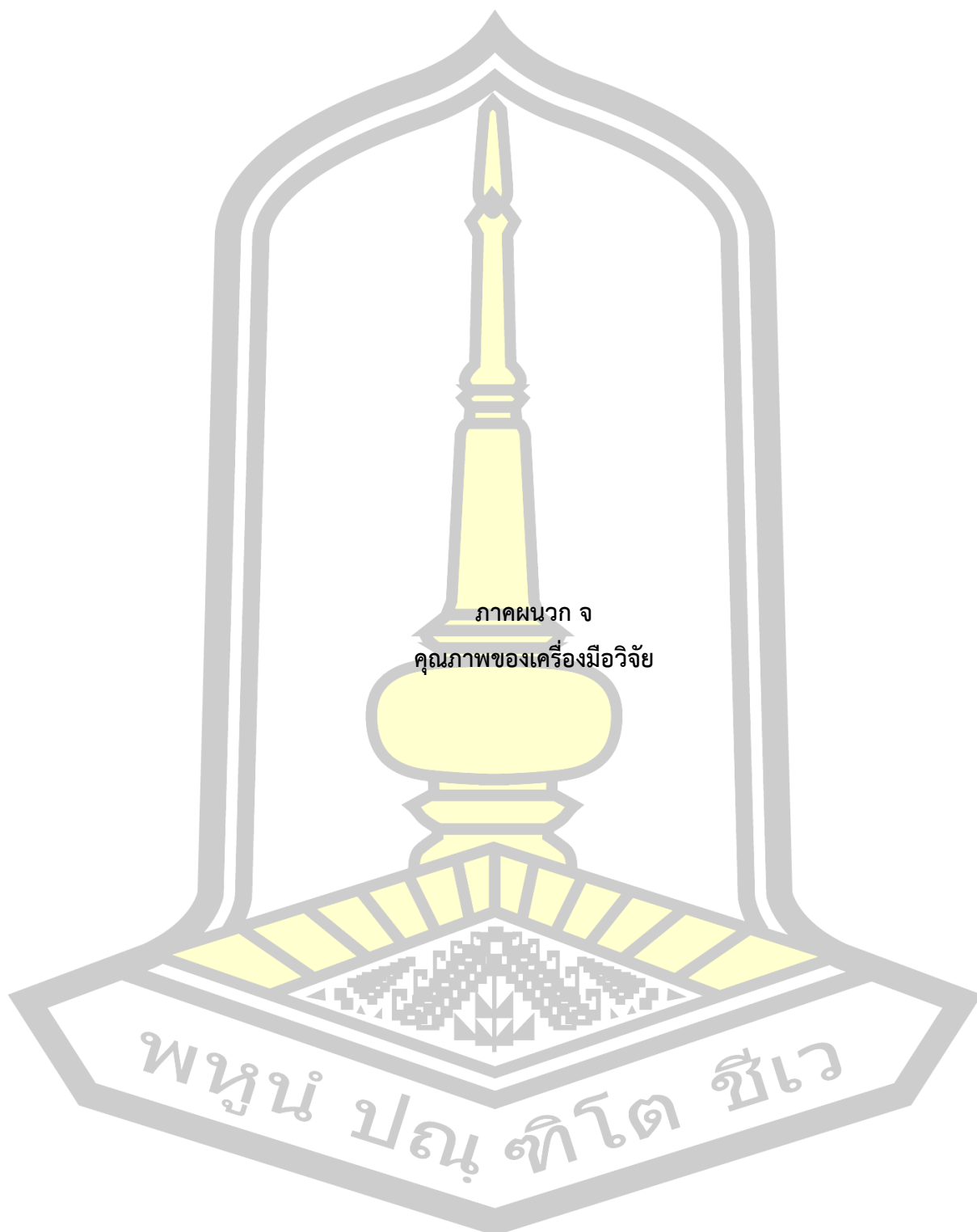
ผู้เรียนควรเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี มีความตั้งใจ และมีอิสระในการเรียนรู้ ดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามแผนการเรียนรู้ที่ครูจัดไว้ให้อย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้และมีสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ในระดับที่สูงขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังภาพประกอบ

**โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น**



ภาพประกอบ 3 โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น



ตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามในแบบสอบถาม สำหรับใช้สภาพ
ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง		ความเหมาะสม		
	IOC	การ แปลผล	$\bar{X}$	SD	การ แปลผล
1 ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน					
1. ความสามารถด้านไวยากรณ์					
1.1 การอ่าน			4.64	.425	มากที่สุด
1) อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และ บทร้อยกรองง่าย ๆ	.80	ใช้ได้	4.84	.367	มากที่สุด
2) สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	.80	ใช้ได้	4.96	.201	มากที่สุด
3) ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์ จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ	.60	ใช้ได้	4.72	.453	มากที่สุด
4) มีมารยาท ในการอ่าน	.80	ใช้ได้	4.04	.679	
1.2 การเขียน			4.56	.555	มากที่สุด
1) เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	.80	ใช้ได้	4.59	.510	มากที่สุด
2) เขียนเรื่องตามจินตนาการ	.80	ใช้ได้	4.83	.374	มากที่สุด
3) มีมารยาทในการเขียน	.60	ใช้ได้	4.25	.781	มาก
2. ความสามารถในการสื่อสารทางสังคม					
2.1 การฟัง			4.01	.849	มาก
1) เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู ทั้ง ที่เป็นความรู้และความบันเทิง	.60	ใช้ได้	4.49	.849	มากที่สุด
2) ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และดู	.80	ใช้ได้	3.81	.892	มาก
3) มีมารยาทในการฟัง	.80	ใช้ได้	3.74	.845	มาก
2.2 การพูด			3.98	.722	มาก
1) พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก จาก เรื่องที่ฟังและดู	.60	ใช้ได้	4.08	.805	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อความคำถาม	ความสอดคล้อง		ความเหมาะสม		
	IOC	การ แปรผล	$\bar{X}$	SD	การ แปรผล
2) พุดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์	.80	ใช้ได้	4.01	.667	มาก
3) มารยาทในการพูด	.80	ใช้ได้	3.85	.694	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู			4.23	.618	มาก
2.1 ความเข้าใจของเนื้อหาการสอนตาม หลักสูตรแกนกลาง 51ฯ	.60	ใช้ได้	4.65	.496	มาก
2.2 ระยะเวลาในการสอนเพื่อให้ครอบคลุม เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง 51ฯ	.80	ใช้ได้	4.38	.503	มากที่สุด
2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้	.60	ใช้ได้	4.52	.579	มาก
2.4 สื่ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบการจัดการเรียนรู้	.80	ใช้ได้	4.23	.683	มาก
2.5 การวัดการประเมินผล	.60	ใช้ได้			มาก
2.5.1 การประเมินผลก่อน ระหว่าง และ หลังเรียน	.80	ใช้ได้	4.20	.616	มากที่สุด
2.5.2 การประเมินผลตรงตาม วัตถุประสงค์	.80	ใช้ได้	4.16	.778	มาก
2.5.3 ความหลากหลายของวิธีการวัดและ ประเมินผล	.60	ใช้ได้	3.93	.618	มาก
2.5.4 การวัดและประเมินผลที่ทำให้ ทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียน	.60	ใช้ได้	3.77	.670	มาก
โดยรวม			4.28	.624	มาก

ตาราง 24 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของสมรรถนะภาษา
เพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	4.66	.486	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	4.63	.503	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	4.63	.479	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	4.57	.501	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	4.52	.497	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	4.50	.523	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	4.45	.506	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	4.55	.488	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	4.54	.506	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	4.56	.504	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	4.54	.510	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	4.57	.507	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13	4.55	.528	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14	4.54	.529	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15	4.52	.526	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16	4.54	.520	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17	4.48	.526	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18	4.47	.532	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19	4.40	.517	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20	4.36	.512	มาก
รวม	4.53	.510	มากที่สุด

ตาราง 25 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 1

สมรรถนะ	การอ่าน			การเขียน		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	.71	.488	ใช้ได้	.71	.488	ใช้ได้
2				.57	.535	ใช้ได้
3				.86	.378	ใช้ได้
4				.86	.378	ใช้ได้
5				.57	.535	ใช้ได้

ตาราง 26 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 2

สมรรถนะ	การอ่าน			การเขียน		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.57	.535	ใช้ได้	.86	.378	ใช้ได้
2				.57	.535	ใช้ได้
3				.71	.488	ใช้ได้
4				.86	.378	ใช้ได้
5				.71	.488	ใช้ได้

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 27 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 3

สมรรถนะ	การอ่าน			การเขียน		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.86	.378	ใช้ได้	.57	.535	ใช้ได้
2				.86	.378	ใช้ได้
3				.71	.488	ใช้ได้
4				.71	.488	ใช้ได้
5				.71	.488	ใช้ได้

ตาราง 28 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน หน่วยที่ 4

สมรรถนะ	การอ่าน			การเขียน		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.71	.488	ใช้ได้	.86	.378	ใช้ได้
2				.71	.488	ใช้ได้
3				.71	.488	ใช้ได้
4				.86	.378	ใช้ได้
5				.57	.535	ใช้ได้

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 29 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 1

สมรรถนะ	การฟัง			การพูด		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.57	.535	ใช้ได้	.71	.488	ใช้ได้
2	.86	.378	ใช้ได้	.57	.535	ใช้ได้
3	.71	.488	ใช้ได้	.86	.378	ใช้ได้
4	.86	.378	ใช้ได้	.86	.378	ใช้ได้
5	.71	.488	ใช้ได้	.57	.535	ใช้ได้

ตาราง 30 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 2

สมรรถนะ	การฟัง			การพูด		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.71	.488	ใช้ได้	.71	.488	ใช้ได้
2	.86	.378	ใช้ได้	.57	.535	ใช้ได้
3	.57	.535	ใช้ได้			
4	.71	.488	ใช้ได้			
5	.71	.488	ใช้ได้			

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 31 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 3

สมรรถนะ	การฟัง			การพูด		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.57	.535	ใช้ได้	.86	.378	ใช้ได้
2	.71	.488	ใช้ได้	.71	.488	ใช้ได้
3	.71	.488	ใช้ได้			
4	.86	.378	ใช้ได้			
5	.71	.488	ใช้ได้			

ตาราง 32 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านการสื่อสารทางสังคม การฟังและการพูด หน่วยที่ 4

สมรรถนะ	การฟัง			การพูด		
ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			ความสอดคล้อง		
ข้อที่	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.71	.488	ใช้ได้	.71	.488	ใช้ได้
2	.86	.378	ใช้ได้	.71	.488	ใช้ได้
3	.71	.488	ใช้ได้			
4	.57	.535	ใช้ได้			
5	.86	.378	ใช้ได้			

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 33 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านไวยากรณ์

ข้อสอบ ข้อที่	ความสอดคล้อง			ข้อสอบ ข้อที่	ความสอดคล้อง		
	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น		IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.71	.488	ใช้ได้	22	.86	.378	ใช้ได้
2	.71	.488	ใช้ได้	23	.86	.378	ใช้ได้
3	.57	.535	ใช้ได้	24	.86	.378	ใช้ได้
4	.71	.488	ใช้ได้	25	.86	.378	ใช้ได้
5	.86	.378	ใช้ได้	26	.86	.378	ใช้ได้
6	.57	.534	ใช้ได้	27	.86	.378	ใช้ได้
7	.71	.488	ใช้ได้	28	.86	.378	ใช้ได้
8	.43	.535	ใช้ได้	29	.71	.488	ใช้ได้
9	.57	.535	ใช้ได้	30	.86	.378	ใช้ได้
10	.71	.488	ใช้ได้	31	.71	.488	ใช้ได้
11	.57	.534	ใช้ได้	32	.86	.378	ใช้ได้
12	.71	.488	ใช้ได้	33	.57	.535	ใช้ได้
13	.57	.535	ใช้ได้	34	.86	.378	ใช้ได้
14	.57	.535	ใช้ได้	35	.71	.488	ใช้ได้
15	.57	.535	ใช้ได้	36	.86	.378	ใช้ได้
16	.71	.488	ใช้ได้	37	.71	.488	ใช้ได้
17	.71	.488	ใช้ได้	38	.57	.535	ใช้ได้
18	.57	.535	ใช้ได้	39	.71	.488	ใช้ได้
19	.71	.488	ใช้ได้	40	.86	.378	ใช้ได้
20	.57	.535	ใช้ได้	41	.71	.488	ใช้ได้
21	.86	.378	ใช้ได้	42	.71	.488	ใช้ได้

ตาราง 34 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านการสื่อสารทางสังคม

ข้อสอบ ข้อที่	ความสอดคล้อง			ข้อสอบ ข้อที่	ความสอดคล้อง		
	IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น		IOC	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	.71	.488	ใช้ได้	17	.86	.378	ใช้ได้
2	.57	.535	ใช้ได้	18	.71	.488	ใช้ได้
3	.86	.378	ใช้ได้	19	.71	.488	ใช้ได้
4	.86	.378	ใช้ได้	20	.57	.535	ใช้ได้
5	.71	.488	ใช้ได้	21	.71	.488	ใช้ได้
6	.71	.488	ใช้ได้	22	.86	.378	ใช้ได้
7	.86	.378	ใช้ได้	23	.71	.488	ใช้ได้
8	.71	.488	ใช้ได้	24	.57	.535	ใช้ได้
9	.57	.535	ใช้ได้	25	.71	.488	ใช้ได้
10	.71	.488	ใช้ได้	26	.86	.378	ใช้ได้
11	.86	.378	ใช้ได้	27	.86	.378	ใช้ได้
12	.71	.488	ใช้ได้	28	.857	.378	ใช้ได้
13	.71	.488	ใช้ได้	29	.71	.488	ใช้ได้
14	.57	.535	ใช้ได้	30	.57	.535	ใช้ได้
15	.71	.488	ใช้ได้	31	.86	.378	ใช้ได้
16	.71	.488	ใช้ได้	32	.71	.488	ใช้ได้

ตาราง 35 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านไวยากรณ์ การอ่าน

ข้อสอบข้อที่	ด้านไวยากรณ์ การอ่าน				ระดับ ความคิดเห็น
	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	
1	.40	.30	.50	.60	ใช้ได้

ตาราง 36 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านไวยากรณ์ การเขียน

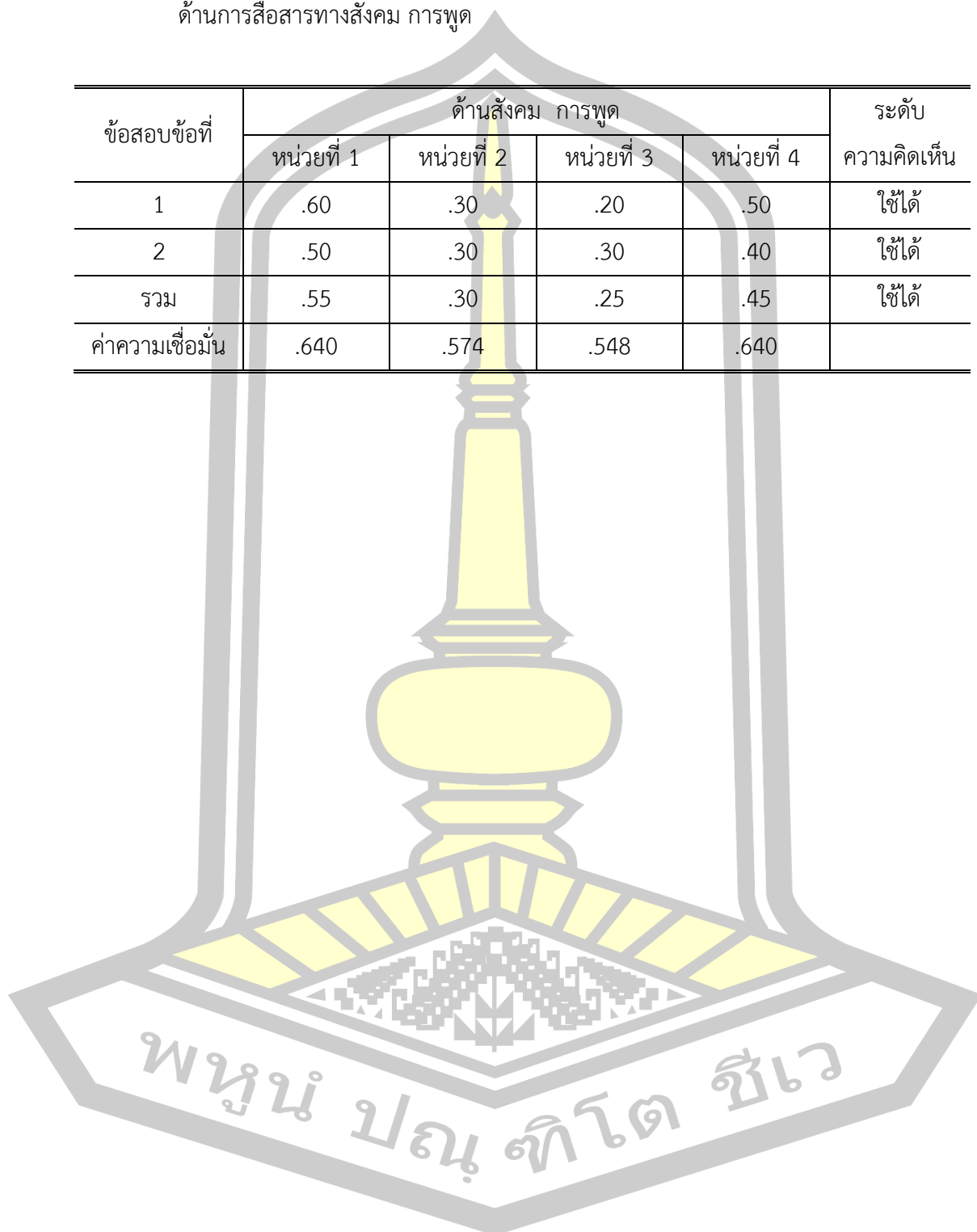
ข้อสอบข้อที่	ด้านไวยากรณ์ การเขียน				ระดับ ความคิดเห็น
	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	
1	.90	.60	.90	.90	ใช้ได้
2	.60	.40	.60	.40	ใช้ได้
3	.40	.40	.40	.40	ใช้ได้
4	.40	.50	.50	.50	ใช้ได้
5	.50	.50	.50	.50	ใช้ได้
รวม	.56	.48	.58	.54	ใช้ได้
ค่าความเชื่อมั่น	.605	.641	.674	.619	

ตาราง 37 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านการสื่อสารทางสังคม การฟัง

ข้อสอบข้อที่	ด้านไวยากรณ์ การฟัง				ระดับ ความคิดเห็น
	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	
1	.20	.30	.20	.20	ใช้ได้
2	.30	.50	.30	.50	ใช้ได้
3	.50	.30	.30	.30	ใช้ได้
4	.30	.30	.40	.30	ใช้ได้
5	.30	.30	.20	.30	ใช้ได้
รวม	.32	.34	.28	.32	ใช้ได้
ค่าความเชื่อมั่น	.524	.719	.556	.590	

ตาราง 38 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้านการสื่อสารทางสังคม การพูด

ข้อสอบข้อที่	ด้านสังคม การพูด				ระดับ ความคิดเห็น
	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	
1	.60	.30	.20	.50	ใช้ได้
2	.50	.30	.30	.40	ใช้ได้
รวม	.55	.30	.25	.45	ใช้ได้
ค่าความเชื่อมั่น	.640	.574	.548	.640	



ตาราง 39 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะ
ภาษาเพื่อการสื่อสารด้านไวยากรณ์

ข้อสอบข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ระดับความคิดเห็น
1	.60	ใช้ได้
2	.20	ใช้ได้
3	.60	ใช้ได้
4	.20	ใช้ได้
5	.40	ใช้ได้
6	.60	ใช้ได้
7	.30	ใช้ได้
8	.20	ใช้ได้
9	.60	ใช้ได้
10	.20	ใช้ได้
11	.40	ใช้ได้
12	.60	ใช้ได้
13	.20	ใช้ได้
14	.20	ใช้ได้
15	.40	ใช้ได้
16	.60	ใช้ได้
17	.30	ใช้ได้
18	.50	ใช้ได้
19	.20	ใช้ได้
20	.60	ใช้ได้
21	.30	ใช้ได้
22	.60	ใช้ได้
23	.20	ใช้ได้
24	.60	ใช้ได้
25	.20	ใช้ได้

ตาราง 39 (ต่อ)

ข้อสอบข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ระดับความคิดเห็น
25	.40	ใช้ได้
26	.20	ใช้ได้
27	.60	ใช้ได้
28	.20	ใช้ได้
29	.20	ใช้ได้
30	.60	ใช้ได้
31	.30	ใช้ได้
32	.20	ใช้ได้
33	.60	ใช้ได้
34	.20	ใช้ได้
35	.20	ใช้ได้
36	.60	ใช้ได้
37	.30	ใช้ได้
38	.50	ใช้ได้
39	.20	ใช้ได้
40	.60	ใช้ได้
41	.30	ใช้ได้
42	.60	ใช้ได้
รวม	.38	
ค่าความเชื่อมั่น	.901	

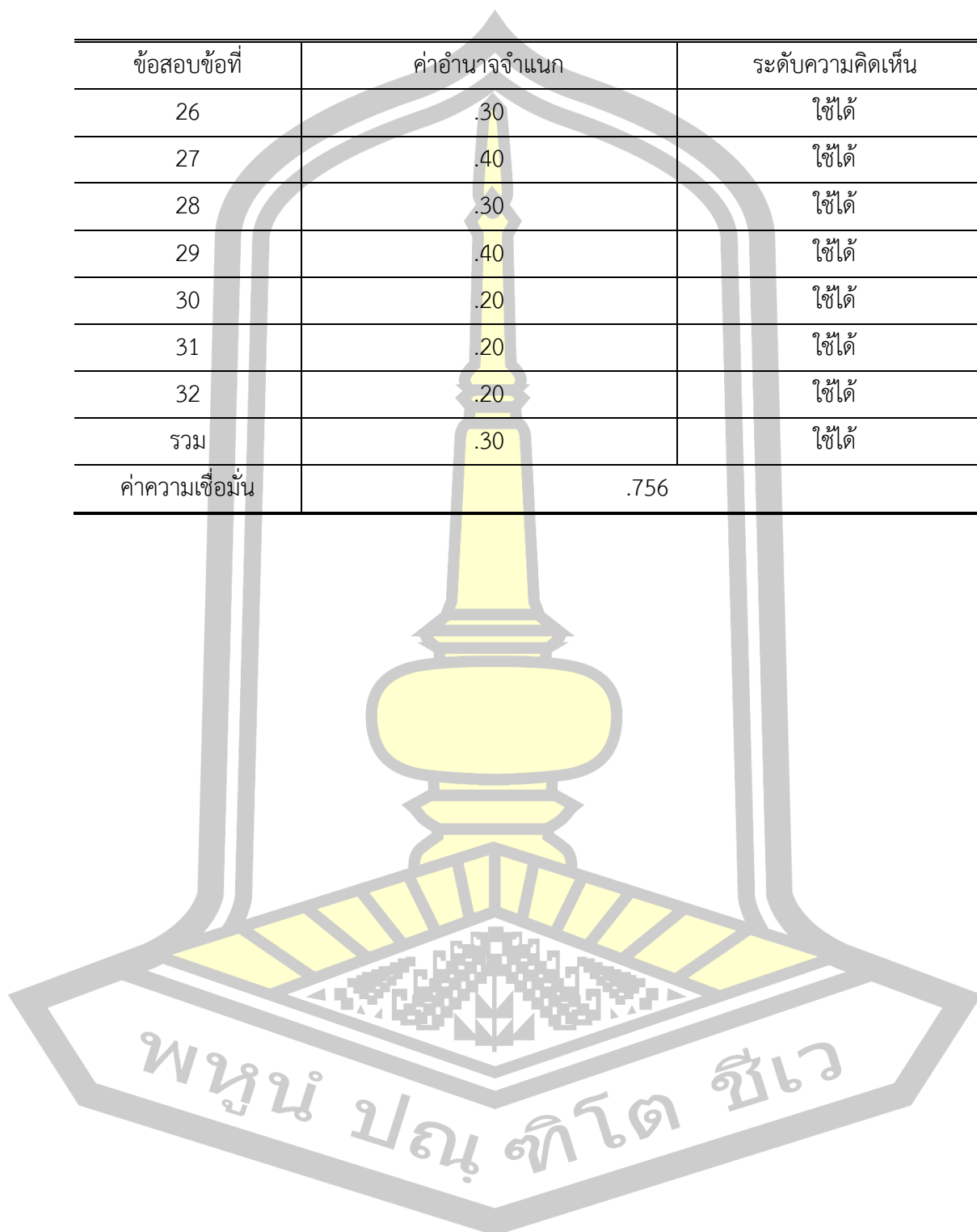
พหุบัน ปณ จิต ชีเว

ตาราง 40 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะ
ภาษาเพื่อการสื่อสารด้านการสื่อสารทางสังคม

ข้อสอบข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ระดับความคิดเห็น
1	.40	ใช้ได้
2	.20	ใช้ได้
3	.20	ใช้ได้
4	.30	ใช้ได้
5	.40	ใช้ได้
6	.30	ใช้ได้
7	.30	ใช้ได้
8	.30	ใช้ได้
9	.30	ใช้ได้
10	.30	ใช้ได้
11	.40	ใช้ได้
12	.40	ใช้ได้
13	.40	ใช้ได้
14	.20	ใช้ได้
15	.20	ใช้ได้
16	.40	ใช้ได้
17	.40	ใช้ได้
18	.20	ใช้ได้
19	.30	ใช้ได้
20	.20	ใช้ได้
21	.20	ใช้ได้
22	.30	ใช้ได้
23	.50	ใช้ได้
24	.20	ใช้ได้
25	.30	ใช้ได้

ตาราง 40 (ต่อ)

ข้อสอบข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ระดับความคิดเห็น
26	.30	ใช้ได้
27	.40	ใช้ได้
28	.30	ใช้ได้
29	.40	ใช้ได้
30	.20	ใช้ได้
31	.20	ใช้ได้
32	.20	ใช้ได้
รวม	.30	ใช้ได้
ค่าความเชื่อมั่น	.756	





ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการเรียนการสอนตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

พูน ปณ จิต ชีวะ

ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

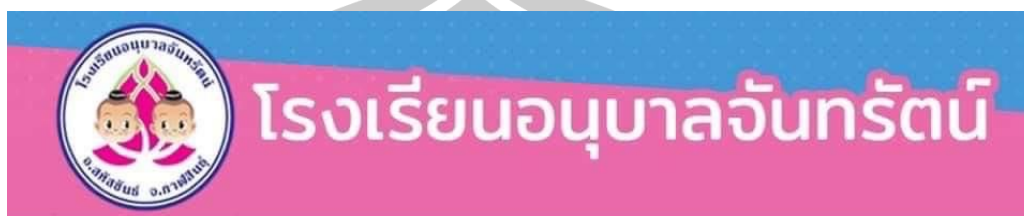


ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

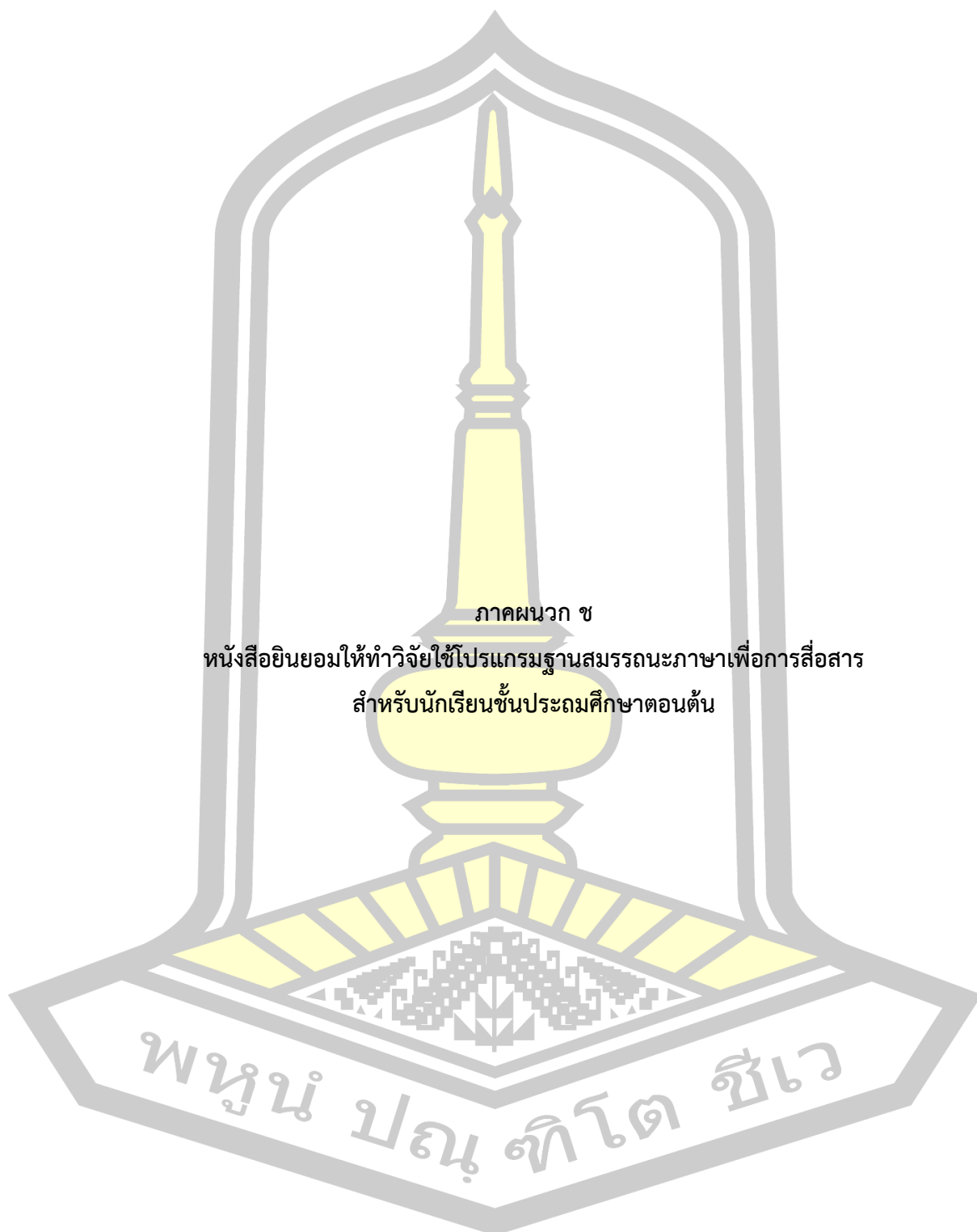


พูน ปณ ภิโต ชีเว

ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนตามโปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น



ศูนย์ ปณ ๓๒๓๓



หนังสือยินยอมให้ทำวิจัยโดยใช้โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

เขียนที่ โรงเรียนอนุบาลจันทรรัตน์

ข้าพเจ้า.....เป็นผู้ปกครอง

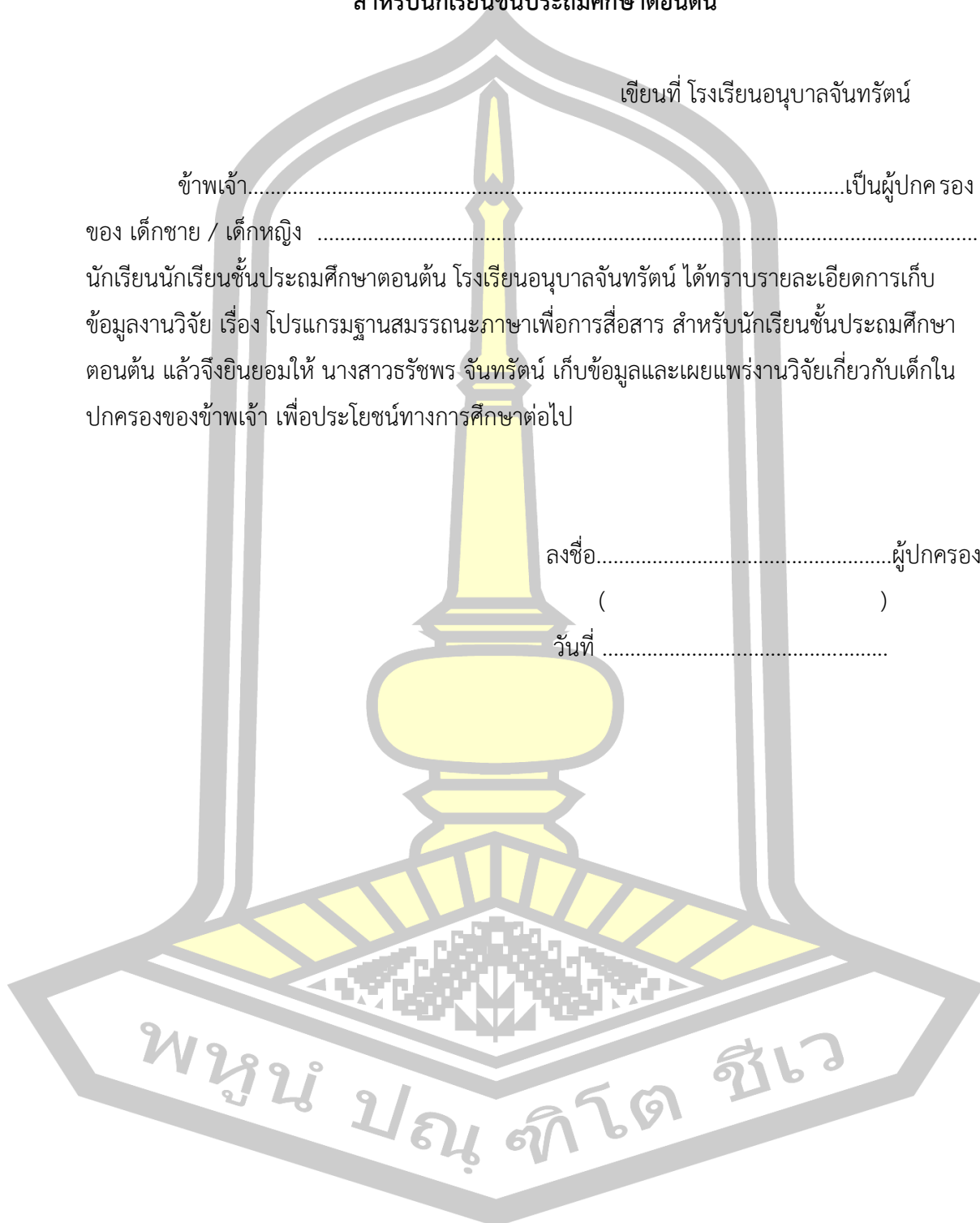
ของ เด็กชาย / เด็กหญิง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลจันทรรัตน์ ได้ทราบรายละเอียดการเก็บ
ข้อมูลงานวิจัย เรื่อง โปรแกรมฐานสมรรถนะภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น แล้วจึงยินยอมให้ นางสาวธรรพร จันทรัตน์ เก็บข้อมูลและเผยแพร่งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กใน
ปกครองของข้าพเจ้า เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

()

วันที่



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวรัชพร จันทรัตน์
วันเกิด	วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 61 หมู่ที่ 6 ตำบลนิคม อำเภอสทิงชัน จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46140
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์ เลขที่ 61 หมู่ 6 ตำบลนิคม อำเภอสทิงชัน จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46140
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2545 ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวรรณกรรมพิทยากาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2548 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2550 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2554 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2556 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2558 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม